

FAITHFUL MEN · ISANG AKLATAN NG MGA KLASIKONG
KRISTIYANO

Ang Una at Ikalawang Sulat kay Timoteo

1 & 2 Timothy

H. A. Ironside

Isinalin sa Tagalog mula sa orihinal na Ingles

Faithful Men

PlymouthBrethren.org · KEE Philippine Missions

Orihinal na pamagat sa Ingles: *1 & 2 Timothy*, ni H. A. Ironside.

Salin sa Tagalog, 2026. Ang mga sipi mula sa Kasulatan ay isinalin mula sa edisyong Ingles ng aklat na ito; ang mga talata ay maaaring basahin sa Ang Dating Biblia.

Faithful Men, mula sa PlymouthBrethren.org at KEE Philippine Missions. Libreng basahin at ibahagi; huwag ipagbili.

“Ang mga bagay na iyong narinig sa akin sa harap ng maraming saksi, ay ipagkatiwala mo sa mga taong tapat, na makapagtuturo naman sa iba.” (2 Timoteo 2:2)

I Timoteo, Kabanata I: Panimula

1 Timoteo 1:1-4

Si Pablo, apostol ni Jesu-Cristo ayon sa utos ng Diyos na ating Tagapagligtas, at ng Panginoong Jesu-Cristo na ating pag-asa; kay Timoteo, tunay kong anak sa pananampalataya: Biyaya, awa, at kapayapaan mula sa Diyos na ating Ama at kay Cristo Jesus na ating Panginoon. Gaya ng ipinakiusap ko sa iyo na manatili ka sa Efeso nang ako'y pumunta sa Macedonia, upang iutos mo sa ilan na huwag silang magturo ng ibang aral, ni huwag silang makinig sa mga katha at sa walang katapusang mga talaan ng angkan, na nagbubunga ng mga pagtatalo sa halip na ng maka-Diyos na pagpapatibay na nasa pananampalataya: gayon ang gawin mo. (tt. 1-4)

May tatlong sulat si Pablo na karaniwan nating tinatawag na mga Sulat Pastoral: ang 1 at 2 Timoteo, at ang Tito. Tinawag silang ganito dahil isinulat ang mga ito sa mga lingkod ni Cristo na, sa isang natatanging paraan, ang may pananagutang mag-alaga sa bayan ng Diyos sa iba't ibang lugar. Ang dalawang binatang ito ay nakakilala sa Panginoon sa pamamagitan ng apostol Pablo, at sumama sila sa kanya sa pangangaral ng Salita. Paminsan-minsan ay iniwan niya ang isa sa kanila upang tumulong sa iba't ibang bagong tatag na iglesia, para mapatibay sa katotohanan ang mga bagong mananampalataya. Kapwa may puso ng pastol ang dalawang binatang ito, at kagalakan nila ang alagaan ang mga tupa at mga kordero ng kawan ni Cristo. Sa tatlong sulat na ito, isinulat ni Pablo sa kanila ang ilang bagay na kailangan nilang tandaan bilang mga

pastor, o mga pastol ng kawan. Siyempre, ang mga sulat na ito ay hindi lamang para sa mga may natatanging kaloob sa ganitong gawain; may mga aral din dito para sa buong bayan ng Diyos.

Ang pinakamalaking tema ng dalawang sulat kay Timoteo ay "ang katotohanang ayon sa kabanalan," samantalang ang sa sulat kay Tito ay "ang kabanalang ayon sa katotohanan." Kaya nakikita natin ang dalawang panig ng iisang paksa. Sa mga sulat kay Timoteo, idinidiin ni Pablo kung gaano kahalagang panghawakang mahigpit ang tapat na Salita; sa sulat kay Tito naman, idinidiin niya na kailangang mamuhay nang maka-Diyos ayon sa Salita ng katotohanan.

Maliwanag na ang unang sulat kay Timoteo ay isinulat matapos palayain si Pablo mula sa una niyang pagkabilanggo. Kaya mas huli ito kaysa sa mga Sulat mula sa Bilangguan, gaya ng Filipos, Colosas, Efeso, at ilan pa. Isinulat ang 1 Timoteo matapos humarap si Pablo kay Cesar. Dahil hindi sapat ang mga paratang laban sa kanya para siya'y ipapatay, pinalaya si Pablo. Kung mapagkakatiwalaan natin ang mga talaang dumating sa atin mula sa mga unang panahon, pumunta pa si Pablo hanggang sa Espanya sa kanluran upang ipangaral ang Salita. Pagkatapos ay bumalik siya sa Silangan at naglingkod sa buong Asia Minor, sa iba't ibang bahagi ng Grecia, at sa Macedonia. Makalipas ang ilang taon, muli siyang dinakip at dinala pabalik sa Roma, at sa ikalawang pagkakataong ito ay hinatulan siya ng kamatayan. Ang 1 Timoteo ay nasa pagitan ng kanyang paglaya at ng ikalawang pagdakip, samantalang ang ikalawang sulat kay Timoteo ay isinulat ni Pablo mula sa selda ng mga hinatulang mamatay.

Mukhang nahahati sa limang bahagi ang unang sulat na ito. Ang kabanata 1 ang unang bahagi, at ang pinakatampok na tema ay ang biyaya na ikinukumpara sa kautusan. Ang kabanata 2, ang ikalawang bahagi, ay nagdidiin sa kahalagahan ng panalangin, sa harap man ng kapulungan o nang sarilinan. Ang kabanata 3 ang ikatlong bahagi at ibinibigay nito ang kaayusang itinakda ng Diyos sa iglesya ng Diyos. Ang kabanata 4, ang ikaapat na bahagi, ay isang hula tungkol sa mga kalagayang mananaig sa huling mga panahon, at sa kahalagahan ng mahigpit na pagkapit sa katotohanan habang lumalaganap ang pagtalikod sa pananampalataya. Ang mga kabanata 5 at 6 ang magkasamang bumubuo sa ikalimang bahagi ng aklat, kung saan may iba't ibang paalala hindi lamang para kay Timoteo kundi para rin sa ating lahat.

Sa ngayon ay titingnan lamang natin ang unang apat na talata ng unang kabanata. Sa unang dalawang talata ay nariyan ang pagbati ng apostol: "Si Pablo, apostol ni Jesu-Cristo ayon sa utos ng Diyos na ating Tagapagligtas, at ng Panginoong Jesu-Cristo na ating pag-asa; kay Timoteo, tunay kong anak sa pananampalataya: Biyaya, awa, at kapayapaan mula sa Diyos na ating Ama at kay Cristo Jesus na ating Panginoon." Ang apostol ay isang "isinugo." Halos kapareho ito ng ating salitang *misyonero*, pero ang salitang *misyonero* ay hindi laging may kasamang diwa ng awtoridad. Ang mga apostol ay hinirang ng Panginoong Jesu-Cristo, binigyan ng natatanging atas, at isinugo upang ipahayag ang Kanyang Ebanghelyo sa buong sanlibutan. Labindalawang apostol ang makikita natin sa mga Ebanghelyo. Nawala kay Judas ang kanyang lugar dahil sa kanyang pagtataksil. Sa unang kabanata ng Mga Gawa, pinili si Matias upang pumalit kay Judas, at sa gayon ay nabuo ang Labindalawa.

Ang pagka-apostol ni Pablo ay ibang-iba ang uri. Sinabi ng Panginoong Jesus sa Labindalawa na sa muling paglikha, ibig sabihin, sa darating na maluwalhating kaharian, "Kayong mga sumunod sa akin, sa muling paglikha, kapag ang Anak ng tao ay uupo sa trono ng Kanyang kaluwalhatian, kayo man ay uupo sa labindalawang trono, at hahatulan ninyo ang labindalawang lipi ng Israel" (Mateo 19:28). Hindi maisasama si Pablo sa listahang iyon dahil hindi niya nakilala ang Panginoon noong nabubuhay pa Siya rito sa lupa. Pero si Matias ay isa sa mga laging kasama ng mga apostol mula pa noong mga araw ni Juan Bautista hanggang sa panahong pinili siya upang pumalit kay Judas (Mga Gawa 1:21-22). Maliwanag na sa patnubay ng Espiritu kaya siya ang napili sa lugar na iyon.

May natatanging gawain ang Diyos para kay apostol Pablo: siya ang magpapakilala ng katotohanan ng hiwaga ng katawan ni Cristo, at inatasan siyang pumunta sa mga Gentil at ipahayag ang maluwalhating mensahe ng Ebanghelyo sa buong kapangyarihan at kapuspusan nito. May natatanging awtoridad na ipinagkatiwala sa kanya bilang apostol ni Jesu-Cristo, "Ayon sa utos," sabi niya, "ng Diyos na ating Tagapagligtas, at ng Panginoong Jesu-Cristo na ating pag-asa."

Gustung-gusto ko ang pananalitang iyan: "Ang Diyos na ating Tagapagligtas." Marami ang mas nag-iisip sa Diyos bilang Hukom kaysa bilang Tagapagligtas. Pero tandaan ninyo, ang Diyos ang "gayon na lamang ang pag-ibig sa sanlibutan, kaya ibinigay Niya ang Kanyang bugtong na Anak, upang ang sinumang sumampalataya sa Kanya ay hindi mapahamak, kundi magkaroon ng buhay na walang hanggan" (Juan 3:16). Ang kamatayan ng ating Panginoong Jesu-Cristo sa krus ay hindi ang nagbigay-daan para ibigin ng Diyos ang tao. Iyon mismo

ang pagpapakita ng pag-ibig ng Diyos sa tao. "Ito ang pag-ibig: hindi sa inibig natin ang Diyos, kundi inibig Niya tayo, at isinugo ang Kanyang Anak upang maging pantubos sa ating mga kasalanan" (1 Juan 4:10). Kaya ngayon, tayong mga ligtas ay makatitingala sa Kanya at makapagsasabing, "Diyos na aming Tagapagligtas!" Karaniwan ay iniuukol natin ang pananalitang ito sa ating Panginoong Jesu-Cristo. Totoo naman na mas madalas itong gamitin para sa Kanya kaysa sa alinmang Persona ng Diyos, pero napakagandang katotohanan na ang Diyos Ama ay ating Tagapagligtas na kasintotoo ng Diyos Anak. Kaya pinagsasama rito ni Pablo ang dalawa: "Ang Diyos na ating Tagapagligtas, at ang Panginoong Jesu-Cristo na ating pag-asa." Ibinibigay niya sa Kanya ang Kanyang buong titulo.

Napansin na kaya ninyo na noong narito sa lupa ang ating mahal na Panginoon, wala ni isa sa Kanyang mga kaibigan ang sinasabing tumawag sa Kanya sa Kanyang pangalan lamang, Jesus? Napakagandang pangalan iyan. Napakalalim ng kahulugan. Para sa marami sa atin, ito ang pinakamatamis na pangalang narinig natin kailanman. Ang ibig sabihin nito ay "si Jehova ang Tagapagligtas." Ito ang pangalang ibinigay sa Kanya sa Kanyang pagkatao. Pero hindi natin nababasa na may lumapit sa Kanya at nagsabing, "Jesus." Lagi Siyang tinatawag na Panginoon o Guro, at sinang-ayunan Niya iyon, sapagkat sinabi Niya, "Tinatawag ninyo akong Guro at Panginoon: at tama ang sinasabi ninyo; sapagkat ako nga" (Juan 13:13). Pagkatapos ng Kanyang kamatayan, sa udyok ng Espiritu ng Diyos, madalas gamitin ng mga apostol ang payak na pangalang "Jesus" kapag isinasalaysay nila ang mga pangyayari. Pero kapag gusto nilang bigyan Siya ng natatanging karangalan, ginagamit nila ang Kanyang buong titulo: ang Panginoong Jesu-Cristo. Siya ay Panginoon dahil dapat ay Siya

ang may lubos na awtoridad sa puso ng tao. Siya ay Jesus dahil Siya si Jehova na bumaba sa lupa at nag-angkin ng ating pagkatao upang tayo'y mailigtas Niya. Tungkol naman sa Kanyang tungkulin, Siya ay Cristo, na ang ibig sabihin ay ang "Pinahiran," ang "Mesiyas." Sinabi ni Pedro, "Ginawa ng Diyos na Panginoon at Cristo ang Jesus ding ito na inyong ipinako sa krus" (Mga Gawa 2:36).

"Ang Diyos na ating Tagapagligtas, at ang Panginoong Jesu-Cristo na ating pag-asa." May mensahe ng pag-asa ang pagka-Cristiano. Kapag tumingin tayo sa sanlibutan ngayon, napakaraming bagay na nakapagpapawala ng pag-asa at nagpapabigat ng loob. Pero kapag bumaling tayo sa Salita ng Diyos, nakikita natin ang ipinahayag Niya tungkol sa kasalukuyang panahon at sa huling pagpapala sa sanlibutang ito, at napupuno ang puso ng pag-asa, kagalakan, at kaaliwan. Mahal na mahal ni apostol Pablo ang salitang *pag-asa*. Sa palagay ko ay makikita ninyo ito nang apatnapung beses sa kanyang mga sulat. Dito ay "ang Panginoong Jesu-Cristo na ating pag-asa." Sa Tito 2:13 ay mababasa natin ang "paghihintay sa mapalad na pag-asang iyon, at sa maluwalhating pagpapakita ng dakilang Diyos at ating Tagapagligtas na si Jesu-Cristo." Sa 1 Tesalonica 1:3 naman ay "pagtitiyaga ng pag-asa sa ating Panginoong Jesu-Cristo, sa harapan ng Diyos at ating Ama," at sa marami pang lugar at paraan ay ginagamit ng apostol ang salitang *pag-asa*. Ang Panginoong Jesu-Cristo mismo ang ating pag-asa. Hinihintay natin ang Kanyang pagbabalik. Hinihintay natin na baguhin Niya ang hamak nating mga katawang ito at gawing katulad ng Kanyang maluwalhating katawan. Ang ating pag-asa ay makita Siya kung ano Siya at maging katulad Niya. Napakapalad na pag-asa nito!

Kinakausap ni Pablo si Timoteo at tinatawag niya itong "tunay kong anak." Sa orihinal, mas malapit at mas magiliw pa ang salitang ginamit niya: "tunay kong *anak na munti* sa pananampalataya." Sa anong paraan naging anak niya si Timoteo sa pananampalataya? Natatandaan ninyo na nang pumunta si apostol Pablo sa Listra, gaya ng nakatala sa aklat ng Mga Gawa (kab. 14), una siyang tinanggap na parang isang diyos, at pagkatapos ay binato hanggang sa akala ng mga tao ay patay na siya. Pero bunga ng kanyang paglilingkod sa Listra, isang binata, kalahating Judio at kalahating Gentil (Judio ang kanyang ina at Griego ang kanyang ama), ang nakakilala sa Panginoong Jesu-Cristo bilang Tagapagligtas. Ang binatang ito ay si Timoteo. Mahusay siyang naturuan sa Lumang Tipan, kaya nang dumating si Pablo sa Listra at ipangaral ang Ebanghelyo, handa si Timoteo na tanggapin si Cristo. Nang bumalik si Pablo sa Listra makalipas ang ilang taon, inirekomenda ng mga kapatid si Timoteo bilang karapat-dapat na ibukod para sa Ebanghelyo. Kinausap ni Pablo ang batang si Timoteo at nagpasya siyang isama ito. Walang mga seminaryo noon na mapupuntahan ng mga tao para sa mabilisang pagsasanay sa mga espirituwal na katotohanan at praktikal na gawain; ang nakatatanda ang nagsasama sa nakababata. Isinama ni Bernabe si Marcos noong mga unang araw, at kalaunan ay naging kasama si Marcos ni Pedro. Iba't ibang tao ang isinama ni Pablo sa iba't ibang pagkakataon: si Timoteo, si Tito, si Silas, at iba pa. Sa ganitong paraan nagkaroon ng karanasan at tiwala sa sarili ang mga nakababatang lalaki hanggang sa kaya na nilang humayo nang mag-isa para sa Panginoon.

Malalim ang pagmamahal ni Pablo kay Timoteo. Laging may matibay na buklod sa pagitan ng isang lingkod ni Cristo at ng

mga taong naakay niya sa Panginoon bilang kanilang Tagapagligtas. Hindi ko masabi kung gaano kalaking kagalakan ang malamang ginamit ka ng Diyos para maakay ang marami na makilala ang Panginoong Jesu-Cristo. Talagang nag-uumapaw ang puso kapag naiisip na ibinigay ng Diyos ang pribilehiyong maakay, sa patnubay ng Espiritu, ang napakarami na tanggapin Siya bilang sarili nilang Manunubos. Naku, walang kagalakang katulad nito! Kung Cristiano ka pero hindi ka pa nakaakay ng kahit isa kay Cristo, may nawawala sa iyo na makabubuti sana sa iyong kaluluwa. Subukan mong maakay ang iba kay Cristo, o ikuwento mo sa iba ang tungkol sa Panginoong Jesus, at kapag naranasan mo ang kagalakang marinig ang taong iyon na unang beses na nagpapahayag kay Cristo bilang Tagapagligtas, ituturing mo itong isa sa pinakamatinding kagalakang maaari mong maranasan!

Makikita ang pagmamahal ni Pablo kay Timoteo sa kanyang mga salitang, "Tunay kong [anak] sa pananampalataya." At ninanais niya para sa kanya ang "biyaya, awa, at kapayapaan." Pansinin na kapag sumusulat siya sa mga iglesya o sa mga grupo ng tao, ang sinasabi niya ay "biyaya at kapayapaan," pero kapag sa isang tao lamang, may idinadagdag siyang isa pang salita: "biyaya, *awa*, at kapayapaan." Ang bawat tao ay nangangailangan ng awa. Alam ng bawat isa ang kanyang mga pagkukulang; alam niyang kailangan niya ang natatanging tulong ng Diyos. Sa bawat pagkakataon, kapag kinakausap ni Pablo ang isang tao nang personal, ibinibigay niya ang tatluhang pagbating ito: "Biyaya, awa, at kapayapaan." Hindi ang biyayang nagliligtas sa simula ang tinutukoy niya, kundi ang biyayang nag-iingat, ang biyayang umaalalay: "Nagbibigay Siya ng higit pang biyaya" habang tayo'y naglalakbay sa ating paglalakbay bilang mga dayuhan dito. Hindi ito ang awa na

dahil dito ay pinatawad ang ating mga kasalanan noong una, kundi ang awang kailangan natin araw-araw kapag alam nating nagkulang at nagkamali tayo, kapag lumalapit tayo sa Diyos at ipinagtatapat ang ating mga kasalanan: "Kung ipinagtatapat natin ang ating mga kasalanan, Siya ay tapat at matuwid na magpatawad sa atin ng ating mga kasalanan, at maglinis sa atin sa lahat ng kalikuan" (1 Juan 1:9). Hindi ito ang kapayapaang sa Diyos na taglay ng bawat mananampalataya ("Yamang inaring-matuwid tayo sa pamamagitan ng pananampalataya, may kapayapaan tayo sa Diyos sa pamamagitan ng ating Panginoong Jesu-Cristo" [Roma 5:1]; dapat ay tinatamasa nating lahat ang kapayapaang iyan mula pa sa simula), kundi dito ay ang kapayapaan ng Diyos, ang kapayapaang nag-iingat sa ating puso sa pagtitiwala at mapayapang katahimikan sa gitna ng mahihirap na kalagayan.

Gaya ng mababasa natin sa Filipos 4:6-7, "Huwag kayong mabalisa [mag-alala] sa anumang bagay; kundi sa lahat ng bagay, sa pamamagitan ng panalangin at pagsamo na may pasasalamat, ipaalam ninyo sa Diyos ang inyong mga kahilingan. At ang kapayapaan ng Diyos, na higit sa lahat ng pang-unawa, ay mag-iingat sa inyong mga puso at pag-iisip sa pamamagitan ni Cristo Jesus." Alam ba ninyong nasa Biblia iyan? Madalas na ninyo itong narinig na binabanggit. Madalas na ninyo itong nabasa. Pero isinasagawa ba ninyo ito? Kapag nagkakaproblema kayo, ano ang ginagawa ninyo? Nag-aalala ba kayo, nababagabag, at nagsasabing, "Naku po! Hindi ko alam kung paano ko ito malalampasan, o kung paano ko haharapin iyon"? O sinasabi ba ninyo sa sarili, "Sinabi sa akin ng Diyos na huwag mabalisa sa anuman kundi sabihin ito sa Kanya"? Kaya lumalapit kayo sa Kanya, inilalatag ang lahat sa harap Niya, at

sinasabing, "Ayos lang. Alam kong Siya ang bahala. Alam kong gagawin Niya ang pinakamabuti."

"Biyaya, awa, at kapayapaan mula sa Diyos na ating Ama at kay Cristo Jesus na ating Panginoon." Ang Diyos ay Ama ng lahat ng sumasampalataya; Siya ang Maylalang ng lahat ng tao. Pero ang tao, na nilalang sa larawan at wangis ng Diyos, ay tumalikod sa Kanya. Pumasok ang kasalanan, nasira ang larawan at nawala ang wangis, kaya kailangang ipanganak na muli ang tao. Idiniin ito ni Jesus nang sabihin Niya kay Nicodemo, "Malibang ipanganak na muli ang isang tao, hindi niya makikita ang kaharian ng Diyos" (Juan 3:3). Kapag nagtiwala ang tao sa Kanya bilang Tagapagligtas, kapag sinampalatayanan nila ang mensahe ng Ebanghelyo, tinatanggap nila ang bagong buhay na ito. Sila ay ipinanganak na muli. May karapatan silang tumingala sa Diyos at magsabing, "Ama!" Kilala mo ba Siya bilang iyong Ama? Siya ay mapagmahal na Ama. Malasakit Niya ang bawat detalye ng iyong buhay. Marami ang nagtiwala kay Cristo bilang Tagapagligtas pero, natatakot ako, hindi pa nila lubos na nauunawaan na Siya ay Panginoon. Mag-ingat sa pagtawag kay Jesus na "Panginoon" habang binabalewala ang Kanyang utos. May isang maikling tugma na ganito ang diwa:

*Kung hindi Siya Panginoon ng lahat,
Hindi Siya Panginoon kahit kaunting sukat.*

Dapat ay Siya ang may lubos na awtoridad sa ating buhay, sapagkat binili tayo sa isang halaga, ang Kanya mismong mahalagang dugo. Kung nagtiwala ka na sa Kanya bilang Tagapagligtas, kilalanin mo rin Siya bilang Panginoon at bigyan mo Siya ng unang karapatan sa iyong puso at buhay.

Maliwanag na ang apostol, na kumikilos taglay ang awtoridad ng isang apostol, ay nagkatiwala kay Timoteo ng isang natatanging gawain, pero hindi niya ito inilagay bilang isang utos. Sinabi niya, "Ipinakiusap ko sa iyo na manatili ka sa Efeso." Nakikita ninyo, kapag ang biyaya ang naghahari sa puso, ang utos ay nagiging *pakiusap*, kaya sinabi ni Pablo, "Ipinakiusap ko," nakiusap ako sa iyo. Kailangan ng mga Cristiano sa Efeso ang tulong at natatanging paglilingkod, kaya hinimok ni Pablo si Timoteo na manatili sa Efeso, akayin ang mga banal, at alagaan sila bilang pastor habang si Pablo mismo ay nagpatuloy sa Macedonia.

Nagbigay siya ng natatanging atas kay Timoteo, "Upang iutos mo sa ilan na huwag silang magturo ng ibang aral." Kawiliwiling sundan sa sulat na ito ang maliit na salitang *ilan*. Madalas ninyo itong makikita: "Ang *ilan*, na lumihis, ay bumaling sa walang kabuluhan daldalan" (1:6); "Ang *ilan*, na nagtakwil [ng mabuting budhi], ay nawasak ang barko ng kanilang pananampalataya" (1:19); "Ang *ilan* ay tatalikod sa pananampalataya, na makikinig sa mga espiritung mapanlinlang at sa mga aral ng mga demonyo" (4:1); "Ang *ilan* ay bumaling na sa pagsunod kay Satanas" (5:15); at marami pang iba.

May mga nagtuturo ng mga bagay na salungat sa katotohanan ng Diyos, kaya sinabi ni Pablo kay Timoteo, "Manatili ka muna roon kung maaari at tulungan mo ang mga banal, at bigyan mo ng babala ang mga nagtuturo ng mga maling bagay, at iutos mo sa kanila na huwag silang magturo ng ibang aral maliban sa naibigay na sa mga banal." Kung ano mismo ang maling aral na iyon ay hindi sinabi rito, pero habang nagbabasa tayo, mukhang maliwanag na ito ay halo ng pagkamakakautusan ng

mga Judio at ng misteryosong relihiyon ng Silangan, malamang na iyon ang kalaunang naging sistemang panrelihiyon na para lamang sa mga "nakaaalam ng lihim," na malaki ang naging impluwensya sa sumunod na isandaang taon. Tinawag itong *Gnosticismo*. Huwag ninyong pagkamalian ang salita; hindi ito agnosticismo kundi *Gnosticismo*.

"Ni huwag silang makinig sa mga katha [mga katha ng Silangan] at sa walang katapusang mga talaan ng angkan [tumutukoy ito lalo na sa ilang talaan ng angkan ng mga Judio], na nagbubunga ng mga pagtatalo sa halip na ng maka-Diyos na pagpapatibay na nasa pananampalataya: gayon ang gawin mo." Hanggang ngayon ay kailangan pa rin nating mag-ingat sa mga sistemang hindi nagpapatibay sa ating kaluluwa, kundi nagpapaabala lamang sa mga Cristiano sa mga tanong na walang pakinabang. May mga taong gustung-gusto ang makipagtalo. Sinabi ni John Bunyan, "May mga mahilig sa laman; may mga mahilig magkutkot ng buto." At may makikita kayong mga taong mahilig magkutkot ng buto ng mahahalagang doktrina pero kakaunti ang sustansyang nakukuha nila mula sa katotohanan ng Salita ng Diyos, dahil sa halip na si Cristo ang pinagkakaabalahan nila, abala sila sa iba't ibang usaping pangalawa lamang. Dapat bigyan ni Timoteo ng babala ang mga banal na mag-ingat sa ganitong mga bagay. Ang nagpapatibay sa bayan ng Diyos ay ang pusong abala kay Cristo. Kung Siya ang pinagkakaabalahan natin, lalo't lalo tayong magiging katulad Niya.

1 Timoteo, Kabanata

2: Kautusan at Biyaya

1 Timoteo 1:5-11

Ngayon, ang layunin ng utos ay pag-ibig na mula sa malinis na puso, at sa mabuting budhi, at sa pananampalatayang hindi pakunwari: na dahil sa paglihis ng ilan dito ay bumaling sila sa walang kabuluhan daldalan; na nagnanais maging mga guro ng kautusan, gayong hindi nila nauunawaan ang kanilang sinasabi, ni ang mga bagay na kanilang mariing pinaninindigan. Ngunit alam nating mabuti ang kautusan, kung ginagamit ito ng tao nang ayon sa wasto; na nalalaman ito, na ang kautusan ay hindi ginawa para sa taong matuwid, kundi para sa mga walang kautusan at mga suwail, para sa mga hindi maka-Diyos at mga makasalanan, para sa mga hindi banal at mga lapastangan, para sa mga pumapatay ng ama at mga pumapatay ng ina, para sa mga mamamatay-tao, para sa mga mapakiapid, para sa mga nagpapakarumi sa kapwa lalaki, para sa mga nandudukot ng tao, para sa mga sinungaling, para sa mga sumusumpa nang walang katotohanan, at kung may iba pang bagay na salungat sa wastong aral; ayon sa maluwalhating Ebanghelyo ng mapalad na Diyos, na ipinagkatiwala sa akin. (tt. 5-11)

Sa mga salitang ito, napakalinaw na ipinapakita ni apostol Pablo ang pagkakaiba ng dalawang dakilang prinsipyo: ang prinsipyo ng biyaya, na nahayag sa krus at nagbubunga ng pag-ibig sa Diyos at pag-ibig sa ating kapwa kapag nagtitiwala tayo sa biyayang iyon; at ang prinsipyo ng kautusan, na humihingi

ng katuwirang hinding-hindi lubos na maibibigay ng makasalanang tao. Napansin na natin na isa sa mga layunin ng apostol sa pagsulat ng sulat na ito ay ang bigyan ng babala si Timoteo, at iutos sa kanya na mag-ingat sa ilang sugo ng isang sistemang makakautusan na palipat-lipat sa mga unang iglesyang Cristiano, at nagsisikap na ilayo ang mga mananampalataya sa kapayakang na kay Cristo. Ang sistemang ito ay nakabatay sa bahagi sa kautusan ni Moises at sa bahagi naman sa mga misteryosong tradisyon ng Silangan. Sa mga sumunod na taon ay umunlad ito at nakilala sa mga sumunod na siglo bilang *Gnosticismo*, na ang mga tagapagtaguyod ay nag-aangking mayroon silang nakahihigit na kaalaman na hindi ipinagkaloob sa ibang mga Cristiano. Pinagsikapan nilang makahikayat ng pinakamaraming tagasunod sa kanilang sistema.

Idiniin ni Pablo ang kahalagahan ng pananampalataya kay Cristo, na nangangahulugang kaligtasan sa biyaya lamang, at hindi sa mga gawa ng katuwiran na ating ginawa, o sa anumang inaakala nating sariling kabutihan. Ipinapakita niya na tayo'y naligtas sa biyaya lamang, at kapag nagtiwala na tayo sa Panginoong Jesu-Cristo at inaring-matuwid sa pananampalataya, ang pananampalatayang iyon ay nagbubunga ng pag-ibig ng Diyos na ibinubuhos sa ating mga puso. Kasama nito ang kusang pagsunod, pero hindi dahil sa pagkamakakautusan. Madaling gawin ang mga bagay na nakalulugod sa Diyos kapag Siya ang pinakainiibig natin. Kusang hinahangad ng puso na mapalugod ang mga mahal natin, kaya sinasabi ng apostol, "Ngayon, ang layunin ng utos [ang bilin na ibinibigay niya kay Timoteo] ay pag-ibig." Ang lumang salitang Ingles na *charity* ay talagang nangangahulugang "pag-ibig." "[Pag-ibig] na mula sa malinis na

puso, at sa mabuting budhi, at [ang pagpapakita] ng pananampalatayang hindi pakunwari."

Kapag nagising ang budhi ng isang tao at sinakmal siya ng takot sa kautusan, kapag naunawaan niyang siya'y napapahamak, hindi siya kailanman makasusumpong ng tunay na kapahingahan o kapayapaan hangga't hindi niya ito natatagpuan sa natapos na gawain ng Panginoong Jesu-Cristo. Kapag *nakita* niyang naalis na ang lahat ng kanyang kasalanan sa pamamagitan ng gawaing iyon, nalilinis ang kanyang budhi, at may kapayapaan na siya sa Diyos. Kaugnay nito ang pagkakaloob ng isang bagong buhay. Ang mananampalataya kay Cristo ay ipinanganak na muli, at dahil ipinanganak siya ng Diyos, may bago siyang likas na nagagalak sa kabanalan, kalinisan, at kabutihan. Tunay siyang kabahagi ng likas ng Diyos. Kaya iniibig niya ang Diyos. Iniibig niya ang kapwa niya mga Cristiano. Iniibig niya ang mga napapahamak na tao na nasa kadiliman pa at namumuhay ayon sa takbo ng sanlibutang ito. Ito ang dahilan kung bakit handang magsakripisyo ang tunay na mga Cristiano upang maakay ang iba kay Cristo.

Ito ang idinidiin ni Pablo sa pagsulat sa nakababatang mangangaral na si Timoteo. Idinidiin niya ang pangangailangang ipangaral ang Salita, at ang kahalagahan ng Ebanghelyong ito ni Cristo na tanging lunas sa kasalanan. May ilang lumihis dito at bumaling sa walang kabuluhang daldalan, dahil may mga bulaang guro na nakapasok sa iglesya, at may ilan na hindi sapat ang lakas para labanan sila kaya natangay ng kanilang mga teoryang mukhang tama pero mali. Lumihis sila sa kapayakang na kay Cristo. Laging layunin ng diyablo na palabuin ang katotohanan at paabalahin ang mga Cristiano sa isang bagay na magtatago sa maluwalhating mukha ng

Panginoong Jesu-Cristo at magpapalabo sa katotohanan tungkol sa Kanyang natapos na gawain.

Aktibo ang ganitong masasamang guro sa Efeso kung saan naglilingkod si Timoteo: "Na nagnanais maging mga guro ng kautusan, gayong hindi nila nauunawaan ang kanilang sinasabi, ni ang mga bagay na kanilang mariing pinaninindigan." Ang mga nagtalaga sa sarili bilang guro na ito ay walang kaalaman sa mismong ipinangangaral nila. Ipinakita nila ang sarili nilang kamangmangan nang sikapin nilang idagdag ang kautusan sa biyaya. Ang bagay na ito mismo ang nagpatunay na hindi nila alam ang sinasabi nila, sapagkat ang kautusan at ang biyaya ay hindi naghahalo, gaya ng tubig at langis. Dalawang lubos na magkaibang prinsipyo ang mga ito. Sinasabi ng kautusan, "Magpakabuti ka, at pagpapalain kita"; sinasabi naman ng biyaya, "Pinagpala na kita, ngayon ay magpakabuti ka." Magkasalungat sila. Sinasabi ng kautusan, "*Gawin mo ito, at mabubuhay ka*"; sinasabi ng biyaya, "*Sampalatayanan mo ito, at mabubuhay ka.*" Ang kautusan ay humihingi; ang biyaya ay malayang nagbibigay.

Sinasabi ni Pablo na alam nating mabuti ang kautusan. Hindi natin binabalewala ang kahalagahan ng kautusan; hindi natin isinasantabi ang awtoridad ng Sampung Utos. Madalas tanungin ang mga nangangaral ng biyaya kung pinawalang-bisa na ba ang Sampung Utos. Hindi, nananatili ang kautusan kasama ang lahat ng mahigpit nitong hinihingi. Pero ang mananampalataya ay namatay na sa kautusan sa Persona ni Cristo, na siyang wakas ng kautusan sa bawat sumasampalataya. Pero sa mga hindi pa ligtas, kasinlakas pa rin ng dati ang tinig ng kautusan: "Alam nating mabuti ang kautusan, kung ginagamit ito ng tao nang ayon sa wasto; na

nalalaman ito, na ang kautusan ay hindi ginawa para sa taong matuwid, kundi para sa mga walang kautusan at mga suwail, para sa mga hindi maka-Diyos at mga makasalanan, para sa mga hindi banal at mga lapastangan." Sa salitang *matuwid* dito, dapat nating unawain na ito ang mga ginawang matuwid kay Cristo. Ang kautusan ay para sa mga walang kautusan at mga suwail. Hindi ito ginawa upang ipakita sa mga mananampalatayang espirituwal ang pag-iisip kung paano sila dapat kumilos.

Kung Cristiano ka, hindi ka umiiwas na gamitin nang walang kabuluhan ang pangalan ng Diyos dahil lamang nalaman mong labag ito sa kautusan. Iniibig mo ang iyong Ama sa langit, at dahil iniibig mo Siya, hindi mo maiisip na gamitin nang pabaya ang Kanyang pangalan. Alam ng bawat Cristiano ang pagkagulat at pagkayamot na nararamdaman tuwing naririnig niyang ginagamit nang walang galang ang pangalan ng Diyos Ama o ng Panginoong Jesu-Cristo. Bakit tayo nababagabag nito, gayong marami sa atin ay walang pakialam sa ganitong pananalita bago tayo naligtas? Dahil mayroon na tayong bagong likas, isang bagong pag-ibig sa Panginoong Jesu-Cristo at sa Diyos na, sa Kanyang awa, ay nagdala sa atin upang makilala Siya. Kaya inuulit ko, hindi ang kautusan ang nagtuturo sa atin kung paano kumilos. Kung umiiwas tayo sa pagnanakaw, hindi iyon dahil sinasabi ng kautusan, "Huwag kang magnanakaw," kundi dahil wala tayong pagnanais na magnakaw, kahit pa nalulong tayo sa ganitong kasamaan bago tayo naligtas. Ngayon, ang hangad natin ay maging pagpapala sa iba at hindi sila agrabyaduhin sa anumang paraan. Kaya nakikita natin na ang kautusan ay hindi para sa mga lalaki at babaeng matuwid.

Kung gayon, ano ang pamantayan ng matuwid? Si Cristo mismo. Ipinapakita Siya ng Salita ng Diyos bilang ating halimbawa, at sinisikap nating lumakad gaya ng Kanyang paglakad. Ang mananampalatayang namumuhay nang naaayon ay nagsisikap na maging katulad Niya, umibig gaya ng Kanyang pag-ibig, at kumilos gaya ng Kanyang pagkilos. Ang katuwirang sinasabi ng apostol ay katuwirang bumubukal mula sa isang pag-iisip na binago. Kagalakan nating parangalan ang Isa na tumubos sa atin.

Nagsasalita pa rin ang kautusan sa mga hindi maka-Diyos. Hinahatulan nito ang makasalanan sa kanyang pagkawalang-kautusan. Sa 1 Juan 3:4 ay mababasa natin, "Ang sinumang gumagawa ng kasalanan ay lumalabag din sa kautusan: sapagkat ang kasalanan ay paglabag sa kautusan." Pero hindi ito eksakto ang ibig sabihin ni Juan, gaya ng alam ng bawat maingat na dalubhasa sa Griego. Mas mainam siguro itong isalin na, "ang kasalanan ay pagkawalang-kautusan." Ang kasalanan ay ang sariling kagustuhan. Nilalabanan nito ang kautusan ng Diyos, na humihingi ng katuwiran. "Na nalalaman ito, na ang kautusan ay hindi ginawa para sa taong matuwid, kundi para sa mga walang kautusan at mga suwail, para sa mga hindi maka-Diyos at mga makasalanan, para sa mga hindi banal at mga lapastangan, para sa mga pumapatay ng ama at mga pumapatay ng ina, para sa mga mamamatay-tao." Hindi ba't medyo kakaiba iyan? Hindi mga mamamatay-tao sa pangkalahatan ang binanggit, kundi "mga pumapatay ng ama at mga pumapatay ng ina," na parang inilalagay ito sa pinakamatinding paraan. Sinasabi ng kautusan, "Huwag kang papatay." Ipinagbabawal nito ang lahat ng uri ng pagpatay.

Hayaan ninyong sabihin ko ito, mahal kong mga kabataan: hindi ninyo kailangang saksakin ng kutsilyo o punyal ang inyong ina, o hampasin ng pamalo ang inyong ama, para mapatay sila. Mapapatay ninyo sila sa inyong katigasan ng ulo. Maraming mahal na ina ang maagang bumaba sa libingan na wasak ang puso dahil sa masamang pag-uugali ng isang minamahal na anak na lalaki o babae, at maraming ama ang bumagsak sa matinding dagok ng isang anak na tumalikod sa landas ng katuwiran. Kailangan nating tandaan na ang pagpatay ay hindi laging nangangahulugang pagsaksak ng kutsilyo sa puso o paghahalo ng lason sa inumin; maaari itong maging anumang bagay na sumisira sa kalusugan ng isang mahal sa buhay at nagdudulot ng maagang kamatayan. Kaya ang kautusan ay ibinigay para sa mga walang kautusan, sa mga sumisira sa iba.

Pansinin ang nakakikilabot na listahan ng mga makasalanan sa talata 10: "Para sa mga mapakiapid, para sa mga nagpapakarumi sa kapwa lalaki, para sa mga nandudukot ng tao, para sa mga sinungaling, para sa mga sumusumpa nang walang katotohanan, at kung may iba pang bagay na salungat sa wastong aral." Narinig ko nang sabihin ng ilan, "Bakit may ganyang mga pangit na salita sa Biblia? Ayaw kong basahin ang mga iyan, at ayaw kong marinig na binabasa ang mga iyan mula sa pulpito." Hindi ang mga salita ang napakasama; ang masasamang kasalanang kinakatawan ng mga iyon. Laging ginagamit ng Espiritu Santo ang tamang mga salita upang ilarawan ang nakahihiyang mga kasalanang ito, upang maunawaan ng tao ang kanilang kasamaan at kabulukan kapag nagpapakasasa sila sa ganitong mga kasalanan.

Kung maglalakas-loob akong paniwalaan ang lahat ng sinasabi sa akin ng mga Cristianong guro sa high school at mga propesor sa kolehiyo, kailangan kong paniwalaan na marami sa mga kabataan sa ating bansa ngayon ay halos kasimbukol na ng mga tao bago ang baha, at ang mga kalagayan ay kasingsama ng sa Sodoma at Gomorra nang wasakin ang mga lungsod na iyon ng apoy mula sa langit. Ayon sa sinasabi ng mga gurong ito, maraming kabataang nasa edad ng high school at kolehiyo, pati na ang mga nakatatanda, ang nalulong sa mismong mga kasalanang inilalarawan dito. Pero sa bawat isa ay dumarating ang mahigpit na utos na iyon, "Huwag kang mangangalunya," at saklaw nito ang bawat uri ng kasamaang sekswal. Kung makikinig lamang ang mga tao sa tinig ng kautusan, hindi sana tayo magkakaroon ng ganoong kakila-kilabot na mga krimen laban sa mga bata at iba pa na naging laganap sa bansang ito at sa iba pang tinatawag na maunlad na mga bansa. Hinahamak ang kautusan ng Diyos, kaya hayagang ipinagmamalaki ang kasalanan at ipinagmamapuri ng tao ang kanilang kahihiyan.

Ang kautusan ay ibinigay para sa mga sinungaling. "Huwag kang sasaksi nang walang katotohanan laban sa iyong kapwa." Nakaugalian na ng tao na pag-ibahin ang iba't ibang uri ng kasinungalingan. May mga kasinungalingang tinatawag na "puting kasinungalingan," at may tinatawag na "itim na kasinungalingan." Pero sinasabi sa akin ng aking Biblia, "Ang lahat ng sinungaling ay magkakaroon ng kanilang bahagi sa dagat-dagatang nagliliyab sa apoy at asupre" (Apocalipsis 21:8). Wala itong ginagawang pagkakaiba sa puti, itim, at abuhing kasinungalingan. Kaya ang utos ay dumarating sa bawat taong hindi tapat, at hinahatulan ang bawat uri ng kasinungalingan.

"At kung may iba pang bagay na salungat sa wastong aral." Sa madaling salita, ibinigay ang kautusan upang hatulan ang tao sa bawat uri ng pagkamakasalanang at kasamaan. Ang lahat ng ganito ay nakalantad sa matuwid na paghatol ng Diyos.

"Sapagkat ang lahat ng umaasa sa mga gawa ng kautusan ay nasa ilalim ng sumpa: sapagkat nasusulat, Sumpain ang bawat isa na hindi nanatili sa lahat ng bagay na nasusulat sa aklat ng kautusan upang gawin ang mga ito" (Galacia 3:10). Ang tanging paraan upang makatakas sa sumpang iyon ay ang personal na pananampalataya sa Panginoong Jesu-Cristo. Namatay Siya upang tubusin tayo mula sa sumpa ng kautusan; Siya ay ginawang sumpa para sa atin: "Tinubos tayo ni Cristo mula sa sumpa ng kautusan, nang Siya'y maging sumpa para sa atin: sapagkat nasusulat, Sumpain ang bawat isang nakabitin sa punongkahoy" (Galacia 3:13).

"Kung may iba pang bagay na salungat sa wastong aral." Pansinin kung gaano kadalas gamitin ni Pablo ang salitang *wasto*. Siyempre, alam kong sumusulat siya sa pagkasi ng Diyos; gayunman, malapit ito sa kanyang sariling puso. Ang *wasto* (sa Ingles, *sound*) ay nangangahulugang "malusog," at kapag sinasabi ng apostol na *wastong aral*, ang ibig niyang sabihin ay mga aral na nakatutulong sa kalusugang espirituwal.

Kung babaling tayo sa ilan pang talata sa mga Sulat Pastoral na ito kung saan ginamit niya ang salitang ito, makatutulong ito upang madama natin ang bigat nito: "Kung ang sinuman ay nagtuturo ng iba, at hindi sumasang-ayon sa mga salitang nakapagpapalusog [ibig sabihin, *wasto*], sa mga salita ng ating Panginoong Jesu-Cristo, at sa aral na ayon sa kabanalan" (1 Timoteo 6:3). "Panghawakan mo ang huwaran ng mga *wastong salita*, na narinig mo sa akin, sa pananampalataya at pag-ibig

na nasa kay Cristo Jesus" (2 Timoteo 1:13). "Sapagkat darating ang panahon na hindi nila titiisin ang *wastong* aral; kundi ayon sa sarili nilang mga pita ay magtitipon sila para sa kanilang sarili ng mga guro, dahil makati ang kanilang tainga" (2 Timoteo 4:3). "Na nanghahawak nang mahigpit sa tapat na salita ayon sa itinuro sa kanya, upang sa pamamagitan ng *wastong* aral ay makapangaral siya at makumbinsi ang mga sumasalungat" (Tito 1:9). "Ngunit ikaw ay magsalita ng mga bagay na angkop sa *wastong* aral: na ang matatandang lalaki ay maging mahinahon, kagalang-galang, mapagpigil, *wasto* sa pananampalataya, sa pag-ibig, sa pagtitiis" (Tito 2:1-2).

Sa lahat ng Sulat Pastoral na ito, idinidiin ni Pablo ang kahalagahan ng pagtuturo ng aral na nagbibigay ng kalusugang espirituwal. Ang pagpapahayag ng katotohanan ng Salita ng Diyos ay nakatutulong sa kalusugang espirituwal. Ang maling aral ay humahantong sa kamatayan at pagkabulok. Kung saan wasto ang itinuturo sa silid-aralan at mula sa pulpito, may mabuti itong epekto, at may hilig itong patibayin ang mga mananampalataya sa banal na pamumuhay at sa ugaling katulad ni Cristo. Kung saan hindi ganito, kabaligtaran mismo ang epekto nito.

Tinatapos ni Pablo ang bahaging ito sa mga salitang, "Ayon sa maluwalhating Ebanghelyo ng mapalad na Diyos, na ipinagkatiwala sa akin." Para makita ang kaugnayan, dapat nating pansinin na ang lahat ng nakapaloob mula sa unang salita ng talata 6 hanggang sa huling salita ng talata 10 ay isang pasingit. Balikan ang talata 5, "Ngayon, ang layunin ng utos ay pag-ibig na mula sa malinis na puso, at sa mabuting budhi, at sa pananampalatayang hindi pakunwari"; at ngayon ang talata 11: "Ayon sa maluwalhating Ebanghelyo ng mapalad na Diyos,

na ipinagkatiwala sa akin." Ang maluwalhating Ebanghelyo ay talagang ang Ebanghelyo ng kaluwalhatian. Ito ay pananalitang natatangi kay apostol Pablo. Sa 2 Corinto 4:4 ay sinasabi niya, "Na sa kanila ay binulag ng diyos ng sanlibutang ito ang pag-iisip ng mga hindi sumasampalataya, upang huwag silang masikatan ng liwanag ng maluwalhating Ebanghelyo ni Cristo, na siyang larawan ng Diyos."

Tinawag ni Pablo ang Ebanghelyo na Ebanghelyo ng kaluwalhatian dahil isinasalaysay nito ang isang niluwalhating Cristo, isang Cristo na minsang nagpasan ng ating mga kasalanan nang Siya'y nakabitin bilang duguang Handog sa Kalbaryo upang tayo'y maging katuwiran ng Diyos sa Kanya. Siya ngayon ang niluwalhating Tao na nakaupo sa kanan ng Diyos sa langit, at sabik si Pablo na ipahayag ang mensahe tungkol sa Taong iyon na nasa kaluwalhatian, kaya tinatawag niya ang kanyang mensahe na Ebanghelyo ng kaluwalhatian. Ito ang mensaheng ipinasa sa atin. Ang isang niluwalhating Cristo sa kanan ng Ama ay nagsasabi sa atin na naayos na ang usapin ng kasalanan, at ngayon ay maililigtas ng Diyos sa katuwiran ang lahat ng lumalapit sa Kanya at sumasampalataya sa Kanyang Anak.

1 Timoteo, Kabanata 3: Iniligtas ang Pangunahin sa mga Makasalanan

1 Timoteo 1:12-17

At nagpapasalamat ako kay Cristo Jesus na ating Panginoon, na nagbigay sa akin ng kakayahan, sapagkat itinuring Niya akong tapat, nang ilagay Niya ako sa paglilingkod; ako na dati'y mapamusong, mang-uusig, at malupit: ngunit kinahabagan ako, sapagkat ginawa ko iyon nang walang kaalaman, sa kawalan ng pananampalataya. At ang biyaya ng ating Panginoon ay nag-umapaw nang labis, kasama ang pananampalataya at pag-ibig na nasa kay Cristo Jesus. Tapat ang pananalitang ito, at karapat-dapat tanggapin ng lahat, na si Cristo Jesus ay naparito sa sanlibutan upang iligtas ang mga makasalanan; na ako ang pangunahin sa kanila. Gayunman, dahil dito kaya ako kinahabagan, upang sa akin muna ay maipakita ni Jesu-Cristo ang buong pagtitiis, bilang halimbawa sa mga sasampalataya sa Kanya pagkatapos tungo sa buhay na walang hanggan. Ngayon, sa Haring walang hanggan, walang kamatayan, di-nakikita, ang tanging marunong na Diyos, ang karangalan at kaluwalhatian magpakailanman. Amen. (tt. 12-17)

May napakalaking kapangyarihan ang patotoo ng Cristiano. Hindi lahat ng ligtas ay tinawag upang maging mangangaral; hindi lahat ay may kaloob na pagtuturo. Pero ang lahat ng nagtiwala sa Panginoong Jesu-Cristo ay dapat may masabi tungkol sa malaking pagbabagong dumarating sa buhay kapag tinanggap si Cristo bilang Tagapagligtas at kinilala bilang Panginoon. Sinasabi sa atin ni apostol Pedro na dapat tayong "laging handang sumagot nang may kaamuan at paggalang sa bawat taong nagtatanong sa inyo ng dahilan ng pag-asang nasa

inyo" (1 Pedro 3:15). Maaaring hindi tayo gaanong maalam sa teolohiya. Maaaring hindi tayo gaanong pamilyar sa mas malalalim na doktrinang Cristiano. Pero kung tiyak na nagtiwala tayo kay Cristo, dapat ay masasabi natin, kasama ng dating bulag sa Juan 9, "Isang bagay ang alam ko, na dati akong bulag, ngayon ay nakakakita na ako" (t. 25). Bulag tayo bago natin nakita ang Tagapagligtas, pero nang ipakilala Niya ang Kanyang sarili sa atin, ang Kanyang kaluwalhatian ay tumagos sa nakapikit at madilim na mga mata ng ating kaluluwa, iminulat ang mga ito, at pinaliwanag magpakailanman.

Alam kong may mga taong hindi gaanong pinahahalagahan ang mga patotoo ng mga Cristiano. Parang hindi nila nagugustuhan ang mga pagtitipon kung saan nagsasama-sama ang mga tao upang ikuwento ang ginawa ng Panginoon para sa kanila. Pero sa palagay ko, ang paraan ng paggamit ng Panginoon sa mga patotoo sa Bagong Tipan ay dapat maging saway sa kanila. Halimbawa na lamang si Saulo na naging si apostol Pablo, ang sumulat ng sulat na ito kay Timoteo.

Hindi bababa sa anim na beses na nakatala sa Bagong Tipan ang kuwento ng kanyang pagbabalik-loob. Sa Mga Gawa 9 ay nariyan ang makasaysayang salaysay ng kanyang pagbabalik-loob. Sa Mga Gawa 22 ay makikita natin siyang ikinukuwento ito sa kanyang mga kapatid na Judio sa mga baitang ng kuta sa tabi ng templo sa Jerusalem. Sa Mga Gawa 26 ay muli niyang isinasalaysay ang kanyang karanasan sa harap ng Romanong gobernador na si Festo, ni Haring Agripa, at ng kasama nitong si Bernice. Pagkatapos, sa sulat sa mga taga-Galacia, mga kabanata 1 at 2, muling binalikan ni Pablo ang kamanghamanghang kuwento, at isinalaysay kung paanong siya, na dating kaaway ng krus ni Cristo, ay umabot sa puntong

ipinahayag ng Diyos ang Kanyang Anak sa kanya. Sa Filipos 3 ay inulit ang kanyang patotoo. Ikinuwento niya ang kanyang relihiyon bago niya nakita ang Panginoon, at kung paano pagkatapos, dahil sa kamangha-manghang pangitaing iyon ni Cristo sa kaluwalhatian, nasabi niya: "Ngunit ang mga bagay na pakinabang sa akin, ay itinuring kong kawalan alang-alang kay Cristo. Oo nga, at itinuturing kong kawalan ang lahat ng bagay dahil sa nakahihigit na kagalingan ng pagkakilala kay Cristo Jesus na aking Panginoon: na alang-alang sa Kanya ay nawala sa akin ang lahat ng bagay, at itinuturing kong basura ang mga iyon, upang makamtan ko si Cristo" (Filipos 3:7-8). At dito sa unang sulat kay Timoteo, sa pambungad na kabanatang ito, sinasabi niya, "At nagpapasalamat ako kay Cristo Jesus na ating Panginoon, na nagbigay sa akin ng kakayahan, sapagkat itinuring Niya akong tapat, nang ilagay Niya ako sa paglilingkod; ako na dati'y mapamusong, mang-uusig, at malupit: ngunit kinahabagan ako, sapagkat ginawa ko iyon nang walang kaalaman, sa kawalan ng pananampalataya."

Maraming nagpapakilalang Cristiano na walang anumang kuwento ng pagbabalik-loob na maikukuwento. Siyempre, kinikilala ko na may ilang lumapit kay Cristo noong maagang bahagi ng kanilang buhay, noong mga bata pa lamang sila, at malabo na lang ang kanilang alaala, kung may maaalala man sila, sa nangyari noong panahong iyon. Hindi natin dapat maliitin ang kanilang pagbabalik-loob dahil hindi nila ito maikuwento nang malinaw. Sinabi ng Panginoong Jesus sa mga nasa hustong gulang, "Malibang kayo'y magbagong-loob, at maging gaya ng maliliit na bata, hindi kayo makapapasok sa kaharian ng langit" (Mateo 18:3). Ang mga bata ay huwaring mamamayan ng kaharian. Napakagandang maakay ang mga bata kay Cristo bago pa nila makilala ang anumang kasamaan

at kabulukan ng sanlibutang ito. Alam kong may mga taong nangungutya sa pagbabalik-loob ng mga bata, pero napakalaking bagay ang mailigtas ang mga bata.

Ilang beses nang nangaral ang isang ebanghelista sa isang partikular na iglesya. Isang gabi, nakasalubong niya ang ilang kaibigan pagkatapos ng pagtitipon, at nagtanong ang isa, "May bunga ba ang mensahe mo ngayong gabi?" Sabi ng ebanghelista, "Oo, tatlo't kalahating nagbalik-loob." Sabi ng kaibigan, "Ibig mong sabihin, tatlong matanda at isang bata." "Hindi," sagot ng ebanghelista, "tatlong bata at isang matanda." Ang tatlong bata ay may buong buhay pa sa harap nila, pero ang matanda ay nakalampas na sa kalahati ng kanyang buhay at kaunti na lamang ang natitira. Iyan ang dahilan kung bakit sinabi ng ebanghelista na "tatlo't kalahating nagbalik-loob." Dapat itong maging pampalakas-loob sa lahat ng guro sa Sunday school at sa mga naglilingkod sa mga kabataan na maghasik ng binhi sa puso ng mga batang lalaki at babae. Tandaan, ito ang binhing hindi nasisira, at makaaasa kayong sisibol ito tungo sa buhay.

Kung ang mga tao ay nakalampas na sa kanilang pagkabata at umabot na sa kabataan o sa hustong gulang nang hindi tinatanggap si Cristo, at sa wakas ay hinatulan sila ng Espiritu ng Diyos tungkol sa kasalanan, katuwiran, at paghatol, at bumaling sila sa Panginoon at nagtiwala sa Kanya bilang Tagapagligtas, dapat ay may napakalinaw silang kuwento ng pagbabalik-loob na maikukuwento. Tiyak na dapat nilang malaman ito: na sila'y mga makasalanang napapahamak. Wala silang magawa. Hindi nila kayang iligtas ang kanilang sarili. Pagkatapos ay narinig nila ang tinig ni Jesus na nag-aanyaya sa kanilang lumapit sa Kanya, at lumapit sila taglay ang lahat ng

kanilang kasalanan at pagkakasala. Nagtiwala sila sa Kanya, at iniligtas Niya sila. Dapat ay alam nila ang katotohanan ng pagkapanganak na muli.

Sinabi ng apostol, "Nagpapasalamat ako kay Cristo Jesus na ating Panginoon, na nagbigay sa akin ng kakayahan." Huminto muna tayo riyon sandali. "Nagbigay sa akin ng kakayahan!" Napakaraming tao, kapag kinausap mo tungkol sa kahalagahan ng paglapit kay Cristo, ang magsasabing, "Oo, gusto ko sanang maging Cristiano, pero natatakot ako na hindi ko kakayaning mamuhay bilang Cristiano. Ayaw kong magpahayag ng pananampalataya at pagkatapos ay bumagsak, at sa gayon ay magdala ng kahihiyan sa pangalan ng Panginoon." Kung nakasalalay ito sa atin, tiyak na babagsak tayo. Pero kapag nagtiwala na tayo kay Cristo bilang ating Tagapagligtas at ipinanganak ng Diyos, dumarating ang Espiritu Santo upang manahan sa atin, upang maging kapangyarihan ng bagong buhay; Siya ang nagbibigay sa atin ng kakayahang mabuhay para sa Diyos at maglingkod sa Kanya habang sinisikap nating ipakilala ang Kanyang Ebanghelyo sa iba. Ito ang ikinagalak ni Pablo.

"Nagpapasalamat ako kay Cristo Jesus na ating Panginoon, na nagbigay sa akin ng kakayahan, sapagkat itinuring Niya akong tapat, nang ilagay Niya ako sa paglilingkod." Huwag ninyong pagkamalian ang pananalitang "itinuring Niya akong tapat." Hindi naging tapat si Saulo ng Tarso. Ang salita para sa "tapat" ay kapareho ng "sumasampalataya." "Itinuring Niya akong isang mananampalataya." At tuwing may sumasampalataya sa Panginoong Jesu-Cristo, inililigtas siya ng Diyos. At inililigtas Niya tayo upang tayo'y maglingkod sa Kanya. Sinasabi ni Pablo, "Itinuring Niya akong isang *mananampalataya*, nang ilagay

Niya ako sa paglilingkod." Iyan lamang ang tanging paraan upang maging tunay na ministro ni Cristo ang isang tao. Kailangang ang Panginoon mismo ang maglagay sa kanya sa paglilingkod.

May mga lalaking naging ministro dahil lamang sa pakiusap o payo ng mga kaibigan o kamag-anak. Ang iba naman ay "pumasok sa ministeryo," gaya ng tawag dito, dahil sa makamundong ambisyon. Itinuturing nila itong isa sa mga propesyon ng mga edukado kung saan may pagkakataong ilaan ang sarili sa pag-aaral ng mga suliraning panlipunan, mga teoryang panrelihiyon, at iba pang kawili-wiling usapin. Ang iba naman ay kinikilos ng tunay na habag sa kaluluwa ng tao, at sinisikap nilang maging karapat-dapat na pastor at pinuno sa gawaing Cristiano upang maisakatuparan ang mga planong makatao para maibsan ang paghihirap ng mga kapus-palad. Ang ilan sa mga motibong ito ay mabuti at ang ilan ay hindi. Pero hindi sa alinman sa mga paraang ito gumagawa ang Diyos ng mga ministro. Kinukuha Niya ang mga tao sa Kanyang awa, inililigtas sila sa Kanyang biyaya, at inilalagay sa kanilang puso ang nag-aalab na pagnanais na ipakilala si Cristo sa sanlibutan. Iyan ang ginawa Niya kay Saulo ng Tarso. Kapag ginawang ministro ng Diyos ang isang tao, ang Kanyang salita ay parang apoy sa kaluluwa nito, at masasabi niya, "Sa aba ko kung hindi ko ipangaral ang Ebanghelyo."

"Ako na dati'y mapamusong, mang-uusig, at malupit: ngunit kinahabagan ako, sapagkat ginawa ko iyon nang walang kaalaman, sa kawalan ng pananampalataya." Hindi kailanman napatawad ni Pablo ang kanyang sarili rito sa mga sumunod na taon. Sinabi niya sa isang lugar, "Sapagkat ako ang pinakamaliit sa mga apostol, na hindi karapat-dapat tawaging apostol,

sapagkat inusig ko ang iglesia ng Diyos" (1 Corinto 15:9). At muli, mababasa natin sa Mga Gawa 22:20, "At nang ibuhos ang dugo ni Esteban na Iyong martir, ako man ay nakatayo sa tabi, at sumasang-ayon sa kanyang kamatayan, at nagbabantay ng mga damit ng mga pumatay sa kanya." Nanginginig sa takot si Pablo tuwing binabalikan niya ang mga taong iyon. Taos na taos ang kanyang puso noon. Maaaring maging taos na taos ang isang tao sa maling mga bagay. "Inakala ko nga sa aking sarili na dapat akong gumawa ng maraming bagay laban sa pangalan ni Jesus na taga-Nazaret. Na ginawa ko rin naman sa Jerusalem: at marami sa mga banal ang ipinakulong ko sa bilangguan, dahil tumanggap ako ng awtoridad mula sa mga punong saserdote; at nang sila'y ipapatay, sumang-ayon ako laban sa kanila" (Mga Gawa 26:9-10). Sa Kanyang biyaya ay iniligtas siya ng Diyos, at ang lahat ng iyon ay inalis na. Pero hanggang sa araw ng kanyang kamatayan ay hindi napatawad ni Pablo ang kanyang sarili sa naging bahagi niya sa pag-uusig sa iglesia ng Diyos. Sinasabi niya, "Kinahabagan ako, sapagkat ginawa ko iyon nang walang kaalaman, sa kawalan ng pananampalataya." Tama ang makata nang isulat niya:

*Kay lawak ng awa ng Diyos,
Gaya ng lawak ng dagat;
May kabaitan sa Kanyang katarungan,
Na higit pa sa kalayaang ganap.*

*Sapagkat ang pag-ibig ng Diyos ay mas malawak
Kaysa sa sukat ng isip ng tao;*

*At ang puso ng Walang Hanggan
Ay kamangha-manghang mabuti at buo.*

Inuusig ni Saulo ng Tarso ang iglesya ng Diyos. Pero kahit noon pa man ay nakalaan na sa kanya ang puso ng Diyos hanggang sa panahong maihayag sa kanya ang Kanyang biyaya, at ang mang-uusig na si Saulo ay mabago at maging si Pablo na Sugo ni Cristo. Kinahabagan siya ng Diyos dahil kumilos siya nang walang kaalaman. Tiyak na tiyak siya noon na mali ang lahat ng tungkol sa pagka-Cristiano. Hindi niya naunawaan hanggang sa araw na nasulyapan niya ang nabuhay na mag-uling Cristo sa kaluwalhatian. "At ang biyaya ng ating Panginoon ay nag-umapaw nang labis, kasama ang pananampalataya at pag-ibig na nasa kay Cristo Jesus." Kaagad pagkatapos ng kanyang pagbabalik-loob ay nagsimula siyang ipangaral si Cristo. "At kaagad niyang ipinangaral si Cristo sa mga sinagoga, na Siya ang Anak ng Diyos. Ngunit nagtaka ang lahat ng nakarinig sa kanya, at sinabi, Hindi ba ito ang taong nagpahirap sa mga tumatawag sa pangalang ito sa Jerusalem, at naparito sa layuning iyon, upang dalhin silang nakagapos sa mga punong saserdote?" (Mga Gawa 9:20-21).

Biyaya ang makapangyarihang bumago kay Saulo: biyaya ang nagpabagsak sa kanya sa daan patungong Damasco; biyaya ang nagdala kay Ananias sa kanya upang bigyan siya ng natatanging mensahe, na nagpapakita kung gaano kasayang tatanggapin siya ng iglesya ng Diyos kapag nagtiwala na siya sa Tagapagligtas; biyaya ang nagbigay sa kanya ng kapangyarihang humayo at ipangaral ang Ebanghelyo. Ang taong humahayo upang ipangaral si Cristo ay kailangang humayo sa pananampalataya at pag-ibig: pananampalataya sa Isang nabubuhay upang magligtas, at pag-ibig sa kaluluwa ng mga napapahamak. Maraming propesyonal na ministro ngayon, pero ang mangangaral na propesyonal lamang ay kasuklam-suklam sa paningin ng Diyos. Ang mga lingkod ng

Diyos ay dapat kinikilos ng pag-ibig ni Cristo. Iyan ang katangian ni Pablo.

Ngayon ay narito ang kamangha-manghang pahayag na napakadalas ulitin ng mga nangangaral ng Ebanghelyo: "Tapat ang pananalitang ito, at karapat-dapat tanggapin ng lahat, na si Cristo Jesus ay naparito sa sanlibutan upang iligtas ang mga makasalanang; na ako ang pangunahin sa kanila." Marami ang nag-aakalang naparito si Cristo upang iligtas ang mabubuting tao, pero sinasabi Niya sa atin, "Hindi Ako naparito upang tawagin ang mga matuwid, kundi ang mga makasalanang sa pagsisisi" (Mateo 9:13). Pakinggan ninyo ako: kung mapatutunayan mong hindi ka makasalanang, mapatutunayan ko naman mula sa Salitang ito na hindi naparito si Jesus upang iligtas ka. "Ang mga walang sakit ay hindi nangangailangan ng manggagamot, kundi ang mga may sakit" (Mateo 9:12). Siya ang Dakilang Manggagamot na nagpapagaling sa mga kaluluwang may sakit ng kasalanang. Kung hindi ka pa nakalalapit sa Kanya, hindi ka ba lalapit ngayon at patunayan ang katotohanang ng Kanyang kapangyarihang magligtas? Huwag kang matakot na baka masyado kang makasalanang. Basahin muli ang mga salita: "Tapat ang pananalitang ito, at karapat-dapat tanggapin ng lahat, na si Cristo Jesus ay naparito sa sanlibutan upang iligtas ang mga makasalanang; na ako ang pangunahin sa kanila." Naligtas na ang pangunahin sa mga makasalanang, kaya hanggang sa likuran na lamang niya ang kaya mong abutin. Ang taong naglarawan sa sarili bilang pangunahin ay nasa kaluwalhatian na ngayon. Kaya hindi mo kailangang matakot na baka masyado kang masama para kay Cristo.

Pakinggan ang pagtatapat ng apostol, "Gayunman, dahil dito kaya ako kinahabagan, upang sa akin muna ay maipakita ni

Jesu-Cristo ang buong pagtitiis, bilang halimbawa sa mga sasampalataya sa Kanya pagkatapos tungo sa buhay na walang hanggan." "Kinahabagan ako." Hindi natin tinatanggap ang kaligtasan dahil karapat-dapat tayo rito, "kundi ayon sa Kanyang awa ay iniligtas Niya tayo, sa pamamagitan ng paghuhugas ng muling pagsilang, at ng pagbabago ng Espiritu Santo" (Tito 3:5). Sinasabi ni Pablo, "Upang sa akin muna ay maipakita ni Jesu-Cristo ang buong pagtitiis, bilang halimbawa sa mga sasampalataya sa Kanya pagkatapos tungo sa buhay na walang hanggan." Dalawang bagay ang nakukuha ko sa huling pariralang iyan. Sinasabi sa atin ni Pablo na iniligtas siya ng Panginoon bilang isang halimbawa. Naging halimbawa siya sa lahat ng mananampalataya sa hinaharap: siya, ang pangunahing makasalanang, ay naligtas sa biyaya ng Diyos. Sa palagay ko ay ito rin ang nasa isip ni Pablo: naligtas siya sa pamamagitan ng pagpapakita ni Cristo mula sa langit. Balang araw, ang sarili niyang bayang Israel ay magkakaroon ng kamangha-manghang pagpapakita ni Cristo mula sa langit, at sa panahong iyon, bilang isang bansa, ay babaling sila sa Kanya. Kaya naniniwala ako na ang Israel ang nasa isip ni Pablo nang sabihin niyang siya ay halimbawa "sa mga sasampalataya sa Kanya pagkatapos tungo sa buhay na walang hanggan."

Tinatapos niya ang bahaging ito sa isang kamangha-manghang awit ng papuri. Napupuno ang kanyang puso ng pagsamba at papuri, at bumubulalas siya sa mga salitang ito, "Ngayon, sa Haring walang hanggan, walang kamatayan [hindi nasisira], dinakikita [ang Diyos ay hindi nakikita ng mata ng tao], ang tanging marunong na Diyos, ang karangalan at kaluwalhatian magpakailanman. Amen." Ito ang pagsambang puno ng pasasalamat na pumapailanlang mula sa puso ng makasalanang naligtas. Isinasalaysay nito ang isang kaluluwang nagbubunyi

sa walang kapantay na kababalaghan ng pag-ibig na tumutubos.

1 Timoteo, Kabanata 4: Pag-iingat ng Mabuting Budhi

1 Timoteo 1:18-20

Ang biling ito ay ipinagkakatiwala ko sa iyo, anak kong Timoteo, ayon sa mga hulang nauna tungkol sa iyo, upang sa pamamagitan ng mga ito ay makipagbaka ka ng mabuting pakikipagbaka; na iniingatan ang pananampalataya at ang mabuting budhi; na ito'y itinakuwil ng ilan, kaya't nangabagbag ang kanilang daong tungkol sa pananampalataya: na sa mga ito ay si Himeneo at si Alejandro; na sila'y ibinigay ko kay Satanas, upang sila'y maturuang huwag mamusong, (tt. 18-20)

Ngayon ay pag-aaralan natin ang napakataimtim na biling ibinigay ni apostol Pablo sa kanyang anak sa pananampalataya. Nakita na natin na si Timoteo ay iniwan upang tumulong sa iglesya sa Efeso. May mga natatanging pananagutan siya roon, at mahalagang maging maingat siya sa sarili niyang lakad at patotoo upang maging halimbawa siya sa iba. Kaya sinabi ni Pablo, "Ang biling ito ay ipinagkakatiwala ko sa iyo, anak kong Timoteo, ayon sa mga hulang nauna tungkol sa iyo, upang sa pamamagitan ng mga ito ay makipagbaka ka ng mabuting pakikipagbaka."

Ang buhay Cristiano ay isang pakikipaglaban, lalo na ang buhay ng isang Cristianong ministro. Nais ng Diyos na ang lahat ng Kanyang lingkod ay maging mabubuting kawal ng Panginoong Jesu-Cristo. Kaya tinawag si Timoteo na makipagbaka ng mabuting pakikipagbaka. Maliwanag na noong siya'y irekomenda sa gawain ng Panginoon ng mga kapatid sa Listra at Iconio, nagkaroon ng isang pulong-panalangin, at nang

ipatong ng matatandang kapatid ang kanilang mga kamay sa kanya at ipagkatiwala siya sa gawain ng Ebanghelyo, sa isang natatanging paraan ay binigyan siya ng Panginoon ng isang kaloob na wala sa kanya noon. May pahiwatig tayo nito sa mga salita ni Pablo, "Ayon sa mga hulang nauna tungkol sa iyo, upang sa pamamagitan ng mga ito ay makipagbaka ka ng mabuting pakikipagbaka," at sa 4:14 ng sulat ding ito, "Huwag mong pabayaang ang kaloob na nasa iyo, na ibinigay sa iyo sa pamamagitan ng hula, nang ipatong sa iyo ang mga kamay ng kapulungan ng matatanda."

Idinidiin ni Pablo, o sinisikap niyang itanim sa isip ng nakababatang mangangaral na ito, ang kahalagahan ng "pag-iingat ng pananampalataya at ng mabuting budhi." Pansinin ninyo kung paanong magkasama ang dalawang bagay na ito. Hindi maaaring maingat ng isang tao ang pananampalataya kung hindi siya maingat na magpanatili ng mabuting budhi sa harap ng Diyos. Dito, ang pagkaunawa ko sa *pananampalataya* ay hindi lamang pagtitiwala sa Diyos kundi pati ang katotohanan ng Diyos, ang pananampalatayang minsan magpakailanman ay ibinigay sa mga banal. Paminsan-minsan ay may nababalitaan tayong isang tao na noong araw ay tila mangangaral ng Salita, pero ngayon ay tinalikuran na ang pananampalatayang dati niyang ipinangangaral. May mga taong noong una ay nangangaral ng pagka-Diyos ng Panginoong Jesu-Cristo, ng Kanyang kamatayang pantubos at handog, at ng Kanyang pisikal na pagkabuhay na mag-uli, pero ngayon ay hindi na nila ipinahahayag ang kaligtasan sa pamamagitan ng Kanyang dugo o ang pangangailangang maipanganak na muli. Tumalikod na sila sa katotohanan at tinanggap ang tinatawag ng iba na "bagong liberal na pananaw

sa teolohiya." Naging itinakuwil sila tungkol sa pananampalataya.

At nagtataka ang mga tao kung bakit tumalikod ang ganitong mga tao sa katotohanan ng Diyos na minsan ay sinabi nilang mahal nila. Kung masisilip lamang natin ang buhay ng mga taong ito, makikita natin na sa isang punto ng kanilang paglalakad ay hindi sila tumugon sa tawag ng Diyos at itinakuwil nila ang mabuting budhi. Kaya nawala sa kanila ang kakayahang tamang timbangin ang mga prinsipyo ng doktrina, at sa bandang huli ay naging ginhawa pa sa kanila ang talikuran ang katotohanang dati nilang ipinangangaral. Hindi biglaang nahuhulog ang tao sa malubhang kamalian. Ang ganitong pagkabigo ay bunga ng pagpapabayang matakwil ang budhi hanggang sa hindi na ito tumutunog gaya ng dati.

Mapapakinabangan natin ang paglalaan ng kaunting panahon sa pagtingin sa ilang talata ng Kasulatan tungkol sa budhi. Ano ba ang budhi? Ang salitang isinaling ganito ay talagang tambalang salita at literal na nangangahulugang "kasabay na pagkaunawa." Ito ang nasa loob natin na tumutulong sa ating makilala ang tama at ang mali. Natatandaan ninyo ang batang babae na tinanong, "Alam mo ba kung ano ang budhi?" Sumagot siya, "Opo, iyon po ang isang bagay sa loob ko na laging nagsasabi sa akin kapag gumagawa ng masama ang kapatid kong lalaki." Ganyan ang tingin ng maraming tao sa budhi: isang bagay sa loob nila na hindi nila maipaliwanag, na ginagamit nila sa paghatol sa ibang tao. Ang budhi ang dapat magsabi sa atin kung tayo ay tama o mali. Ito ang "pagkaalam kasama ng sarili." Ang budhi ay nakuha ng tao sa pagkahulog sa Eden. Hindi kailangan ni Adan bago siya nahulog ang isang tagapagbantay na magbababala sa kanya tungkol sa masama, o

magsasabi sa kanya ng pagkakaiba ng tama at mali, ng kasalanan at katuwiran, sapagkat ang alam lamang niya ay ang mabuti hanggang sa kumain siya ng ipinagbabawal na bunga. Saka niya nakilala ang mabuti at ang masama.

Kailangang maturuan ang budhi. Nang ipagtanggol ni apostol Pablo ang kanyang sarili sa Jerusalem, sinabi niya, "Mga kapatid, ako'y namuhay sa harap ng Diyos sa buong mabuting budhi hanggang sa araw na ito" (Mga Gawa 23:1). Nang sabihin niya iyon, binabalikan niya ang buong buhay niya, bago siya nagbalik-loob at pagkatapos nito. Kahit bago pa niya nakilala si Cristo ay sinikap na niyang magkaroon ng mabuting budhi. Sa madaling salita, nang usigin niya ang mga Cristiano, ginawa niya iyon nang may mabuting budhi; nang sikapin niyang wasakin ang batang iglesya, kumilos siya ayon sa kanyang budhi. Pero hindi wastong naturuan ang kanyang budhi. Akala niya ay tama ang ginagawa niya dahil naniniwala siyang masamang sistema ang Cristianismo. Naniniwala siyang kaaway ng Diyos ang mga Cristiano at na kumikilos siya ayon sa Kasulatan na nag-uutos na lipulin ang mga bulaang propeta. Sinabi niya kay Agripa sa Mga Gawa 26:9-10, "Tunay na inakala ko sa aking sarili na dapat akong gumawa ng maraming bagay laban sa pangalan ni Jesus na taga-Nazaret. Na siya ko namang ginawa sa Jerusalem: at marami sa mga banal ang ikinulong ko sa mga bilangguan, nang tumanggap ako ng kapangyarihan mula sa mga punong saserdote; at nang sila'y patayin, ako'y sumang-ayon laban sa kanila." Kaya hindi sapat na sabihin ng isang tao na namumuhay siya ayon sa kanyang budhi.

Sa kabilang dako, hindi tayo dapat sumalungat sa ating budhi, sapagkat kapag ginawa natin iyon ay nadudungisan ang budhi. Kailangang maturuan ang budhi ng Salita ng Diyos. Sa Roma

2:14-15 ay makikita natin ang kaisipang ito. Nakita natin na ang budhi ang nagpapatotoo sa pinaniniwalaang tama at mali: "Sapagkat kapag ang mga Gentil, na walang kautusan, ay gumagawa nang ayon sa kalikasan ng mga bagay na nasa kautusan, ang mga ito, bagaman walang kautusan, ay kautusan sa kanilang sarili: na nagpapakita ng gawa ng kautusan na nakasulat sa kanilang mga puso, na nagpapatotoo rin ang kanilang budhi, at ang kanilang mga pag-iisip ay nagsasakdal o nagdadahilan sa isa't isa." "Na nagpapatotoo rin ang kanilang budhi": totoo ito kahit sa pinakamasasamang tao, sapagkat binababalaan sila ng sarili nilang budhi kapag gagawa na sila ng isang bagay na alam nilang mali, at ang budhi ang nagsasakdal o nagdadahilan sa kanila, ayon sa sukat ng liwanag na mayroon sila.

Sa Tito 1:15-16 ay mababasa natin ang tungkol sa nadungisang budhi: "Sa malilinis ay malinis ang lahat ng bagay: ngunit sa nangadungisan at walang pananampalataya ay walang anumang malinis; kundi pati ang kanilang pag-iisip at budhi ay nadungisan. Sinasabi nilang nakikilala nila ang Diyos; ngunit sa kanilang mga gawa ay Siya'y kanilang ikinakaila, palibhasa'y mga kasuklam-suklam, at mga suwail, at itinakuwil sa bawat mabuting gawa." Sinasabi ng mga talatang ito ang kalagayan ng mga taong hindi pa nagbabalik-loob na tumalikod sa alam nilang tama sa moralidad. Alam nila kung paano sila dapat mamuhay, pero ginawa nila ang kabaligtaran. Kaya nadungisan ang budhi, at ang nadungisang budhi ay hindi na ligtas na gabay.

Sa Hebreo 10:22 ay mababasa natin, "Tayo'y [ang apostol ay nagsasalita sa mga Cristiano] magsilapit na may tapat na puso sa lubos na katiyakan ng pananampalataya, na ang ating mga

puso ay winisikan mula sa masamang budhi, at ang ating katawan ay hinugasan ng malinis na tubig." Ang masamang budhi ay bunga ng pagpupumilit sa kasalanan. Kung patuloy na dudungisan ng tao ang kanyang sarili, darating ang panahon na lubusang magiging masama ang budhi, at hindi na kinatatakutan ang kasalanan. Kapag lumapit tayo kay Cristo, ang ating mga puso ay winiwisikan mula sa masamang budhi. Kung hindi lalapit sa Kanya ang tao kundi magpupumilit na magkasala laban sa liwanag, at tatanggihan ang paanyaya ng Diyos sa lahat ng tao na bumaling sa Kanya sa pagsisisi at maligtas, sa bandang huli ay titigil na sa paggalaw ang budhi. Nagiging manhid ito na parang pinaso. "Datapuwat maliwanag na sinasabi ng Espiritu, na sa mga huling panahon ang ilan ay magsisitalikod sa pananampalataya, na mangakikinig sa mga espiritung mapanlinlang, at sa mga aral ng mga demonyo; na nagsasalita ng mga kasinungalingan sa pagpapaimbabaw; na ang kanilang budhi ay tila pinaso ng bakal na nagbabaga" (1 Timoteo 4:1-2).

Napakataimtim nito. Pinatitigas ng kasalanan ang puso. Nagiging gaya ng laman na pinaso ng bakal na nagbabaga ang budhi. Hindi na ito tumutugon. Hindi na ito maaasahan. Sa ganitong kalagayan ay maaaring gumawa ang tao ng pinakamasasama at pinakakasuklam-suklam na bagay, at tila wala man lamang kaunting kirot ng budhi. Ito'y dahil napakalayo na ng kanilang nalakad sa pagsuway sa alam nilang tama, kaya wala na silang anumang pakialam. Sila'y ipinaubaya na sa budhing pinaso at sa itinakuwil na pag-iisip, at kasama nito ang lubos na katigasan ng puso. Ngunit kung handang bumaling sa Diyos ang tao, kung nauunawaan nilang mayroon silang masamang budhi at hinahangad nila ang dalisay at nilinis na budhi, makakamit nila ito sa pamamagitan ng gawa ng krus.

Sa Hebreo 9:9-10 ay nagsasalita ang apostol tungkol sa iba't ibang ordenansa ng kaayusang Levitico, "Na isang larawan para sa panahong yaon, na doon ay inihahandog ang mga kaloob at mga hain, na hindi makapagpapasakdal sa sumasamba, tungkol sa budhi; na ang mga ito'y tungkol lamang sa mga pagkain at mga inumin, at sari-saring paghuhugas, at mga ordenansang ukol sa laman, na iniatang sa kanila hanggang sa panahon ng pagbabago." Ibig sabihin, ang mga haing inihahandog sa mga dambana ng mga Judio ay hindi makapagbibigay sa tao ng sakdal na budhi. Hindi nito malilinis ang kanyang nadungisang budhi, ni mapalalaya siya sa masamang budhi. Ngunit inihandog ng Panginoong Jesu-Cristo ang Kanyang sarili bilang haing lubos na sapat para sa kasalanan.

Mababasa natin sa mga talatang 13-14 ng kabanata ring iyon ng Hebreo, "Sapagkat kung ang dugo ng mga toro at ng mga kambing, at ang abo ng dumalagang baka na iwinisik sa mga marurumi, ay nagpapabanal sa ikalilinis ng laman: gaano pa kaya ang dugo ni Cristo, na sa pamamagitan ng walang hanggang Espiritu ay inihandog ang Kanyang sarili na walang dungis sa Diyos, ang maglilinis ng inyong budhi mula sa mga patay na gawa upang maglingkod sa Diyos na buhay?" Dahil alam na ang usapin ng kasalanan ay naayos na nang lubos na ikinasisiya ng Diyos, makapagpapahinga na ang kaluluwang nababagabag sa pagkaalam sa ginawa ni Cristo, kaya hindi na nagsasakdal ang budhi kundi nililinis ito ng pananampalataya, sapagkat ang dugo ni Cristo, ang Anak ng Diyos, ay naglilinis sa bawat kasalanan ng lahat ng lumalabas mula sa kadiliman ng likas na kalagayan tungo sa liwanag ng presensya ng Diyos, na doon na sila lumalakad magmula noon. Ngayon, bilang mga mananampalataya, pananagutan nating lumakad sa harap ng Diyos nang may mabuting budhi.

Balikan natin ang 1 Timoteo at pansinin ang isang talatang napag-aralan na natin sa mga pagtuturong ito: "Ngayon, ang layunin ng utos ay pag-ibig na mula sa pusong malinis, at sa mabuting budhi, at sa pananampalatayang hindi pakunwari" (1:5). Pagkatapos, sa kabanata ring ito, ang talatang binasa natin sa simula ng ating pag-aaral ngayon: "Ang biling ito ay ipinagkakatiwala ko sa iyo, anak kong Timoteo, ayon sa mga hulang nauna tungkol sa iyo, upang sa pamamagitan ng mga ito ay makipagbaka ka ng mabuting pakikipagbaka; na iniingatan ang pananampalataya at ang mabuting budhi; na ito'y itinakuwil ng ilan, kaya't nangabagbag ang kanilang daong tungkol sa pananampalataya." Kapwa idinidiin ng mga apostol na sina Pablo at Pedro ang kahalagahan ng pagpapanatili ng mabuti at malinis na budhi. Sa 1 Pedro 3:16 ay mababasa natin, "Na may mabuting budhi; upang, sa mga bagay na sinasalita nilang masama laban sa inyo, na gaya ng mga manggagawa ng masama, ay mapahiya ang mga nagpaparatang nang may kasinungalingan sa inyong mabuting pamumuhay kay Cristo."

Hayaan ninyong idagdag ko ang salitang ito habang pinag-uusapan natin ang budhi. Pananagutan natin, ninyo at ko, na mag-ingat na huwag masaktan nang walang dahilan ang budhi ng isang mahinang kapatid. May mga taong napakahigpit sa kautusan. Nababagabag sila sa mga bagay na hindi pinapansin ng mga Cristianong mas malakas. Kaya ang mga nag-aakala marahil na sila'y mas malakas ay binababalaan na mag-ingat sa bagay na ito ng budhi. Ako ang tagapag-alaga ng aking kapatid. Hindi ko dapat pahintulutan ang aking sarili na magpakasawa sa anumang bagay na makasasakit o makatitisod sa isang mahina. Napakahalaga nito, sapagkat maaari tayong magdulot ng mabigat na pinsala sa kaluluwa ng iba kung ipipilit natin ang

ating kalayaan sa isang bagay na sa kanya ay maaaring mukhang napakabigat na pagkakasala.

"Na iniingatan ang pananampalataya at ang mabuting budhi; na ito'y itinakuwil ng ilan, kaya't nangabagbag ang kanilang daong tungkol sa pananampalataya." May mga taong tumalikod sa mga dakilang saligang prinsipyo ng Cristianismo at namumuhay sa mga paraang hindi kalugud-lugod sa Diyos. Itinakuwil nila ang mabuting budhi. Alam nila kung ano ang hinihingi sa kanila ng Salita ng Diyos pero sumalungat sila sa sarili nilang budhi, at unti-unti ay umabot sila sa puntong hindi na sila gaanong nababagabag. Ang budhi ay parang goma. Hinihila mo ito, at bumabalik ito. Hinihila mo ulit, at bumabalik ulit. Pero kung patuloy mo itong hihilahin, sa bandang huli ay nawawala ang pagkalastiko nito, at sa wakas ay hindi na ito bumabalik kailanman. Napakapanganib na paglaruan ang budhi, sapagkat kung kikilos tayo nang salungat sa tagapagbantay na ito sa ating kalooban, makikita natin na pahina nang pahina ang tugon nito, hanggang sa wala na itong tugon. Saka tayo malamang na mababagbag ang daong tungkol sa pananampalataya.

Madaling mawala sa atin ang katotohanan ng Diyos kung hindi tayo namumuhay sa pagsunod sa Salita. Hindi natin iniingatan ang katotohanan sa isip lamang. Natututuhan natin ito sa pamamagitan ng puso at ng budhi, at iniingatan natin ito sa pagpapanatili ng budhing walang kapintasan.

Binanggit dito ni Pablo ang dalawang lalaking tumalikod sa katotohanan at nagkakalat ng mapamusong na kamalian. Itinakuwil nila ang mabuting budhi kaya tumalikod sila sa katotohanan ng Diyos. Sinabi ni Pablo na ibinigay niya sila kay Satanas upang maturuan silang huwag mamusong. Inalis sila sa

pakikisama ng mga Cristiano at ibinalik sa sanlibutan upang matuto silang huwag paglaruan ang inihayag ng Diyos. Sinasabi sa atin ni Juan na tayo, ang mga Cristiano, ay sa Diyos, at ang buong sanlibutan ay nasa kapangyarihan ng masama.

Binababalaan tayo, "Huwag ninyong ibigin ang sanlibutan, ni ang mga bagay na nasa sanlibutan" (1 Juan 2:15). Kapag ipinahayag natin si Cristo, lumalabas tayo sa sanlibutan at pumapasok sa pakikisama ng mga Cristiano. Tayo'y ibinukod para sa Panginoon, at dapat nating panatilihin palagi ang pagkakabukod na iyon. Ang dalawang lalaking ito ay nagpahayag na kilala at mahal nila si Cristo, pero lumihis sila sa katotohanan. Iniutos ng apostol na alisin sila sa pakikisama ng iglesya ng Diyos. Sa madaling salita, ibinalik sila sa sanlibutan na minsan ay sinabi nilang iniwan na nila. Ibinigay sila kay Satanas "upang sila'y maturuang huwag mamusong." Ang disiplina ay laging dapat may layuning maibalik ang tao. Sa 1 Corinto 5:5 ay mababasa natin, "Na ibigay ang gayong tao kay Satanas sa ikapapahamak ng laman, upang ang espiritu ay maligtas sa araw ng Panginoong Jesus."

Kaya ang mahalagang aral para sa ating lahat ay ang pangangailangang magpanatili ng mabuting budhi sa harap ng Diyos. Hindi tayo dapat maging pabaya sa ating pag-uugali tungkol sa nakalulugod sa Pinagpalang Isa na umibig sa atin nang gayon na lamang, hanggang sa ibuhos Niya ang Kanyang mahalagang dugo upang tubusin tayo mula sa pagkaalipin sa ating mga kasalanan.

1 Timoteo, Kabanata 5: Pagtubos na Walang Hangganan

1 Timoteo 2:1-7

Kaya nga, una sa lahat, ipinamamanhik ko na gawin ang mga pagsamo, mga panalangin, mga pamamagitan, at mga pagpapasalamat, para sa lahat ng tao; para sa mga hari, at sa lahat ng may kapangyarihan; upang tayo'y makapamuhay nang tahimik at payapa sa buong kabanalan at karangalan. Sapagkat ito'y mabuti at kalugud-lugod sa paningin ng Diyos na ating Tagapagligtas; na Siyang may ibig na ang lahat ng tao ay maligtas, at makaabot sa pagkakilala sa katotohanan. Sapagkat may isang Diyos, at isang tagapamagitan sa Diyos at sa mga tao, ang taong si Cristo Jesus; na ibinigay ang Kanyang sarili na pantubos sa lahat, na patotoong ipahahayag sa takdang panahon. Na dahil dito ay itinalaga ako na mangangaral at apostol, (sinasabi ko ang katotohanan kay Cristo, at hindi ako nagsisinungaling;) guro ng mga Gentil sa pananampalataya at katotohanan, (tt. 1-7)

Sa mga talatang ito ay may taimtim na pangaral at isang napakagandang pahayag, at magkaugnay na magkaugnay ang dalawa. Ang pangaral ay tungkol sa ating pananagutan sa panalangin. Mababasa natin sa unang talata, "Kaya nga, una sa lahat, ipinamamanhik ko na gawin ang mga pagsamo, mga panalangin, mga pamamagitan, at mga pagpapasalamat, para sa lahat ng tao." Isa sa mga unang dakilang pananagutan ng bayan ng Diyos ay ang pagsamo at panalangin.

Apat na bagay ang inilalagay dito sa harap natin. Ang salitang *panalangin* ay tumutukoy sa anumang paraan ng paglapit sa Diyos kapag lumalapit tayo sa Kanya upang idulog ang mga bagay na nasa ating puso. Ang salitang *pagsamo* ay mas malalim nang kaunti, at tungkol ito sa mga bagay na labis nating ipinag-aalala at nagdudulot sa atin ng matinding pagkabahala. Ang salitang *pamamagitan* ay tumutukoy sa pananalangin para sa iba. Ang ating pinagpalang Panginoon ay "laging nabubuhay upang mamagitan para sa [atin]" (Hebreo 7:25). At ngayong narito pa tayo sa lupa, pribilehiyo nating mamagitan para sa ating kapwa banal, para sa Israel, para sa mga bansa sa pangkalahatan, para sa mga taong hindi pa ligtas upang makilala nila ang Panginoon, at para sa mga namumuno upang sila'y magabayan nang tama.

Sa ating mga panalangin, pagsamo at pamamagitan ay dapat nating laging isama ang pagpapasalamat. Sa Filipos 4:6 ay sinasabi ng apostol, "Huwag kayong mabalisa sa anumang bagay; kundi sa lahat ng bagay, sa pamamagitan ng panalangin at pagsamo na may pagpapasalamat, ay ipaalam ninyo ang inyong mga kahilingan sa Diyos." Kapag lumalapit tayo sa Diyos sa panalangin upang humiling ng mga pagpapalang kailangan natin o upang mamagitan para sa iba, hindi tayo dapat maging walang utang na loob kapag inaalala natin ang Kanyang pakikitungo sa atin noong nakaraan. Natatandaan ninyo na sa 2 Timoteo 3:2 ay iniuugnay ang kawalan ng pasasalamat sa kawalan ng kabanalan. Ang pagpapasalamat at pagtanaw ng utang na loob sa Diyos, at ang kabanalan ng puso at buhay, ay magkaugnay na magkaugnay.

Pansinin ang saklaw ng pamamagitan sa huling bahagi ng unang talata at sa talatang 2. Dapat tayong manalangin para sa

lahat ng tao. Magagawa lamang natin iyon sa pangkalahatang paraan. Hindi natin alam kung ano ang kalooban ng Diyos tungkol sa buhay ng lahat ng tao, pero natututuhan natin sa sumusunod na pahayag na nais ng Diyos na maligtas ang lahat ng tao. Kaya makapananalangin tayo nang kaisa ng Diyos na nawa'y sumbatan ng Espiritu Santo ang mga tao tungkol sa kasalanan, upang aminin nila ang kanilang kalagayang pagkaligaw, at makita nilang kailangan nila si Cristo. Hindi natin dapat ilimita ang ating panalangin sa iilang tao sa ating maliit na grupo, kundi dapat abutin ng ating puso ang lahat ng tao. Dapat tayong manalangin sa natatanging paraan para sa mga binigyan ng pananagutan bilang mga namumuno, sa lahat ng bansa. Ang Diyos mismo ang naghati sa atin sa mga bansa, at ang Diyos ang nagtataas sa isang tao at nagbababa sa iba. Siya ang nagbibigay ng kapangyarihan sa iba't ibang tao, at sila, ang mga inilagay sa posisyon ng pamumuno, ay may pananagutang kumilos ayon sa kalooban ng Panginoon. Hindi nila ito laging ginagawa. Ang totoo, bihirang-bihira marahil silang mag-alala tungkol sa paggawa ng kalooban ng Diyos. Pero bilang mga Cristiano, matutulungan natin sila rito sa pamamagitan ng panalangin.

Dapat tayong manalangin "para sa mga hari, at sa lahat ng may kapangyarihan." Kapag nagtitipon tayo sa isang pampublikong pagsamba, karaniwan ay ipinapanalangin natin ang mga may kapangyarihan. Pero gaano rin ba tayo kasigasig na alalahanin sila sa harap ng Diyos kapag nag-iisa tayong nakaluhod sa Kanyang presensya? Tiyak na tiyak ako rito: kung mas madalas nating ipinapanalangin ang mga nasa ulo ng bansa at ang mga nasa iba pang posisyon ng pananagutan, hindi tayo gaanong magiging handang pumuna sa kanila. Mas magiging handa tayong kilalanin ang mabibigat na pasaning nakaatang sa kanila

at unawain kung gaano kadaling magkamali sa panahon ng krisis. Kailangan ng ating mga namumuno ang karunungan mula sa Diyos upang makapamahala sila nang mahusay sa pagpapasakop sa Kanya na siyang tunay na Hari ng lupa. Habang taimtim nating ipinapanalangin sila, isinusulong din natin ang sarili nating kapakanan. Sapagkat kapag ang mga gawain ng mga bansa ay naisasaayos ayon sa kalooban ng Diyos, mas maginhawa at mas masaya ang pamumuhay ng Kanyang bayan. Kaya sinasabi sa atin na manalangin "para sa lahat ng may kapangyarihan; upang tayo'y makapamuhay nang tahimik at payapa sa buong kabanalan at karangalan."

Ang mga Cristiano ay dapat maging halimbawa sa iba ng pagpapasakop sa pamahalaan. Kapag may mga suliraning bumabangon at mga di-pagkakasundong naghahati sa mga tao at naglalaban-laban sa isang grupo at sa isa pa, tayo ay dapat makilala sa tahimik at panatag na pagtitiwala sa Diyos habang idinudulog natin ang mga bagay na ito sa Kanya sa panalangin. Sinabi ng Diyos sa Israel, noong sila'y nangalat sa mga bansa sa lupa, na ipanalangin ang kapayapaan ng iba't ibang lupaing tinitirhan nila. Ito ay pananagutang nakaatang sa atin bilang mga mananampalataya ngayon.

"Sapagkat ito'y mabuti at kalugud-lugod sa paningin ng Diyos na ating Tagapagligtas." Ilang ulit na ginagamit ng apostol sa sulat na ito ang magandang pananalitang ito: "Diyos na ating Tagapagligtas." Napakahalagang isipin ang Diyos sa ganitong paraan! Noong hindi pa tayo ligtas, kilala natin Siya bilang Diyos na Hukom, pero ngayong nakilala na natin Siya ayon sa pagkakahayag Niya kay Cristo, Siya ay naging Diyos na ating Tagapagligtas.

May napakalinaw tayong dahilan kung bakit dapat nating ipanalangin ang lahat ng tao: ibig ng Diyos na ating Tagapagligtas, ibig sabihin, nais Niya, na "ang lahat ng tao ay maligtas, at makaabot sa pagkakilala sa katotohanan." Sana'y pinaniniwalaan natin iyan. Napapansin ko na tila hindi ito pinaniniwalaan ng ilan sa aking mga kapatid. Nagsasalita sila na para bang may mga taong nilalang ng Diyos na wala nang anumang pag-asang maligtas dahil hindi sila kabilang sa mga hinirang. Wala akong makitang ganitong aral sa Kasulatan. Mababasa natin sa kahanga-hangang talatang iyon, ang tinatawag ni Luther na Biblia sa maliit na anyo, "Sapagkat gayon na lamang ang pag-ibig ng Diyos sa sanlibutan, na ibinigay Niya ang Kanyang bugtong na Anak, upang ang sinumang sumampalataya sa Kanya ay hindi mapahamak, kundi magkaroon ng buhay na walang hanggan" (Juan 3:16). Salamat sa Diyos, maaari tayong pumunta sa mga tao saanman at sabihin sa kanila,

*May saganang katubusan
Sa dugong ibinuhos na.*

Gaano man sila kalayo na napalayo sa Diyos, anuman ang kanilang mga kasalanan, hindi nila kailangang silipin ang aklat ng mga utos ng Diyos upang malaman kung sila ba ay kabilang sa mga pinili o hinirang. Kung lalapit sila sa lahat ng kanilang kasalanan at pagkakasala, ipinahahayag ang kanilang mga kasamaan at nagtitiwala kay Cristo, magkakaroon sila ng katiyakan mula sa Kanyang Salita na sila'y ligtas. Mahusay ang pagkakasabi na "Ang sinumang *may ibig* ay ang mga hinirang, at ang sinumang *ayaw* ay ang hindi hinirang." Lahat ng may ibig ay makalalapit. Sinabi ni Jesus sa mga tumanggi sa Kanyang

patotoo, "Ayaw ninyong lumapit sa Akin, upang kayo'y magkaroon ng buhay" (Juan 5:40). Nais ng Diyos na maligtas ang lahat ng tao. Sinasabi Niya, "Sabihin mo sa kanila, Buhay Ako, sabi ng Panginoong Diyos, hindi Ako nalulugod sa kamatayan ng masama; kundi sa pagtalikod ng masama sa kanyang lakad at siya'y mabuhay: magbalik kayo, magbalik kayo mula sa inyong masasamang lakad; sapagkat bakit kayo mamamatay, Oh sambahayan ni Israel?" (Ezekiel 33:11). Ipinakikita nito ang Kanyang saloobin sa lahat ng tao saanman. Pero ang kanilang kaligtasan ay nakasalalay sa kanilang pag-abot sa pagkakilala sa katotohanan, ibig sabihin, sa pagsampalataya sa Ebanghelyo.

Oo, nais ng Diyos na maligtas ang lahat ng tao, at gumawa Siya ng paraan upang maligtas ang lahat kung gugustuhin nila: "Sapagkat may isang Diyos, at isang tagapamagitan sa Diyos at sa mga tao, ang taong si Cristo Jesus; na ibinigay ang Kanyang sarili na pantubos sa lahat, na patotoong ipahahayag sa takdang panahon." Ito ang Ebanghelyo. Pananagutan nating dalhin ito sa sanlibutan. May isang Diyos. Lahat ng iba pang sinasamba ng tao bilang diyos ay mga diyus-diyusan lamang. Wala silang kapangyarihang magligtas. May "isang tagapamagitan sa Diyos at sa mga tao, ang taong si Cristo Jesus." Siya ang bumaba mula sa Langit at iniugnay ang pagkatao sa Kanyang pagka-Diyos upang ipakilala ang Diyos sa mga tao, at upang ibigay ang Kanyang sarili na pantubos sa lahat. Ngayon ay bumalik na Siya sa Diyos alang-alang sa mga tao. Lagi Siyang nabubuhay upang mamagitan para sa atin. Walang ibang tagapamagitan kilala ang Kasulatan. Kailanman ay hindi binabanggit sa Biblia ang pinagpalang Birheng Maria sa ganitong tungkulin. Hindi rin natin mababasa ang tungkol sa mga santo o mga anghel bilang mga tagapamagitan. Ang

Panginoong Jesus lamang ang nakatayo sa pagitan natin at ng Diyos, kung paanong ang Kanyang gawa sa krus lamang ang saligan ng ating kaligtasan.

Ang sinumang nagnanais na makilala ang Diyos, na magkaroon ng katiyakan na pinatawad na ang kanyang mga kasalanan, ay itinuturo kay Jesus ng Espiritu Santo na nagsasalita sa pamamagitan ng Salitang ito. "Walang ibang pangalan sa silong ng langit na ibinigay sa mga tao, na sukat nating ikaligtas" (Mga Gawa 4:12). At salamat sa Diyos, walang iba pang kailangan. Ang pangalang iyon ay lubos na sapat. Naparito Siya sa lupa upang ibigay ang Kanyang buhay na pantubos para sa atin. Siya mismo ang nagsabi sa atin, "Ang Anak ng tao ay naparito hindi upang paglingkuran, kundi upang maglingkod, at ibigay ang Kanyang buhay na pantubos sa marami" (Mateo 20:28). Maaaring isipin ng ilan na ang salitang *marami* roon ay nagpapahiwatig na ang Kanyang pagtubos ay hindi bukas para sa lahat, pero pinawawalang-bisa ng Espiritu Santo ang kaisipang iyon sa mababasa natin dito sa talatang 6: "Na ibinigay ang Kanyang sarili na pantubos sa *lahat*, na patotoong ipahahayag sa takdang panahon." Bagaman totoo na ang mga sumasampalataya lamang sa Kanya ang talagang matutubos, gayunma'y ibinigay Niya ang Kanyang sarili bilang pantubos na bukas para sa lahat. Kung sakaling mapahamak ka magpakailanman, hindi iyon dahil hindi handa ang Diyos na iligtas ka. Kung masasarhan ka sa labas ng Tahanan ng mga Pinagpala sa mga panahong darating, hindi iyon dahil walang pagtanggap para sa iyo kung dumaan ka lamang sa krus ng Kalbaryo. Walang ibang daan, walang ibang kaligtasan maliban sa gawang pantubos ng Panginoong Jesu-Cristo, at ang gawang iyon ay may bisa para sa iyo kung lalapit ka at magtitiwala sa Kanya na tumapos nito.

Ito ang mensaheng dinala ni Pablo sa buong sanlibutan, "Na dahil dito ay itinalaga ako na mangangaral at apostol, (sinasabi ko ang katotohanan kay Cristo, at hindi ako nagsisinungaling;) guro ng mga Gentil sa pananampalataya at katotohanan." Sino ang nagtalaga kay Pablo? Sasabihin ng ilan na si Ananias ang nagtalaga sa kanya, pero sino naman ang nagtalaga kay Ananias? Ayon sa tala, tila wala siyang anumang natatanging pagtatalagang mula sa tao. Kung gayon, sino ang nagtalaga kay Pablo? Sinasabi sa atin ng Panginoon, "Ako'y napakita sa iyo sa layuning ito, upang gawin kang ministro at saksi ng mga bagay na iyong nakita, at ng mga bagay na doo'y mapapakita Ako sa iyo" (Mga Gawa 26:16). Kaya ang pagtatalaga kay Pablo ay dumating nang mapakita sa kanya ang pinagpalang Panginoong Jesus sa daan patungong Damasco, at masasabi sana ni Pablo ang mga salita ng magandang tula noong ikalabimpitong siglo, na isinalin sa Ingles ni Frances Bevan:

*Si Cristong Anak ng Diyos ang nagsugo sa akin
Sa mga lupaing balot ng hatinggabi:
Akin ang dakilang pagtatalaga
Ng mga kamay na sinugatan.*

Itinalaga ng Panginoon si Pablo bilang mangangaral at apostol upang pumunta sa mga Gentil dala ang Ebanghelyo ng lubos na pagtubos upang maligtas ang lahat ng tao. Ito ang natatanging misyong ipinagkatiwala sa kanya. At bagaman hindi niya kailanman nakalimutan ang kanyang mga kapatid na Judio sa paglalakbay niya sa iba't ibang lugar, at karaniwan ay sila muna ang hinahanap niya, ang dakilang gawain niya ay ipakilala ang Ebanghelyo sa sanlibutan ng mga Gentil. At anong klaseng sanlibutan iyon! Isang sanlibutang literal na bulok sa

karumihan at katiwalian. Isang sanlibutang lulong sa pinakamasamang uri ng paganismo at pagsamba sa diyus-diyusan. Isang sanlibutan kung saan ang mga tao ay alipin ng diyablo at walang kapangyarihang iligtas ang kanilang sarili. Sa ganitong sanlibutan ipinahayag ni apostol Pablo ang Isa "na ibinigay ang Kanyang sarili na pantubos sa lahat." At nang sumampalataya ang mga tao sa mensahe, sila'y naligtas. Sila'y nabago, at silang dating binihag ni Satanas ayon sa kanyang kalooban ay naging mga bihag sa tanikala ng pag-ibig, na nagagalak na maglingkod sa Isa na namatay upang tubusin sila.

I Timoteo, Kabanata 6: Ang Babaeng Cristianong Tapat sa Pamumuhay

1 Timoteo 2:8-15

Ibig ko nga na ang mga lalaki ay manalangin sa bawat dako, na itinataas ang mga kamay na banal, na walang galit at pag-aalinlangan. Gayon din naman, na ang mga babae ay gumayak ng maayos na pananamit, na may kahinhinan at katinuan; hindi ng pagkakatirintas ng buhok, o ng ginto, o ng mga perlas, o ng damit na mahalaga; kundi (na nararapat sa mga babaeng nagpapahayag ng pagkamaka-Diyos) ng mabubuting gawa. Ang babae ay matuto nang tahimik na may buong pagpapasakop. Ngunit hindi ko ipinahihintulot na ang babae ay magturo, ni mangibabaw sa lalaki, kundi tumahimik. Sapagkat si Adan ang unang nilalang, saka si Eva. At si Adan ay hindi nadaya, kundi ang babae, palibhasa'y nadaya, ay nahulog sa pagsalangsang. Gayunman, siya'y maliligtas sa panganganak, kung sila'y magsipanatili sa pananampalataya at pag-ibig at kabanalan na may katinuan, (tt. 8-15)

Sa unang bahagi ng kabanatang ito ay pinag-aralan natin ang pangaral na ipanalangin ang mga hari, ang lahat ng may kapangyarihan, at ang lahat ng tao saanman. Napansin natin na ang pangaral na ito ay nakasalig sa katotohanang kalooban ng Diyos na maligtas ang lahat ng tao. Hindi maliligtas ang lahat ng tao, pero iyon ay dahil inilalaban nila ang kanilang mga nais sa nais ng Diyos. Nais Niyang sila'y maligtas. Ang nais naman nila ay sundin ang mga pita ng laman at mamuhay nang

salungat sa kalooban ng Diyos. Pero kung magsisisi ang tao at babaling sa Diyos, anuman ang kanyang nakaraan, gaano man kasama at karumi, may kapatawaran, may saganang biyaya sa puso ng Diyos at sapat na halaga sa gawa ng ating Panginoong Jesu-Cristo upang maligtas ang lahat.

Matapos talakayin ang paksa ng saganang pagtubos, binalikan ng Apostol ang paksa ng panalangin at idiniin ang kahalagahan ng kabanalan ng buhay kung nais ng isang tao na manalangin nang tama. Kailanman ay hindi nangako ang Diyos na sasagutin ang panalanging dumaraan sa maruruming labi. Ang tunay na panalangin ay dapat sinusuportahan ng isang banal na buhay.

Mababasa natin, "Ibig ko nga na ang mga lalaki ay manalangin sa bawat dako, na itinataas ang mga kamay na banal, na walang galit at pag-aalinlangan." Tatlong bagay ang dapat pansinin dito. Una, upang maging mabisa ang panalangin, dapat itong magmula sa mga nagsisikap na lumakad sa kabanalan sa harap ng Diyos. Ang lahat ng tao ay may karapatang lumapit sa Diyos, pero dapat silang mag-ingat na ang kanilang pamumuhay ay magpapalugod sa Diyos sa kanilang mga panalangin. Kung ang mga tao ay namumuhay sa kawalan ng kabanalan at karumihan, wala silang karapatang manalangin. Wala silang katayuan upang manalangin. Kailanman ay hindi nangako ang Diyos na diringgin ang panalangin ng mga taong hindi lumalakad nang matuwid sa harap Niya. Napakaraming tao ang nagpapabaya sa panalangin hanggang dumating ang isang malaking krisis. Nagpapaanod-anod lamang sila, pinaglalaruan ang kanilang budhi, itinatakuwil ang mabuting budhi, at hinahayaan ang sarili na gawin ang mga bagay na noong una ay hinahatulan ng budhi pero sa bandang huli ay hindi na nito pinapansin dahil sa paulit-ulit na pagkakasala. At saka darating

ang panahon na gusto nilang manalangin. Nararamdaman nilang kailangan nila ang panalangin. Marahil may mahal sa buhay na malubha ang sakit, at sinisikap nilang ipanalangin ang kanyang paggaling, at saka nila natutuklasan na nahahadlangan ang kanilang mga panalangin dahil sa kasalanang hindi pa nahahatulan sa puso. Makapanalangin lamang tayo nang may pagtitiwala kapag ang ating panalangin ay sinusuportahan ng isang maka-Diyos na buhay. "Ibig ko nga na ang mga lalaki ay manalangin sa bawat dako, na itinataas ang mga kamay na banal, na walang galit at pag-aalinlangan."

Ikalawa, dapat tayong manalangin nang walang pagkagalit o masamang hangarin, kundi may pag-ibig sa buong sangkatauhan. Hindi sasagutin ng Diyos ang panalanging humihiling ng parusa sa ibang tao. Kung tayo, sa ating parang batang paraan na mainit ang ulo, ay lalapit sa Diyos at hihilingin sa Kanya na hatulan ang isang taong sa palagay natin ay nakasakit sa atin, hindi natin maaasahang diringgin ng Diyos ang ganoong panalangin. Dapat nating ibigin ang ating mga kaaway at ipanalangin ang mga umuusig sa atin. Dapat nating "itaas ang mga kamay na banal, na walang galit at pag-aalinlangan."

Ikatlo, ang nag-aalinlangan ay parang taong sinisiklot ng mga alon ng dagat. Sinabi ng ating Panginoong Jesus, "Kaya sinasabi Ko sa inyo, Anumang mga bagay na inyong hingin sa inyong panalangin, ay sampalatayanan ninyong inyong tinanggap, at ito'y mapapasainyo" (Marcos 11:24). Kapag nananalangin tayo nang may pananampalataya, tiyak tayong nananalangin tayo ayon sa kalooban ng Diyos na ipinakikilala Niya sa atin sa pamamagitan ng Kanyang banal na Salita. Mahalaga nga na

suportahan ng Cristiano ang kanyang panalangin ng isang banal na buhay at ng lubos na pagtitiwala sa Diyos.

Matapos sabihin ito, bumaling ang Apostol sa paksa ng ating mga kapatid na babae kay Cristo, at inilagay sa harap natin ang ilang bagay na dapat tandaan ng mga babaeng Cristiano kung nais nilang mamuhay nang tapat sa ikaluluwalhati ng Diyos.

Una, sinabi niya, "Gayon din naman, na ang mga babae ay gumayak ng maayos na pananamit, na may kahinhinan at katinuan; hindi ng pagkakatirintas ng buhok, o ng ginto, o ng mga perlas, o ng damit na mahalaga." Ang *kahinhinan* dito ay talagang "matatag na kahinhinan": nananatiling matatag sa pagkamahinhin, hindi mapangahas o mapagmataas, ni ipinangangalandakan ang sariling kagandahan gaya ng ginagawa ng mga pabaya at walang-Diyos na babae ng sanlibutan.

"Kundi (na nararapat sa mga babaeng nagpapahayag ng pagkamaka-Diyos) ng mabubuting gawa." Mas gugustuhin ko pang makinig sa isang mabuting babaeng Cristiano na nagpapaliwanag ng mga talatang ito kaysa tumayo ako rito, isang lalaki, at magsalita sa aking mga kapatid na babae kay Cristo tungkol sa mga ito. Mas gugustuhin ko pa na isa sa kanila ang magbigay sa kanila ng mensaheng ito, pero tungkulin ko bilang lingkod ni Cristo na ilagay sa harap ninyo kung ano talaga ang nasa Kanyang Salita. Tandaan ninyo ito: gaano man hamakin ng mga makamundo at ng mga tumalikod ang ganitong mga talata ng Kasulatan, ang mga ito ay bahagi rin ng Salita ng Diyos, kasingtotoo ng Juan 3:16.

Natatandaan ko, maraming taon na ang nakararaan, sa isang natatanging serye ng mga pulong, binubuksan ng isang lingkod ng Diyos ang maraming mahahalagang katotohanan tungkol sa

ating pagkatawag sa biyaya, sa ating lugar sa katawan ni Cristo, sa ating mana sa Kanya, at sa iba pang espirituwal na paksa. Isang ginang na dumadalo sa mga pulong ang lubhang naantig kaya nagpatotoo siya kung gaano kalaki ang naging kahulugan sa kanya ng mga katotohanang ito at kung gaano siya pinagpala ng mga ito. Pagkatapos, sa takbo ng serye ng mga mensahe, dumating ang mangangaral sa isang bahagi ng 1 Corinto 14 na tungkol sa pag-uugali ng mga babae sa iglesya ng Diyos. Habang binabasa niya ito (isa itong bukas na klase sa Biblia kung saan malayang magtanong ang mga tao), ang ginang ding iyon na nagpatotoong nakatagpo siya ng gayong pagpapala sa mahalagang Salita ay nagsalita at nagsabi, "Hindi ako naniniwala rian. Para sa akin ay kalokohan lahat iyan. Si Pablo ay isang matandang binata na galit sa mga babae, kaya ganyan siya sumulat. Hindi tayo makaaasa sa sinasabi niya."

Sinabi ng mangangaral, "Mahal kong kapatid, ikaw ay nagagalak sa katotohanang walang anumang 'makapaghihiwalay sa atin sa pag-ibig ng Diyos, na nasa kay Cristo Jesus na ating Panginoon' (Roma 8:39), hindi ba?"

"Opo," sabi niya, "nagagalak nga ako rian."

"Kung gayon," sabi ng mangangaral, "masakit sa akin na sabihin sa iyo na si Pablo ang nagsabi niyan, at si Pablo ay isang matandang binata, kaya hindi ka makaaasa sa sinasabi niya! Nauunawaan ko na nagagalak ka rin sa katotohanang may 'isang katawan na si Cristo ang ulo.'"

"Opo," sabi niya, "nagagalak din ako rian."

"Kung gayon, ikinalulungkot kong sabihin sa iyo na iyan ay isang bagay na ipinaalam sa atin ni Pablo, at si Pablo ay isang matandang binata, kaya hindi ka makaaasa sa sinasabi niya."

Lumipat siya mula sa isang bahagi ng Kasulatan tungo sa isa pa, itinuturo ang mga katotohanang ibinigay sa atin sa pamamagitan ni Pablo, hanggang sa mapaiyak ang mahal na ginang na iyon at sabihing, "Patawarin nawa ako ng Diyos. Nakikita ko na ngayon na pinaglalaruan ko ang Salita ng Diyos."

Ang isang bahagi ng Salita ay kasingtotoong kinasihan ng ibang bahagi. Kapag may nakita kayong mga bagay sa Salita ng Diyos na sa palagay ninyo ay marahil kaduda-duda, tandaan ninyo na ang Espiritu Santo na nagpakilala kay Cristo bilang Tagapagligtas, ang Espiritu Santo na nagpakita kung paanong nabuksan ang daan patungo sa Kabanal-banalang Dako, ay siya ring Espiritu Santo ng Diyos na nagsasabi sa ating mga kapatid na babae kung paano sila dapat kumilos, at kung gaano sila dapat kaingat na panatilihin ang kahinhinan ng isang babae.

Babasahin ko itong muli: "Gayon din naman, na ang mga babae ay gumayak ng maayos na pananamit, na may kahinhinan at katinuan," na hindi umaasa sa mga panlabas na bagay para sa kanilang pang-akit o kaakit-akit na anyo, gaya ng tawag dito ngayon. "Hindi ng pagkakatirintas ng buhok, o ng ginto, o ng mga perlas, o ng damit na mahalaga; kundi (na nararapat sa mga babaeng nagpapahayag ng pagkamaka-Diyos) ng mabubuting gawa." Ay, kay laki ng pagpapahalaga nating lahat sa isang babaeng ang gayak ay ang palamuti ng maamo at tahimik na espiritu, na nakikita sa matiyagang pagmamalasakit sa iba at sa pagsisikap na gawin ang kalooban ng Diyos nang may biyaya at kababaang-loob, upang si Cristo ay maluwalhati sa lahat ng kanyang mga lakad! Marami sa atin na lumaki sa mga tahanang Cristiano ang makapagpapasalamat sa Diyos para sa mga halimbawang nakita natin sa sarili nating mga ina. Maraming ulit, kapag nakikita ko kung paano kumilos ang ilang

dalaga at babae ngayon, nagpapasalamat ako sa Diyos na ang mahal kong ina ay hindi isa sa mga babaeng makapal ang pinta sa mukha, kinulayan ang buhok, naninigarilyo at mahalay manamit, kundi isang mabait, tahimik, maka-Diyos na babaeng Cristiano, isang inang nagpalaki sa kanyang mga anak sa "pag-aalaga at pangaral ng Panginoon."

Mga babae, binigyan kayo ng Diyos ng isang kahanga-hangang pribilehiyo. Totoo, gaya ng madalas nating marinig, "Ang kamay na nag-uugoy ng duyan [bagaman maaaring wala na tayong mga duyan ngayon] ay ang kamay na naghahari sa mundo." Ipinagkaloob sa mga ina na magpakita ng gayong halimbawa sa kanilang mga anak na maaasahan nilang ililigtas sila ng Diyos sa kanilang kabataan, at kapag sinusunod ng mga ina ang nakasulat dito, maaasahan nilang pararangalan ng Diyos ang kanilang tapat na patotoo.

Huwag ninyong maling unawain at isipin na ang talatang ito ay lubusang nagbabawal sa mga babae na magsuot ng magagandang palamuti. Ihambing ang talata sa 1 Pedro 3:3-4, "Ang inyong gayak ay huwag maging ang panlabas na gayak na pagtitirintas ng buhok, at pagsusuot ng ginto, o pagbibihis ng damit; kundi maging ang lihim na pagkatao ng puso, sa hindi nasisira, maging ang palamuti ng maamo at tahimik na espiritu, na sa paningin ng Diyos ay may malaking halaga." Pansinin ngayon na kung uunawain natin na ipinagbabawal ng Espiritu ng Diyos sa mga babae na ayusin nang maayos ang kanilang buhok, o ipinagbabawal sa kanila na magsuot paminsan-minsan ng palamuting ginto, ipinagbabawal din Niya kung gayon ang pagbibihis ng damit, at ang nakalulungkot ay napakaraming babae ang tila hilig na sundin nang literal ang huling bahaging iyon! Pero hindi dapat umasa ang mga babae

sa mga bagay na ito para sa kanilang paghatol. Maaaring napakaganda ng pagkakaayos ng buhok ng isang babae; nakadamit siya ng pinakamaganda at pinakamahal na uri ng bestida; at napapalamutian ng pinakamagagandang alahas, pero may matigas, malamig, di-mapagpatawad, palalo at di-Cristianong espiritu. Kaya ang kanyang panlabas na gayak ay mawawalan ng anumang halaga. Ang tunay na gayak ay iyong bumubukal mula sa pusong nagpapasakop sa Espiritu Santo ng Diyos.

Pagkatapos, sa pagpapatuloy natin, dumating tayo sa isang bahagi ng Kasulatan na nilalabanan ng ilan sa ating mga kapatid na babae: "Ang babae ay matuto nang tahimik na may buong pagpapasakop. Ngunit hindi ko ipinahihintulot na ang babae ay magturo, ni mangibabaw sa lalaki, kundi tumahimik." Ano ang ipinipilit dito ng Apostol? Napapansin natin sa ibang bahagi ng Kasulatan na pinahihintulutang magturo ang mga babae sa ilang kalagayan. Pero dito ay ipinagbabawal sa kanya na magturo, o mangibabaw sa lalaki, kundi tumahimik. Dito at sa 1 Corinto 14:34-35, nagsasalita si Pablo tungkol sa regular na pulong ng kapulungan kapag ang buong iglesya ay nagtitipon upang sumamba sa Diyos, at sa panahong iyon, sinasabi sa atin ng Kasulatan, ang lalaki ang dapat tumayo sa harap ng mga tao bilang kinatawan ng Panginoon mismo na pumipiling magsalita sa ganoong paraan sa pamamagitan ng Kanyang lingkod. Samantalang ang babae naman ay larawan ng iglesya mismo na nagpapasakop kay Cristo, at tumatanggap ng turo mula sa Kanya. Hindi siya dapat kumuha ng pampublikong lugar bilang guro ni mangibabaw sa lalaki. Hindi ibig sabihin nito na hindi na siya dapat magturo kailanman. Ang usapin ng mga babaeng may mga klase sa Biblia, nagtuturo sa mga batang lalaki at babae, nangangasiwa ng mga pulong ng kababaihan, o kahit

nag-eebanghelyo, na lumalabas at ipinahahayag si Cristo sa publiko, ay hindi pinag-uusapan dito.

Hayaan ninyong magbigay ako ng isang halimbawa na marahil ay magpapalinaw sa sinasabi sa atin dito ng Apostol.

Nagkaroon ako ng medyo kakaibang karanasan ilang taon na ang nakararaan. Pumunta ako sa isang summer Bible conference sa unang pagkakataon. Sa pagkakataong iyon ay inanyayahan ako ni Dr. Torrey. May isang babaeng guro ng Biblia roon na hindi ko pa nakikilala noon. Sa palagay ko ay sa kapilyuhan ay pinaupo ako ni Dr. Torrey sa mesa kasama ng ginang na iyon, sapagkat alam niya ang pananaw ko tungkol sa mga babaeng mangangaral. Nagkaroon ako ng pribilehiyong kumaing kasama ng mabait na ginang na ito nang dalawang beses isang araw, at naging magkakilalang-magkakilala kami. Isang araw, paglabas ko sa tabernakulo matapos ang aking pagtuturo nang alas-onse, napansin ko ang isang karatulang pisara na nagsasabing, "Sa alas-kuwatro ay magbibigay si Binibining Ganito ng paliwanag sa aklat ng Mga Gawa." Nagpasiya akong pumunta at makinig sa kanya, at ginawa ko nga. Sa hapunan ay nauna ako sa aking upuan bago siya dumating. Pagpasok niya, iniling-iling niya ang kanyang daliri sa akin at sinabi, "Hindi ka sana dumalo sa pulong ko. Pumunta ka lang doon para pahiyain ako."

"Bakit mo nasabi iyan?" tanong ko.

"Hindi ka naniniwala sa mga babaeng mangangaral," sabi niya. "Naniniwala kang dapat unawain nang literal ang mga talatang iyon ni Pablo."

Tinanong ko siya, "Paano ka naman naniniwalang dapat unawain ang mga iyon?"

Sumagot siya, "Hindi ko alam. Binabagabag ako ng mga iyon sa halos buong panahon ng aking ministryo. Alam kong binigyan ako ng Diyos ng kaloob na magturo ng Kanyang Salita, at nararamdaman kong pananagutan kong gawin iyon. Pero kailanman ay hindi ko naunawaan kung ano ang ibig sabihin ni Pablo nang sabihin niya, 'Hindi ko ipinahihintulot na ang babae ay magturo, ni mangibabaw sa lalaki, kundi tumahimik.'"

Sinabi ko, "Wala akong problema ryan. Nang magtipon tayo noong Linggo para sa regular na pagsamba kung saan si Dr. Torrey ang mangangaral, kung tumayo ka at lumapit sa kanya at sinabing, 'Dr. Torrey, nauunawaan ko ang talatang iyan. Ako na ang mangangaral ngayong umaga,' naniniwala akong tiyak na sinuway mo ang utos na ito. Pero nang makita ko ang karatula na sa alas-kuwatro ngayong hapon ay magbibigay ka ng paliwanag sa aklat ng Mga Gawa, sinabi ko sa sarili ko, 'Kung si Kapatid na Priscila ang magpapaliwanag ng aklat ng Mga Gawa, maaari akong maging gaya ni Apolos at umupo sa kanyang paanan, at matutuwa akong gawin iyon.' Kaya pumunta ako upang makinig sa iyo, at nasiyahan ako sa mga sinabi mo. Malaki ang naitulong sa akin ng iyong pagtuturo. Hindi ka nangibabaw sa akin. Kusang-loob akong pumunta upang makinig sa iyo." Luminaw ang lahat sa kanya noon, at nagpasalamat siya sa akin sa mga inilagay ko sa harap niya.

Ang sinasabi rito ng Apostol ay may lugar ang babae, at may lugar ang lalaki. Bawat isa sa atin ay may lugar sa kalikasan, at kung paanong hindi maaaring magpalit ng lugar ang isa at ang isa pa sa kalikasan, gayundin ay hindi natin dapat subuking magpalit ng lugar sa kaayusan ng iglesya ng Diyos dito sa lupa. Wala itong anumang kinalaman sa ating lugar sa bagong paglalang. Sa bagong paglalang sa harap ng Diyos ay walang

lalaki ni babae, kundi ang lahat ay iisa kay Cristo Jesus. Pagdating natin sa Tahanan, mawawala magpakailanman ang lahat ng pagkakaiba, at hayagan tayong magiging iisa kay Cristo sa araw na iyon. Pero dito sa lupa ay may magkakaiba tayong pananagutan.

Ano ang iisipin ninyo sa isang tahanan kung saan sinabi ng asawang babae sa kanyang asawa, "Mula ngayon ako na ang maghahanapbuhay. Ikaw na ang mag-alaga sa mga bata, maghugas ng pinggan, maglinis ng bahay, at ako ang lalabas at kikita ng pera"? Baligtad ang magiging takbo ng tahananang iyon. Itinakda ng Diyos na ang asawang lalaki ang maglaan ng ikabubuhay ng pamilya, at ang asawang babae ang mag-asikaso ng tahanan at magpalaki ng mga anak. Maaaring may mga panahong hindi makapagtrabaho ang asawang lalaki, marahil dahil sa isang sakit na humahadlang sa kanyang paglabas at pagtatrabaho, at ang mahal at tapat na asawang babae ang magtatrabaho at bubuhay sa pamilya. Sa ganoong kalagayan ay kailangan nilang magpalit ng lugar. Kung may sapat na lakas ang asawang lalaki na maghugas ng pinggan at maglinis ng bahay pero hindi niya ginagawa, dapat siyang mahiya. "Kayong mga lalaki, makisama kayo sa kanila ayon sa kaalaman, na pinararangalan ang asawang babae, na gaya ng sa sisidlang lalong mahina" (1 Pedro 3:7). Minsan ay sinabi sa akin ng isang kaibigan, "Ano ba talaga ang ibig sabihin niyan: 'Na pinararangalan ang asawang babae, na gaya ng sa sisidlang lalong mahina'?" Sinabi ko, "Ibig sabihin niyan ay hugasan mo ang pinggan para sa kanya kapag masakit ang ulo niya." Inilagay ng Diyos ang bawat isa sa kanyang lugar. Tandaan ninyo, hindi sa minamaliit ng Diyos ang babae at ang kanyang mga kakayahan, kundi may sarili siyang saklaw at may sarili ring saklaw ang lalaki.

Ang lalaki ay halos laging pinamamahalaan ng kanyang ulo, kung mayroon man siyang ulo; samantalang ang babae ay malamang na pinamamahalaan ng puso. Madalas kong marinig ang aking asawa na nagsasabi, "Hindi ko gusto ang lalaking iyon." Itatanong ko, "Bakit?" "Hindi ko alam," sasabihin niya. "Basta ayoko sa kanya." "E, bakit nga ayaw mo sa kanya?" tanong ko. "Hindi ba mabuting tao siya?" "Hindi ko masabi kung bakit, pero basta ayoko sa kanya," sasabihin niya. At hindi magtatagal ay malalaman naming isa palang manloloko ang taong iyon. Kung minsan ay may mga kutob ang mga babae, at mabuting bagay iyon, sapagkat madalas ay naililigtas sila nito sa pagkaligaw.

"Sapagkat si Adan ang unang nilalang, saka si Eva. At si Adan ay hindi nadaya, kundi ang babae, palibhasa'y nadaya, ay nahulog sa pagsalangsang." Hindi nalinlang si Adan. Hindi kay Adan sinabi ng diyablo, "Tunay bang sinabi ng Diyos, Huwag kayong kakain sa lahat ng punungkahoy sa halamanan?" (Genesis 3:1). Sa babae iyon sinabi ni Satanas. Ang naging problema niya ay nakipaglaro-laro siya sa diyablo. Dapat sana ay sinabi niya, "Hindi ako ang dapat magsabi kung ano ang narinig kong sinabi ng Panginoon sa aking asawa. Pumunta ka sa kanya, at sasabihin niya sa iyo." Pero hindi niya iyon ginawa. Nagpasiya siyang kumilos para sa kanyang sarili. Hindi nadaya si Adan, kundi ang babae ang nadaya. Sa pagkaunawa ko, nahulog si Adan sa pagsalangsang dahil sa pag-ibig kay Eva. Ang puso niya ay nasa kanya, at ipinasiya niya na mas gugustuhin pa niyang makasama si Eva sa lugar ng di-pagsang-ayon kaysa mag-isa nang wala siya sa isang kahanga-hangang lugar ng pagpapala. Pumasok si Adan sa pagsalangsang nang dilat ang mga mata, kaya kinailangan niyang iwan ang halamanan ng kaluguran at pumunta sa malamig na sanlibutan.

Pagkatapos ng pagkahulog ay ipinataw ng Diyos kay Eva ang sumpa ng sakit sa panganganak: "Sa kalumbayan ay manganganak ka" (Genesis 3:16). Pero mababasa natin dito sa 1 Timoteo, "Gayunman, siya'y maliligtas sa panganganak, kung sila'y magsipangatili sa pananampalataya at pag-ibig at kabanalan na may katinuan." Ang Griego ay may "*ang*" panganganak. Inunawa ng marami na ang ibig sabihin nito ay kung paanong ang babae ang nagdala ng kasalanan sa sanlibutan, siya ay maliligtas sa pamamagitan ng Panginoong Jesu-Cristo na ipinanganak ng isang babae. Medyo mahirap na talata ito. Sa kabilang dako, tila may malaking kaaliwan dito para sa mga magiging magulang. Hindi ko mapigilang maniwala na tumutukoy ito sa oras ng kanyang paghihirap, kapag siya'y iingatan sa panganganak, "Kung sila'y magsipangatili sa pananampalataya [na may pag-ibig] at kabanalan na may katinuan." Hindi ko gaanong maitugma ang huling bahagi ng talatang ito sa kaligtasan sa pamamagitan ng biyaya kung iisipin lamang natin ito bilang pagkakatawang-tao. Sa palagay ko ay tumutukoy ito sa pagdadala ng mga anak sa mundo at sa pag-iingat sa ina sa ganoong panahon, basta't ang mag-asawa ay magkasamang magpapatuloy sa pananampalataya na may kabanalan at katinuan.

Sa talatang ito ay inilalagay ng Diyos sa harap natin ang babaeng Cristianong tapat sa pamumuhay, at kay laking patotoo para sa Diyos ng ganitong babae sa mundo ngayon! Wala akong alam na sinuman na ang impluwensya ay mas mahalaga kaysa sa isang maka-Diyos na babae. Mahalaga ito sa kanyang asawa, sa mga anak, at sa lahat ng nakakasalamuha niya. Wala akong alam na anumang bagay na mas nagdudulot ng kahihyan sa Cristianismo kaysa sa isang pabaya, tamad,

palalo at makalamang babae na nagpapahayag na siya ay Cristiano.

1 Timoteo, Kabanata 7: Mga Katangian Para sa Tungkulin sa Iglesya

1 Timoteo 3:1-13

Kailangan nating kilalanin na ang Kasulatan ay may pagkakaiba sa kaloob at sa tungkulin. Sinasabi sa atin na ang ating Panginoong nabuhay na muli at niluwalhati ay nagbigay ng mga kaloob sa mga tao. “At ibinigay Niya ang ilan na mga apostol; at ang ilan na mga propeta; at ang ilan na mga ebanghelista; at ang ilan na mga pastor at mga guro” (Efeso 4:11). Ito ay mga kaloob na mula sa Diyos para sa ikatitibay ng iglesya. Ang Diyos mismo ang naghahanda at nagbibigay-kakayahan sa mga tao para sa alinman sa mga natatanging paglilingkod na ito. Hindi nagiging ebanghelista ang isang tao dahil lamang nag-aral siya sa isang paaralan at natuto ng isang takdang paraan at istilo ng pangangaral. Hindi rin kinakailangang guro na ng Salita ang isang tao dahil kumuha siya ng isang kurso sa pag-aaral ng Biblia at pagkatapos ay sinikap niyang ituro sa iba ang kanyang natutunan. Kundi ang Cristong nabuhay na muli, sa pamamagitan ng Espiritu Santo, ang naghahanda sa mga tao para gawin ang gawaing inilaan Niya para sa kanila. Kailanman ay walang kahit kaunting pahiwatig sa Kasulatan na kailangang ordinahan muna ng tao ang isang lalaki bago siya makapangaral ng Ebanghelyo o makapagturo ng Salita. Wala tayong nababasang ganyan sa Biblia. Ang Panginoon mismo ang nagbibigay ng mga kaloob. Kapag ipinagkaloob Niya sa isang tao ang kaloob ng pangangaral o pagtuturo, pananagutan ng tumanggap na gamitin ang kaloob na iyon sa ikaluluwalhati ng Panginoong Jesu-Cristo. Ang ilan sa mga pinakaginamit na lingkod ng

Ebanghelyo na nabuhay kailanman ay hindi kailanman inordinahan ng tao. Si Charles H. Spurgeon, na sa loob ng maraming taon ay pastor ng malaking Metropolitan Tabernacle sa London, England, at isa sa pinakatanyag na mangangaral na Baptist sa kanyang panahon, ay tahasang tumanggi na ordinahan ng tao. Lubos niyang itinakwil ang anumang ganoon, at sinabing ang Panginoon mismo ang nag-ordina sa kanya at iyon ay sapat na. Si D. L. Moody ay hindi kailanman inordinahan ng tao, pero isa siyang makapangyarihang ebanghelista na nakapagdala ng libu-libo kay Cristo.

Sa kaso mismo ni Timoteo, walang alinlangan na nagkaroon ng isang pormal na pagtitipon na dinaluhan ni Pablo at ng matatanda ng Derbe at Listra bago siya sumama sa Apostol sa paglalakbay sa gawaing misyonero. Karaniwan itong tinatawag na kanyang ordinasyon, at marahil ay tama namang tawagin itong ganoon, pero ang totoo, ito ay higit na pagtatagubilin at pagpapahayag ng pakikisama. Bilang sagot sa mga panalangin at sa pagpapatong ng mga kamay ni Pablo at ng matatanda nang pagkakataong iyon, binigyan ng Diyos si Timoteo ng isang natatanging kaloob upang ihanda siya sa ministryong gagampanan niya.

Sa bahaging ito ng ating sulat, 3:1-13, ibinibigay ni Pablo, sa pamamagitan ng pagkasi ng Diyos, ang mga katangiang kailangan para sa opisyal na tungkulin sa lokal na iglesia. Ang mga may tungkulin ay maaaring may natatanging kaloob o maaaring wala. Pero kailangang sila ay mga lalaking may tapat na kabanalan at huwarang pamumuhay. Ang mga talata 1-7 ay tungkol sa pagpili ng mga obispo, o mga tagapangasiwa, at ang mga talata 8-13 ay tungkol sa pagpili ng mga diakono, o mga lingkod.

Kinikilala ng Kasulatan ang dalawang tungkuling ito sa iglesia. Ang mga obispo at ang matatanda ay iisa, gaya ng makikita kung maingat nating susuriin ang ilang talata.

“Tapat ang pasabing ito, Kung ang sinuman ay naghahangad ng tungkulin ng obispo, mabuting gawain ang ninanais niya.”

Nakikita natin ang dalawang tungkuling ito sa aklat ng Mga Gawa at gayundin sa mga Sulat, at ang matatanda at mga diakonong ito ay tiyak na hinirang ng iglesia. Sa kaso ng matatanda, sila ay inordinahan ng mga apostol o sa pamamagitan ng awtoridad ng mga apostol. Ang salitang *inordinahan* ay hindi naman laging nangangahulugan ng lahat ng isinasama natin dito kung minsan. Mababasa natin, “Nakikilala ninyo ang sambahayan ni Estefanas, na sila ang mga unang bunga ng Acaya, at itinalaga nila ang kanilang sarili sa paglilingkod sa mga banal” (1 Corinto 16:15). Ang salitang isinaling “itinalaga” dito ay siya ring salitang isinaling “inordinahan” sa ibang bahagi.

Una nga, pansinin natin ang sinasabi tungkol sa mga tinatawag na obispo.

Tapat ang pasabing ito, kung ang sinuman ay naghahangad ng tungkulin ng obispo, mabuting gawain ang ninanais niya. Kaya nga ang obispo ay dapat walang kapintasan, asawa ng iisang babae, mapagbantay, mahinahon, maayos ang pag-uugali, mapagpatuloy sa bahay, may kakayahang magturo; hindi manginginom ng alak, hindi nananakit, hindi sakim sa maruming pakinabang; kundi matiisin, hindi palaaway, hindi maibigin sa salapi; isang mahusay mamahala sa sariling sambahayan, na ang mga anak ay nasa pagpapasakop nang buong paggalang; (sapagkat kung ang isang tao ay hindi marunong mamahala sa sariling

sambahayan, paano niya aalagaan ang iglesya ng Diyos?)
Hindi bagong hikayat, baka magmataas siya at mahulog sa
hatol ng diyablo. Bukod dito, dapat siyang may mabuting
patotoo mula sa mga taga-labas; baka siya mahulog sa
kahihyan at sa bitag ng diyablo, (tt. 1-7)

“Tapat ang pasabing ito, kung ang sinuman ay naghahangad ng tungkulin ng obispo, mabuting gawain ang ninanais niya.” Ang salitang isinaling “obispo” ay nangangahulugang “tagapangasiwa.” Kung bubuksan natin ang sulat kay Tito, makikita nating ang matanda at ang obispo ay iisa: “Dahil dito kaya kita iniwan sa Creta, upang ayusin mo ang mga bagay na kulang pa, at magtalaga ka ng matatanda sa bawat lungsod, gaya ng iniutos ko sa iyo: ... Sapagkat ang obispo ay dapat walang kapintasan, bilang katiwala ng Diyos; hindi mapagmatigas, hindi madaling magalit, hindi manginginom ng alak, hindi nananakit, hindi sakim sa maruming pakinabang” (1:5, 7). Makikita ninyo na parang sinasabi ng Apostol kay Tito, “Tito, para mabuo ang kaayusan ng mga iglesya sa Creta, puntahan mo ang bawat iglesya at pumili ka mula sa pakikisama ng iyong mga kapatid ng mga angkop na lalaki na itatalaga bilang matatanda sa bawat isa sa mga iglesyang ito.” Pagkatapos ay ibinigay niya ang mga katangian ng isang obispo. Sa talata 5 ginamit ang salitang *matatanda*, at sa talata 7 sila ay tinawag na *mga obispo*. *Matatanda* ang nagpapahiwatig na sila ay mga lalaking may sapat na gulang at karanasan. Pero ang isa pang salita, *mga obispo*, ay nangangahulugang dapat silang may kakayahang mamahala sa iglesya ng Diyos.

Hindi kayo makakakita kailanman sa Biblia ng anumang katulad ng makabagong obispo. Ang obispo ngayon, sa Iglesya Katolika Romana man o sa ibang mga iglesyang nagmula sa Roma, ay

isang may mas mataas na ranggo na inilagay na may awtoridad sa ibang mga ministro. Pero walang ganyang kaisipan sa Kasulatan. Sa Mga Gawa 20, nakikita natin ang maraming obispo sa iisang iglesya, sa halip na iisang obispo na nakatalaga sa maraming iglesya. Sa talata 17, kinakausap ng Apostol ang matatanda ng iglesya, at sa talata 28 sinabi niya sa kanila, “Mag-ingat nga kayo sa inyong sarili, at sa buong kawan, na sa kanila’y ginawa kayo ng Espiritu Santo na mga tagapangasiwa, upang pastulin ang iglesya ng Diyos, na binili Niya ng Kanyang sariling dugo.” Ang salitang *mga tagapangasiwa* ay salin ng siya ring salitang isinaling *mga obispo*, kaya sinasabi niya sa matatandang ito na dapat nilang alagaan ang kawan ng Diyos na sa kanila’y ginawa sila ng Espiritu Santo na mga obispo.

Napakaraming bagay ang pumasok sa iglesyang nagpapanggap na Cristiano na walang batayan sa Kasulatan pero tinatanggap na lang ng mga tao nang walang tanong. Sa ilang organisasyon, may mababang antas muna ng klero na tinatawag na mga diakono, pagkatapos ay mas mataas na antas na tinatawag na matatanda, at ang pinakamataas sa lahat na tinatawag na mga obispo. Ang ilan ay kumikilala pa ng mas mataas na antas kaysa rito na tinatawag na mga arsobispo, at pagkatapos ay may ilang pinipili mula sa mga arsobispo, binibigyan ng pulang sombrero, at tinatawag na mga kardinal. Lahat ng iyan ay pumasok bilang bunga ng paglayo ng iglesya sa kanyang orihinal na kasimplehan at ng paggaya nito sa mga kaugalian ng mga paganong relihiyon.

Ang kailangan nating tandaan ay iisa ang matatanda at ang mga obispo. Sa lokal na iglesya, sila ang may pananagutan sa mga espirituwal na bagay ng iglesya, at natututunan natin dito kung anong uri ng mga lalaki ang dapat piliin para sa tungkuling ito.

Balikan natin ang talata 2: “Kaya nga ang obispo ay dapat walang kapintasan, asawa ng iisang babae.” Huwag ninyong mamalian ng unawa. Hindi ibig sabihin ng Apostol na ang obispo ay dapat walang kasalanan. Kung ganoon, wala tayong magiging obispo kahit isa. Ikinuwento ni Charles Spurgeon ang isang lalaking nakilala niya noon na napakarelihiyoso. Sabi ni G. Spurgeon, akala niya ay halos wala nang kasalanan ang lalaking iyon, hanggang isang araw ay sinabi mismo ng lalaki na wala na siyang kasalanan. Doon nalaman ni G. Spurgeon na hindi pala totoo. Ang obispo ay dapat isang lalaking may malinis na motibo na naghahangad na luwalhatiin ang ating mapagpalang Panginoon. Dapat siyang “walang kapintasan” pagdating sa kanyang mga motibo. Pagkatapos, siya ay dapat “asawa ng iisang babae.” Nakakamangha isipin na sa isa sa malalaking sistemang panrelihiyon natin ay itinuturo nilang ang isang pari, anuman ang kanyang katayuan, ay hindi dapat mag-asawa. Malinaw na sinasabi ng Kasulatan na ang obispo ay dapat “asawa ng iisang babae, mapagbantay, mahinahon, maayos ang pag-uugali, mapagpatuloy sa bahay, may kakayahang magturo.” Ang mga may hawak ng tungkulin ng obispo ay dapat mga lalaking may malasakit na maipakita sa iba ang biyaya ng Diyos sa pamamagitan ng kanilang patotoong Cristiano. At kung bibigyan sila ng Diyos ng natatanging kaloob, gagamitin nila iyon sa pagtuturo ng Salita, hindi umaasa sa mga pampasigla gaya ng alak para magkaroon ng inspirasyon, kundi umaasa sa Espiritu Santo ng Diyos. Dapat silang magpakita ng magiliw na malasakit sa kanilang mga kapatid at sa lahat ng tao: “hindi nananakit,” hindi madaling mawalan ng pasensya; “hindi palaaway,” hindi mahilig makipagtalo; “hindi maibigin sa salapi,” o mangingibig ng pera.

“Isang mahusay mamahala sa sariling sambahayan, na ang mga anak ay nasa pagpapasakop nang buong paggalang; (sapagkat kung ang isang tao ay hindi marunong mamahala sa sariling sambahayan, paano niya aalagaan ang iglesya ng Diyos?).”

Napakahalaga ng katangiang ito. Madalas na nating nakita ang mga lalaking naghahangad ng tungkuling ito sa iglesya pero ang kanilang mga anak ay nagdudulot ng kahihiyan sa kanila dahil sa katigasan ng ulo at makamundong pamumuhay. Pero ang lalaking karapat-dapat mangasiwa sa iglesya ng Diyos ay isang napatunayan na ang kakayahang magpastol sa iba sa paraan ng kanyang pamamahala sa sariling sambahayan.

“Hindi bagong hikayat [hindi bagong kumberte], baka magmataas siya at mahulog sa hatol ng diyablo.” Bumagsak ang diyablo dahil sa kapalaluan. Nilikha siyang isang maluwalhating anghel, si Lucifer, pero nagmataas ang kanyang puso, at dahil doon ay naghimagsik siya laban sa Diyos at bumagsak. Siya na dating isa sa mga hinirang na kerubin sa trono ng Diyos ay ngayon “ang matandang ahas, na siyang diyablo at Satanas.” Kaya nagbababala ang Apostol sa panganib ng pagpili sa isang bagong kumberte at paglalagay sa kanya sa natatanging tungkulin ng obispo, baka siya magmataas.

“Bukod dito, dapat siyang may mabuting patotoo mula sa mga taga-labas; baka siya mahulog sa kahihiyan at sa bitag ng diyablo.” Ang mga lalaking pinipili bilang obispo ay dapat may ganoong pagkatao na kahit ang mga tao ng sanlibutan ay makatitingala sa kanila at makikita sa kanila kung ano ang dapat na maging isang Cristiano.

Gayundin naman ang mga diakono ay dapat kagalang-galang, hindi dalawa ang dila, hindi malakas uminom ng alak, hindi sakim sa maruming pakinabang; iniingatan ang

hiwaga ng pananampalataya sa malinis na budhi. At ang mga ito rin ay subukin muna; saka sila maglingkod bilang diakono, kung masumpungang walang kapintasan. Gayundin naman ang kanilang mga asawa ay dapat kagalang-galang, hindi mapanirang-puri, mahinahon, tapat sa lahat ng bagay. Ang mga diakono ay dapat asawa ng iisang babae, mahusay mamahala sa kanilang mga anak at sa kanilang sariling sambahayan. Sapagkat ang mga naglingkod nang mabuti bilang diakono ay nagtatamo para sa kanilang sarili ng mabuting katayuan, at malaking katapangan sa pananampalatayang na kay Cristo Jesus, (tt. 8-13)

Narito ang mga katangian ng isang diakono. Ang salitang *diakono* ay talagang nangangahulugang “lingkod,” o “ministro,” at ang diakono ay siyang mag-aasikaso sa mga bagay na panlupa ng iglesia ng Diyos. Hindi lahat ng diakono ay may dalang titulong iyon. Halimbawa, ang ingat-yaman ay isang diakono, ang mga usher ay mga diakono, ang mga lalaking nag-aalaga sa gusali, ang mga trustee, ay pawang mga diakono ayon sa Salita ng Diyos. Sa Mga Gawa 6, mababasa natin ang tungkol sa mga unang diakono. Pitong lalaking may mabuting patotoo ang pinili upang mag-asikaso sa pamamahagi ng pondo at sa paglilingkod sa mga dukha at nangangailangang banal sa Jerusalem. Ang salitang isinaling “paglilingkod” sa Mga Gawa 6:1 ay *diakonia*. Kaya ang mga nag-asikaso sa gawaing ito ay mga diakono.

Sa Roma 16, makikita natin ang anyong pambabae ng salitang diakono. Ipinadala ng Apostol ang kanyang sulat sa mga taga-Roma sa pamamagitan ng isang babaeng naglalakbay patungong Roma, at tinawag niya itong “si Febe na ating

kapatid, na isang lingkod ng iglesia na nasa Cencrea” (Roma 16:1), o sa literal, “isang diakonesa ng iglesia sa Cencrea.” Naglingkod siya sa iglesia. Kaya ang babaeng naglilingkod sa iglesia ay tinatawag sa Kasulatan na isang “diakonesa.”

Ang mga diakono ay dapat “kagalang-galang,” hindi mabiro at magaslaw, kundi nauunawaan ang kabigatan ng gawaing kanilang gagampanan. “Hindi dalawa ang dila”: ang taong nagsasabi ng isang bagay sa isang tao at ng kabaligtaran naman sa iba ay dalawa ang dila. Ang diakono ay dapat isang lalaking maaasahan ang salita. “Hindi malakas uminom ng alak,” hindi nagpapasigla sa sarili sa pamamagitan ng mga pampalasing. “Hindi sakim sa maruming pakinabang,” hindi mga lalaking naghahangad na magpayaman.

“Iniingatan ang hiwaga ng pananampalataya sa malinis na budhi. At ang mga ito rin ay subukin muna; saka sila maglingkod bilang diakono, kung masumpungang walang kapintasan.” Ibig sabihin, dapat silang mga lalaking tunay na nagbalik-loob, na nang tanggapin si Cristo ay naging tapat sa katotohanan ng Diyos at sumusunod sa Kanyang Salita, at laging nagsisikap na panatilihing malinis ang budhi.

Sumunod, binanggit ng Apostol ang mga asawa ng mga diakono. Dahil ang mga diakono ang humahawak sa mga bagay na panlupa ng iglesia, malamang na magdulot ng walang katapusang gulo ang kanilang mga asawa kung hindi sila marurunong at maka-Diyos na babae. Kung pakialamera ang asawa, napakadali niyang masisira ang mabuting impluwensya ng kanyang asawang lalaki. Kaya sinabi ng Apostol, “Gayundin naman ang kanilang mga asawa ay dapat kagalang-galang, hindi mapanirang-puri, mahinahon, tapat sa lahat ng bagay.” Ang salitang “mapanirang-puri” ay ang anyong maramihan ng

salitang “diyablo,” na para bang “babaeng diyablo.” Ang diyablo ang dakilang maninirang-puri. At ang asawa ng diakono ay dapat isang babaeng walang ganyang ugali. “Mahinahon, tapat sa lahat ng bagay.” Ang ganitong asawa ay malaking pagpapala sa sinumang lalaki.

Pagbalik sa mga diakono, sinabi ni Pablo, “Ang mga diakono ay dapat asawa ng iisang babae, mahusay mamahala sa kanilang mga anak at sa kanilang sariling sambayanan.” Pareho ang mga katangiang hinihingi sa mga namamahala sa mga bagay na panlupa ng iglesia at sa mga nangangasiwa sa mga espirituwal nitong bagay. Dapat silang mga lalaking nagpapanatili ng mabuting kaayusan sa kanilang sariling tahanan.

Pagkatapos, sa talata 13, may napakagandang salita siyang sinabi para palakasin ang loob ng mga diakono: “Ang mga naglingkod nang mabuti bilang diakono ay nagtatamo para sa kanilang sarili ng mabuting katayuan, at malaking katapangan sa pananampalatayang na kay Cristo Jesus.” Sa madaling salita, ang mga natutuwang maglingkod sa bayan ng Diyos, ang mga may tunay na malasakit sa gawain ng iglesia sa ikaluluwalhati ng Diyos, ang mga gumamit ng kanilang tungkulin nang hindi makasarili at nang may katapatan ay “nagtatamo para sa kanilang sarili ng mabuting katayuan, at malaking katapangan sa pananampalatayang na kay Cristo Jesus.”

Kitang-kita natin ito sa isang kahanga-hangang paraan sa mga unang kabanata ng aklat ng Mga Gawa. Kabilang sa pitong diakonong hinirang sa pagkakataong nabanggit na natin ay sina Esteban at Felipe. Hindi nagtagal matapos italaga si Esteban bilang diakono, makikita natin siyang inaaakay ng Espiritu ng Diyos na mangaral ng Salita, at nagpupunta siya sa bawat sinagoga sa Jerusalem, ipinapahayag ang katotohanang

si Jesus ang Cristo. Ginamit niya nang mabuti ang kanyang tungkulin bilang diakono. Nagtamo siya para sa kanyang sarili ng mabuting katayuan, at pinarangalan siya na maging unang martir na nag-alay ng kanyang buhay alang-alang kay Cristo. Ginamit din nang mabuti ni Felipe ang kanyang tungkulin bilang diakono. Nang maglaon, nalaman natin na bumaba siya sa Samaria at doon ay ipinangaral ang Salita, at maraming Samaritano ang sumampalataya at nabautismuhan. Nakilala siya bilang isang ebanghelista. Siya ang ginamit upang dalhin ang Ebanghelyo sa taga-Etiopiang ingat-yaman ni Reyna Candace. At sa mga sumunod na taon, makikita natin si Felipe sa Cesarea na patuloy na nagpapatotoo para sa Diyos.

Maaaring hindi tayong lahat ay may hawak na opisyal na tungkulin, pero tayong lahat ay dapat maglingkod ayon sa kaloob na ibinigay sa atin ng biyaya ng Diyos, at pananagutan nating maging tapat saanmang lugar tayo inilagay ng Panginoon. Pero ang mga pinili o kinilala ng kanilang mga kapatid na karapat-dapat pagkatiwalaan ng mga natatanging pananagutan sa iglesya ay nangangailangan ng natatanging biyaya para sa gawaing kailangan nilang gampanan.

I Timoteo, Kabanata 8:

Ang Hiwaga ng Kabanalan

1 Timoteo 3:14-16

Isinusulat ko sa iyo ang mga bagay na ito, umaasang makapupunta ako sa iyo sa lalong madaling panahon: pero kung ako'y magtagal, upang malaman mo kung paano ka dapat kumilos sa bahay ng Diyos, na siyang iglesya ng Diyos na buhay, ang haligi at saligan ng katotohanan. At walang pagtatalo na dakila ang hiwaga ng kabanalan: ang Diyos ay nahayag sa laman, pinatunayang matuwid sa Espiritu, nakita ng mga anghel, ipinangaral sa mga Gentil, sinampalatayanan sa sanlibutan, tinanggap sa itaas sa kaluwalhatian, (tt. 14-16)

Ang mga salitang ito ay agad na sumusunod sa mga tagubilin tungkol sa pagtatalaga ng ilang kapatid na lalaki sa opisyal na tungkulin sa iglesya ng Diyos. Umaasa ang Apostol na makakasama niyang muli si Timoteo, pero samantala, sa pamamagitan ng pagkasi ng Diyos, isinulat niya: “Isinusulat ko sa iyo ang mga bagay na ito, umaasang makapupunta ako sa iyo sa lalong madaling panahon: pero kung ako'y magtagal, upang malaman mo kung paano ka dapat kumilos sa bahay ng Diyos, na siyang iglesya ng Diyos na buhay, ang haligi at saligan ng katotohanan.” Hindi naman sinasabi ni Pablo kay Timoteo kung paano siya dapat umasta kapag nagsimba siya! Hindi na batang paslit si Timoteo na kailangan pang turuan kung paano kumilos sa gitna ng kongregasyong nagtipon para sumamba sa Diyos.

Nang gamitin ng Apostol ang pariralang “bahay ng Diyos,” hindi niya tinutukoy ang isang pisikal na gusali. Maaaring tawagin ng mga tao na “bahay ng Diyos” ang isang gusaling inilaan para sa pagsamba at pagpupuri sa Diyos, at may diwa naman kung saan ganap na tamang tawagin itong ganoon. Mahalaga na ang mga guro sa Sunday school at ang mga nagtuturo sa mga bata ay maikintal sa kanilang puso ang pangangailangan ng magalang na pag-uugali kapag pumapasok sila sa gusaling ibinukod bilang lugar kung saan tayo nagtitipon para sumamba at umawit ng papuri sa Diyos, para itaas ang ating tinig sa panalangin, at para sa paglilingkod ng Kanyang banal na Salita. Hindi talaga angkop na ang mga batang lalaki at babae, maliliit man o malalaki na, ay nagtatakbuhan sa mga pasilyo, humahalakhak nang malakas, at gumagawa ng iba’t ibang ingay na nakakagambala at nakakabalisa sa iba. Dapat nating maunawaan na may tamang asal na dapat makita sa atin kapag pumapasok tayo sa ganoong gusali.

Tayong mga Protestante ay may malaking matututunan tungkol dito mula sa mga Katoliko Romano at sa iba pang iglesyang mahilig sa ritwal. Hindi nila maiisip na payagan ang kanilang mga anak na magtakbuhan nang maingay sa gusaling itinuturing nilang pinakabanal. Ni hindi rin sila magkukuwentuhan nang malakas, o kahit magbubulungan man lang na nakakagambala sa mga nagtipon para sumamba sa Diyos. Sa palagay ko, dapat nating pahalagahan ang mga bagay na ito. Isa sa matitinding kasamaan ng ating henerasyon ay ang kawalang-galang o kakulangan ng paggalang sa mga bagay ng Diyos.

Pero nang gamitin ng Apostol ang pariralang “ang bahay ng Diyos,” hindi niya tinutukoy ang isang pisikal na gusali. Para sa

kanya, ang “bahay ng Diyos” ay ang iglesya ng Diyos na buhay, isang espirituwal na gusali, na binubuo ng lahat ng ipinanganak sa Diyos, na tinatahanan ng Espiritu Santo, “na sa Kanya kayo rin ay sama-samang itinatayo upang maging tahanan ng Diyos sa pamamagitan ng Espiritu” (Efeso 2:22). Paulit-ulit, sa mga sulat ni Pablo at sa unang sulat ni Pedro, ang iglesya ng Diyos ay itinuturing na binubuo ng mga batong buhay na pinagdugtong-dugtong ng Espiritu Santo, at sa gusaling iyon ay naninirahan ang Diyos. Kailangan nating matutunan kung paano tayo dapat kumilos bilang mga kaanib ng kapulungan ng mga banal; kung paano tayo dapat umasal “sa bahay ng Diyos, na siyang iglesya ng Diyos na buhay, ang haligi at saligan [muog] ng katotohanan.” Ang tanging paraan para matutunan natin ito ay sa pamamagitan ng pag-aaral ng Kasulatan, na nagsasabi sa atin ng pag-uugaling dapat makita sa mga may pananampalataya sa Panginoong Jesu-Cristo, at kumikilala sa Kanya bilang Ulo ng katawan, ang iglesya.

Ang iglesyang ito ang haligi at saligan o pundasyon ng katotohanan. Ang haligi ay para itanghal at ipakita; ang pundasyon naman ang kinasasaligan ng buong gusali sa ibabaw nito. Nilayon ng ating mapagpalang Panginoon na ang iglesya ang maging haliging nagpapahayag ng Ebanghelyo ng Kanyang biyaya habang nakasalig sa dakilang mga pundasyong katotohanan ng Salita ng Diyos. Wala tayong karapatang paglaruan ang katotohanang ipinahayag ng Diyos. Maaari tayong maging bukas-palad sa mga bagay na sa atin, pero ito ay katotohanan ng Diyos, at dapat tayong manindigan nang matatag para sa pananampalatayang minsanang ibinigay sa mga banal.

Sa sumunod na talata, binanggit ng Apostol ang hiwaga ng kabanalan, o, gaya ng maaaring isalin, ang lihim ng pagkamaka-Diyos. Nang maglakbay ang mga anak ni Israel sa ilang mula Sinai patungo sa Lupang Pangako, dala nila ang kaban ng tipan na sumasagisag sa Persona ng ating Panginoong Jesu-Cristo, ang tagpuan ng Diyos at ng tao. Tayo ngayon ay may pananagutang ingatan ang banal na katotohanang ito tungkol sa ating mapagpalang Panginoon na tinutukoy ng Apostol bilang hiwaga ng kabanalan. Ang salitang *hiwaga* ay hindi naman laging nangangahulugan ng isang bagay na mahiwaga sa sarili nito, kundi isang lihim na ipinahahayag lamang sa mga tinanggap sa loob. Kalooban ng Diyos na maunawaan ng iglesya ang lihim na ito, na malaman nito ang katotohanan tungkol sa Persona ng ating Tagapagligtas. Ang hiwagang ito ay ang pagkakatawang-tao: na ang Diyos ay bumaba sa lupa, at isinama sa Kanyang pagka-Diyos ang isang katawang-tao, isang espiritu ng tao, at isang kaluluwa ng tao, kaya Siya ay kapwa Diyos at Tao sa iisang mapagpala at kasamba-sambang Persona.

“Ang Diyos ay nahayag sa laman.” Sa ilang sinaunang manuskrito ay wala ang “Diyos” at ganito ang pagkakasabi: “ang hiwaga ng kabanalan: na nahayag sa laman.” Malamang na mas tama ito kaysa sa mga mas huling manuskrito, pero malinaw ang kaisipan na ang Diyos mismo ang bumaba sa mundong ito at nahayag sa laman. Si Jesus ay kapwa Diyos at Tao.

Mababasa natin sa Ebanghelyo ni Juan, “Walang taong nakakita kailanman sa Diyos; ang bugtong na Anak, na nasa sinapupunan ng Ama, Siya ang nagpakilala sa Kanya” (1:18), o, “naglahad sa Kanya.” Mababasa rin natin, “At ang Salita ay

nagkatawang-tao, at tumahan sa gitna natin, (at nakita namin ang Kanyang kaluwalhatian, kaluwalhati ang gaya ng sa bugtong na Anak ng Ama,) puspos ng biyaya at katotohanan” (Juan 1:14). At kaya nga, “ang Diyos ay na kay Cristo, na ipinakikipagkasundo ang sanlibutan sa Kanyang sarili, na hindi ibinibilang sa kanila ang kanilang mga pagsalangsang” (2 Corinto 5:19).

Ikalawa, mababasa natin na Siya ay “pinatunayang matuwid sa Espiritu.” Siya na Diyos na nahayag sa laman ay ganap na ang Matuwid, ipinaglihi nang walang kasalanan. Pagkatapos ng Kanyang bautismo sa Jordan, kung saan hayagan Niyang inilaan ang Kanyang sarili bilang Siyang dumating upang tuparin ang buong katuwiran at sa gayon ay lutasin ang usapin ng kasalanan, binuksan ng Diyos Ama ang langit sa itaas Niya, bumaba sa Kanya ang Espiritu Santo, at narinig ang tinig ng Ama na nagsasabi, “Ito ang minamahal kong Anak, na Siya kong lubos na kinalulugdan” (Mateo 3:17); o, “na sa Kanya ko natagpuan ang lahat ng Aking kaluguran.” Sa gayon ay pinatunayan Siyang matuwid sa Espiritu. Walang anumang bahid ng kasalanan sa Kanya. Siya ay ganap na banal. Dahil dito, Siya ang angkop na Kahalili na pumalit sa lugar ng makasalanan at nagtiis ng hatol na nararapat sa ating mga kasalanan.

Ikatlo, at ito para sa akin ang pinakakawili-wili, mababasa natin na Siya ay “nakita ng mga anghel.” Sa ibang bahagi, tinatawag Siyang “ang Larawan ng Diyos na hindi nakikita.” Napag-isipan na ba ninyo ito? Bago nagkatawang-tao ang Diyos kay Jesu-Cristo, hindi Siya nakikita ng mga matang nilikha. Ang Diyos Ama ay hindi nakikita; ang Diyos Anak ay hindi nakikita; ang Diyos Espiritu Santo ay hindi nakikita. Ang tanging natatanaw

ng mga anghel ay ang kaluwalhatian ng Diyos, pero hindi nila nakikita ang Hindi Nakikita. Pero nang bumaba sa lupa ang Panginoong Jesu-Cristo, nang isilang ang Sanggol sa sabsaban sa Bethlehem, Siya na Diyos mula pa sa walang hanggan ay naging nakikita. Habang nakadungaw ang mga anghel sa sabsabang iyon at nakatitig sa mukha ng munting Sanggol na iyon, alam nilang ang tinititigan nila ay ang mukha ng Diyos na lumikha sa kanila. Habang naglalakad Siya sa lupa, pinagmamasdan ng mga anghel ang kahanga-hangang mga gawang ginawa ng Diyos na nahayag sa laman. At ikaw at ako ay makikita Siya sa buong pinagpalang katotohanan ng Kanyang pagka-Tao at gayundin ng Kanyang pagka-Diyos sa buong walang hanggan.

“Ipinangaral sa mga Gentil.” Ang salitang isinaling “mga Gentil” ay siya ring salitang isinasalin sa ibang bahagi na “mga bansa.” Ibig sabihin, dumating na ang panahon na hindi na magkakaroon ang Diyos ng iisang bayan lamang na ibinukod sa iba pang mga bansa, kundi ang Kanyang pag-ibig ay maaari nang umabot sa buong sangkatauhan. Kaya ang ating Panginoong Jesu-Cristo ay ipinangangaral sa lahat ng bansa. Ang mensaheng ipinangangaral sa mga bansa saanman ay na ang lahat ay maliligtas na lalapit sa Kanya nang may pananampalataya.

Sumunod, mababasa natin na Siya ay “sinampalatayanan sa sanlibutan.” Makalipas ang dalawampung siglo, napakaraming milyon pa rin ang hindi sumasampalataya. Sa katunayan, milyun-milyon ang hindi pa nakaririnig kailanman ng Kanyang pangalan. Dapat itong magpaalab sa ating puso para lalo pang magsikap sa gawaing misyonero at lalo pang magbigay para sa misyon. Pero kahit sa mga nakarinig na ng Kanyang pangalan,

napakarami ang ayaw magtiwala sa Kanya. Pero salamat sa Diyos, sa buong mga siglo mula nang ang krus, napakarami ang sumampalataya. Sa ngayon, milyun-milyon ang sumasampalataya sa Kanya at natatagpuan sa Kanya hindi lamang ang isang Tagapagligtas, hindi lamang ang Siyang nagbibigay ng aliw at kapahingahan sa kanilang budhi, kundi natatagpuan din nila ang isang mapagmahal at magiliw na Kaibigan na nagbibigay ng kapayapaan sa puso sa gitna ng mga kalituhan at pagod ng buhay. Ang sumampalataya sa Kanya ay ang ilagak ang iyong tiwala sa Kanya, at angkinin Siya bilang iyong sariling personal na Tagapagligtas.

Huli sa lahat, mababasa natin na Siya ay “tinanggap sa itaas sa kaluwalhatian.” Hindi nagbibigay si Pablo ng sunud-sunod na salaysay ayon sa panahon ng pagkakatawang-tao at buhay ng ating Panginoong Jesu-Cristo, kundi inilalabas niya ang isang katotohanan pagkatapos ng isa ayon sa bigat ng kahalagahan nito. Siya na umalis sa bahay ng Ama ay bumaba sa lupa kung saan Siya namuhay nang walang kasalanan. Siya na ganap na banal at walang dungis ay pumunta sa krus upang mamatay para sa ating mga kasalanan. Siya na ipinangaral sa mga Gentil at sinampalatayanan sa sanlibutan, Siya, ang Taong si Cristo Jesus, ay tinanggap sa itaas sa kaluwalhatian. Siya ay ang mismong Persona ring iyon sa Langit ngayon gaya noong naririto Siya sa lupa.

Marami ang tila may akala na pagkatapos umakyat sa langit ng ating Panginoon ay hindi na Siya ang Taong si Cristo Jesus at naging isa na lamang na uri ng espirituwal na nilalang, kaya iniisip nilang hindi na nila Siya makikita kailanman gaya Niya noong iwan Niya ang mundong ito at bumalik sa Ama. Pero sinabi ng mga anghel sa Bundok ng mga Olibo sa mga alagad,

“Bakit kayo nakatayo at nakatitig sa langit? itong si Jesus ding iyon, na tinanggap mula sa inyo sa itaas sa langit, ay darating sa gayunding paraan na nakita ninyong pagpunta Niya sa langit” (Mga Gawa 1:11). Siya ay ganap na hindi nagbabago: “Siya rin kahapon, at ngayon, at magpakailanman” (Hebreo 13:8).

Kapag namasdan natin Siya, makikilala natin Siya sa bakas ng mga pako sa Kanyang kamay. Kapag bumaba Siya sa ikalawang pagkakataon upang kunin ang Kanyang kaharian at magpakita sa sarili Niyang bayang Israel, mabubuksan ang kanilang mga mata upang makilala Siya. Sasabihin nila sa Kanya, “Ano ang mga sugat na ito sa Iyong mga kamay? Kung magkagayo'y sasagot Siya, Ang mga yaon ay ang ipinagkasugat Ko sa bahay ng Aking mga kaibigan” (Zacarias 13:6). Kapag sa wakas ay tumingala tayo sa Kanyang pinagpalang mukha, makikita natin ang mga bakas ng koronang tinik. Kapag itinaas Niya ang mapagmahal na mga kamay na iyon, mamamasdan natin ang mga peklat na iniwan ng mga sugat, at sasabihin natin, “Panginoon ko at Diyos ko,” gaya ng sinabi ni Tomas nang magpatirapa siya sa pagsamba sa paanan ng Tagapagligtas.

I Timoteo, Kabanata 9: Ang Huling mga Araw

1 Timoteo 4:1-6

Datapuwa't maliwanag na sinasabi ng Espiritu, na sa mga huling panahon ay may ilang tatalikod sa pananampalataya, na makikinig sa mga espiritung mapanlinlang at sa mga aral ng mga demonyo; sa pamamagitan ng pagpapaimbabaw ng mga nagsasalita ng kasinungalingan, na may tatak ng nagbabagang bakal ang kanilang sariling budhi; na nagbabawal sa pag-aasawa, at nag-uutos na umiwas sa mga pagkain, na nilikha ng Diyos upang tanggapin na may pagpapasalamat ng mga sumasampalataya at nakakaalam ng katotohanan. Sapagka't ang bawa't nilikha ng Diyos ay mabuti, at walang anumang dapat tanggihan, kung tinatanggap na may pagpapasalamat: sapagka't ito'y pinababanal sa pamamagitan ng salita ng Diyos at ng panalangin. Kung ipaalala mo ang mga bagay na ito sa mga kapatid, ikaw ay magiging mabuting ministro ni Cristo Jesus, na pinakakain sa mga salita ng pananampalataya at ng mabuting aral na iyong sinunod. (tt. 1-6)

Kahanga-hanga talaga na ang ating mahal na Panginoon at ang Kanyang mga apostol ay nagsabi na, bago pa sila umalis sa mundong ito, na mabubulok ang mismong sistemang ipinakilala nila, ibig sabihin, ang karaniwan nating tinatawag na Kristiyanismo. Gayunman, kapwa ang ating Panginoon at ang Kanyang mga tagasunod ay nagbabala sa unang iglesya na magkakaroon ng malaking pagtalikod sa katotohanan, at na

lalong lalala ang apostasya habang lumilipas ang mga taon, hanggang sa dumating ang ganap na pagtalikod sa pananampalataya. Tatanggapin ng mga tao ang antikristo sa halip na ang Cristo ng Diyos.

Kapag nilingon natin ang mga siglong lumipas mula pa noong panahon ng mga apostol, makikita natin kung gaano kaeksaktong natupad ang mga hulang ito. Sa buong panahong iyon, palaki nang palaki ang paglayo sa kasimplehan ng Ebanghelyo. Pumasok ang lahat ng uri ng huwad na sistema, hanggang dumating ang panahong parang ang maling aral na ang totoo, at ang katotohanan ng Diyos ay itinuring pang erehiya. Pero nagkaroon ng muling pagsigla sa pangangaral ng Ebanghelyo, at dahil diyan ay makapagpapasalamat tayo sa Diyos.

Dito, nagbababala ang Apostol tungkol sa isang panahon ng apostasya na darating, gaya ng pahiwatig niya, "sa mga huling panahon." Dapat nating ibukod ang "mga huling panahon" sa "mga huling araw" na inilalarawan sa 2 Timoteo 3:1, "Datapuwa't ito'y alamin mo, na sa mga huling araw ay darating ang mga panahong mapanganib." Doon, inilalarawan niya ang kalagayang mangingibabaw sa nagpapanggap na iglesia bago mismo bumalik ang Panginoong Jesu-Cristo, mga kalagayang laganap na nga ngayon sa buong Sangkakristiyanuhan. Pero ang panahong binabanggit dito sa kabanata 4 ay tinatawag na "mga huling panahon." Para sa atin, ang panahong ito ay nakaraan na. Paatras tayo tumitingin, hindi pasulong, sa mga huling panahon. Nangyari na ang mga bagay na inilalarawan dito. Natupad na ang mga ito.

Sa 2 Tesalonica 2:7 ay mababasa natin, "Sapagka't ang hiwaga ng kasamaan ay gumagawa na." Ibig sabihin, noon pa man ay

nagsisimula nang pumasok sa iglesya ang walang kabuluhan at di-makakasulatang aral. Dito, binababalaan ni Pablo si Timoteo, at sa pamamagitan ni Timoteo ang lahat ng iba pang mananampalataya, tungkol sa ilan sa mga ibubunga ng kalagayang lilitaw sa kalaunan.

"Datapuwa't maliwanag na sinasabi ng Espiritu." Ang lahat ng hula ay mula sa Espiritu Santo. Siya lamang ang nakakakita ng hinaharap. Hindi ito ibinigay sa tao. Maaaring hulaan ng tao kung ano ang mangyayari, at kung minsan ay tumatama pa ang hula niya, pero walang taong makapagsasalita nang may awtoridad tungkol sa hinaharap. Hindi nga niya alam kung ano ang dala ng kinabukasan. Pero ang Espiritu ng Diyos, na nakatatanaw sa mga siglo ng panahon, ay nagbigay-kakayahan sa ilang lingkod ni Cristo na ihula ang maraming bagay na mangyayari pa sa malayong hinaharap. Malaking bahagi ng Lumang Tipan ay hula, pero may hula rin sa Bagong Tipan. Narito ang isang halimbawa ng Espiritu na nagsasalita nang maliwanag, "na sa mga huling panahon ay may ilang tatalikod sa pananampalataya, na makikinig sa mga espiritung mapanlinlang at sa mga aral ng mga demonyo; sa pamamagitan ng pagpapaimbabaw ng mga nagsasalita ng kasinungalingan, na may tatak ng nagbabagang bakal ang kanilang sariling budhi."

Mapapansin ninyong tatlong uri ng mga tauhan ang inihaharap sa atin dito. Una, mababasa natin ang tungkol sa ilang tatalikod sa pananampalataya; mga Cristiano sa pangalan lang, mga miyembro ng nagpapanggap na iglesya, na unti-unting lalayo sa katotohanang ibinigay ng ating Panginoong Jesu-Cristo at ng Kanyang mga kinasihang apostol. Kaunting kaalaman lang sa kasaysayan ng iglesya ay sapat na para malaman kung paano

natupad ang mga salitang ito sa tinatawag nating "Madilim na Panahon" o "Gitnang Panahon," na tinatawag naman ng Iglesia Katolika Romana na "Panahon ng Pananampalataya," dahil iyon ang mga taon na iniwan ng mga tao ang turo ng Salita ng Diyos at tinanggap ang mapamahiing mga tradisyon ng Iglesia Romana. Tumalikod sila sa pananampalataya. Ipinalit nila ang awtoridad ng iglesia sa awtoridad ng Banal na Kasulatan.

Ang ikalawang uri ay tinatawag na "mga espiritung mapanlinlang," na nagpapalaganap ng "mga aral ng mga demonyo." Laging abala ang masasamang espiritung ito sa paghahangad na ilayo ang mga tao sa pananampalatayang minsanang ibinigay sa mga banal. Naghihimagsik sila laban sa Diyos, pero sa isang kakaiba at mahiwagang dahilan ay pinahihintulutan silang impluwensiyahan at saniban pa nga ang mga lalaki at babaeng hindi nagpapasakop sa turo ng Espiritu Santo. Pinangungunahan sila ng kanilang prinsipeng, si Beelzebub, at aktibo silang lumalaban sa pananampalataya kay Cristo.

At may ikatlong uri pa. Baka hindi natin ito mapansin sa ating King James Version, pero ganito ang salin ng dakilang iskolar ng Griyego na si William Kelly: "May ilang mahihiwalay sa pananampalataya, na makikinig sa mga espiritung mapanlinlang, at sa mga turo ng mga demonyo sa pamamagitan ng pagpapaimbabaw ng mga mangangalakal ng alamat." Ganyan ihaharap sa mga tao ang masamang aral, "sa pamamagitan ng pagpapaimbabaw ng mga mangangalakal ng alamat," mga taong ipinalit ang mga alamat sa katotohanan ng Diyos. Paglingon natin sa mga siglo, makikita nating napakaaga pa lang ay pumasok na ang mga ito.

Kakaunti lang ang kopya ng Kasulatan noong Gitnang Panahon, at karamihan sa mga Cristiano ay wala man lang kahit isang bahagi ng Biblia, at hindi rin naman nila ito mababasa kung mayroon man sila. Ang iilang manuskritong naroon ay kadalasang hawak ng mga guro. Marami sa mga ito ay nakatago sa mga monasteryo. Kaya madali para sa mga may pakay na ipasubo sa karaniwang tao ang mga alamat at tradisyon sa halip na ang kinasihang kapahayagang ibinigay ng Diyos. Maraming ganitong alamat ang ipinalaganap sa madidilim na panahong iyon.

Nakamamangha, kapag nilingon natin, kung gaano kahanda ang mga tao na tanggapin ang lahat ng uri ng kathang-isip sa halip na ang mahalagang Ebanghelyong inihayag sa Biblia. Isang alamat ang Immaculate Conception ng Birheng Maria, ang turong ipinanganak siyang walang kasalanan, kaya sa ganoong paraan ay katulad siya ng kanyang Anak, ang Panginoong Jesu-Cristo mismo. Isa pang alamat na ipinasubo sa mga tao ay na hindi raw talaga namatay si Maria, kundi iniakyat sa Langit, kinoronahan, at ngayon ay naghahari bilang reyna ng Langit. Ang alamat ng purgatoryo ay ipinalit bilang lugar ng paglilinis mula sa kasalanan, sa halip na ang mahalagang dugo lamang ng ating Panginoong Jesu-Cristo. Marami pang iba ang pumasok na gayundin ay nagpawalang-bisa sa malinaw na turo ng Banal na Kasulatan. Tinanggap ang mga ito na para bang kasintaas ang awtoridad ng banal na Salita ng Diyos, at sa gayon ay naalipin ang puso ng mga tao.

Ang mga naging ahente ni Satanas sa paglalako ng mga alamat na ito, sa halip na ang katotohanan ng Ebanghelyo, ay sinasabing "may tatak ng nagbabagang bakal ang kanilang sariling budhi." Umabot sila sa puntong hindi na tumutugon

ang kanilang budhi sa tinig ng Diyos. Pansinin ang kaibahan nila sa mga naninindigan sa katotohanan sa talatang 9 ng nakaraang kabanata. Inilalarawan ng Apostol ang mga Cristiano bilang "iniingatan ang hiwaga ng pananampalataya sa isang malinis na budhi." Ang mga taong tinutukoy niya sa talatang 2 ng ikaapat na kabanatang ito ay tumatalikod sa pananampalataya at tumatanggap ng mga maling teorya at walang-saysay na alamat. Sinasabing ang kanilang budhi ay may tatak ng nagbabagang bakal. Tuluyan na silang naging manhid.

Sa sumunod na talata ay mababasa natin ang ilang malinaw na tanda na tumutulong sa ating makilala kung sino ang nasa isip ng Espiritu ng Diyos nang magsalita Siya nang ganito kataimtim dito. "Na nagbabawal sa pag-aasawa, at nag-uutos na umiwas sa mga pagkain, na nilikha ng Diyos upang tanggapin na may pagpapasalamat ng mga sumasampalataya at nakakaalam ng katotohanan." Narito ang dalawang panlabas na bagay na magpapadali sa sinuman na maunawaan, pagdating ng panahon, kung sino at ano ang tinutukoy ni apostol Pablo habang sumusulat siya sa pagkasi ng Espiritu Santo.

Noong madidilim na panahong iyon ay may lumitaw na tumalikod na iglesya na nagturong ang paring hindi nag-aasawa o ang monghe ay mas banal kaysa sa Cristianong ama o asawang lalaki, at ang madreng walang asawa ay nasa mas mataas na antas ng moralidad kaysa sa isang maka-Diyos na asawang babae o ina, kaya ipinagbawal sa ilan ang pag-aasawa. Totoo, sinasabi ng Kasulatan na may mga pagkakataong mas mabuting manatiling walang asawa. Halimbawa, kung ang mga manggagawang Cristiano ay nahaharap sa malalaking panganiib, mas mabuti nang huwag munang isipin ang pag-

aasawa at ang pagkaladkad sa asawa at maaaring pati mga anak sa ganoong kalagayan. Pero ang Diyos mismo ang nagtatag ng pag-aasawa para sa isang banal na layunin. Ang mga taong nagtangkang maging mas marunong pa kaysa sa Diyos ay nagbawal sa pag-aasawa, kaya ang ilang ibinukod mula sa sanlibutan bilang madre, monghe at pari ay kinailangang manata na hindi mag-aasawa. Dito natin makikita kung sino ang tinutukoy ng Apostol.

Pansinin naman ang sumunod na tanda: "Nag-uutos na umiwas sa mga pagkain." Ang ating Panginoong Jesu-Cristo mismo ang nagsabi sa atin, "Hindi ang pumapasok sa bibig ang nakapagpaparumi sa tao; kundi ang lumalabas sa bibig, ito ang nakapagpaparumi sa tao" (Mateo 15:11). Pero hindi nagtagal ay lumaganap sa nagpapanggap na iglesya ang paniniwalang dapat umiwas sa pagkain ng karne sa ilang araw, dahil sa ganoon daw ay mas mapipigil ng tao ang mga pagnanasa ng laman, isang teoryang napatunayang mali. Kasingmakasalanan pa rin ang mga tao gaya ng dati. Ang hindi pagkain ng karne ay hindi kailanman nagdulot ng higit na kabanalan kaysa sa karaniwang paraan ng pagpapakain sa katawan, na ayon sa sariling kaayusan ng Diyos. Pero parang hindi makaalis ang mga tao sa panlabas na bagay na ito, na turo ng mga demonyo.

Sa *Foxes Book of Martyrs* ay may isinasalaysay na pangyayari tungkol sa isang lalaking susunugin sa tulos dahil ayaw niyang yumukod sa harap ng isang ostiya at sambahin ito bilang Diyos na nagkatawang-tao. Isinalansan sa paligid niya ang mga bigkis ng kahoy, at naghihintay na ang berdugo na sindihan ang mga ito. Isang pari ang nakatayo sa isang mataas na plataporma sa malapit at nangaral. Ang kinuha niyang teksto ay ang unang dalawang talata ng kabanatang ito: "Datapuwa't maliwanag na

sinasabi ng Espiritu, na sa mga huling panahon ay may ilang tatalikod sa pananampalataya, na makikinig sa mga espiritung mapanlinlang at sa mga aral ng mga demonyo; sa pamamagitan ng pagpapaimbabaw ng mga nagsasalita ng kasinungalingan, na may tatak ng nagbabagang bakal ang kanilang sariling budhi." Ang mga salitang ito ay ikinapit niya sa martir na mamamatay na bilang isang hinatulang erehe. Pagkatapos ng sermon, sinabi ng pari, "May sasabihin ka pa ba bago ka sunugin? Babawiin mo ba ang iyong paniniwala at tatanggapin ang kapatawaran ng iglesya?" Tumingala ang lalaki at sumagot, "Wala akong sasabihin, maliban sa sana'y basahin mo nang malakas ang kasunod na talata ng dalawang binasa mo." Tiningnan ng pari ang talata: "Na nagbabawal sa pag-aasawa, at nag-uutos na umiwas sa mga pagkain, na nilikha ng Diyos upang tanggapin na may pagpapasalamat ng mga sumasampalataya at nakakaalam ng katotohanan." Sa halip na basahin ito, nagbigay siya ng hudyat na sindihan ang kahoy, at saka niya inihagis ang Bagong Tipan sa apoy. Sobra na iyon para sa kanya. Hinatulan siya nito, at ipinakita nang eksakto kung nasaan ang kasamaan, at kung ano ang ibig sabihin ng Espiritu Santo nang magsalita Siya tungkol sa aral ng mga demonyo na ipakikilala sa mga huling panahon.

Ang masamang sistemang ito na nagsimula sa mga huling panahon ay laganap ngayon sa buong Sangkakristiyanuhan, at may malinaw na guhit sa pagitan ng Banal na Kasulatan at ng mga pamahiing ito na ipinasubo sa mga tao bilang kinasihan at may-awtoridad na tradisyon. Dapat tayong magpasalamat sa Diyos para sa bukas na Biblia, kung saan napakalinaw ng katotohanan, kasinglinaw ng kristal!

Idinagdag ng Apostol, "Sapagka't ang bawa't nilikha ng Diyos ay mabuti, at walang anumang dapat tanggihan, kung tinatanggap na may pagpapasalamat." Iniisip ko kung tayo ba ay kasingmaingat ng nararapat sa pagpapasalamat sa Diyos para sa mabubuting bagay na ibinibigay Niya. Nakagugulat makita ang mga Cristianong umuupo sa mga pampublikong kainan at walang anumang palatandaan na nagpasalamat sila sa Diyos sa nasa harap nila. Baka nagpapasalamat naman sila nang tahimik, pero hindi nila ipinahahalata sa mga nasa paligid nila. Mga Cristiano, nasaan man kayo kapag kumakain kayo, mag-ingat kayong parangalan ang Diyos sa pamamagitan ng pagpapasalamat. Maraming pagkakataon ang darating para makausap ang mga kaluluwang nangangailangan, kahit sa mismong mesa ninyo o sa katabing mesa, kung yuyuko kayo sa isang restawran o hotel at magpapasalamat bago kumain. Hindi dapat umupo ang mga Cristiano sa hapag sa bahay nang hindi nagpapasalamat sa inihain ng Diyos sa harap nila. Pero natatakot ako na marami sa atin ang nagkukulang kahit dito.

Sa kabilang banda, may nakita akong mga taong umupo sa hapag, at baka ang asawang lalaki pa ang nanalangin ng pasasalamat, pero ilang minuto lang ay nagsisimula na siyang magmaktol at magreklamo tungkol sa pagkain. Baka ginawa na ng kawawang asawa niya ang lahat ng makakaya niya, at iyon lang ang pasasalamat na natanggap niya! Kung tinatanggap natin ang pagkain nang may pagpapasalamat, hindi tayo dapat magreklamo tungkol dito. Tatal, gaano man ito kasimple, sobra pa rin itong mabuti para sa mga makasalanang. Kung ginantihan tayo ng Diyos ayon sa nararapat sa atin, nasa hukay sana tayo ng kapighatian, magpakailanman nang hindi na maaabot ng awa.

"Pinababanal sa pamamagitan ng salita ng Diyos at ng panalangin." Napakapalad kapag pinararangalan ang Salita ng Diyos at umaakyat sa Langit ang tinig ng panalangin habang nagtitipon ang pamilya sa hapag para tamasahin ang mabubuting bagay na ibinigay ng Panginoon. Marami sa atin ang nakaaalala pa sa ganoong mga tagpo ng pagsamba ng pamilya, at kay laki ng pasasalamat natin sa Diyos sa mga tatak na iniwan nito sa ating puso at buhay noong ating kabataan.

"Kung ipaalala mo ang mga bagay na ito sa mga kapatid, ikaw ay magiging mabuting ministro ni Cristo Jesus, na pinakakain sa mga salita ng pananampalataya at ng mabuting aral [o nakapagpapalusog na turo], na iyong sinunod." Pananagutan ng ministro ni Cristo na idiin ang mga bagay na ito sa puso at budhi ng bayan ng Diyos, upang Siya ay mapararangalan at sila ay maingat mula sa mga di-banal na turong ginagamit ni Satanas para iligaw ang marami.

I Timoteo, Kabanata 10: Praktikal na Kabanalan

1 Timoteo 4:7-16

Datapuwa't ang mga kathang-isip na walang kabanalan at ang mga kuwento ng matatandang babae ay iyong tanggihan. At sanayin mo ang iyong sarili sa kabanalan: sapagka't ang pagsasanay ng katawan ay may kaunting pakinabang; datapuwa't ang kabanalan ay may pakinabang sa lahat ng mga bagay, na may pangako sa buhay na ngayon, at sa darating. Tapat ang pasabing ito at karapatdapat tanggapin ng lahat. Sapagka't dahil dito'y nagpapagal tayo at nagtitiis ng kadustaan, sapagka't tayo'y umaasa sa Diyos na buhay, na siyang Tagapagligtas ng lahat ng mga tao, lalung-lalo na ng mga sumasampalataya. Ang mga bagay na ito ay iutos mo at ituro. Huwag hamakin ninuman ang iyong kabataan; kundi ikaw ay maging uliran ng mga mananampalataya, sa pananalita, sa pamumuhay, sa pag-ibig, sa espiritu, sa pananampalataya, sa kalinisan. Hanggang sa ako'y dumating, ay pag-ukulan mo ang pagbasa, ang pangangaral, ang pagtuturo. Huwag mong pabayaang ang kaloob na nasa iyo, na ibinigay sa iyo sa pamamagitan ng hula, na kasabay ng pagpapatong ng mga kamay ng mga matanda. Pagbulay-bulayan mo ang mga bagay na ito; italaga mo ang iyong sarili sa mga ito; upang ang iyong pagsulong ay mahayag sa lahat. Ingatan mo ang iyong sarili, at ang iyong turo. Manatili ka sa mga bagay na ito; sapagka't sa paggawa nito ay maililigtas mo ang iyong sarili at ang mga nakikinig sa iyo. (tt. 7-16)

Sa bahaging ito ng sulat, binibigyang-diin ng Apostol ang kabanalan sa pamumuhay, lalo na sa buhay ng isang ministro ni Cristo, sapagkat ang kausap niya ay ang batang mangangaral na si Timoteo na iniwan niya sa Efeso para tulungan ang iglesya roon.

Walang taong makapag-aangat sa kapwa niya nang higit sa sarili niyang antas. Kung gagamitin ng Diyos ang isang ministro ni Cristo para abutin at iangat ang iba, kailangang siya mismo ay may tunay na kabanalan. Kilala ni Pablo si Timoteo at alam niya kung anong klaseng tao ito. Sa ibang bahagi ay buong-pusong pinupuri niya ito bilang isang naging parang anak niya sa paglilingkod sa Panginoon. Gayunman, nakita niyang kailangang pukawin ang puso ni Timoteo sa kahalagahan ng lubos na pamumuhay para sa Diyos. Pero habang pinag-aaralan natin ang mga salitang ito, huwag nating isiping para lamang ang mga ito sa isang nasa buong-panahong paglilingkod kay Cristo. Sa isang diwa, ang lahat ng Cristiano ay tinatawag na maging ministro ni Cristo, sapagkat ang ministro ay isang lingkod, at tayong lahat ay itinuturing na mga lingkod ng Isang tumubos sa atin. Dapat tayong maging abala sa pagsisikap na ipakilala Siya sa iba hangga't kaya natin.

Una sa lahat, sinabi ni Pablo kay Timoteo, "Datapuwa't ang mga kathang-isip na walang kabanalan at ang mga kuwento ng matatandang babae ay iyong tanggihan." Kay laking kailangan ng paalalang ito ngayon! "Mga kathang-isip na walang kabanalan at mga kuwento ng matatandang babae," ibig sabihin, mga bagay na salungat sa katotohanan ng Diyos, mga gawa-gawang ideya, gaya ng maaaring ikalat ng mga mangmang na matatandang babaeng walang espirituwal na pang-unawa. Napansin na ba ninyo na marami sa makabagong

turong nagliligaw sa mga tao ay mga kuwento lang ng matatandang babae? Sina Madame Blavatsky at Mrs. Annie Besant, ang magkasamang nagtatag ng theosophy, ay mga "matatandang babae" na ang mga kuwento ay nakalinlang sa libu-libo. Ang kakaibang "sanctuary theory" ni Mrs. Ellen G. White, ang pangunahing doktrina ng Seventh-day Adventism, ay isang kuwento ng matandang babae. Si Mary Baker Patterson Glover Eddy ay isang matandang babae na nagluwal ng tinawag niya nang may kasinungalingan na "Christian Science."

Ang lahat ng turong ito ay salungat sa katotohanan ng Diyos. May natatanging pang-akit ang mga ito sa isang partikular na uri ng kababaihan. Kaya binababalaan ni Pablo si Timoteo laban sa lahat ng ganitong pagbaluktot sa katotohanan. Sinabi niya, "Sanayin mo ang iyong sarili sa kabanalan." Ang *godliness* (kabanalan) ay pinaikling salita lamang. Ang orihinal ay "Godlikeness" (pagiging-kawangis ng Diyos), at ganyan ito isinalin sa ilan sa mas lumang mga saling Ingles (sa Wycliffe ay *Gudlyknesse*). Ang kabanalan ay tunay na pagkamaka-Diyos. Iyan ang tunay na kahulugan nito.

Walang sinumang mamumuhay nang tunay na banal kung pababayaang niya ang mga paraang ibinigay ng Diyos sa atin para dito. Nasa atin ang Salita ng Diyos; kailangan nating pag-aralan ang ating Biblia. At kailangan nating maglaan ng maraming oras sa panalangin. At dapat tayong maging tapat sa pagpapatotoo sa mga hindi pa ligtas. Ang parangalan ang Diyos sa mga bagay na ito ay ang pagsasanay sa kabanalan.

"Sapagka't ang pagsasanay ng katawan ay may kaunting pakinabang." May tatlong magkakaibang paraan ng pagbasa sa pariralang ito. Ayon sa salin ng King James Version, maaari

nating unawain na ang pagsasanay ng katawan ay hindi gaanong kapaki-pakinabang dahil napakaikli ng buhay, at higit na mahalaga ang mga bagay na walang hanggan. Ganito ang salin ni John Wesley, "Ang pagsasanay ng katawan ay may *kaunting* pakinabang," ibig sabihin, may pakinabang din naman, pero hindi maihahambing sa pagsasanay sa kabanalan. Ang iba naman ay bumabasa nito, "Ang pagsasanay ng katawan ay may pakinabang sa *maikling panahon*," ang panahong dinaraan natin sa mundong ito. "Datapuwa't ang kabanalan ay may pakinabang sa lahat ng mga bagay, na may pangako sa buhay na ngayon, at sa darating." Gusto kong idiin ito at itanim sa puso ng lahat ng bata pa kay Cristo.

Mga nakababata kong kapatid na lalaki at babae, kayong may malakas at malusog na katawan, natural at tama lang na masiyahan kayo sa ilang pisikal na ehersisyo. Pero, naku, hayaan ninyong idiin ko ito sa inyong isip: kung paanong may lugar ang mga bagay na ito sa pisikal na buhay, higit na mahalaga na maging malakas kayo sa espirituwal. Huwag ninyong pabayaang ang inyong kaluluwa habang inaalagaan ninyo ang inyong katawan. Huwag kayong masyadong mag-alala sa pagsasanay ng katawan hanggang sa hindi na kayo maglaan ng sapat na oras sa Salita ng Diyos at sa panalangin, upang kayo ay maging malakas at malusog na mga Cristiano, na ang buhay ay makatatanggap ng pagsang-ayon ng mahal na Panginoon sa Kanyang hukuman. Kapaki-pakinabang ang kabanalan sa buong buhay na ito. At naku, gaano pa kaya ito mapapatunayang kapaki-pakinabang kapag iniwan na natin ang mundong ito at pumasok na sa walang hanggan! Tatal, napakaikli ng buhay, kaya parang napakalaking pagkakamali na ilaan ang malaking bahagi ng ating panahon sa mga bagay ng

buhay na ito habang nakakalimutan ang mahahalagang bagay ng walang hanggan.

May kaunti akong pagkakilala kay C. J. Baker, ang biyenang ni Dr. Walter Wilson. Isa siyang mabuting negosyanteng Cristiano, pinuno ng isang malaking kompanya sa Kansas City na gumagawa ng lahat ng uri ng tolda at awning. Karamihan sa paninda niya ay ibinebenta sa mga taga-sirko at taga-Chautauqua. Taun-taon ay nagpapadala siya ng kanyang katalogo, alam niyang babasahin ito ng maraming di-pa-nagbabagong-loob na taga-palabas at iba pa. Natatandaan ko ang isang pagbati na inilagay niya sa unang pahina: "Taglay ang aming pinakamabuting hangarin para sa aming mga suki, para sa panahong ito at sa walang hanggan, lalo na sa walang hanggan." Nakapirma, "C. J. Baker." Madalas kong naiisip kung ano kaya ang naging reaksiyon ng mga taong hindi pa ligtas nang matanggap nila ang katalogong iyon mula sa Cristianong iyon na nagpakita ng ganoong malasakit sa kanilang kapakanan, hindi lamang sa buhay na ito kundi pati sa buhay na darating! Iyan ang talagang mahalaga. Kapaki-pakinabang ang kabanalan, hindi lamang sa buhay na ito kundi pati sa darating.

Sumunod, may isa pa tayong "tapat na pasabi." Sa 1:15 ay mababasa natin, "Tapat ang pasabing ito, at karapatdapat tanggapin ng lahat, na si Cristo Jesus ay naparito sa sanlibutan upang iligtas ang mga makasalanang; na ako ang pangulo sa mga ito." Ngayon, sa 4:9-10 ay may tapat na pasabi para sa bayan ng Diyos: "Tapat ang pasabing ito at karapatdapat tanggapin ng lahat. Sapagka't dahil dito'y nagpapagal tayo at nagtitiis ng kadustaan, sapagka't tayo'y umaasa sa Diyos na buhay, na siyang Tagapagligtas ng lahat ng mga tao, lalong-lalo na ng

mga sumasampalataya." Nakikita ninyo, ito ay para sa mga nakakakilala sa Panginoon, mga nakatuklas na sila ay makasalanan at lumapit kay Cristo at naligtas sa pamamagitan ng Kanyang biyaya. Kay laking kagalakan dapat sa atin ang magpagal at magtiis ng kadustaan alang-alang sa Kanya! Alam natin kung gaano kahanga-hangang inaalagaan ng Diyos ang Kanyang sarili. Pero Siya ay "Tagapagligtas ng lahat ng mga tao." Binabantayan Niya ang buong sangkatauhan, pero lalo na Siya ang Tagapagligtas ng mga sumasampalataya.

Pagkatapos ay sinabi ni Pablo kay Timoteo, "Ang mga bagay na ito ay iutos mo at ituro." Bata pa si Timoteo. Baka sa panahong ito ay mga apatnapung taong gulang na siya, pero ang lalaking apatnapung taon ay medyo bata pa kung ihahambing kay Pablo na noon ay maaaring malapit nang mag-pitumpu. Kaya isinulat niya sa nakababatang lalaki, "Huwag hamakin ninuman ang iyong kabataan." Ibig sabihin, huwag kang manliit sa sarili dahil mas bata ka kaysa sa ilan sa mga pinaglilingkuran mo. Huwag kang mabahala kung hindi nila nauunawaan na ang Diyos ang tumawag sa iyo sa posisyong ito, at kung sinisikap ka nilang balewalain dahil medyo bata ka pa.

"Kundi ikaw ay maging uliran ng mga mananampalataya, sa pananalita, sa pamumuhay [ibig sabihin, pag-uugali], sa pag-ibig, sa espiritu, sa pananampalataya, sa kalinisan." Maaaring hindi pa hinog ang isang binata sa ilang bagay, pero kung taglay niya ang mga katangiang ito: maingat sa kanyang pananalita, maselan sa kanyang pag-uugali, at nagpapakita ng pag-ibig ng Diyos; kung siya ay taong may pananampalataya at maingat sa kalinisan ng buhay, hindi na niya kailangang pilitin ang iba na kilalanin siya. Ang kanyang pag-uugali mismo ang magpapatunay sa kanya sa mga pinaglilingkuran niya.

Mauunawaan nila na kahit bata pa siya, may kung anong nasa kanya na nagpapakilalang siya ay isang tao ng Diyos, at hindi isang pabaya sa kanyang lakad at tamad sa kanyang paglilingkod, o naghahanap ng maginhawang buhay bilang isang propesyonal na klerigo.

"Hanggang sa ako'y dumating, ay pag-ukulan mo ang pagbasa, ang pangangaral, ang pagtuturo." May dalawang magkaibang salitang Griyego para sa "pagbasa." Ang isa ay nangangahulugang pagbasa sa harap ng iba; ang isa naman ay pagbasa para sa sariling pagkatuto at kaalaman. Ang unang salita ang ginamit dito: "Hanggang sa ako'y dumating, ay pag-ukulan [ng pansin] mo ang pagbasa," ibig sabihin, ang pagbasa sa harap ng iba. Sa kabilang banda, idagdag ko lang ito: ang nagnanais na maging tapat na ministro ni Cristo ay dapat maglaan ng maraming oras sa pagbasa para sa sarili niyang ikatitibay. Kailangan niyang basahin at bulay-bulayin ang Kasulatan, at pati ang mga babasahing inilaan ng Diyos para tulungan siyang lalong maunawaan ang Salita. Kapag nagawa na niya ito, maibabahagi niya sa iba ang katotohanang naging mahalaga sa sarili niyang kaluluwa.

"Huwag mong pabayaang ang kaloob na nasa iyo, na ibinigay sa iyo sa pamamagitan ng hula, na kasabay ng pagpapatong ng mga kamay ng mga matanda." Ang salitang isinalin na "presbytery" ay karaniwang isinasaling "matatanda." Maliwanag na ang matatanda ng iglesya sa Listra at Derbe ay nagtipon kasama ni apostol Pablo nang si Timoteo ay malapit nang magsimula sa buong-panahong paglilingkod, at ipinatong nila ang kanilang mga kamay sa kanya, at ipinagkatiwala siya sa Diyos sa panalangin. Kung minsan ay tinatawag itong ordinasyon ni Timoteo. Hindi natin mababasa sa Kasulatan na

kailangang ma-ordinahan ang sinuman para ipangaral ang Ebanghelyo, pero ang pagpapatong ng mga kamay ay pagpapahayag ng pakikisama. Habang ipinapanalangin ng mga kapatid na ito si Timoteo, binigyan siya ng Diyos ng natatanging kaloob. Ang matatandang ito ay mga tao ng Diyos. Ibang-iba ito sa maraming pagkakataon.

Si Charles H. Spurgeon, na laging tumatanggi sa ordinasyon ng tao, ay madalas magsabi na sa maraming kaso, kapag nagpapanggap ang mga tao na may awtoridad silang mag-ordina ng iba para mangaral o magturo ng Ebanghelyo, at nagkukunwaring sa pamamagitan ng ordinasyon ay nakapagbibigay sila sa kanya ng natatanging kaloob, iyon ay "pagpapatong lang ng mga kamay na walang laman sa ulong walang laman!" Pero sa kaso ni Timoteo, nanalangin nang may pananampalataya ang mga kapatid na ito, at sumagot ang Diyos. Sa palagay ko, ang kaloob ng isang pastor ang ibinigay kay Timoteo.

"Pagbulay-bulayan mo ang mga bagay na ito; italaga mo ang iyong sarili sa mga ito; upang ang iyong pagsulong ay mahayag sa lahat." Walang sinumang tunay na nagnanais na magkaroon ng halaga para sa Diyos ang maaaring maglaro-laro lang sa pagiging Cristiano. Dapat niya itong gawing pinakamahalagang gawain ng kanyang buhay. Ibinukod man siya para sa natatanging ministryo, bilang misyonerong pupunta sa ibang bansa, o manggagawa sa Ebanghelyo sa sariling bayan, o nananatili man siya sa negosyo at doon nagsisikap na magpatotoo para kay Cristo, kailangan niyang ibigay nang buo ang kanyang sarili sa isang buhay na nakatalaga sa Panginoon.

Pansinin ang mga pangwakas na salita: "Ingatan mo ang iyong sarili, at ang iyong turo." Pansinin ang pagkakasunod: una,

"ingatan mo ang iyong *sarili*," mag-ingat ka sa iyong panloob at panlabas na buhay, at maging halimbawa sa iba. Saka mo ingatan "ang iyong turo." Mababasa natin sa Lumang Tipan ang tungkol kay Ezra na "inihanda ang kanyang puso upang *hanapin* ang kautusan ng Panginoon, at *gawin* ito, at *ituro* sa Israel ang mga palatuntunan at mga kahatulan" (Ezra 7:10). Maraming tao ang naghahanda ng isip pero hindi ng puso, pero inuna ni Ezra ang puso. Ninais niyang malaman ang kautusan ng Diyos, at natutunan niya ito hindi lamang sa ulo kundi pati sa puso. Pagkatapos ay sinasabing "inihanda niya ang kanyang puso upang hanapin ang kautusan ng Panginoon, at gawin ito." Hindi niya ituturo sa iba ang hindi niya mismo ginagawa. Kaya ginamit at pinarangalan ng Diyos ang ganoong tao.

Ganyan din ang ginagawa Niya ngayon. "Ingatan mo ang iyong *sarili*, at ang iyong turo. Manatili ka sa mga bagay na ito; sapagka't sa paggawa nito ay maililigtas mo ang iyong *sarili* at ang mga nakikinig sa iyo." Hindi niya tinutukoy dito ang kaligtasan ng kaluluwa. Hindi niya tinutukoy ang walang hanggang kaligtasan. Sa halip, pinapayuhan niya si Timoteo na mag-ingat na mamuhay para sa Diyos, na maging pare-pareho at masigasig na ministro ni Cristo, sapagkat sa paggawa nito ay maililigtas niya ang kanyang *sarili* at ang iba mula sa maraming bitag at kahirapan. Siya ay magiging pagpapala sa halip na sumpa sa mga pinaglilingkuran niya.

Walang sinumang makapamumuhay nang maka-Diyos kung hindi muna niya tinanggap si Cristo bilang *sarili* niyang Tagapagligtas. Hindi ka makapamumuhay ng buhay Cristiano hangga't hindi ka ipinanganak na muli. Ipinaaalala ko sa aking mambabasa ang mga salitang, "Ang nasa kanya ang Anak ay

nasa kanya ang buhay; ang wala sa kanya ang Anak ng Diyos ay wala sa kanya ang buhay" (1 Juan 5:12). Kapag nakilala na natin si Cristo sa ganitong paraan, handa na tayong akayin ang iba sa Kanya at gabayan sila sa landas ng pagsunod.

I Timoteo, Kabanata II: Ang Pananagutan ng Iglesya sa mga Bagay na Panlupa

1 Timoteo 5:1-16

Huwag mong sawayin nang marahas ang isang matanda, kundi pakiusapan mo siya na gaya ng isang ama; at ang mga kabataang lalaki na gaya ng mga kapatid; ang matatandang babae na gaya ng mga ina; ang mga kabataang babae na gaya ng mga kapatid na babae, nang buong kalinisan. Igalang mo ang mga balong tunay na balo. Ngunit kung ang sinumang balo ay may mga anak o mga apo, hayaang matuto muna silang magpakita ng kabanalan sa sarili nilang tahanan, at gantihan ang kanilang mga magulang: sapagkat ito ay mabuti at kalugud-lugod sa harapan ng Diyos. Ngayon, ang tunay na balo, at nag-iisa, ay umaasa sa Diyos, at nananatili sa mga pagsamo at mga panalangin gabi at araw. Ngunit ang nabubuhay sa kalayawan ay patay habang nabubuhay. At ibilin mo ang mga bagay na ito, upang sila'y maging walang kapintasan. Ngunit kung ang sinuman ay hindi nagpapakain sa kanyang sarili, at lalo na sa mga kasambahay niya, ay itinatwa na niya ang pananampalataya, at masahol pa siya sa isang hindi mananampalataya. Huwag isama sa talaan ang balong wala pang animnapung taong gulang, na naging asawa ng iisang lalaki, at may mabuting patotoo dahil sa mabubuting gawa; kung siya'y nagpalaki ng mga anak, kung siya'y tumanggap ng mga dayuhan sa kanyang tahanan, kung siya'y naghugas ng paa ng mga banal, kung

siya'y tumulong sa mga nagdadalamhati, kung siya'y masigasig na sumunod sa bawat mabuting gawa. Ngunit huwag mong isama ang mga batang balo: sapagkat kapag nagsimula na silang magpadala sa pita ng laman laban kay Cristo, ay gugustuhin nilang mag-asawa; at sila'y may hatol, sapagkat tinalikuran nila ang kanilang unang pananampalataya. At bukod dito'y natututo silang maging tamad, palipat-lipat sa bahay-bahay; at hindi lamang tamad, kundi madaldal at mapanghimasok pa, na nagsasalita ng mga bagay na hindi nararapat. Kaya't ibig kong ang mga kabataang babae ay mag-asawa, magkaanak, mamahala ng tahanan, at huwag magbigay ng anumang pagkakataon sa kaaway upang magsalita ng masama. Sapagkat may ilan nang lumihis at sumunod kay Satanas. Kung ang sinumang lalaki o babaeng mananampalataya ay may mga balo, tulungan nila ang mga ito, at huwag nang pabigatan ang iglesia; upang matulungan nito ang mga tunay na balo, (tt. 1-16)

Marami tayong naririnig ngayon sa iba't ibang lugar tungkol sa tinatawag na Social Gospel, at ang ibig sabihin nito ay ang paniniwalang ang pinakamalaking gawain ng iglesia ng Diyos sa sanlibutan ay ang pagsikapang mapabuti ang kalagayang panlupa ng mga taong pinaglilingkuran nito. Maraming iglesia ang halos iniwan na ang pangangaral ng Ebanghelyo ni Cristo upang ilaan ang kanilang sarili sa Social Gospel na ito. Hindi dapat pagdudahan na mula pa sa pinakaunang mga araw ng iglesia, kasunod agad ng Pentecostes, kinilala na ng mga Cristiano na may pananagutan sila sa mga kasama nilang nangangailangan at naghihirap. Sinasabi sa atin sa Galacia 6:10, "Kaya nga, habang tayo'y may pagkakataon, gumawa tayo ng

mabuti sa lahat ng tao, lalung-lalo na sa mga kasambahay sa pananampalataya." Ngunit ang pinakamalaking gawain natin ay ang humayo sa buong sanlibutan at ipangaral ang Ebanghelyo. Ang Panginoon Mismo ang nagbibigay ng mga kaloob para magturo at mangaral upang ang iglesia ay matibay na maitayo sa mga bagay ng Diyos.

Habang ang mga Cristiano ay nagpapatuloy sa paglakad kasama ng Panginoon, makikilala nila ang kanilang tungkulin sa mga taong mas mahirap ang kalagayan kaysa sa kanila. Sa iba pang mga talata ng Bagong Tipan ay idinidiin sa atin ang ating pananagutan bilang mga Cristiano na alalahanin ang mga nangangailangan at nagdurusa.

Naaalala ko, maraming taon na ang nakaraan, noong naglilingkod ako sa mga Navaho Indian sa timog-kanluran, doon sa Arizona at New Mexico, nagkaroon kami minsan ng isang pulong ng mga manggagawa. Dumating mula sa Silangan ang isang kinatawan ng isa sa malalaking denominasyon na lubhang nakatuon sa tinatawag na "Social Gospel." Nagsalita siya isang hapon, at sinabi niyang nagulat siya habang naglalakbay sa reserbasyon at nakita ang dumi at karalitaan na kinalalagyan ng maraming Indian. Bumaling siya sa isa sa mga misyonero at sinabi, "Kapatid, sa palagay ko ang una mong pananagutan ay turuan ang mga taong ito kung paano gumamit ng sabon at tubig at ng sipilyo, at kung paano gumamit ng anumang gamot na pamatay ng kuto at surot. Hindi mo sila magagawang mga Cristiano hangga't hindi mo sila tinuturuang pagandahin ang kanilang mga tahanan at pahalagahan ang kalinisan at kaayusan."

Nang maupo na ang lalaki, tumayo ang isa sa mga kabataang mangangaral na Navaho at ganito halos ang sinabi niya: "Lubha

akong naging interesado sa sinabi ng ating kaibigan mula sa Silangan. Hindi ko kailanman inakala na ang pananagutan namin ay maglibot at mangaral ng ebanghelyo ng sabon at tubig. Ang akala ko ay ang dalhin ang Ebanghelyo ng dugo ni Cristo na naglilinis. Ngunit kapag naligtas na ang isa sa aming mga kababayang Navaho, kung sanay siyang mamuhay sa dumi, pagbalik namin para dalawin siya ay nakikita naming nagbago na ang lahat. Kapag nalinis na sila sa loob, gusto na rin nilang malinis ang mga bagay sa labas." Idinagdag pa niya, "Ayaw kong makipagtalo sa ating kaibigan na dumalaw sa atin, ngunit sa palagay ko ay inuuna niya ang kariton bago ang kabayo kapag ipinipilit niyang unahin ang Social Gospel sa halip na ang Ebanghelyo ng biyaya ng Diyos."

Tama ang kabataang Navaho na iyon. Marami sa atin na may mahabang karanasan ang nakapansin na walang bagay na nakapagpapabago sa panlabas na kalagayan ng mga tao na gaya ng pagiging matuwid nila sa harap ng Diyos sa kanilang puso. Ngunit sa kabilang dako, kapag tayo ay naging matuwid na sa harap ng Diyos, dapat nating alalahanin na mayroon nga tayong ilang pananagutan sa lipunan.

Siyanga pala, habang pinag-uusapan ko ito, hayaan ninyong magdagdag ako ng isa pang patotoo sa patotoo ng Navaho. Maraming taon na ang nakaraan, noong ako ay opisyal pa ng Salvation Army, nagtipon kami para sa isang konseho ng mga opisyal—iyon ang tatawagin ng iba na samahan ng mga ministro—at si General William Booth mismo ang nagsasalita sa amin. Binanggit niya ang programang panlipunan na iminungkahi niya sa isang aklat na kalalathala pa lamang noon na may pamagat na *In Darkest England and the Way Out*. Sinabi ni General Booth, "Mga Kasama, huwag ninyong hayaan

kailanman na unahin ninyo ang gawaing panlipunan bago ang Ebanghelyo ng biyaya ng Diyos." At upang ipaliwanag ang ibig niyang sabihin, sinabi niya, "Kunin ninyo ang isang lalaking sinira ang sarili sa alak, naging lasenggong wala nang pag-asa, naghirap ang pamilya kaya't nakipaghiwalay na sa kanya ang asawa, at ang mga anak ay nasa mga bahay-ampunan. Isa na lamang siyang karaniwang lasenggo sa lansangan. Kunin ninyo ang lalaking iyon at gawing hindi na lasing, papirmahin siya ng pangako at ipangako niyang hindi na iinom kailanman, ilipat siya sa probinsya sa isang bagong kapaligiran, patirahin siya sa isang maliit na bahay, turuan siya ng hanapbuhay kung wala pa siyang alam, ibalik ang kanyang asawa at mga anak, gawing maginhawa ang kanyang tahanan, at pagkatapos ay hayaan siyang mamatay sa kanyang kasalanan at sa wakas ay mapunta sa Impiyerno! Talagang hindi iyon sulit, at ako, sa ganang akin, ay hindi iyon susubukan."

Si General Booth iyon na nagsasalita. Idinidiin niya ang pagkakamali ng pagtugon sa pangangailangan ng katawan ng mga tao sa halip na sa pangangailangan ng kanilang espiritu. Una sa lahat, gawing matuwid ang mga tao sa harap ng Diyos at ang ibang mga bagay ay susunod sa tamang panahon.

Sa ating sulat, inilalahad ng Apostol kay Timoteo ang ilang mga simulain para sa iglesya ng Diyos. Una, may tatlong talata tayo na tumatalakay sa kagandahang-asal ng Cristiano. "Huwag mong sawayin nang marahas ang isang matanda, kundi pakiusapan mo siya na gaya ng isang ama; at ang mga kabataang lalaki na gaya ng mga kapatid; ang matatandang babae na gaya ng mga ina; ang mga kabataang babae na gaya ng mga kapatid na babae, nang buong kalinisan. Igalang mo ang mga balong tunay na balo." Talagang hiwalay ang samahan

ng mga Cristiano sa sanlibutang nasa labas. Noong mga panahong iyon, kapag ang isang tao ay naging anak ng Diyos, di-magtatagal ay nasa labas na siya ng sinagoga kung siya'y Judio, at nasa labas na ng pakikisama sa pagsamba sa diyus-diyosan kung siya'y Hentil. Ang mga Cristianong ito ay pinagsama-sama sa napakalapit na samahan, at ang kanilang pakikipag-isa sa isa't isa ay napakahalaga at napakatindi. Ngunit laging may posibilidad na kapag ang mga tao ay magkakalapit nang ganito, makakalimutan nila ang likas na kagandahang-asal na dapat ipakita sa isa't isa. Idinidiin ng Espiritu ng Diyos ang kahalagahan nito.

"Huwag mong sawayin nang marahas ang isang matanda." Sa palagay ko ay hindi niya tinutukoy ang isang matanda na may tungkulin sa iglesya, sapagkat inihahambing niya ang matandang lalaki sa kabataang lalaki. Ang ibig niyang sabihin ay: Huwag mong sawayin nang marahas ang isang may edad na. Kung ang ganoong tao ay nangangailangan ng salita ng pagpapaalala, lapitan mo siya nang may kabaitan at kausapin siya gaya ng pakikipag-usap ng isang tao sa kanyang ama. Ngunit kailanman, bilang isang kabataan, ay huwag mong pagagalitan ang isang mas matandang lalaki, sapagkat kung gagawin mo iyon ay ipakikita lamang nito ang iyong kawalan ng magandang asal at ang iyong hindi pagpapasakop sa Espiritu ng Diyos. Pakitunguhan mo ang mga kabataang lalaki na gaya ng mga kapatid. Si Timoteo ay isang mangangaral ng Salita. Dapat niyang tingnan ang lahat ng kabataang lalaki sa kapulungan bilang mga kapatid kay Cristo at pakitunguhan sila nang ganoon. Hindi siya dapat umupo sa lugar ng kapangyarihan sa kanila, na nag-aasta ng panginoon sa kanila, kundi dapat niyang sikaping makipagtulungan sa kanila na

parang magkakapantay at kilalanin sila bilang mga kapatid kay Cristo.

Dapat niyang pahalagahan ang matatandang babae na gaya ng sarili niyang ina. Napakagandang mithiin! Dapat niyang tingnan ang isang babaeng tumanda na sa paglilingkod sa Panginoon nang may parehong paggalang na gaya ng pagtingin niya sa mukha ng sarili niyang ina, at maging handang tumulong sa kanya sa anumang paraang kaya niya. Dapat niyang pakitunguhan ang mga kabataang babae na para bang sila'y mga kapatid niyang babae, nang buong kalinisan. Ibig sabihin, huwag na huwag siyang kikilos sa sinumang dalaga sa paraang hindi niya gugustuhing ikilos ng ibang lalaki sa sarili niyang kapatid na babae.

Ang mga balo na nawalan ng kanilang kabiya at marahil ay naiwang walang anumang makikitang ikabubuhay ay dapat igalang dahil sa kalagayang kinalalagyan nila. Ang mga tahanang gaya ng mga mayroon ngayon na kumakalinga sa mga walang ikabubuhay ay hindi pa kilala noong panahong iyon, at may natatanging pananagutan ang iglesya sa mga balo na walang naglalaan para sa kanila. Ang iglesya ay may tiyak pa ring tungkuling dapat tuparin sa sarili nitong mga kaanib na naiwan sa karalitaan at kagipitan dahil sa pagkamatay ng mga likas na tagapagtaguyod sa kanila.

Sa kabilang dako, ang mga kamag-anak ay hindi kailanman dapat ipasa sa iglesya ang pag-aalaga sa mga balo kung sila mismo ay may kakayahang mag-alaga sa mga balong ito. "Ngunit kung ang sinumang balo ay may mga anak o mga apo [ang salitang isinaling *nephews* ay talagang nangangahulugang "mga inapo"], hayaang matuto muna silang magpakita ng kabanalan sa sarili nilang tahanan, at gantihan ang kanilang

mga magulang: sapagkat ito ay mabuti at kalugud-lugod sa harapan ng Diyos." Kung may isang matandang kapatid na babae na naiwang balo at mayroon siyang mga anak na lalaki o babae o iba pang mga inapo, dapat nilang maunawaan na sila ang may pananagutang moral na kumalinga sa kanya. Hindi nila siya dapat ipasa sa isang institusyon upang doon siya alagaan.

May isang napakagandang kuwento ang mga Judio tungkol sa isang kabataang Judio na may pananagutang alagaan ang kanyang matandang ama. Nag-asawa ang binata, at ang kanyang asawa ay napakapalalo at labis na naiinis na kailangan nilang alagaan sa bahay ang kanyang biyenang at mapunta sa pagtustos dito ang bahagi ng kanilang pera. Kaya't palagi niyang kinukulit ang kanyang asawa, nakikiusap na ipadala na ang matanda sa Poor Farm, ang bahay-kalinga ng mga dukha. Sa wakas ay hinarap ng binata ang kanyang ama at sinabi, "Itay, kailangan ko na po kayong dalhin sa Poor Farm." Umiyak at nagmakaawa ang matanda, at sinabi, "Mahal kong anak, pitumpu't anim na taong gulang na ako. Pakiusap, alagaan mo pa ako nang ilang taon o ilang buwan. Ayokong mamatay sa Poor Farm." Ngunit sinabi ng binata, "Kailangan po ninyong sumama sa akin." Kaya hinawakan niya sa braso ang matanda, at nagsimula silang maglakad sa daan. Lakad sila nang lakad, hinihila ng binata nang sapilitan ang kanyang ama habang nagrereklamo ang matanda, hanggang sa makarating sila sa isang puno. Doon ay huminto ang matanda at sinabi, "Hindi! Hindi! Hindi! Hindi na ako hahakbang pa. Hindi ko hinila ang aking ama nang lampas sa punong ito!" Hindi ba malinaw ang aral?

Kung hindi ka magiliw at mabait sa matatanda, baka dumating ang araw na ikaw mismo ay tatanda at aanihin mo ang iyong itinanim. Tayong may kakayahan ay dapat kumalinga sa ating matatandang kamag-anak. Ito ay karaniwang Kristiyanismo lamang na isinasabuhay.

"Ngayon, ang tunay na balo, at nag-iisa, ay umaasa sa Diyos, at nananatili sa mga pagsamo at mga panalangin gabi at araw."

Ibig sabihin, ang isang babaeng nawalan ng asawa sa kanyang katandaan at nararamdaman ang kanyang pagkawala, ngunit nagtitiwala sa Diyos at gumugugol ng mahabang panahon sa harapan Niya sa panalangin, ay isang pagpapala sa buong samahan ng mga Cristiano na kinabibilangan niya.

Sa kabilang dako, may ilang balo na parang natutuwa pa na sila'y malaya na, at kapag namatay na ang asawa ay nagagalak sila sa kanilang kalayaan. Ibinibigay nila ang kanilang sarili sa kahangalan at kalayawan. Kaya mababasa natin, "Ngunit ang nabubuhay sa kalayawan ay patay habang nabubuhay." Walang pananagutan ang iglesia na tustusan ang ganoong uri ng mga balo, at sila mismo ang mananagot sa Diyos sa kanilang pabayang pamumuhay. Pansinin ninyo ang mga salitang iyon. Hindi lamang ito para sa mga pabayang balo kundi pati na rin sa sinumang nabubuhay sa kalayawan: "patay habang nabubuhay!" Ang tanging tamang buhay ay ang buhay na ipinamumuhay para sa kaluwalhatian ng Diyos.

"At ibilin mo ang mga bagay na ito, upang sila'y maging walang kapintasan." Muling idinidiin ng Apostol ang pananagutan ng mga may ibang taong umaasa sa kanila.

"Ngunit kung ang sinuman ay hindi nagpapakain sa kanyang sarili, at lalo na sa mga kasambahay niya, ay itinatwa na niya ang pananampalataya, at masahol pa siya sa isang hindi

mananampalataya." Isa itong mabigat na salita para sa sinumang ayaw magtrabaho at hindi nag-aalaga nang maayos sa kanyang asawa o mga anak o iba pang umaasa sa kanya. Anuman ang uri ng relihiyong ipinahahayag ng isang lalaki, itinatwa na niya ang pananampalataya at masahol pa siya sa isang lubos na hindi mananampalataya kung pinababayaan niya ang kanyang pamilya at iniwan silang salat, gayong sa wastong pag-aalaga ay matutugunan sana niya ang kanilang mga pangangailangan.

Sa unang iglesia ay gumawa ng ilang kaayusan upang matustusan ang mga balong ito. Nakikita natin ito sa ikaanim na kabanata ng Mga Gawa. Naaalala ninyo na ang unang pagbubulung-bulungan sa iglesia ay nangyari dahil nagreklamo ang ilan sa mga balo ng mga Judiong nagsasalita ng Griyego na hindi sila naaalagaan nang kasinghusay ng mga balo ng mga Judio ng Palestina, at iyon ang humantong sa paghirang sa pitong diakono upang mamahala sa pamamahagi ng pondo para sa layuning ito.

Sinasabi ng Apostol, "Huwag isama sa talaan ang balong wala pang animnapung taong gulang, na naging asawa ng iisang lalaki, at may mabuting patotoo dahil sa mabubuting gawa; kung siya'y nagpalaki ng mga anak, kung siya'y tumanggap ng mga dayuhan sa kanyang tahanan, kung siya'y naghugas ng paa ng mga banal, kung siya'y tumulong sa mga nagdadalamhati, kung siya'y masigasig na sumunod sa bawat mabuting gawa." Ang mga bagay na ito ang nagbibigay sa isang balo ng karapatan sa tulong ng iglesia: animnapung taong gulang, malamang ay hindi na kayang buhayin ang sarili, at may tapat na talaan ng pamumuhay noong nakaraan—ibig sabihin, inaasikaso niya ang mga dayuhan noong may asawa pa siya at

may tahanan. "Kung siya'y naghugas ng paa ng mga banal." Ito ay paraan ng pananalita sa Silangan na ang ibig sabihin ay, "Kung siya'y naging mapagpatuloy sa mga panauhin." Kaugalian noong panahong iyon na kapag ang isang taong nakasandalyas ay pumasok sa isang tahanan, may isang alipin na magdadala ng tubig, mag-aalis ng sandalyas, at maghuhugas ng pagod na paa ng panauhin mula sa paglalakbay. Kung ginawa ng balo ang lahat ng bagay na ito para sa ginhawa at kasiyahan ng kanyang mga panauhin, tiyak na karapat-dapat siya sa pag-aalaga ng iglesya sa panahon ng kanyang pagdadalamhati at karalitaan.

"Ngunit huwag mong isama ang mga batang balo." Malamang ay kaya pa nilang buhayin ang kanilang sarili. Hindi inaasahang aakuin ng iglesya ang pananagutan sa kanila. Kung gayon nga, mahihikayat lamang sila sa katamaran. Hindi na nila makikitang kailangan pang magtrabaho sa anumang kapaki-pakinabang na hanapbuhay. "Sapagkat kapag nagsimula na silang magpadala sa pita ng laman laban kay Cristo, ay gugustuhin nilang mag-asawa." Sa ganitong paraan ay maaari silang magdala ng kahihiyang sa iglesya ng Diyos. Sinabi ng Diyos sa Israel, "Bakit ka gumagala nang gayon na lamang upang baguhin ang iyong lakad?" (Jeremias 2:36). Ang mga batang balong ito, kung wala silang pananagutan, ay manganganib na maging palipat-lipat sa bahay-bahay. Hindi lamang sila magiging tamad, kundi maaari rin silang maging madaldal at mapanghimasok, nagdadala ng mga tsismis mula sa isang tahanan papunta sa iba. Kapag walang ibang ginagawa ang mga tao, kadalasan ay pinagtatrabaho nila nang sobra ang kanilang dila. "Ang dila ay isang maliit na bahagi ng katawan, ngunit nagmamalaki ng malalaking bagay" (Santiago 3:5). Upang maiwasan ang walang kabuluhan ng tsismis, ang mga batang balo ay dapat may kapaki-pakinabang na hanapbuhay.

"Kaya't ibig kong ang mga kabataang babae ay mag-asawa, magkaanak, mamahala ng tahanan, at huwag magbigay ng anumang pagkakataon sa kaaway upang magsalita ng masama. Sapagkat may ilan nang lumihis at sumunod kay Satanas." Maliwanag na nabalitaan niya ang ilan sa iglesya na naligaw nang ganito.

Sa pagtatapos ng bahaging ito, muling itinuturo ni Pablo ang pananagutan ng mga kamag-anak na alagaan ang mga tumatandang balo. "Kung ang sinumang lalaki o babaeng mananampalataya ay may mga balo, tulongan nila ang mga ito, at huwag nang pabigatan ang iglesya; upang matulungan nito ang mga tunay na balo." Isa lamang itong ibang paraan ng pagsasabing, "Marami ang mangangailangan ng tulong ng kanilang mga kapatid na lalaki at babae kay Cristo, kaya't hayaang ang mga dapat mag-alaga sa sinumang nasa ganoong kagipitan ang umako sa pag-aalaga sa mga nahihirapang ito, at huwag nang magpataw ng hindi kailangang pasanin sa iglesya ng Diyos." Ito ang kaayusan ng Diyos sa unang iglesya, at ito pa rin ang Kanyang kaayusan ngayon. Gawain ng iglesya na alalahanin ang mga dukha at nangangailangan at maglingkod sa kanila hangga't kaya nito. Sa kabilang dako, tama lamang na ang mga miyembro ng isang pamilya ang tumustos sa pangangailangan ng kanilang mga kamag-anak, kung kaya nila, at sa gayon ay maalis sa iglesya ang dagdag na pasanin ito.

Bilang mga anak ng Diyos, hindi tayo dapat maging makasarili o kuripot kailanman sa paglilingkod sa mga nasa karalitaan at kagipitan. Ngunit hindi rin natin dapat hikayatin ang katamaran, at hindi rin dapat panagutin ang iglesya sa pagtustos sa mga taong kaya namang alagaan ng sarili nilang mga anak.

1 Timoteo, Kabanata 12: Liwanag sa mga Tungkulin sa Buhay

1 Timoteo 5:17-25

Ang mga matandang namamahalang mabuti ay ibilang na karapat-dapat sa ibayong karangalan, lalung-lalo na ang mga nagpapagal sa salita at sa pagtuturo. Sapagkat sinasabi ng Kasulatan, Huwag mong lalagyan ng busal ang baka habang gumigiik ng trigo. At, Ang manggagawa ay karapat-dapat sa kanyang upa. Laban sa isang matanda ay huwag kang tatanggap ng paratang, maliban kung may dalawa o tatlong saksi. Ang mga nagkakasala ay sawayin mo sa harapan ng lahat, upang matakot din naman ang iba. Ibinibilin ko sa iyo sa harapan ng Diyos, at ng Panginoong Jesu-Cristo, at ng mga hinirang na anghel, na sundin mo ang mga bagay na ito nang walang kinikilingan, at huwag kang gumawa ng anuman nang may pagtatangi. Huwag kang magmadaling magpatong ng kamay sa kaninuman, ni makibahagi sa mga kasalanan ng iba: ingatan mong malinis ang iyong sarili. Huwag ka nang uminom ng tubig lamang, kundi gumamit ka ng kaunting alak dahil sa iyong sikmura at sa madalas mong pagkakasakit. Ang mga kasalanan ng ilang tao ay hayag na, nauuna sa paghuhukom; at ang sa iba naman ay sumusunod sa kanila. Gayundin naman, ang mabubuting gawa ng ilan ay hayag na; at ang mga hindi gayon ay hindi maitatago. (tt. 17-25)

Sa pagpapatuloy ng kanyang mga pangaral kay Timoteo, muling binanggit ni Pablo ang mga matanda, at dito ay

tinalakay niya ang paggalang na nararapat sa kanila. Ang mga may kakayahang manguna sa bayan ng Diyos sa ganitong paraan at may pananagutang magpastol sa kawan ni Cristo ay hindi dapat pakitunguhan nang bastos o tingnan nang may paghamak. Ang mga nagpapakita ng natatanging kakayahan sa pamamahala ay dapat ibilang na karapat-dapat sa ibayong karangalan, o gaya ng sinasabi ng tala sa gilid ng pahina, sa "ibayong paggalang."

Bagama't wala tayong nakikitang batayan sa Kasulatan para tawaging "reverend" ang isang ministro ng Ebanghelyo, gaya ng karaniwang ginagawa sa Sangkakristiyanuhan, maliwanag naman na ang Kasulatang ito ay maaaring inakala ng ilan na sapat nang batayan para sa kaugaliang iyon. Sapagkat kung ang mga matandang namamahalang mabuti ay ibibilang na karapat-dapat sa ibayong paggalang, ang mga hindi gayon katangi ay dapat pa ring igalang. Ngunit dapat pansinin na, sa ating mga Bibliyang Ingles man lamang, ang Diyos lamang Mismo ang tinatawag na "reverend." Sa Awit 111:9 ay mababasa natin, "Banal at kagalang-galang ang kanyang pangalan." Gayunman, ang salitang Hebreo na isinalin nang ganoon ay matatagpuan nang maraming beses sa Lumang Tipan, at madalas itong isinasaling "kakila-kilabot" o "nakasisindak."

Si Charles H. Spurgeon, na tumanggi mismo sa anumang ganoong titulo, bagama't isang karapat-dapat na ministro ni Cristo, ay nagsabi na kung hahanapin ng isang tao ang pinagmulan ng kaugaliang ito, kailangan niyang bumalik sa Roman Row sa "Vanity Fair." Pabiro niyang sinasabi noon na kung tatawagin ng isang ministro ang kanyang sarili na ang Reverend Mr. Ganito-at-Ganoon, magiging kasingtama rin

para sa iba na tawagin ang kanilang sarili na ang Kakila-kilabot o ang Nakasisindak.

Bagama't kinikilala natin ang lahat ng ito, kailangan nating alalahanin na ang mga pinararangalan ng Diyos ay dapat din nating parangalan, at ang sinumang pinuno na nagpapakita ng tunay na kabanalan sa kanyang buhay at kilala sa natatanging kakayahang pamahalaan ang mga gawain ng iglesya ng Diyos ay karapat-dapat igalang, "lalung-lalo na ang mga nagpapagal," sabi ni Pablo, "sa salita at sa pagtuturo." Sa ganitong pananalita ay nililinaw niya na hindi lahat ng matanda ay mangangaral o tagapagturo. Ang ilan ay gayon, ngunit ito ay isang natatanging kaloob ng Diyos. Bilang suporta sa kasusulat pa lamang niya, binanggit ni Pablo ang Kasulatan ng Lumang Tipan, "Huwag mong lalagyan ng busal ang baka habang gumigiik ng trigo" (Deuteronomio 25:4). Kaugnay ito ng, "Ang manggagawa ay karapat-dapat sa kanyang upa." Noong ang paggiik ay ginagawa ng mga baka, tunay na kalupitan kung ipagkakait ang nararapat na bahagi ng butil sa masisipag at matiyagang hayop na ginagamit sa ganoong gawain. At gayundin, habang ang mga lingkod ng Diyos ay nagbibigay ng kanilang sarili sa masigasig na pagpapagal para sa iba, tama lamang na kilalanin ang ganoong pagpapagal, at sila mismo ay igalang at, kung kailangan, ay tustusan nang maayos. Ito ay isang simulaing itinuturo rin sa ibang bahagi ng Bagong Tipan (Lucas 10:7), at na mabuting pakinggan ng bayan ng Diyos.

Ang sumunod na pangaral ay tungkol sa mga paratang ng hindi wastong pag-uugali, o maging ng makasalanang gawa, laban sa isang kinikilalang lingkod ni Cristo. Tunay na nakalulungkot kapag ang mga tao, nang walang pag-iisip at madalas ay sinasadya pa, ay nagkakalat ng masasamang kuwento tungkol

sa isang lingkod ni Cristo nang hindi man lamang sinisiyasat, at kapag ang iba naman ay nakikinig dito nang hindi naghahanap ng patunay. Lalo pang nakalulungkot kung may magdadala ng paratang ng masamang asal laban sa isang matanda nang hindi napatutunayan ng ibang mga saksi. At kung mapatunayan ngang totoo ang paratang, hindi dapat hayaang ang tungkulin ng nagkasala ang magsanggalang sa kanya mula sa pananagutan. Sa halip, isinulat ni Pablo, "Ang mga nagkakasala ay sawayin mo sa harapan ng lahat, upang matakot din naman ang iba." Habang lumalaki ang pananagutan ng isang tao, lalo siyang kailangang mag-ingat sa kanyang sariling pagkatao at pag-uugali. Walang matanda, gaano man kahusay at gaano man karami ang kaloob, ang dapat magtangkang magtago sa likod ng kanyang tungkulin upang makaiwas sa pananagutan. Ang mismong katotohanan na naglilingkod siya sa iglesya sa ganoong katungkulan ay lalong nagpapanagot sa kanya na mamuhay para sa Diyos sa harap ng mga taong sinisikap niyang turuan sa mga banal na bagay, o sinisikap niyang gabayan.

Kung isasaisip ng mga kapulungan ng Diyos saanman ang mga pangaral na ito, maliligtas sila sa napakaraming kalungkutan at pagkakabaha-bahagi. Kung saan ang mga lingkod ng Diyos ay kinikilalang Kanyang mga kinatawan, at ang kanilang paglilingkod ay pinahahalagahan nang wasto at sinusunod ang kanilang payo, pagpapala ang ibubunga para sa buong iglesya. Kung saan naman ang nangingibabaw ay ang diwa ng pagsasarili at pagsuway, at ang mga mananampalataya sa pangkalahatan ay walang pakialam o humahamak pa sa mga hinirang ng Diyos na mamahala sa kanila, na magbibigay-sulit para sa kanilang mga kaluluwa sa Hukuman ni Cristo, ang ibubunga ay malamang na lubhang kapaha-pahamak.

Tila mahirap para sa marami sa atin na umiwas sa kalabisan. Hilig nating sobrahan ang pagpapahalaga sa mga naglilingkod sa Salita ng Diyos at namamahala sa iglesya, at tingnan sila na para bang hindi sila maaaring punahin. O kaya, kung saan nangingibabaw ang diwa ng pagiging makasarili, hilig naman nating maliitin ang mga lingkod ng Diyos at pakitunguhan sila nang halos gaya ng pagtatangka nina Kore, Datan, at Abiram na pakitunguhan sina Moises at Aaron sa ilang, nang sabihin nila, "Labis na ang inyong inaako, yamang ang buong kapisanan ay banal, bawat isa sa kanila, at ang Panginoon ay nasa gitna nila" (Bilang 16:3). Hindi nila kinilala na ang Diyos Mismo ang humihirang at nagbibigay-kakayahan sa mga pinuno o mga pastol ng Kanyang kawan. Ang mga ito ay dapat bigyan ng nararapat na paggalang, hindi sa diwa ng pagtingin sa kanila bilang isang uri ng mga saserdote na namamagitan sa bayan ng Diyos at sa kanilang Panginoon, kundi bilang pagpapahayag ng kabutihan ng Diyos sa pagkalinga at pagpapastol sa Kanyang bayan habang sila'y naglalakbay sa ilang ng sanlibutang ito.

Isang napakalungkot na bagay kapag ang mga magulang ay nagbibigay ng halimbawa sa kanilang mga anak ng pagmamaliit sa mga lingkod ng Diyos, marahil sa pagtuturo sa mga pagkakamali nila sa pagpapaliwanag ng Salita, o sa panlilibak sa ilang nakaugalian nila sa pulpito o sa ibang lugar. Natural na ang mga bagay na ito ay nagtutulak sa mga bata na maliitin ang mga nagsisikap tumulong sa kanila, at sa gayon ay lalong nagiging mahirap na maabot sila ng Salita. Dapat turuan ang mga bata na tingnan ang mga matanda at mga ministro ni Cristo bilang mga lingkod ng Diyos, na ang malaking malasakit ay ang kanilang walang hanggang pagpapala. Kung makikipagtulungan ang mga magulang dito sa halip na bawasan ang pakinabang ng isang lingkod ng Diyos,

matutulungan nila siyang makagawa nang higit pa kaysa sa magagawa niya kung hindi.

Tungkol sa pagtanggap ng mga paratang laban sa isang matanda nang walang buong patunay, hayaan ninyong banggitin ko ang isang medyo nakatutuwang pangyayari na nabasa ko kamakailan. Sa isang bulletin ng iglesya na napunta sa aking kamay ay nabasa ko ang sumusunod na pahayag mula sa pastor ng isang maliit na iglesya.

Sabi niya, "Nalaman ko na may kuwentong kumakalat nang malawakan na kamakailan daw ay pinagbawalan ko ang aking asawa na dumalo sa mga pagtitipon ng ibang iglesya, na lubhang emosyonal ang uri. Nang tumanggi raw siyang sumunod sa akin at dumalo nang walang pahintulot ko, pumunta raw ako sa iglesyang iyon at kinaladkad ko siya palabas nang hawak ang kanyang buhok, at binugbog ko siya nang napakatindi kaya't kinailangan siyang dalhin sa ospital. Nararamdaman kong kailangan kong magbigay ng pahayag tungkol sa kuwentong ito. Una, hindi ko kailanman pinagbawalan ang aking asawa na dumalo sa anumang pagtitipon na gusto niyang puntahan. Binigyan ko siya ng buong kalayaang gawin ang gusto niya sa ganitong mga bagay. Ikalawa, hindi ko siya kinaladkad nang hawak ang buhok palabas ng ganoong pagtitipon, at hindi ko rin siya binugbog nang iuwi ko siya. Ikatlo, hindi siya nasaktan nang ganoon katindi na kinailangan siyang dalhin sa ospital, at wala siya sa ospital ngayon. At ikaapat, gaya ng marahil ay alam ng ilan sa inyo, hindi pa ako kailanman nag-asawa, kaya wala akong asawa na maaaring tukuyin ng alinman sa mga bagay na ito."

Napakadaling magpasimula ng isang maling kuwento, at sa oras na dumaan na ito sa mga labi ng ilang tao, maaari na

nitong sirain ang patotoo ng pinakatapat na lingkod ng Diyos. Sinasabi noon ni Mr. Moody na ang kasinungalingan ay nakaiikot na sa kalahati ng mundo bago pa maisuot ng katotohanan ang kanyang bota upang habulin ito.

Sa talata 21 ay nagbigay ang Apostol ng isa pang mahalagang bilin kay Timoteo, na may malawak na aplikasyon sa lahat ng panahon. "Ibinibilin ko sa iyo sa harapan ng Diyos, at ng Panginoong Jesu-Cristo, at ng mga hinirang na anghel, na sundin mo ang mga bagay na ito nang walang kinikilingan, at huwag kang gumawa ng anuman nang may pagtatangi." Ang pananalitang "ang mga hinirang na anghel" ay maaaring magpaisip sa ilan kung bakit binanggit dito ang mga banal na nilalang na ito, ngunit may ibang mga talata sa Kasulatan na nagpapakitang natututuhan ng mga anghel ang karunungan ng Diyos sa pamamagitan natin. Nakikita nila ang nangyayari sa iglesya dito sa lupa. Walang alinlangang nagagalak sila kapag nakikita nilang pinararangalan ang Salita ng Diyos, at ang Kanyang bayan ay lumalakad sa harapan Niya nang may pagkakaisa at kabanalan ng buhay. Kaya iniuugnay sila rito ng Apostol sa Diyos Mismo at sa ating Panginoong Jesu-Cristo, habang ibinibilin niya kay Timoteo na sundin ang mga bagay na ipinangaral niya sa kanya. Tiyak na ang bilin ay hindi para kay Timoteo lamang, kundi para sa lahat ng may kinalaman sa pamamahala sa sambahayan ng Diyos dito sa lupa. Walang dapat gawin dahil sa pagkiling sa iilang paborito o upang makuha ang pagsang-ayon ng ilang tao, kundi ang lahat ay dapat gawin nang tapat para sa pagpapala ng buong iglesya.

Ang sumunod na pangaral ay napakahalaga, lalo na sa mga araw na gaya ng mga araw na ating kinabubuhayan, kung kailan napakaraming lalaki ang naglilibot sa bansa na

nagsasabing sila'y mga lingkod ni Cristo, marahil ay kumakatawan sa isang organisasyon na sinisikap nilang ipakilala sa iba upang makalikom ng pondo para sa pagtustos sa kanilang gawain. Ang mga ganitong tao ay walang karapatang umasa na tatanggapin sila sa pakikisama ng bayan ng Diyos at bibigyan ng pagsang-ayon dahil lamang sa sarili nilang rekomendasyon. Napakadalas na ang mga iglesya ay lubhang mapaniwalain sa pagtanggap sa ganitong mga tao nang hindi man lamang nag-uusisa upang malaman ang kanilang tunay na katayuan, o kung saan sila nagmula. Madalas ay lumalabas na ang ganitong mga tao ay kumakatawan lamang sa kanilang sarili, at ang perang nalilikom nila ay para lamang sa kanilang sariling ginhawa at pagpapayaman.

Kaya nagbigay si Pablo ng tiyak na utos: "Huwag kang magmadaling magpatong ng kamay sa kaninuman." Mas mabuting mag-usisa muna bago makisama sa isang estranghero kaysa malaman pagkatapos na lubos pala siyang hindi mapagkakatiwalaan. Lubos na posibleng masangkot nang gayon na kahit papaano ay maging tunay na may pananagutan sa mga kabiguan ng mga di-tapat na manggagawa at mga bulaang guro. Kaya idinagdag ng Apostol, "Ni makibahagi sa mga kasalanan ng iba: ingatan mong malinis ang iyong sarili."

Sa pagsulat sa hinirang na ginang sa kanyang Ikalawang Sulat, sinabi ni Juan, "Kung may dumating sa inyo na hindi nagdadala ng aral na ito, huwag ninyo siyang tanggapin sa inyong bahay, at huwag ninyo siyang batiin ng pagpapala: sapagkat ang bumabati sa kanya ng pagpapala ay nakikibahagi sa kanyang masasamang gawa" (tt. 10-11). Kung aalalahanin natin na pinananagot tayo ng Diyos sa pagtulong at pagtustos sa mga hindi tapat sa Kanyang katotohanan at ang pag-uugali at mga

turo ay nakasisira, magiging mas maingat tayo na sundin ang mga salitang ito.

Ang talata 23 ang paboritong talata ng halos bawat matandang lasenggo na may kaunting alam sa Kasulatan. Hindi ko na maglalakas-loob na sabihin kung ilang beses na ipinamukha sa akin ang talatang ito ng mga lasing na nagsisikap bigyang-katwiran ang kanilang pagpapakasasa sa alak. "Huwag ka nang uminom ng tubig lamang, kundi gumamit ka ng kaunting alak dahil sa iyong sikmura at sa madalas mong pagkakasakit." Tiyak na isang malaking pagkakamali na kunin ang ganitong payo at ilapat na para bang sinabi ito sa lahat sa lahat ng pagkakataon. Maliwanag na si Timoteo ay may sakit sa sikmura na walang alinlangang dulot ng lubhang matapang na tubig na matatagpuan sa ilang bahagi ng mga lupaing nilakbay niya. Ang katutubong alak noong panahong iyon, na ibang-iba sa mga alak natin ngayon, ay nakatutulong upang maitama ang ganitong kalagayan, kahit papaano. Kaya nagreseta si Pablo ng kaunting alak, na ibang-iba sa pag-inom ng nakalalasing na alak sa mga handaan at inuman. Ito ay isang reseta na nagpapahintulot sa paggamit ng alak bilang gamot at hindi bilang inumin. Kung pareho ang kalagayan, lubos na tama at nararapat na sundin ang reseta, ngunit dapat mag-ingat ang sinuman na huwag gamitin ang ganitong talata bilang pahintulot sa kapabayaang sa pag-inom ng anumang uri ng matapang na inumin.

Sinasabi sa Kawikaan 23:31-32, "Huwag mong tingnan ang alak kapag ito'y mapula, kapag ito'y kumikislap sa kopa, kapag ito'y bumababa nang madulas. Sa huli ay tumutuklaw itong gaya ng ahas, at nanunuklaw na gaya ng ulupong." Walang maaaring pagkakamali rito tungkol sa turo ng Salita ng Diyos hinggil sa

paggamit ng alak bilang inumin. Sa pangkalahatan, mas mabuting sumangguni muna sa isang mahusay na doktor na Cristiano bago sundin ang payo ni Pablo kay Timoteo, baka lalo pang lumala ang mga sintomas sa halip na gumaan.

Sa huling mga talata ng bahaging ito ay may napakataimtim tayong mababasa. Sinasabi sa atin, "Ang mga kasalanan ng ilang tao ay hayag na, nauuna sa paghuhukom; at ang sa iba naman ay sumusunod sa kanila. Gayundin naman, ang mabubuting gawa ng ilan ay hayag na; at ang mga hindi gayon ay hindi maitatago."

Tila hindi na kailangang ipaliwanag nang mahaba ang mga salitang ito, ngunit mabuting idiin ang mga ito sa ating sariling puso at budhi. "Ang mga kasalanan ng ilang tao ay hayag na, nauuna sa paghuhukom." Ang kaawa-awang lasenggong pasuray-suray sa lansangan ay hindi na kailangang ipahayag ng sinuman na siya'y makasalanan. Ang kanyang asal mismo ang naghahayag ng kanyang kalagayang moral. Hayag na ang kanyang mga kasalanan, nauuna sa paghuhukom. Makikilala ito ng sinuman. Ang taong mahalay at walang pagpipigil sa sarili ay di-magtatagal ay magdadala sa kanyang katawan ng katibayan ng kanyang maluwag na pamumuhay. Hindi maaaring magpakasasa ang mga tao sa nakapipinsalang mga bisyo nang hindi ipinahahayag ng kanila mismong anyo ang kanilang pagkakasala. Nahahayag ang kanilang masamang asal sa bawat hakbang nila; nakikita ng lahat ang kanilang mga kasalanan. At ang paghuhukom ay bumabagsak sa kanila, kahit papaano, maging sa sanlibutang ito, gaya ng mababasa natin sa Roma 1:27, "Tinatanggap sa kanilang sarili ang ganting nararapat sa kanilang kamalian."

Ang iba naman ay maaaring kasingsama at kasing-walang-Diyos sa ibang paraan, ngunit ang kanilang mga kasalanan ay hindi ng uri na gaanong nakaaapekto sa kanilang katawan, kaya naitatago nila ang mga ito. Madalas ay dumaraan sila sa buhay na itinatago ang kanilang kasamaan sa likod ng pagkukunwaring banal, ngunit darating ang araw na mahahayag ang lahat ng kanilang mga kasalanan. Kapag umalis na sila sa sanlibutang ito, matutuklasan nilang sinundan sila ng mga kasalananang iyon hanggang sa harap ng hukuman ng Diyos, at bawat pagsalangsang at pagsuway ay tatanggap ng makatarungang ganti. "Huwag kayong padaya; ang Diyos ay hindi napabibiro: sapagkat anuman ang ihasik ng tao, iyon din ang kanyang aanihin. Sapagkat ang naghahasik sa kanyang laman ay mag-aani ng kabulukan mula sa laman; ngunit ang naghahasik sa Espiritu ay mag-aani ng buhay na walang hanggan mula sa Espiritu" (Galacia 6:7-8).

Nasa talata 25 naman ang kabilang panig: "Ang mabubuting gawa ng ilan ay hayag na." May mga taong may saganang pagkakataong gumawa ng mabuti sa iba, at sinasamantala nila ito at bukas-palad sila sa kanilang pagsisikap na pagpalain at tulungan ang kanilang kapwa. Imposibleng itago ang ganoong kagandahang-loob, gaano man kababang-loob ang mga taong ito na nagagalak tumulong sa mga dukha at nangangailangan. Sila'y mayaman sa mabubuting gawa, at napakalaking kayamanan nito! Sino ang hindi magnanais na maging mayaman sa ganitong paraan! Ngunit may iba namang tahimik at mahiyaing mga kaluluwa na nananabik na maging pagpapala at tulong sa kanilang kapwa, ngunit wala sa kalagayang magawa ang lahat ng gusto nila sa ganitong paraan. Gayunman, ipinamumuhay nila ang kanilang tahimik at mapagpakumbabang buhay sa takot sa Panginoon, na sinisikap

gawin ang kalooban ng Diyos. Kapag dumating ang araw ng paghahayag at ang lahat ng mananampalataya ay tumayo sa harap ng Hukuman ni Cristo, lalabas ang lahat ng bagay, at gagantimpalaan ng Panginoon ang bawat isa ayon sa kanyang sariling mga gawa. Ibibigay Niya ang Kanyang sariling pagtimbang sa lahat ng nagawa para sa Kanya. Ang mga hindi laging nakagawa ng mga hangarin ng kanilang puso ay makaririnig sa Kanya sa araw na iyon na nagsasabi, gaya ng sinabi Niya kay David noong una, "Mabuti ang iyong ginawa na ito'y nasa iyong puso" (1 Hari 8:18).

Napakalaking kaaliwan nito para sa sinuman sa minamahal na bayan ng Diyos na buong buhay ay nakaramdam na sila'y nahahadlangan dahil ang karalitaan at kagipitan ay pumigil sa kanila na magawa ang marami sa nasa puso nilang gawin para kay Cristo! Napakapalad na malaman na tinitimbang Niya nang wasto ang lahat ng bagay, at sa araw na iyon ang Kanyang "Mabuting gawa, mabuti at tapat na alipin: naging tapat ka sa kaunting bagay, gagawin kitang tagapamahala sa maraming bagay: pumasok ka sa kagalakan ng iyong Panginoon," ay sasabihin sa lahat ng nagsikap na parangalan Siya sa tanawing ito.

1 Timoteo, Kabanata 13: Kasiyahan Laban sa Kasakiman

1 Timoteo 6:1-10

Ang lahat ng mga aliping nasa ilalim ng pamatok ay ibilang ang kanilang sariling mga panginoon na karapat-dapat sa buong karangalan, upang ang pangalan ng Diyos at ang Kanyang aral ay hindi malapastangan. At ang mga may panginoong mananampalataya ay huwag nilang hamakin ang mga ito, dahil sila'y mga kapatid; kundi lalo pa nilang paglingkuran, sapagkat sila'y tapat at minamahal, mga kabahagi sa pakinabang. Ang mga bagay na ito ay ituro mo at ipangaral. Kung ang sinuman ay nagtuturo ng iba, at hindi sumasang-ayon sa mga salitang wagas, ang mga salita ng ating Panginoong Jesu-Cristo, at sa aral na ayon sa kabanalan; siya'y palalo, walang nalalaman, kundi nahuhumaling sa mga tanong at mga pagtatalo tungkol sa mga salita, na pinagmumulan ng inggit, alitan, mga paglapastangan, masasamang hinala, walang humpay na pagtatalo ng mga taong masama ang isip, at salat sa katotohanan, na inaakalang ang pakinabang ay kabanalan: lumayo ka sa mga ganito. Ngunit ang kabanalan na may kasiyahan ay malaking pakinabang. Sapagkat wala tayong dinalang anuman sa sanlibutang ito, at tiyak na wala rin tayong maiuuwing anuman. At kung may pagkain at pananamit tayo, masiyahan na tayo sa mga ito. Ngunit ang mga nagnanais yumaman ay nahuhulog sa tukso at sa bitag, at sa maraming hangal at nakasasamang pita, na naglulubog sa mga tao sa pagkawasak at kapahamakan. Sapagkat ang pag-ibig sa salapi ay ugat ng lahat ng

kasamaan: na dahil sa paghahangad dito ng ilan, sila'y naligaw mula sa pananampalataya, at tinusok nila ang kanilang sarili ng maraming kapighatian, (tt. 1-10)

Ang pinakatanyag na talata sa bahaging ito ay ang ikaanim:

"Ngunit ang kabanalan na may kasiyahan ay malaking pakinabang." Idinidiin ng Apostol ang kahalagahan ng kasiyahan, na kabaligtaran ng diwa ng kasakiman na tanda ng mga tao ng sanlibutan at madalas ay matatagpuan maging sa mga anak ng Diyos.

Kailangan nating alalahanin na marami sa mga unang Cristiano ay mga alipin. Ang kalagayan ng lipunan noong panahong iyon ay ganoon na mas marami pa ang alipin sa Imperyo ng Roma kaysa sa mga taong malaya. Kahit noong nagsimulang lumaganap nang malawakan ang Ebanghelyo sa buong Imperyo, wala tayong nababasa na anumang kilusan ng mga pinunong Cristiano na nagsikap ibagsak ang institusyon ng pang-aalipin, at may napakabuting dahilan iyon. Ang kalagayang pampulitika at pang-ekonomiya sa sinauna at paganong sanlibutang iyon ay ganoon na ang mga aliping nasa ilalim ng mga panginoong Cristiano ay nasa mas mabuting kalagayan kaysa kung sila'y pinalaya at pinaalis upang buhayin ang kanilang sarili. Ngunit unti-unti, sa mga sumunod na siglo, habang tinatanggap ng mga bansa ang Ebanghelyo, ang mga alipin ay pinalaya. Ang pang-aalipin ay isang tanggap na kalagayang pang-ekonomiya noong sumulat si Pablo kay Timoteo, at marami sa mga unang Cristiano ay nasa pagkaalipin. Kaya kapag binabanggit ng Apostol ang "mga alipin" dito, hindi ang mga upahang katulong ang nasa isip niya, kundi "ang lahat ng mga aliping nasa ilalim ng pamatok."

Pinapayuhan niya ang mga aliping ito na maging kontento. Maaaring sabihin ng iba na napakakaunti ng bagay na dapat nilang ikakontento, ngunit nais ni Pablo na masabi rin nila ang sinabi niya mismo, "Natutuhan kong masiyahan sa anumang kalagayang kinaroroonan ko" (Filipos 4:11). Natuklasan niya na sapat si Cristo sa lahat ng kalagayan, at salamat sa Diyos, totoo pa rin ito hanggang ngayon! Nabubuhay tayo sa panahon ng matinding pagkabalisa. Isipin ninyo ang alitan sa pagitan ng mga may-ari ng puhunan at ng mga manggagawa na kinakaharap ng ating sariling bansa. Hindi natin kailanman haharapin ang ganito kung ang mga simulaing Cristiano ang nangingibabaw sa pagitan ng amo at ng empleyado. Ngunit ang diwang karaniwang nangingibabaw ay bawat tao para sa kanyang sarili, at sinisikap ng bawat isa na makuha ang lahat ng makakaya niya para sa sarili at magbigay ng pinakakaunting trabaho kapalit nito. Dapat mag-ingat ang mga lalaki at babaeng Cristiano na sundin ang diwa ng pangaral na ibinigay dito, "Ang lahat ng mga aliping nasa ilalim ng pamatok ay ibilang ang kanilang sariling mga panginoon na karapat-dapat sa buong karangalan, upang ang pangalan ng Diyos at ang Kanyang aral ay hindi malapastangan."

Ang isang empleyadong Cristiano ay hindi dapat makuntentong magbigay ng mas mababa sa tapat na trabaho para sa sahod na tinatanggap niya, at dapat niyang igalang at pahalagahan ang mga pinaglilingkuran niya. Kung nagkataong nagtatrabaho siya para sa isang Cristiano, hindi niya dapat samantalain ang katotohanang pareho silang bahagi ng katawan ni Cristo. Ang mga "may panginoong mananampalataya ay huwag nilang hamakin ang mga ito, dahil sila'y mga kapatid." Napakadaling umasa nang higit sa may karapatan siyang hingin dahil ang amo niya ay isang Cristiano.

Ang katotohanang pareho silang Cristiano ay hindi dapat magpabago sa saloobin ng empleyado tungo sa pagiging mapagmatigas at mapagsarili, kundi sa halip ay dapat magtulak sa bawat isa na maging maalalahanin sa isa't isa. Ang mismong katotohanan na ang amo ay mananampalataya rin ay isang dahilan kung bakit dapat gawin ng empleyado nang tapat ang kanyang bahagi at ibigay ang pinakamahusay na paglilingkod para sa perang tinatanggap niya, "sapagkat sila'y tapat at minamahal, mga kabahagi sa pakinabang. Ang mga bagay na ito ay ituro mo at ipangaral."

Sunod na itinuro ni Pablo na ang kasasabi pa lamang niya ay lubos na kaayon ng turo ng Panginoong Jesu-Cristo, na Siya Mismo ang kumuha ng lugar ng isang alipin. Sinabi Niya, "Ako'y nasa gitna ninyo na gaya ng naglilingkod" (Lucas 22:27). Binalaan Niya ang Kanyang mga alagad laban sa lahat ng pagkamakasariili. Sinabi Niya, "Ang mga hari ng mga Hentil ay naghahari sa kanila; at ang mga may kapangyarihan sa kanila ay tinatawag na mga tagapagpala. Ngunit hindi gayon sa inyo: kundi ang pinakadakila sa inyo ay maging gaya ng pinakabata; at ang pinuno, gaya ng naglilingkod" (Lucas 22:25-26). Sinabi rin Niya na Siya ay "naparito hindi upang paglingkuran, kundi upang maglingkod, at ibigay ang Kanyang buhay bilang pantubos sa marami" (Mateo 20:28). Nang matagpuan Niya ang Kanyang mga alagad na nagtatalo-talo kung sino ang magiging pinakadakila, sinabi Niya, "Ang sinumang ibig na maging pinuno sa inyo ay maging inyong alipin" (Mateo 20:27). Kaya sinasabi rito ng Apostol, "Kung ang sinuman ay nagtuturo ng iba, at hindi sumasang-ayon sa mga salitang wagas, ang mga salita ng ating Panginoong Jesu-Cristo, at sa aral na ayon sa kabanalan; siya'y palalo, walang nalalaman."

Saan natin matatagpuan ang mga salita ng ating Panginoong Jesu-Cristo? Sa apat na Ebanghelyo. Para sa akin ay nakagigimbal kapag ang mga gurong Cristiano ay tila itinatabi sa isang naunang dispensasyon ang mga praktikal na turo na ibinigay ng Panginoon noong Siya ay nasa lupa, na para bang wala na itong bigat para sa mga Cristiano ngayon. Ang itinuro ng Panginoong Jesu-Cristo noong Siya ay naririto nang personal ay dapat gumabay sa atin sa ating pakikitungo sa isa't isa at sa ating saloobin sa Diyos. Madalas kong marinig na sinasabing ang Sermon sa Bundok ay hindi para sa mga Cristiano. Walang alinlangang ibinigay ito pangunahin sa nalabi ng Israel, ang makalupang bayan ng Diyos. Ito ay turo para sa mga alagad ni Cristo na Judio habang hinihintay nila ang pagtatatag ng kaharian. Ngunit sa kabilang dako, hindi natin dapat kaligtaan na sinabi ng Panginoong Jesus na "ang bawat nakaririnig ng Aking mga salitang ito, at hindi tinutupad ang mga ito, ay itutulad sa isang taong hangal, na nagtayo ng kanyang bahay sa buhanginan: at bumuhos ang ulan, at dumating ang mga baha, at humihip ang mga hangin, at hinampas ang bahay na iyon; at ito'y bumagsak: at malaki ang pagbagsak nito" (Mateo 7:26-27). Ngunit, "ang sinumang nakaririnig ng Aking mga salitang ito, at tinutupad ang mga ito, ay itutulad Ko sa isang taong matalino, na nagtayo ng kanyang bahay sa ibabaw ng bato: at bumuhos ang ulan, at dumating ang mga baha, at humihip ang mga hangin, at hinampas ang bahay na iyon; at ito'y hindi bumagsak: sapagkat ito'y nakatayo sa ibabaw ng bato" (Mateo 7:24-25). Ang *sinuman* dito ay kasinlawak ng *sinuman* sa Juan 3:16. Ang ating Panginoon ay nagsasalita sa Kanyang bayan sa buong panahon habang hinihintay ang Kanyang pagbabalik mula sa Langit.

Kung itinatangi ng isang tao ang mga salita ng Panginoong Jesu-Cristo, "siya'y palalo, walang nalalaman, kundi nahuhumaling sa mga tanong [may sakit tungkol sa mga tanong]." Nakakilala na ba kayo ng ganitong mga tao na para bang may sakit tungkol sa mga tanong? Kumukuha sila ng isa o dalawang maliliit na punto at lagi na lamang nilang pinupukpok ang mga iyon. Anumang talata ang simulan nila kapag nagtatangka silang mangaral, lagi silang bumabalik sa kanilang paboritong paksa. Nakapako ang kanilang isip sa ilang kakaibang pananaw at tila hindi na nila kayang isipin ang anupamang bagay.

Naaalala ko ang isang matandang lalaki noong bata pa ako na tumatayo para magsalita sa bawat pagkakataon. Iisa lamang ang kanyang paksa, at iyon ay na si Judas ay wala sa Hapunan ng Panginoon. Anuman ang paksang pinag-uusapan, sisingit siya ng: "Mga kapatid, nais kong ipakita sa inyo na si Judas ay wala sa Hapunan ng Panginoon." Sawang-sawa na kami kaya't kinatatakutan na naming makita o marinig siya. Hindi ako naniniwala na si Judas ay nasa Hapunan ng Panginoon, ngunit ayokong wala akong ibang paksang mapag-uusapan kundi iyon lamang.

Pansinin ang pananalitang ito: "Nahuhumaling [o may sakit] sa mga tanong." Isang malaking pagkakamali na ilagay sa isip ang isa o dalawang bagay at palaging iyon lamang ang pinagtutuunan. Bunga nito ay dumarating ang "inggit, alitan, mga paglapastangan, masasamang hinala, walang humpay na pagtatalo [mga away] ng mga taong masama ang isip, at salat sa katotohanan, na inaakalang ang pakinabang ay kabanalan: lumayo ka sa mga ganito."

Kung maipakikita ng mga reklamador na ito na marami silang tagasunod, kumbinsido silang kasama nila ang Panginoon: "Sa mga ganito," sabi ng Apostol, "lumayo ka."

"Ngunit ang kabanalan na may kasiyahan ay malaking pakinabang." Nakita na natin sa pagdaan natin sa sulat na ito na ang *kabanalan* ay literal na "pagiging kawangis ng Diyos"—ibig sabihin, *tunay na pagkamaka-Diyos*. Ang kabanalan ay malaking pakinabang. Tumanggap tayo ng mga pagpapala, panlupa at espirituwal, mula sa Diyos, at ang ating puso ay dapat bumaling sa Kanya nang may pasasalamat. Hindi tayo dapat makilala sa diwa ng pagkabalisa. Ang diwang ito ang nangingibabaw sa mga tao ng sanlibutan. Narinig na ninyo ang tungkol sa isang Quaker na nais magturo ng aral sa kanyang mga kapitbahay. Kaya nagpalagay siya ng isang malaking karatula sa bakanteng lote katabi ng kanyang bahay, at sa karatula ay ipinapinta niya ang mga salitang ito: "Ibibigay ko ang titulo ng loteng ito sa sinumang lubos na kontento." Ang sinumang gustong mag-aplay ay pinapupunta sa katabing bahay. May isang lalaking nakatira sa pamayanang iyon na napakayaman, at nagdaan siya sakay ng kanyang karwahe, nakita ang karatula, huminto, at sinabi sa sarili, "Gusto ng aking matandang kaibigang Quaker na ipamigay ang kanyang lote sa sinumang lubos na kontento. Kung may sinuman sa pamayanang ito na dapat ay kontento, ako iyon. Nasa akin na ang lahat ng maaari kong hangarin." Kaya pumunta siya sa bahay ng Quaker at kumatok sa pinto.

Lumabas sa pinto ang Quaker, at sinabi ng lalaki, "Nakita kong gusto mong ibigay ang loteng iyon sa sinumang kontento."

"Oo," sabi ng Quaker.

"Sa palagay ko ay masasabi kong lubos akong kontento," sabi ng lalaki. "Matutuwa ako kung ipapangalan mo sa akin ang titulo."

"Kaibigan, kung ikaw ay kontento, ano pa ang gagawin mo sa aking lote?" tanong ng Quaker.

Kapansin-pansin ang diwang ito ng kasakiman sa mga tao ng sanlibutan. Sinasabi ng Talmud ng mga Judio na ang tao ay ipinanganganak na nakakuyom ang mga kamay, ngunit namamatay na bukas na bukas ang mga kamay. Pagdating sa sanlibutan ay sinisikap niyang kamkamin ang lahat, ngunit sa pag-alis ay kailangan niyang bitawan ang lahat.

"Sapagkat wala tayong dinalang anuman sa sanlibutang ito, at tiyak na wala rin tayong maiuuwing anuman. At kung may pagkain at pananamit tayo, masiyahan na tayo sa mga ito. Ngunit ang mga nagnanais yumaman [ang mga kilala sa kasakiman, na determinadong yumaman, na ginagawa itong iisang malaking layunin sa buhay] ay nahuhulog sa tukso at sa bitag, at sa maraming hangal at nakasasamang pita, na naglulubog sa mga tao sa pagkawasak at kapahamakan. Sapagkat ang pag-ibig sa salapi ay ugat ng lahat ng kasamaan." Dapat itong basahing, "isang ugat ng lahat ng kasamaan."

May mga taong hindi umiibig sa salapi at gayunma'y biktima ng maraming iba pang masasamang pita. Ngunit ang sinasabi sa atin dito ng Apostol ay na kapag ang pag-ibig sa salapi ay nakapanirahan na sa puso ng tao, ang bawat kilalang kasamaan ay maaaring maidugtong dito.

Maraming taon na ang nakaraan, noong ako ay nasa California, nagtatanim ako ng isang maliit na halamanan ng mga punong namumunga, at sinabi sa akin ng nagtitinda ng mga punla na nagbenta sa akin ng ilang punong namumunga, "Marami

kayong gopher dito. Mahirap pong panatilihing malinis ang lupa sa kanila. Pero," sabi niya, "bibigyan ko po kayo ng ilang punong idinugtong sa ugat ng mapait na peach. Hindi gagalawin ng mga gopher ang mga ito."

Kaya dinala niya ang mga punong idinugtong sa ugat ng mapait na peach. Medyo malaki-laki rin ang aking halamanan: mga cherry, iba't ibang uri ng plum, dalawa o tatlong uri ng apricot, iba't ibang uri ng peach, almendras, at iba pa, ngunit lahat ng ito ay idinugtong sa ugat ng mapait na peach. Habang pinanonood ko ang pagtatanim sa mga ito ay naisip ko ang talatang ito, "Ang pag-ibig sa salapi ay *isang* ugat ng lahat ng kasamaan: na dahil sa paghahangad dito ng ilan, sila'y naligaw mula sa pananampalataya, at tinusok nila ang kanilang sarili ng maraming kapighatian."

Kaya't magpasalamat tayo sa Diyos para sa biyayang ibinigay Niya sa atin sa pamamagitan ni Jesu-Cristo na ating Panginoon, at inilagay sa ating puso ang hangaring luwalhatiin Siya. "Siya na hindi nagkait ng Kanyang sariling Anak, kundi ibinigay Siya para sa ating lahat, paanong hindi rin Niya ibibigay sa atin nang walang bayad ang lahat ng bagay kasama Niya?" (Roma 8:32). Masayang nagbibigay ang Diyos sa taong tumanggap na sa Kanyang Anak. Kung paanong ang pag-ibig sa salapi sa puso ay isang ugat ng lahat ng kasamaan, gayundin kapag ang pag-ibig ni Cristo ay pumasok sa puso, ang bawat mabuting bagay ay maaaring maidugtong doon.

1 Timoteo, Kabanata 14: Ang Buhay na Tunay na Mahalaga

1 Timoteo 6:11-21

Datapuwa't ikaw, Oh tao ng Diyos, tumakas ka sa mga bagay na ito; at sundin mo ang katuwiran, ang kabanalan, ang pananampalataya, ang pag-ibig, ang pagtitiis, ang kaamuan. Makipagbaka ka ng mabuting pakikipagbaka ng pananampalataya, panghawakan mo ang buhay na walang hanggan, na dito'y tinawag ka, at ipinahayag mo ang mabuting pagpapahayag sa harapan ng maraming saksi. Ipinagbibilin ko sa iyo sa paningin ng Diyos, na nagbibigay-buhay sa lahat ng mga bagay, at ni Cristo Jesus, na sa harap ni Poncio Pilato ay sumaksi ng mabuting pagpapahayag; na iyong ingatan ang utos na ito nang walang dungis, walang kapintasan, hanggang sa pagpapakita ng ating Panginoong Jesu-Cristo: na sa Kanyang mga panahon ay Kanyang ipakikita, Siya na mapalad at tanging Makapangyarihan, ang Hari ng mga hari, at Panginoon ng mga panginoon; na Siya lamang ang may kawalang-kamatayan, na tumatahan sa liwanag na di malapitan ng sinumang tao; na hindi nakita ng sinumang tao, ni makikita man: sa Kanya nawa ang kapurihan at kapangyarihang walang hanggan. Amen. Ipagbilin mo sa mga mayayaman sa sanlibutang ito, na huwag silang magmataas, ni huwag umasa sa mga kayamanang di tiyak, kundi sa Diyos na buhay, na nagbibigay sa atin nang sagana ng lahat ng mga bagay upang ating tamasahin; na sila'y gumawa ng mabuti, na sila'y maging mayaman sa mabubuting gawa, handang mamahagi, bukas-palad sa

pagbibigay; na nag-iimpok para sa kanilang sarili ng isang mabuting saligan para sa panahong darating, upang kanilang mapanghawakan ang buhay na walang hanggan. Oh Timoteo, ingatan mo ang ipinagkatiwala sa iyo, na iwasan mo ang mga walang kabuluhan at walang kabanalang salitaan, at ang mga pagsalungat ng maling tinatawag na karunungan: na sa pagpapahayag nito ng ilan ay nangaligaw sila tungkol sa pananampalataya. Ang biyaya nawa'y sumainyo. Amen. (tt. 11-21)

Sa bahaging ito, may tatlong tiyak na bilin na ibinigay kay Timoteo mismo, at isa pang bilin na ipapasa naman niya sa iba. Pero puwede rin nating angkinin para sa ating sarili ang mga bilin sa kanya, pati na ang mas pangkalahatang bilin. Mababasa natin, "Datapuwa't ikaw, Oh tao ng Diyos, tumakas ka sa mga bagay na ito." Natural lang na itanong natin: anong mga bagay ba ang tinutukoy? Kaya kailangan nating balikan sa isip ang talatang nagbabala sa atin laban sa pagwawalang-bahala sa mga salita ng ating Panginoong Jesu-Cristo na nakasulat sa apat na Ebanghelyo, at nagbilin na huwag tayong padala sa mga baluktot na pagtatalo, at ang mga sumunod na talata na nagbababala sa atin, higit sa lahat, na iwasan ang kasakiman, sapagkat ang pag-ibig sa salapi ay ugat ng lahat ng uri ng kasamaan.

Sabi ni Pablo kay Timoteo, "Oh tao ng Diyos, tumakas ka sa mga bagay na ito." Ang pariralang "tao ng Diyos" ay ilang ulit na ginamit sa Lumang Tipan at sa Bagong Tipan, at lagi itong tila tumutukoy sa taong naninindigan para sa Diyos sa panahon ng paghina at pagtalikod. Ganito tinawag ang ilan sa mga propeta noong una. Dito, si Timoteo ay tinawag na "tao ng Diyos." At tiyak ako na ikaw at ako, na nakakakilala at umiibig sa

Panginoon, ay nananabik na maging karapat-dapat sa ganyang tawag, na maging mga lalaki at babaeng nagpaparangal sa Diyos sa panahong napakarami ang nagwawalang-bahala o naghihimagsik laban sa Kanya.

Ang tao ng Diyos ay pinagsabihang tumakas sa kasakiman, sa pagkamakasarili, at sa mga baluktot na pagtatalo. Dapat niyang "sundin ang katuwiran," na may kinalaman sa ating pakikitungo sa ating kapwa. Walang kabuluhan ang magsabing tayo'y inaring-ganap sa harap ng Diyos at ginawang katuwiran ng Diyos kay Cristo, kung hindi naman tayo makatarungan sa pakikitungo sa iba. Ang Cristiano ay dapat makilala sa katuwiran sa lahat ng kanyang pakikitungo. Ang "kabanalan" ay may kinalaman sa ating saloobin sa Diyos. Ang "pananampalataya" ay ang pagtitiwala sa Diyos na nagpapangyaring lagi tayong makaasa sa Kanya. Ang "pag-ibig"—ang pag-ibig na unang lumalapit sa Kanya na umibig sa atin at nagbigay ng Kanyang Anak upang mamatay para sa atin, at pagkatapos ay sa lahat ng pinag-alayan Niya ng buhay. Ang "pagtitiis"—ang pagtitiis na nagpapangyaring makapagpatuloy ang isang tao na para bang nakikita niya ang Diyos na hindi nakikita. At ang "kaamuan," na siyang kabaligtaran ng kapalaluan, kayabangan, at pagkakontento sa sarili na karaniwan sa likas na puso. Ang kaamuan ay isang halamang napakabihira. Kahit sa marami na kilala sa pagiging maka-Diyos at sa pagpapaliwanag ng Salita, kakaunti ang makikitang palatandaan ng kaamuan. Ipagkaloob nawa ng Diyos na tayo'y lalo't lalong maging katulad Niya na nagsabi, "Pasanin ninyo ang Aking pamatok, at mag-aral kayo sa Akin; sapagkat Ako'y maamo at mapagpakumbabang puso: at masusumpungan ninyo ang kapahingahan ng inyong mga kaluluwa" (Mateo 11:29).

"Makipagbaka ka ng mabuting pakikipagbaka ng pananampalataya." Dapat tayong maging mabubuting kawal. Si Timoteo ang unang pinagsabihan, pero ang lahat ng mananampalataya ay tinatawag na makipagbaka ng mabuting pakikipagbaka ng pananampalataya. Kapansin-pansin na sa sumunod na sulat, sa huling kabanata na isinulat ni Pablo sa loob ng bilangguan habang hinihintay ang kanyang pagkamartir, sinabi niya, "Ako'y nakipagbaka ng mabuting pakikipagbaka, natapos ko na ang aking takbuhin, iningatan ko ang pananampalataya" (2 Timoteo 4:7). Hindi niya ipinagagawa sa iba ang hindi niya mismo ginawa.

"Panghawakan mo ang buhay na walang hanggan." Hindi ba't ang bawat mananampalataya ay may buhay na walang hanggan na? Oo. Sa sandaling magtiwala tayo sa Panginoong Jesu-Cristo, mayroon na tayong buhay na walang hanggan. Maraming talata sa Kasulatan na nagpapatunay nito, pero sapat na ang ilan:

Katotohanan, katotohanang sinasabi Ko sa inyo, Ang dumirinig ng Aking salita, at sumasampalataya sa Kanya na nagsugo sa Akin, ay may buhay na walang hanggan, at hindi hahatulan; kundi lumipat na sa buhay mula sa kamatayan. (Juan 5:24)

At kung paanong itinaas ni Moises ang ahas sa ilang, ay gayon din kinakailangang itaas ang Anak ng tao: upang ang sinumang sumampalataya sa Kanya ay hindi mapahamak, kundi magkaroon ng buhay na walang hanggan. (Juan 3:14-15)

Ang sumasampalataya sa Anak ay may buhay na walang hanggan: datapuwa't ang hindi sumasampalataya sa Anak

ay hindi makakakita ng buhay; kundi ang galit ng Diyos ay nananatili sa kanya. (Juan 3:36)

Kaya ang buhay na walang hanggan ay pag-aari na ngayon ng lahat ng mananampalataya. Ano, kung gayon, ang ibig sabihin ng Apostol nang sabihin niyang, "Panghawakan mo ang buhay na walang hanggan"? Isa itong pangaral na gawin natin itong totoo sa ating araw-araw na pamumuhay habang dumaraan tayo sa mundong ito. Posibleng magtiwala ang isang tao kay Cristo at sa gayon ay magkaroon ng buhay na walang hanggan sa kanyang kaluluwa, pero bumaba naman sa mababang kalagayang espirituwal kung saan hindi na niya isinasabuhay ang katotohanan ng buhay na walang hanggan.

Pinangangaralan niya ang bawat isa sa atin na pumasok sa buhay na iyon na hindi makamundo kundi makalangit ang uri. Noong narito Siya sa lupa, si Cristo mismo ang pagpapakita ng buhay na walang hanggan. Kaawa-awang bagay ang magsalita tungkol sa pagkakaroon ng buhay na walang hanggan habang nabubuhay para sa mga bagay ng sanlibutan. "Panghawakan mo ang buhay na walang hanggan!" Kapag naunawaan ko na ang aking buhay ay nakatago kasama ni Cristo sa Diyos, magaan na lang ang tingin ko sa mga bagay ng mundong ito. Hindi na ako maaakit ng mga kalayawan nito; hindi na aagawin ng mga kayamanan nito ang aking kaluluwa. Makadaraan ako sa mundong ito na ginagamit ang mga bagay na ibinibigay sa akin ng Diyos nang hindi inaabuso. Kapag kilala ko Siya, na ang pagkakilala sa Kanya ay buhay na walang hanggan, maliit na lang ang halaga ng lahat ng iba pa. Sa ganitong paraan mapanghahawakan ng isang tao ang buhay na walang hanggan.

"Na dito'y tinawag ka, at ipinahayag mo ang mabuting pagpapahayag sa harapan ng maraming saksi." Napakagandang

bagay na masabi ito ng nakatatandang mangangaral sa nakababata. Isinama ni Pablo si Timoteo noong bata pa lamang ito at tinuruan sa gawain ng Ebanghelyo. Ngayong binabalikan niya ang mga taon ng paglilingkod, masasabi niya, "Ipinahayag mo [sapagkat sa halip na salitang *ipinahayag* bilang *pagpapanggap*, dapat nating basahin bilang *ipinagtapat*] ang isang mabuting pagtatapat sa harapan ng maraming saksi." Napakagandang bagay na masabi ito sa isang nakababatang lingkod ni Cristo. Maging totoo nawa ito sa bawat isa sa atin!

Isang napakatiyak na bilin ang ipinagkatiwala kay Timoteo sa mga talata 13-14. "Ipinagbibilin ko sa iyo sa paningin ng Diyos, na nagbibigay-buhay sa lahat ng mga bagay, at ni Cristo Jesus, na sa harap ni Poncio Pilato ay sumaksi ng mabuting pagpapahayag; na iyong ingatan ang utos na ito nang walang dungis, walang kapintasan, hanggang sa pagpapakita ng ating Panginoong Jesu-Cristo." Talagang napakataimtim na bilin ito, at dapat itong tumimo sa puso ng bawat isa sa atin. Inuutusan tayong ingatan ang katotohanan ng Diyos: "Na iyong ingatan ang utos na ito nang walang dungis, walang kapintasan, hanggang sa pagpapakita ng ating Panginoong Jesu-Cristo." Ang ating Tagapagligtas mismo ay isang Tagapagpahayag noong narito Siya sa lupa, at tayo'y tinawag na sumunod sa Kanya sa pagpapahayag ng Kanyang pangalan.

Pansinin kung paano isinama rito ang pangalan ni Poncio Pilato. Napansin mo na ba na si Poncio Pilato ay nabanggit sa pinakadakila sa mga kredo ng mga Cristiano, kaya sa libu-libong iglesya sa buong mundo tuwing Araw ng Panginoon, at sa marami pang ibang pagkakataon, ang pangalan ng gobernador ng Judea na humatol ng kamatayan sa ating Tagapagligtas ay nakakabit sa pangalan ng ating Panginoon?

May kapangyarihan siyang palayain ang Panginoong Jesu-Cristo, at sinabi pa niya, "Wala akong masumpungang kasalanan sa taong ito" (Lucas 23:4). Pero sa halip na palayain Siya, ibinigay Siya ni Pilato sa karamihan upang ipako sa krus. Kaya binibigkas ng mga nagpapakilalang Cristiano ang kredo, "Si Jesu-Cristo na ipinako sa krus sa ilalim ni Poncio Pilato." Haharapin iyan ni Pilato magpakailanman. Naku, mga kaibigan, tiyakin ninyong tunay ang inyong pagpapahayag tungkol sa Panginoong Jesu-Cristo, upang ang inyong pangalan ay hindi kailanman maitanghal sa walang hanggang kahihiyang dahil sa inyong kawalang-katapatan.

Ang ating pinagpalang Panginoon ay gumawa ng mabuting pagpapahayag sa harap ni Poncio Pilato. Hindi Niya ipinagkait ang katotohanan kahit alam Niyang krus ang kahihinatnan nito, sapagkat pupunta Siya roon para sa iyong kaligtasan at sa akin. Tayo rin ay tinatawag na manindigan sa isang mabuting pagpapahayag. "Na iyong ingatan ang utos na ito nang walang dungis, walang kapintasan, hanggang sa pagpapakita ng ating Panginoong Jesu-Cristo." Iyon ang magiging dakilang kasukdulan para sa mga mananampalataya, kung kailan mahahayag ang lahat ng bagay, at gagantimpalaan sila ayon sa bunga ng kanilang katapatan dito sa lupa. Walang pagkakatanggal sa digmaang ito (Eclesiastes 8:8). Nagpatala tayo habambuhay, o hanggang sa salubungin natin ang ating Panginoon pagbalik Niya sa kapangyarihan at kaluwalhatian. Doon ay gagantimpalaan ang bawat isa ayon sa sukat ng kanyang pagtatalaga kay Cristo at pagpapasakop sa Kanyang Salita.

Pansinin ang sinasabi kaugnay ng Kanyang ikalawang pagparito: "Na sa Kanyang mga panahon ay Kanyang ipakikita,

Siya na mapalad at tanging Makapangyarihan, ang Hari ng mga hari, at Panginoon ng mga panginoon." Kapansin-pansin ang pananalitang iyan. Siya ay mahahayag sa Kanyang sariling mga panahon—mga panahong pinaniniwalaan naming napakalapit na, talagang napakalapit na. Para sa marami sa amin, habang maingat naming binabasa ang Kasulatan at pinapansin ang nangyayari sa iglesya, sa sanlibutan, at kaugnay ng Israel, ang makalupang bayan ng Diyos, tila malapit nang matapos ang mga panahon ng mga Gentil, at susundan ito ng "Kanyang mga panahon," kung kailan Siya mismo ang magiging mapalad at tanging Makapangyarihan.

Ang salitang *mapalad* ay puwede ring isalin na *masaya*. Kapag naghari na ang Panginoon, makakakita ang lupa ng isang masayang Pinuno. Sa palagay ko, walang masayang pinuno ngayon. Tiyak ako na ang mga hari sa Europa at sa ibang lupain ay malayo sa pagiging masaya, at ang mga pangulo ng mga republika ay hindi rin mas masaya. Wala, walang masayang pinuno sa ngayon. Napakarami nilang hadlang dahil sa nagbabanggaang mga prinsipyo at naglalabanang mga partidong pampulitika, kaya halos wala silang magawa para isakatuparan ang mga bagay na pinaniniwalaan nilang makabubuti sa mga bansa. Pero kapag naghari na ang Panginoong Jesu-Cristo, Siya ay magiging masayang Pinuno, sapagkat makikita ng mundo sa Kanya ang Isang hindi lamang may hangaring gumawa ng mabuti, kundi may kapangyarihan ding ipatupad ang Kanyang awtoridad saanman; pamamahalaan Niya ang mga bansa sa pamamagitan ng tungkod na bakal ng katuwiran. Kapag naghari Siya, walang sinumang tututol sa Kanyang Salita, sapagkat Siya lamang ang tanging Makapangyarihan. Ang lahat ng kaharian ng mundong ito ay magiging kaharian ng Diyos at ng Kanyang Cristo.

Sa sumunod na talata, mababasa natin na Siya "lamang ang may kawalang-kamatayan." Ibig sabihin, Siya ang pinagmumulan o bukal ng kawalang-kamatayan. Ang lahat ng iba ay tumatanggap nito mula sa Kanya. Siya ay tumatahan "sa liwanag na di malapitan ng sinumang tao," sa buong ningning ng pagka-Diyos, sapagkat "ang Diyos ay ilaw, at sa Kanya ay walang anumang kadiliman" (1 Juan 1:5). Walang matang may kamatayan ang makatatagal sa liwanag na iyon. Ang mga na kay Cristo lamang ang makapananatili sa harap nito nang may kapayapaan. Sa Kanya ang "kapurihan at kapangyarihang walang hanggan," at Siya ang sa Kanyang biyaya ay nagbukas sa mga makasalanang mga pintuan ng buhay.

Sa Kasulatan, ang kawalang-kamatayan ay may kaugnayan sa katawan. Ang ating pinagpalang Panginoong Jesu-Cristo ay may katawang hindi sakop ng kamatayan. Makamamatay lamang Siya sa pamamagitan ng banal na awtoridad. Sinabi Niya tungkol sa Kanyang buhay, "Walang sinumang nag-aalis nito sa Akin, kundi kusa Kong inialay. May kapangyarihan Akong ialay ito, at may kapangyarihan Akong kunin itong muli. Ang utos na ito ay tinanggap Ko sa Aking Ama" (Juan 10:18). Kaya sa katawang iyon na bumangon mula sa mga patay ayon sa Kanyang sariling utos, Siya ay nakaupo sa kanan ng Ama. Siya lamang ang may kawalang-kamatayan, pero sa pagparito ng ating Panginoong Jesu-Cristo, ang lahat ng mananampalataya ay bubuhaying muli o babaguhin at titipunin sa Kanya. "Na Siya lamang ang may kawalang-kamatayan, na tumatahan sa liwanag na di malapitan ng sinumang tao; na hindi nakita ng sinumang tao, ni makikita man." Ang pagka-Diyos ay hindi nakikita ng mga nilalang.

Pagkatapos ay narito ang bilin na ipapasa ni Timoteo sa mga pinaglilingkuran niya, at tumatama rin nang tuwiran sa sinuman ngayon na nasa ganitong kalagayan na talagang angkop sa kanila ang mga salitang ito: "Ipagbilin mo sa mga mayayaman sa sanlibutang ito, na huwag silang magmataas, ni huwag umasa sa mga kayamanang di tiyak, kundi sa Diyos na buhay, na nagbibigay sa atin nang sagana ng lahat ng mga bagay upang ating tamasahin."

Ito ay mensahe para sa lahat ng pinagkatiwalaan ng Diyos ng kayamanan. Wala kang anumang hindi mo tinanggap. Hindi ka nakahihigit sa iba dahil lang may kaunti kang mas maraming dolyar kaysa sa iba, o dahil kaya mong bumili ng kaunti pang stocks at bonds. Ang lahat ng mayroon ka ay dahil sa awa ng Diyos. Huwag mong kalimutan na ang kayamanan ay maaaring narito ngayon at wala na bukas. Noong malaking depresyon ng 1929, araw-araw akong nakakakilala ng mga taong mayaman ngayon at mahirap kinabukasan. Noong mga araw na iyon, may mga taong natutulog sa gabi na iniisip na maginhawa na sila habambuhay, pero paggising nila kinaumagahan, bumagsak na pala nang lubusan ang merkado, at naubos ang lahat sa kanila.

Kahit pa ang kayamanan ay nakuha sa tamang paraan, maaari itong mawala sa isang gabi lamang; pero kung ito'y kayamanang nakuha sa masamang paraan—aba, sinasabi ng Kasulatan, "Kung paanong ang pugo ay lumilimlim sa mga itlog na hindi niya pinapisa, gayon siya na yumayaman nang hindi sa matuwid; sa kalagitnaan ng kanyang mga araw ay iiwan niya ang mga iyon, at sa kanyang wakas ay magiging mangmang siya" (Jeremias 17:11). Kaya kung may kinakausap ako ngayon na nag-iipon ng kayamanang nakuha sa di-matuwid na paraan, iminumungkahi kong ayusin mo na ito sa lalong madaling

panahon. Gawin mo ang ginawa ni Zaqueo nang sabihin niya, "Narito, Panginoon, ang kalahati ng aking mga ari-arian ay ibinibigay ko sa mga dukha; at kung may nadaya ako sa anumang bagay sa pamamagitan ng maling paratang, ibinabalik ko nang makaapat" (Lucas 19:8). Sinasabihan tayong "umasa... sa Diyos na buhay, na nagbibigay sa atin nang sagana ng lahat ng mga bagay upang ating tamasahin." Kamangha-mangha kung gaano kasaya ang isang tao kahit kakaunti ang mayroon siya, basta't nasa kanya ang Panginoon. Gaya ng mahal na matandang babae na nang dalawin siya ng isang tao sa kanyang maliit na silid sa itaas ng bahay, naabutan siyang kumakain ng tanghalian na isang sibuyas, isang pirasong tinapay, at isang basong tubig. Nagsimulang maawa sa kanya ang dumalaw. "Naku," sabi niya, "nasa akin ang lahat ng ito at ang Langit pa." Napakayaman natin kung nasa atin si Cristo.

Pansinin ang payo ni Pablo sa mayayaman: "Na sila'y gumawa ng mabuti, na sila'y maging mayaman sa mabubuting gawa, handang mamahagi, bukas-palad sa pagbibigay; na nag-iimpok para sa kanilang sarili ng isang mabuting saligan para sa panahong darating, upang kanilang mapanghawakan ang buhay na walang hanggan." Sa salin natin dito, ang pariralang "buhay na walang hanggan" ay katulad lang ng nasa talata 12. Ibig sabihin, "Panghawakan mo ang buhay na walang hanggan," na natanggap na natin. Pero sa tekstong Griego, ibang salita ang ginamit, at hindi ko alam kung bakit hindi ito ipinakita ng mga tagasalin. Ang eksaktong salin ay dapat na "upang kanilang mapanghawakan ang *tunay* na buhay."

Kita mo, inaakala ng mayamang tao, habang tinatamasa niya ang lahat ng kalayawang kayang ibigay ng kanyang kayamanan, na nakikita na niya ang buhay, na nagpapakasaya siya. Habang

ginugugol niya ang kanyang mga oras sa kalayawan, sinasabi niya, "Ito ang buhay!" Sinasabi ng Apostol na hindi iyan buhay kailanman; kamatayan lamang iyan. Kung gusto mong makita ang buhay, kung gusto mong tamasahin ang buhay sa pinakamainam nito, gamitin mo ang ipinagkatiwala sa iyo ng Diyos para sa ikabubuti ng iba. Kung talagang gusto mong maging masaya, at tiyak kang kilala mo ang Panginoon, kung lumapit ka na sa Kanya at humarap sa Kanya bilang isang naliligaw at may-salang makasalanan, at nagtiwala sa Kanya bilang iyong Tagapagligtas, kung lumipat ka na mula sa kamatayan tungo sa buhay, masasabi ko sa iyo kung ano ang gagawin mo, hindi sa sarili kong awtoridad, kundi ayon sa ibinigay dito sa Salita ng Diyos: magsimula ka ngayon at gamitin ang ibinigay sa iyo ng Diyos para sa ikabubuti ng iba. Isipin mo ang mga taong nangangailangan na matutulungan ng mga bagay na itinatago mo. Hilingin mo sa Diyos na gabayan ka sa paggamit ng iyong salapi para sa ikabubuti ng iba, upang ikaw ay maging mayaman sa mabubuting gawa.

Kung ang isang tao ay mayaman lamang sa stocks, bonds, at mga lupa't bahay, kapag siya'y namatay ay iiwan niya ang lahat ng iyon. Pero kung siya'y mayaman sa mabubuting gawa, kapag siya'y namatay ay dadalhin niya ang mga ito—iyan ang kayamanang nakaimpok sa Langit. Maging handa kang mamahagi kapag may pagkakataon, na gamitin ang iyong kaya para sa pagpapalaganap ng gawain ng Panginoon, sa pagtulong sa mga nangangailangan, sa mga ketongin, sa mga bulag, at sa pag-aalaga sa mga ulila. Maging handa kang magbigay. Huwag kang mag-atubili o magsabing, "Ay, sige na nga, siguro dapat ko itong gawin." Ikagalak mo na binigyan ka ng Diyos ng kakayahang tumulong, at maging bukas-palad ka sa pagbibigay. Kung gagamitin mo ang iyong salapi sa ganitong

paraan, nag-iimpok ka ng isang mabuting saligan para sa panahong darating, sapagkat ito ang tunay na buhay.

Kakila-kilabot na bagay ang mahawakan ng kasakiman. Kung natatakot kang baka unti-unti nang sinasakal ng pag-ibig sa salapi ang iyong kaluluwa, subukan mong ipamigay ang ilan nito at tingnan mo kung ano ang mararamdaman mo! Kung talagang masaya ka, ligtas ka pa; pero kung halos madurog ang puso mo, panahon na para lumuhod at manalanging palayain ka sa kasalanang ito ng kasakiman! Sisirain ka nito kung hindi ka maliligtas mula rito.

Sa pagtatapos, may isa pang bilin kay Timoteo—at para ito sa ating lahat—laban sa pagkahumaling sa mga maling teorya. Marami sa mga ito ang ipinalalaganap ngayon, at kailangan nating mag-ingat laban sa mga ito. "Oh Timoteo, ingatan mo ang ipinagkatiwala sa iyo, na iwasan mo ang mga walang kabuluhan at walang kabanalang salitaan, at ang mga pagsalungat ng maling tinatawag na karunungan." Ang agham ay kaalamang maayos na isinaayos. Hindi ito basta teoryang walang suportang katotohanan. Kapag pinag-uusapan ng mga tao ang agham ng ebolusyon, maling gamit iyon ng salita, sapagkat ang ebolusyon ay hindi agham dahil salungat ito sa katotohanan. Kapag pinag-uusapan nila ang iba pang tinatawag na agham na tumatanggi sa katotohanan ng Biblia, mali ang paggamit nila ng salita. Ibang bagay ang haka-haka; ibang bagay ang agham.

"Ingatan mo ang ipinagkatiwala sa iyo, na iwasan mo ang mga walang kabuluhan at walang kabanalang salitaan, at ang mga pagsalungat ng maling tinatawag na karunungan: na sa pagpapahayag nito ng ilan ay nangaligaw sila tungkol sa pananampalataya." Ang mga maling teoryang ito ay naglalayo

sa mga tao mula sa kapayakan ng Ebanghelyo ni Cristo at iniwan sila sa kamalian at kalituhan ng isip. Hindi kailanman naging mas mahalaga ang makinig sa ganitong mga paalala kaysa sa panahong ito na dinadakila ang agham at tinatanggi ang kapahayagan.

2 Timoteo, Kabanata 1: Isang Maka-Diyos na Pamana

2 Timoteo 1:1-7

Si Pablo, apostol ni Jesu-Cristo sa kalooban ng Diyos, ayon sa pangako ng buhay na na kay Cristo Jesus, kay Timoteo, ang aking minamahal na anak: Biyaya, awa, at kapayapaan, mula sa Diyos Ama at kay Cristo Jesus na ating Panginoon. Nagpapasalamat ako sa Diyos, na aking pinaglilingkuran mula pa sa aking mga ninuno nang may malinis na budhi, na walang humpay kitang naaalaala sa aking mga panalangin gabi at araw; na lubhang nananabik na makita ka, sa pag-alaala ko sa iyong mga luha, upang ako'y mapuspos ng kagalakan; nang maalaala ko ang tapat na pananampalatayang nasa iyo, na unang tumahan sa iyong lolang si Loida, at sa iyong inang si Eunice; at natitiyak kong nasa iyo rin. Kaya nga ipinaaalaala ko sa iyo na pukawin mo ang kaloob ng Diyos, na nasa iyo sa pamamagitan ng pagpapatong ng aking mga kamay. Sapagkat hindi tayo binigyan ng Diyos ng espiritu ng takot; kundi ng kapangyarihan, at ng pag-ibig, at ng matinong pag-iisip. (tt. 1-7)

Ang Ikalawang Sulat kay Timoteo ay isinulat mula sa isang piitan, sa selda ng mga hinatulan ng kamatayan. Ito ang huli sa mga sulat ni Pablo na iningatan ng Diyos para sa ikatitibay ng iglesya, kung paanong ang 1 Tesalonica naman ang una. Siyempre, maaaring si Pablo ay sumulat, at malamang na talagang sumulat, ng mas marami pang sulat kaysa sa labing-apat (kasama ang Hebreo) na nasa atin sa Salita ng Diyos. Pero

ang mga ito lamang ang ipinasulat kay Pablo sa pagkasi ng Espiritu ng Diyos, at isinama rin Niya sa mga aklat ng Kasulatan.

Napakainteresante ng mga pangyayari kaugnay ng pagsulat ng huling sulat na ito. Hindi tayo gaanong binibigyan ng impormasyon ng Kasulatan mismo, maliban sa mapupulot natin sa mga sinasabi sa atin ni Pablo sa mga Sulat na ito at sa sulat kay Tito. Gayunman, marami ang nakarating sa atin mula sa ilan sa mga pinakaunang manunulat na Cristiano, na tumutulong sa ating pagdugtong-dugtungan ang mga pangyayari, at sa gayon ay malaman ang ilang bagay tungkol sa tunay na kalagayan noong isinulat ang sulat na ito.

Nalaman natin sa aklat ng Mga Gawa na si Pablo ay ibinilanggo sa Roma, na pinaratangang nagtatangkang mag-udyok ng paghihimagsik laban sa pamahalaang Romano. Dalawang buong taon siyang nanatiling bilanggo na may bantay sa sarili niyang inuupahang bahay hanggang sa humarap siya kay Cesar, at pagkatapos ay pinalaya siya dahil hindi napatunayan ang mga paratang ng mga Judio laban sa kanya. Pinahintulutan siyang ipagpatuloy ang kanyang gawain ng pangangaral ng Ebanghelyo ng Panginoong Jesu-Cristo. Ayon sa abot ng malalaman natin mula sa mga sinaunang tala, nagtungo siya pagkatapos sa Espanya at nangaral doon nang ilang panahon. May isang alamat—sa palagay ko ay alamat lamang ito—na tumawid daw siya sa mga Pulo ng Britanya at siya ang unang nangaral ng Ebanghelyo sa Britanya, pero walang patunay nito na tinatanggap ng maiingat na mananalaysay. Mula sa Espanya ay bumalik siya at nagtungo sa rehiyon ng Iliria, sa may silangang baybayin ng Dagat Adriatico. Dinalaw niya ang ilang

iglesya na pinangaralan niya noon, at nagtungo sa Creta at sa iba pang lugar na hindi pa niya napupuntahan dati.

Muli siyang dinakip sa panahong may matinding pag-uusig laban sa mga Cristiano. Noong unang pagkabilanggo niya, ang Cristianismo ay itinuturing na isang sekta ng Judaismo, na isang relihiyong kinikilala ng batas. Pero di nagtagal ay nasunog ang lungsod ng Roma, at marami ang nagsabing si Nero mismo ang nag-utos nito. Nang makita niyang siya ang lubhang sinisisi sa ganoong kasamaan, sinikap niyang ilipat ang sisi mula sa kanyang sarili at ipataw ito sa mga Cristiano. Naglabas siya ng utos na hanapin ang lahat ng Cristiano saanman sa imperyo bilang mga kaaway ng Roma at patayin sila. Sa panahon ng pag-uusig na ito muling dinakip si Pablo, ibinalik sa Roma, at ikinulong sa piitang Mamertine.

Kung dadalaw ka sa lungsod ng Roma ngayon, makikita mo ang piitang iyon. Makabababa ka roon, at habang tinitingnan mo ang mga hubad na pader at tumitingala ka sa kisame, kung saan may maliit na butas lamang sa gitna na pinaghuhulugan ng pagkain kay Pablo at pinagdaraan ng tubig sa isang uri ng sisidlan, magkakaroon ka ng ideya kung gaano kalaking hirap ang tiniis niya. Wala talagang anumang bintana na matatanaw ang mundo sa labas. May ilog na dumadaloy sa ilalim, at may bitak sa sahig na masisilip mo at makikita ang tubig na umaagos. Malamang na malamig at mamasa-masa roon sa lahat ng panahon ng taon, lalo na sa taglamig. Habang nakatayo ako roon, kahit papaano ay naunawaan ko kung ano ang ibig sabihin noon para sa mga lingkod ng Diyos sa mga unang araw na italaga ang kanilang sarili sa paglilingkod sa Salita ng Diyos. Tunay na kung ihahambing, ang mga

hangganang ng ating kapalaran ay nahulog sa magagandang dako.

Hindi natin alam kung gaano katagal nanatili si Pablo sa piitang iyon. Namatay si Nero noong ika-animnapu't walong taon ng ating panahon. Kaya bago noon, marahil mga a.d. 66 o 67, isang araw ay inilabas si Pablo mula sa kanyang bilangguan patungo sa lugar ng pagbitay sa Daang Ostian. Doon ay inihiga niya ang kanyang ulong may uban sa isang malaking bato, at sa isang iglap ay pinugutan siya ng ulo ng palakol ng berdugo. Si Pablo ay wala na sa katawan at kasama na ng Panginoon.

Sa loob ng mga buwang iyon ay isinulat niya ang sulat na ito—ang kanyang huling sulat na nakarating sa atin. Laging may nakaaantig sa huling mensahe ng isang taong natutunan nating mahalín. Lubos tayong nagpapasalamat sa Diyos para sa paglilingkod ni apostol Pablo. Gaano sana tayo kasaya kung nakilala natin siya at narinig ang kanyang mensahe mula mismo sa kanyang mga labi. Narito ang kanyang huling salita sa kanyang anak sa pananampalataya.

Habang binabasa natin ang sulat na ito, paulit-ulit nating makikita na ito ay isang mensahe ng tagumpay, kahit nagmula ito sa isang piitan, sa selda ng mga hinatulan ng kamatayan. Ang pinakadakila at pangunahing paksa ng sulat ay ang kahalagahan ng katapatan kay Cristo sa panahon ng paghina at pagtalikod. Ang mga Unang Sulat ay halos palaging nakatuon sa pagtuturo; ang mga Ikalawang Sulat ay mas nakatuon sa propesiya. Ang propesiya ay hindi lamang paghuhula ng mangyayari, kundi pagpapahayag—paggising sa puso at isip ng bayan ng Diyos sa pamamagitan ng pangangaral ng mensaheng angkop sa panahon. Habang binabasa natin ang sulat na ito, hindi lamang tinig ng guro ang ating naririnig, gaya ng sa

Unang Sulat, kundi naririnig natin ang tinig ng propeta na tumatawag sa atin sa lalong pagtatalaga kay Cristo habang lalong dumidilim ang mga araw.

Nasa unang dalawang talata ang pagbati: "Si Pablo, apostol [ibig sabihin, isang *sinugo*, isang *opisyal na mensahero*] ni Jesu-Cristo sa kalooban ng Diyos, ayon sa pangako ng buhay na na kay Cristo Jesus." Sa sulat kay Tito, gumamit si Pablo ng katulad na pananalita, pero idinagdag niya ang mga salitang ito, "na ibinigay bago pa nagsimula ang mga panahon." Anong pangako ng buhay kay Cristo Jesus ang ibinigay bago pa nagsimula ang mga panahon? Ang tinutukoy ay ang mga panahon ng pagsubok na nagsimula pagkatapos ng pagkahulog ng tao. Ang pangako ng buhay ay ibinigay kaugnay ng sumpang ipinataw kay Satanas nang sabihin ng Diyos sa kanya, "Papagaalitin Ko ikaw at ang babae, at ang iyong binhi at ang kanyang binhi: ito ang dudurog ng iyong ulo, at ikaw ang dudurog ng kanyang sakong" (Genesis 3:15).

Matapos silang magkasala, walang anumang dahilan sina Adan at Eva upang umasang mabubuhay pa sila. Lahat ng dahilan ay mayroon sila upang umasang wawasakin sila agad, pero sa halip, sa walang hanggang biyaya, ibinigay ng Diyos ang pangako ng buhay kay Cristo Jesus. Sinabi Niya na ang Binhi ng babae na isisilang pa lamang sa mundo ay "dudurog ng iyong ulo, at ikaw ang dudurog ng kanyang sakong." Agad itong tinanggap ni Adan bilang pangako ng buhay, at mababasa natin na pinalitan niya ang pangalan ng kanyang asawa. Tinawag niya itong "Eva."

Mapapansin mo na hindi siya kailanman tinawag na Eva hanggang matapos ang Pagkahulog. Mababasa natin na sa pasimula ay "nilalang ng Diyos ang tao ayon sa Kanyang

sariling larawan, ... lalaki at babae sila nilalang Niya" (Genesis 1:27), at tinawag Niya ang kanilang pangalan na "Adan." Nang unang mamasdan ng lalaki ang asawang ibinigay sa kanya ng Diyos, tinawag niya itong *Ishah* (babae) sapagkat kinuha siya mula sa *Ish* (lalaki). Pero matapos ibigay ng Diyos ang pangako ng buhay kay Cristo, tinawag siya ni Adan na "Eva," sapagkat ang ibig sabihin ng *Eva* ay "ina ng lahat ng nabubuhay." Kaya dumating si Cristo, at sa pamamagitan Niya ay iniaalok ng Diyos ang buhay sa sanlibutan. Dumaan si Pablo sa maraming lupain upang ipahayag ang mensaheng ito ng buhay para sa lahat ng sumasampalataya sa Ebanghelyo.

"Kay Timoteo, ang aking minamahal na anak: Biyaya, awa, at kapayapaan, mula sa Diyos Ama at kay Cristo Jesus na ating Panginoon." Napansin natin nang pag-aralan natin ang naunang sulat na kapag ang sinusulatan ng Apostol ay isang iglesia, "biyaya at kapayapaan" lamang ang sinasabi niya; kapag mga indibidwal naman, "biyaya, *awa*, at kapayapaan." Ganito sa 1 Timoteo at sa sulat kay Tito. Sa sulat kay Filemon, hindi niya isinama ang salitang *awa*, sapagkat hindi lamang si Filemon ang kanyang sinusulatan kundi pati "ang iglesyang nasa iyong bahay." Ang iglesia, bilang iglesia, ay hindi nangangailangan ng awa, pero ang mga indibidwal ay nangangailangan, sapagkat ang mga indibidwal ay nagkukulang, kaya't palagi silang nangangailangan ng awa.

Ang panimula ng sulat ay nasa mga talata 3-7. Ang dakilang bagay na binibigyang-diin ng panimulang ito, sa tingin ko, ay ang pagpapala ng isang maka-Diyos na pamana. Ang biyaya ay hindi minamana. Ang bawat isa ay kailangang ipanganak na muli, gaano man kabanal at kadebosyon ang kanyang mga magulang. Pero sa kabilang banda, napakalaking bagay ang

magkaroon ng maka-Diyos na pamana, ang magkaroon ng mga magulang na nakakilala at umibig sa Panginoong Jesu-Cristo.

May luma, napakalumang litrato ako sa aking mesa. Litrato ito ng aking lolo sa tuhod, isang simpleng magsasaka sa Aberdeenshire, Scotland. Halos kupas na ang litrato dahil sa katandaan, kahit sinikap kong takpan ito mula sa liwanag dahil gusto kong maingatan ito habang ako'y nabubuhay, at ito ang dahilan: maraming, maraming beses kong narinig mula sa mga nakakilala sa aking lolo sa tuhod (mga taong matagal nang umuwi sa Langit pero nakakakilala noon sa akin, at nakilala ko noong bata pa ako), ikinuwento nila sa akin na ang lolo kong iyon, sa pagtatapos ng bawat araw, ay tinitipon ang buong pamilya niya—at malaki ang pamilyang iyon—at ang lahat ng kanyang trabahador sa bukid—at malaki ang kanyang bukid—sa kanyang paligid at nagkakaroon sila ng pagsamba ng pamilya. Lagi niyang ipinapanalangin ang kaligtasan at pagpapala ng kanyang mga anak at ng mga anak ng kanyang mga anak hanggang sa ikatlo at ikaapat na salinlahi—at kasama ako roon. Habang tinitingnan ko ang kulubot at may ubang mukha ng matandang magsasakang Scottish na iyon, nagpapasalamat ako sa Diyos para sa isang maka-Diyos na pamana, at nagpapasalamat ako sa Kanya sa paraan ng Kanyang pagsagot sa panalangin.

Naku, mga kabataang lalaki at babae, huwag ninyong maliitin kailanman ang kabanalan ng inyong mahal na ama at ina. Kung kilala nila si Cristo, magpasalamat kayo sa Diyos. Pasalamat ninyo Siya na may mga magulang kayong Cristiano. Huwag ninyong isiping kabilang kayo sa isang henerasyong mas maalam kaysa sa kanila. Baka mas may alam kayo nang kaunti tungkol sa mga agham sa ngayon, pero natatakot ako na

kakaunti sa atin ang nakaaalam kahit malapit man lang sa nalalaman ng marami sa ating mga Cristianong magulang tungkol sa mga bagay ng Diyos at ng walang hanggan.

Si Pablo mismo ay may utang sa isang maka-Diyos na pamana. "Nagpapasalamat ako sa Diyos, na aking pinaglilingkuran mula pa sa aking mga ninuno nang may malinis na budhi." Bumalik ang kanyang isip sa nagdaang mga siglo, at naunawaan niya na nagmula siya sa isang lahi ng mga taong maka-Diyos na umiibig sa Panginoon at umiibig sa katotohanan ng Diyos. Kahit noong siya pa si Saulo ng Tarso, na nagkamali ng pagkaunawa at masigasig sa pagsisikap na lipulin ang lahat ng tagasunod ni Jesus na taga-Nazaret, walang alinlangan na ang kanyang pagbabalik-loob ay sagot sa mga panalanging inialay matagal na bago dumating ang panahong nakilala at inibig niya ang Panginoong Jesu-Cristo.

"Na walang humpay kitang naaalaala sa aking mga panalangin gabi at araw." Pinahahalagahan ni Pablo si Timoteo dahil sa pag-ibig nito kay Cristo, at idinagdag niya, "Na lubhang nananabik na makita ka, sa pag-alaala ko sa iyong mga luha, upang ako'y mapuspos ng kagalakan." Maliwanag na si Timoteo ay napakalambot ng puso at mapagmahal, at umiiyak para sa mga makasalanan at para sa sarili niyang mga kasalanan. Natutuwa si Pablo na isipin ito, sapagkat si Timoteo ay sarili niyang nahikayat kay Cristo at kalaunan ay kasama niya sa paglilingkod.

Ipinaalaala niya kay Timoteo ang pagsasanay nito noong bata pa. Sabi niya, "Nang maalaala ko ang tapat na pananampalatayang nasa iyo." Alam natin mula sa ibang bahagi ng Kasulatan na ang ama ni Timoteo ay isang Griego, at marahil ay hindi talaga mananampalataya (Mga Gawa 16:1),

pero ang ina at lola ni Timoteo ay mga Judio. Sila ay mga babaeng maka-Diyos na umiibig sa Salita ng Diyos at itinuro ito kay Timoteo. Sinasabi sa atin sa sulat ding ito na, "Mula pa sa pagkabata ay alam mo na ang mga banal na kasulatan, na makapagbibigay sa iyo ng karunungan tungo sa kaligtasan sa pamamagitan ng pananampalatayang na kay Cristo Jesus" (3:15). Nang sabihin ito ng Apostol, hindi niya ibig sabihin na alam ni Timoteo ang Bagong Tipan, sapagkat hindi pa ito naisusulat noon. Noong lumalaki siya sa tahananang iyon sa Listra o Derbe, wala pang Bagong Tipan, pero tinuruan siya ng kanyang inang si Eunice at ng kanyang lolang si Loida ng mga bagay ng Diyos mula sa Lumang Tipan. Walang alinlangan na maraming beses noong bata pa siya ay naupo siya sa kanilang paanan habang binabasa nila ang mga kahanga-hangang Awit tungkol sa Mesiyas at ang mga propesiya tungkol sa darating na Manunubos. Maiisip mo siyang nagtatanong kung ano ang ibig sabihin nito at niyon habang ipinaliliwanag sa kanya ang Kasulatan. Kaya nang dumating ang araw na nagtungo si Pablo sa rehiyong iyon na nangangaral ng Ebanghelyo, nakinig si Timoteo sa mensahe, at lumikha ang Espiritu ng Diyos ng pananampalataya sa kanyang puso, sapagkat "ang pananampalataya ay nanggagaling sa pakikinig, at ang pakikinig ay sa pamamagitan ng salita ng Diyos" (Roma 10:17). Kaya naligtas si Timoteo sa pamamagitan ng pananampalataya kay Cristo Jesus.

Uulitin ko ang sinabi ko sa pasimula: ang biyaya ay hindi minamana. Hindi laging totoo na dahil Cristiano ang iyong mga magulang ay maliligtas ka na rin. Pero hangga't walang espiritu ng paghihimagsik na nabubuo laban sa mga bagay ng Diyos, ang mga anak ay susunod sa mga yapak ng mga magulang na maka-Diyos at aakayin sa mga daan ng Diyos. Bilang mga

Cristianong magulang, may karapatan tayong umasa na maliligtas ang ating mga anak kung palalakihin natin sila sa disiplina at aral ng Panginoon. Pero kailangan nating mag-ingat na lumakad sa harap nila sa paraang makikita nila sa atin kung ano talaga ang dapat na maging isang Cristiano.

"Na unang tumahan sa iyong lolang si Loida, at sa iyong inang si Eunice; at natitiyak kong nasa iyo rin." Ang pananampalataya ay unang tumahan sa lola, pagkatapos ay nahayag sa ina, at sa wakas ay sa batang si Timoteo na, nang marinig niya ang Ebanghelyo, ay handang sumampalataya at magpahayag kay Cristo bilang kanyang Tagapagligtas.

Si Timoteo ay patuloy pa ring nangangaral ng Salita. Sabi ni Pablo, "Kaya nga ipinaaalaala ko sa iyo na pukawin mo ang kaloob ng Diyos, na nasa iyo sa pamamagitan ng pagpapatong ng aking mga kamay." Nang paalis na si Timoteo sa Listra upang humayo sa gawain ng Panginoon, nagtipon ang matatandang kapatid—ang mga Presbitero, gaya ng tawag sa kanila—at ipinatong nila ang kanilang mga kamay sa kanyang ulo bilang tanda ng mapagmahal na pakikisama. Kasama nila si Pablo. At ipinanalangin nila na bigyan ng Diyos si Timoteo ng isang natatanging pagpapala, at bilang sagot sa panalangin ay may tiyak na kaloob na ipinagkaloob sa kanya. Pansinin muli ang mga salita rito: "Kaya nga ipinaaalaala ko sa iyo na pukawin mo ang kaloob ng Diyos, na nasa iyo sa pamamagitan ng pagpapatong ng aking mga kamay." Bilang tugon sa panalangin ng pagtatalaga ni Pablo habang humahayo ang binatang ito upang ipangaral ang Ebanghelyo, binigyan siya ng Diyos ng isang natatanging kaloob upang lalo siyang maging kapaki-pakinabang sa paglilingkod Cristiano.

Pagkatapos ay hinihimok siya ni Pablo na huwag maging pabaya, huwag maging walang-ingat, kundi pukawin ang kaloob ng Diyos na ibinigay sa kanya. Para bang sinasabi niya, Huwag mong kalimutan ang iyong pananagutan, at huwag kang pasindak kaninuman. Huwag kang matakot sa iba, gaano man katindi ang pag-uusig at gaano man kalaki ang pagkapoot. "Sapagkat hindi tayo binigyan ng Diyos ng espiritu ng takot; kundi ng kapangyarihan, at ng pag-ibig, at ng matinong pag-iisip." Ito ang mga palatandaan na ang isang tao ay talagang pinapatnubayan ng Banal na Espiritu ng Diyos. Makikita ang mga bagay na ito sa buhay. Magkakaroon ng kapangyarihan laban sa kasalanan. Magkakaroon ng kapangyarihan habang humahayo tayo upang akayin ang iba kay Cristo. Magkakaroon ng kapangyarihan habang ipinangangaral natin ang Ebanghelyo. Magkakaroon ng pag-ibig sa lahat ng tao, "Sapagkat ang pag-ibig ng Diyos ay ibinuhos sa ating mga puso sa pamamagitan ng Espiritu Santo na ibinigay sa atin" (Roma 5:5). Pagkatapos ay binanggit niya ang matinong pag-iisip. Hindi aakayin ng Espiritu ng Diyos ang tao sa panatisismo. Marami na akong narinig na nagsasalita tungkol sa pagiging puspos ng Espiritu na, sa abot ng aking nakikita, ay nagpapakita ng lahat ng palatandaan ng isip na hindi matino. Abala sila sa lahat ng uri ng kakaiba, guni-guni, at emosyonal na karanasan. Kung saan ang Banal na Espiritu ang namamahala, magkakaroon ng matinong pag-iisip. Iingat ng Espiritu ng Diyos ang ating isip upang paglingkuran natin ang Diyos sa makatuwiran at matalinong paraan. Dito, si Cristo mismo ang ating halimbawa.

Sa pagtatapos, maaari ko bang idiin muli ang pagpapala at pananagutan ng isang maka-Diyos na pamana? Kung may kinakausap ako ngayon na wala pa kay Cristo pero nagkaroon

ng tunay na tahananang Cristiano, na pinagpala ng mga tapat na magulang na araw-araw na nananalangin sa Diyos para sa iyo, at nagbabasa ng Salita ng Diyos sa tahananang iyon, tandaan mo na napakabigat na pananagutan ang nakapatong sa iyo. Makatitiyak ka na hindi kailanman palalampasin ng Diyos ang iyong pagwawalang-bahala at pagpapabaya sa mga pribilehiyong tinamasa mo bilang isang batang lalaki o babae na pinalaki sa ganoong kapaligiran. Kaya nakikiusap ako sa iyo, pagpasyahan mo nang maaga sa buhay na ikaw ay magiging pag-aari ng Cristo ng iyong ama, na ang Tagapagligtas ng iyong ina ay magiging iyong Tagapagligtas at iyong Diyos, na ang Bibliang minahal nila ay pahahalagahan mo, at na ang iyong buhay ay magiging sagot sa mga panalanging inialay nila para sa iyo.

2 Timoteo, Kabanata 2: Hindi Nahihiya

2 Timoteo 1:8-18

Kaya huwag mong ikahiya ang patotoo tungkol sa ating Panginoon, ni ako man na Kanyang bilanggo: kundi makibahagi ka sa mga paghihirap dahil sa Ebanghelyo ayon sa kapangyarihan ng Diyos; na Siyang nagligtas sa atin, at tumawag sa atin ng isang banal na pagtawag, hindi ayon sa ating mga gawa, kundi ayon sa Kanyang sariling layunin at biyaya, na ibinigay sa atin kay Cristo Jesus bago pa nagsimula ang sanlibutan, ngunit ngayon ay inihayag sa pamamagitan ng pagpapakita ng ating Tagapagligtas na si Jesu-Cristo, na Siyang nagpawalang-bisa sa kamatayan, at nagdala sa liwanag ng buhay at ng kawalang-kamatayan sa pamamagitan ng Ebanghelyo: na dahil dito ay hinirang ako na tagapangaral, at apostol, at guro ng mga Gentil. Dahil dito ay tinitii ko rin ang mga bagay na ito: gayunman ay hindi ako nahihiya: sapagkat kilala ko ang aking sinampalatayanan, at lubos akong naniniwala na Siya ay makapag-iingat ng aking ipinagkatiwala sa Kanya hanggang sa araw na yaon. Ingatan mo ang huwaran ng mga wastong salita, na iyong narinig sa akin, sa pananampalataya at pag-ibig na nasa kay Cristo Jesus. Ang mabuting bagay na ipinagkatiwala sa iyo ay ingatan mo sa pamamagitan ng Espiritu Santo na nananahan sa atin. Alam mo ito, na ang lahat ng nasa Asia ay tumalikod sa akin; kabilang sa kanila sina Figelo at Hermogenes. Kahabagan nawa ng Panginoon ang sambahayan ni Onesiforo; sapagkat madalas niya akong pinaginhawa, at hindi niya ikinahiya ang aking tanikala: kundi, nang siya'y

nasa Roma, ay buong sikap niya akong hinanap, at ako'y kanyang natagpuan. Ipagkaloob nawa sa kanya ng Panginoon na makasumpong siya ng awa mula sa Panginoon sa araw na yaon: at kung sa gaano karaming bagay niya ako pinaglingkuran sa Efeso, ay alam na alam mo. (tt. 8-18)

Napakaraming laman ng mga talatang ito kaya muntik ko nang hatiin ang bahaging ito sa mga tatlong seksiyon. Pero sa isang paraan, magkakaugnay silang lahat, kaya inisip kong mas mabuting pag-aralan ang lahat nang sabay-sabay. Pinag-uugnay sila ng pananalitang "hindi nahiiya." Tatlong beses natin itong makikita sa mga talatang ito: una, sa pangaral ni Pablo kay Timoteo; ikalawa, sa sariling pahayag ni Pablo; at ikatlo, sa patotoo niya tungkol sa kanyang kaibigang si Onesiforo.

Sana'y ituon natin ang ating pansin sa mga salitang ito, "hindi nahiiya." Sa Roma 1:16 ay mababasa natin ang pahayag na ito ng Apostol: "Hindi ko ikinahiiya ang Ebanghelyo ni Cristo: sapagkat ito ang kapangyarihan ng Diyos sa ikaliligtas ng bawat sumasampalataya; una sa Judio, at gayon din sa Griyego." Bakit ba ikahiiya ng sinuman ang Ebanghelyo? Sinasagot nito ang bawat tanong tungkol sa kasalanan at sa lunas nito na maaaring maisip ng isip ng tao. Binuksan ng Diyos ang Kanyang puso sa mga tao sa pamamagitan ng Ebanghelyo. Ito ang Kanyang mensahe tungkol sa Kanyang pinagpalang Anak at sa kaligtasang ginawa Niya para sa lahat ng sumasampalataya.

Dahil sa katapatan ni Pablo sa pangangaral ng Ebanghelyo kaya siya nasa bilangguan. At ngayon, sa pagsulat niya sa kanyang

nakababatang kaibigan, sinabi niya, "Kaya huwag mong ikahiya ang patotoo tungkol sa ating Panginoon." Para bang sinasabi niya, "Timoteo, may hawak kang bagay na hindi mo kailanman dapat ikahiya habang humahayo ka sa pangalan ni Cristo, at ipinapahayag kung paanong ibinigay ng Diyos ang Kanyang bugtong na Anak hanggang sa kamatayan sa krus upang ang lahat ng magtitiwala sa Kanya ay matubos mula sa sala at kapangyarihan ng kasalanan." May mga mangangaral na parang wala kailanmang masabi tungkol sa dugo ni Jesus o sa krus na Kanyang kinamatayan. Pero ito mismo ang mensahe ng Diyos sa isang sanlibutang naliligaw, at tayong pinagkatiwalaan nito ay hindi kailanman dapat mahiya rito.

Idinagdag pa ng Apostol, "Ni ako man na Kanyang bilanggo: kundi makibahagi ka sa mga paghihirap dahil sa Ebanghelyo ayon sa kapangyarihan ng Diyos." Sinasabi niya, "Huwag mo akong ikahiya." Baka may mga magsasabi kay Timoteo, "Kasama ka pala ng taong iyan, si Pablo. Ang balita ko, masama ang kinahinatnan niya at nakakulong na ngayon." Madali sanang sabihin ni Timoteo, "Ah, medyo kilala ko siya, pero hindi kami malapit sa isa't isa." Pero sabi ni Pablo, "Huwag mo akong ikahiya; sa halip, magsalita ka nang may tapang at ipaalam mo sa mga tao na naninindigan ka sa mga bagay ding pinaninindigan ko, sapagkat dahil dito kaya ako nakabilanggo. Nasa iyo na makibahagi sa mga paghihirap dahil sa Ebanghelyo ayon sa kapangyarihan ng Diyos."

Napakalaking pribilehiyo ang makabahagi sa mga pagpapala ng Ebanghelyo, pero itinakda ng Diyos na hindi lamang tayong magkaroon ng bahagi sa mga pribilehiyong ito, kundi pahintulutan din tayong magdusa alang-alang kay Cristo. Ito lamang ang mundo kung saan magagawa natin iyan. Walang

nagdurusa para kay Cristo sa Langit. Dito lamang sa ibaba natin taglay ang pinagpalang pagkakataong ito. Lagi nating ituring na pribilehiyo ang magtiis ng kahihiyan alang-alang sa Kanyang pangalan, kapag naiisip natin ang ginawa Niya para sa atin.

Sa talatang 9 ay sinabi niya, "Na Siyang nagligtas sa atin." Tiyak ka bang ligtas ka na? Marami ang hindi sigurado tungkol sa tanong na ito. May mga taong ang tingin sa kaligtasan ay isang prosesong nagpapatuloy sa buong buhay, at sa bandang huli, kung sapat ang kanilang katapatan, umaasa silang maliligtas. Pero sinasabi ng Apostol, "Na Siyang nagligtas sa atin."

Sa sulat sa mga taga-Efeso ay isinulat niya, "Sapagkat sa biyaya kayo ay ligtas [sa literal, sa biyaya kayo ay naligtas na] sa pamamagitan ng pananampalataya; at ito'y hindi mula sa inyong sarili: ito'y kaloob ng Diyos: hindi sa mga gawa, upang walang sinumang magmapuri" (2:8-9).

Walang dahilan para ang sinumang mananampalataya sa Panginoong Jesu-Cristo ay maging di-tiyak tungkol sa tanong na ito ng kaligtasan.

Maaaring parang mapagpakumbaba ang umawit gaya ng isinulat ni John Newton minsan nang siya'y dinapuan ng matinding panghihina ng loob,

*Ito'y bagay na nais kong malaman,
Madalas akong balisa sa pag-iisip;
Mahal ko ba ang aking Panginoon, o hindi?
Ako ba'y Kanya, o hindi?*

Pero hindi iyan ang wika ng pananampalataya. Ang taong naniniwala sa Diyos ay makapagsasabi, Siya ay "nagligtas sa

atin, at tumawag sa atin ng isang banal na pagtawag, hindi ayon sa ating mga gawa." Hindi natin nabibili ang kaligtasan sa pamamagitan ng mabuting asal o ng anupamang magagawa natin, kundi ito ay "ayon sa Kanyang sariling layunin at biyaya, na ibinigay sa atin kay Cristo Jesus bago pa nagsimula ang sanlibutan"—ibig sabihin, bago pa nagsimula ang mga kapanahunan. Bago pa pumasok ang kasalanan sa sanlibutan, naihanda na ng Diyos ang lahat ng Kanyang plano para sa pagtubos. Hindi ito naisip lamang ng Diyos pagkatapos. Nakaayos na ang lahat. Akala ng diyablo ay nauna siya sa Diyos nang himukin niyang magkasala ang tao, pero naihanda na ng Diyos ang pagtubos sa tao, at ang pagtubos na iyon ay "ngayon ay inihayag sa pamamagitan ng pagpapakita ng ating Tagapagligtas na si Jesu-Cristo, na Siyang nagpawalang-bisa sa kamatayan."

Nasusulat sa Hebreo 9:27, "At kung paanong itinakda sa mga tao na mamatay nang minsan, at pagkatapos nito ay ang paghuhukom." Iyan ang nagpapakilabot sa kamatayan para sa taong hindi pa nagbabalik-loob: kailangan niyang humarap sa Diyos sa paghuhukom pagkaalis niya sa buhay na ito. Pero ang Panginoong Jesu-Cristo ay "nagpawalang-bisa sa kamatayan, at nagdala sa liwanag ng buhay at ng kawalang-kamatayan sa pamamagitan ng Ebanghelyo."

Sa ibang bahagi ay nasusulat, "Upang sa pamamagitan ng kamatayan ay mapuksa Niya ang may kapangyarihan sa kamatayan, samakatuwid ay ang diyablo; at mapalaya Niya ang mga dahil sa takot sa kamatayan ay nasa pagkaalipin sa buong buhay nila" (Hebreo 2:14-15). Sa Lumang Tipan, kahit ang mga mananampalataya ay may takot sa kamatayan. Hindi nila alam ang pagpapala ng isang pagtubos na naganap na; kaya marami

sa kanila ang naiwang nag-aalinlangan at di-tiyak kung ano ang ibig sabihin ng kamatayan. Hindi lahat sa kanila ay makapagsasabi gaya ni Job, "Sapagkat alam kong buháy ang aking Manunubos, at Siya ay tatayo sa huling araw sa ibabaw ng lupa: at kahit pagkatapos ng aking balat ay sirain ng mga uod ang katawang ito, gayunma'y sa aking laman ay makikita ko ang Diyos" (19:25-26). Marami ang hindi nakaunawa niyan. Pero ngayon, si Jesus ay bumaba sa kamatayan at umahon nang may tagumpay. Sinasabi Niya, "Ako ang nabubuhay, at namatay; at, narito, Ako'y buháy magpakailanman, ... at hawak Ko ang mga susi ng Impiyerno at ng kamatayan" (Apocalipsis 1:18). Sa gayon ay pinalalaya Niya ang mga "dahil sa takot sa kamatayan ay nasa pagkaalipin sa buong buhay nila" (Hebreo 2:15).

Madalas kong gamitin ang isang halimbawa tungkol dito, at baka hindi masama na ulitin ko ito para luminaw ang bagay na ito. Maraming taon na ang nakararaan, nang nangangaral ako sa kabundukan ng California, ipinagkaloob sa akin ng Panginoon ang kagalakang makita ang maraming kaluluwang naligtas. Pagkatapos nilang magbalik-loob, ninais kong bautismuhan sila, at lagi akong makaluma sa aking pananaw tungkol sa bautismo. Inilulubog ko talaga sila nang buo sa ilalim ng tubig. Siyempre, baka ang ilan sa inyo ay naaawa sa akin dahil sa aking kamangmangan, pero ayos lang iyon, ganoon din ang nararamdaman ko sa inyo. Nakapagbautismo na ako sa mga lawa, sa mga ilog, sa mga sapa, at kahit sa mga painuman ng kabayo.

Minsan, marami-rami kaming babautismuhan, mga lalaki at babae. Taglamig noon, at ang taglamig sa California ay panahon ng tag-ulan. Nasa lugar kami na ang tanging

mapagkukunan ng tubig ay ang Sacramento River, na mataas ang tubig tuwing taglamig at napakaitim dahil sa banlik na tinatangay mula sa mga burol. Lumabas ako noong araw bago iyon at naghanap ng lugar na mukhang angkop. May sapat na espasyo sa pampang para tumayo ang maraming manonood. Lumusong ako sa ilog para matiyak na maayos ang lahat. Kinabukasan ay nagtipon kami. Kumalat ang balita na may bautismuhan, kaya daan-daang tao ang nagtipon mula sa iba't ibang bahagi ng lalawigan. Ipinangaral namin ang Ebanghelyo. Nakita kong nakatingin sa maitim na ilog na iyon ang mga babautismuhan, at sigurado ako na sa kaibuturan ng puso nila, hiniling ng bawat isa sa kanila na sana'y Presbyterian na lang sila! Halata kong ayaw nilang lumusong sa tubig; hindi nila alam kung ano ang mararanasan nila roon.

Habang inaawit ng mga tao ang huling himno, iniwan ko ang mga kasama ko, lumusong sa tubig, at nagpatuloy hanggang marating ko ang lugar na angkop para sa bautismuhan. Kinapaka ko ang paligid para matiyak na walang malalim na butas o mapanganib na bato. Nakikita kong nakamasid sa akin ang mga babautismuhan. Sa wakas, bumalik ako sa pampang, at nang iabot ko ang aking kamay ay isa-isa silang lumapit. Hindi na sila natatakot. Bakit? Dahil bumaba na ako sa maitim na ilog at umahon nang ligtas.

Si Jesus ay bumaba sa maitim na tubig ng kamatayan at umahon nang may tagumpay. At ang mga nagtiwala sa Kanya ay hindi natatakot sa kamatayan. Alam nila na ang kamatayan ay pag-uwi lamang upang makasama ang Panginoon magpakailanman.

Ngayon, sinasabi ng Apostol, "Ito ang isinugo sa akin upang ipangaral, na dahil dito 'ako'y hinirang... na apostol, at guro ng

mga Gentil. Dahil dito ay tinitii ko rin ang mga bagay na ito." Nasa bilanguan siya. Napakaraming hirap ang kanyang tinitii. Nagdurusa siya alang-alang sa pangalan Niyang nagbigay ng Kanyang sarili para sa naliligaw na sangkatauhan. At upang madala niya ang Ebanghelyong iyon sa sanlibutan, tinalikuran niya ang lahat ng kanyang ambisyon sa mundong ito. Inilaan niya nang buo ang kanyang sarili sa iisang layuning ito: ang dalhin ang mensahe sa bawat bansa, sa bawat bayan, sa bawat lungsod. Ngayon ay ikinulong nila siya, at parang ito na ang katapusan ng kanyang buhay, sapagkat hindi magtatagal ay ilalabas na siya upang mamatay alang-alang kay Jesus. Pero nasabi niya, "Gayunman ay hindi ako nahihiya: sapagkat kilala ko ang aking sinampalatayanan, at lubos akong naniniwala na Siya ay makapag-iingat ng aking ipinagkatiwala sa Kanya hanggang sa araw na yaon." Ipinagmapuri ni Pablo ang pribilehiyong magdusa para kay Cristo. Hindi niya ikinahiya ang kanyang mensahe ni ang kanyang Panginoon.

Pansinin ninyo na hindi sinabi ni Pablo, "Alam ko *kung ano* ang aking sinampalatayanan." Alam niya kung ano ang kanyang sinampalatayanan. Wala siyang alinlangan tungkol diyan. Pero magkaibang bagay ang maniwala sa *kung ano*, at ang maniwala sa *kung sino*. Sinasabi niya, "Kilala ko ang aking sinampalatayanan, at lubos akong naniniwala na Siya ay makapag-iingat ng aking ipinagkatiwala sa Kanya hanggang sa araw na yaon."

Paulit-ulit na dumarating sa akin ang mga tanong, sa sulat man o mula sa mga taong nakakausap ko, "Naniniwala ka ba sa pagtitiyaga ng mga banal? Naniniwala ka ba na kapag ang tao ay naligtas na minsan, ligtas na siya magpakailanman?" Karaniwang sinasabi ko, "Tiyak na hindi ako naniniwala sa

pagtitiyaga ng mga banal bilang mga banal. Kilalang-kilala ko sila, sapagkat isa rin ako sa kanila. Pero buong puso akong naniniwala sa pagtitiyaga ng Panginoong Jesus, at lubos akong naniniwala na Siya ay makapag-iingat ng aking ipinagkatiwala sa Kanya hanggang sa araw na yaon."

Ipinagkatiwala ng Apostol ang kanyang kaluluwa sa Panginoon, at alam niya na hindi Siya magpapabaya sa kanya. Iyan ang dahilan kung bakit nasabi niya sa ibang bahagi, "Sapagkat lubos akong naniniwala, na kahit ang kamatayan, o ang buhay, o ang mga anghel, o ang mga pamunuan, o ang mga kapangyarihan, o ang mga bagay na kasalukuyan, o ang mga bagay na darating, o ang kataasan, o ang kalaliman, o ang anumang ibang nilalang, ay hindi makapaghihiwalay sa atin sa pag-ibig ng Diyos, na nasa kay Cristo Jesus na ating Panginoon" (Roma 8:38-39). May alam ka bang anumang bagay na hindi kasama sa mga bagay na kasalukuyan o sa mga bagay na darating? May alam ka bang anumang bagay na hindi kasama sa buhay o sa kamatayan? Sinasabi ni Pablo na walang anuman sa kamatayan, walang anuman sa buhay, walang anuman sa kasalukuyan, walang anuman sa darating, ang makapaghihiwalay sa atin sa pag-ibig ng Diyos na nasa kay Cristo Jesus na ating Panginoon.

Muli niyang sinabi kay Timoteo, "Ingatan mo ang huwaran ng mga wastong salita." Sa ibang salita, sinasabi niya, "Timoteo, huwag mong bibitawan ang anumang tinanggap mo mula sa Diyos. Kumapit ka sa katotohanan, at sa araw na yaon na kailangan mong magsulit, tatanggapin mo ang pagsang-ayon ng Panginoon dahil sa iyong katapatan." Sa kabilang banda, idinagdag niya, "Na iyong narinig sa akin, sa pananampalataya at pag-ibig na nasa kay Cristo Jesus." Alam ninyo, madaling maging lubhang mahirap pakisamahan at palaaway, kahit

sinisikap ng isang tao na maging tapat sa katotohanan. Ang lingkod ng Diyos ay tinawag upang ipaglaban ang pananampalataya. Dapat niyang panatilihin ang saloobin ng katapatan kay Cristo at ng pag-ibig sa mga kapatid. Habang lumalakad tayo sa pag-ibig sa ating mga kapatid at naninindigan nang matatag para sa katotohanan, maipapakita nating kanais-nais sa iba ang katotohanang sinisikap nating ipahayag sa ating mga labi.

Noong pumasok si Timoteo sa paglilingkod sa Panginoon, siya ay ipinagkatiwala sa Panginoon sa natatanging paraan ng isang grupo ng matatandang kapatid sa Listra, kasama si Pablo, gaya ng nabanggit na natin. Bilang sagot sa kanilang mga panalangin, binigyan ng Diyos si Timoteo ng isang natatanging kaloob upang ihanda siya sa gawain. Kaya rito sa talatang 14 ay sinabi ni Pablo sa kanya, "Ang mabuting bagay na ipinagkatiwala sa iyo ay ingatan mo sa pamamagitan ng Espiritu Santo na nananahan sa atin."

Nabalitaan ni Pablo na marami sa Asia ang tumalikod sa katotohanan, sa kasimplehan na nasa kay Cristo. Nasa Asia si Timoteo noong panahong iyon, kung saan naglingkod si Pablo maraming taon na ang nakalipas, at kung saan maraming Cristiano ang nailayo sa katotohanan ng ilang taong may masamang hangarin na nakapasok sa kanila, at nagtuturo ng mga bagay na salungat sa biyaya ng Diyos. Marami sa mga banal ang naguguluhan at natatangay ng mga turong ito. Ang ilan ay umabot pa sa pagtatakwil sa doktrina ni Pablo at ayaw na siyang tanggapin bilang apostol. Nakikita natin iyan sa sulat sa mga taga-Galacia. Napakalaking dalamhati ito para sa kanya.

"Alam mo ito, na ang lahat ng nasa Asia ay tumalikod sa akin; kabilang sa kanila sina Figelo at Hermogenes." Ngayon, huwag

ninyo itong mamali ng unawa. Hindi sinabi ni Pablo na hindi na sila mga Cristiano, kundi ipinahayag niya na tumalikod sila sa kanya. Ang mga bulaang gurong ito ay nakapasok at inilayo ang mga banal sa buong mensahe ng Ebanghelyo na itinuro sa kanila ni Pablo, at itinakwil nila siya, at hindi na nila siya kinikilala bilang apostol ni Cristo.

Pagkatapos ay binanggit niya ang isang nanggaling sa Asia, na naging napakatapat at napakatotoo sa kanya. Napakagiliw ng pagsasalita ni Pablo tungkol sa kanya. Hindi ko alam kung ano ang nangyari, kung siya ba ay nabilanggo o naging martir alang-alang kay Cristo, pero may naganap na nagtulak kay Pablo na isulat, "Kahabagan nawa ng Panginoon ang sambahayan ni Onesiforo; sapagkat madalas niya akong pinaginhawa, at hindi niya ikinahiya ang aking tanikala."

Malinaw na ang taong ito ay tinatawag natin ngayong taong palaging naglalakbay. Palipat-lipat siya ng lugar, marahil dahil sa negosyo, o baka sa gawain ng Panginoon ay nagpupunta siya sa iba't ibang lugar. Sa kanyang mga paglalakbay ay napunta siya sa Roma habang si Pablo ay bilanggo roon. "Kundi, nang siya'y nasa Roma, ay buong sikap niya akong hinanap, at ako'y kanyang natagpuan." Maaaring hindi naging madali ang paghanap kay Pablo sa malaking lungsod na iyon, pero nagtanong-tanong si Onesiforo sa bawat isa hanggang sa matagpuan niya siya.

Sabi ni Pablo, "[Hindi niya] ikinahiya ang aking tanikala." Hindi niya ikinahiyang tumayo sa tabi ng bilanggong iyon sa piitan at sabihing, "Magkaibigan kami. Iisang bagay ang pinaninindigan namin. Iisang Panginoon ang aming pinaglilingkuran."

Inuulit ko, hindi ko alam kung ano ang nangyari, pero sa sumunod na talata ay sinabi ni Pablo, "Ipagkaloob nawa sa

kanya ng Panginoon na makasumpong siya ng awa mula sa Panginoon sa araw na yaon: at kung sa gaano karaming bagay niya ako pinaglingkuran sa Efeso, ay alam na alam mo."

"Hindi nahihiya!" sabi ni Pablo kay Timoteo. "Ayaw kong mahiya ka. Huwag mong ikahiya ang patotoo ng Diyos; huwag mong ikahiya ang mga nagdurusa alang-alang kay Cristo." Si Pablo mismo ay hindi nahiya. Si Onesiforo ay hindi nahiya. Buong tapang niyang ipinakilala ang sarili na kasama ng bilanggo ng Panginoon.

Kaya ipinapasa ko ang salitang ito sa inyo na nakakikilala at umiibig sa Panginoon. Huwag nawa nating ikahiya kailanman ang Kanyang pangalan.

2 Timoteo, Kabanata 3: Paglilingkod at mga Gantimpala

2 Timoteo 2:1-13

Ikaw nga, anak ko, magpakalakas ka sa biyaya na nasa kay Cristo Jesus. At ang mga bagay na narinig mo sa akin sa harap ng maraming saksi, ang mga iyon din ay ipagkatiwala mo sa mga taong tapat, na makapagtuturo naman sa iba. Ikaw nga ay magtiis ng hirap, gaya ng isang mabuting kawal ni Jesu-Cristo. Walang kawal na nakikipagdigma ang nagpapasangkot sa mga gawain ng buhay na ito; upang mapalugdan niya ang pumili sa kanya na maging kawal. At kung ang isang tao naman ay nakikipagpaligsahan, hindi siya puputungan, maliban kung siya'y makipagpaligsahan ayon sa tuntunin. Ang magsasakang nagpapagal ang dapat unang makabahagi sa mga bunga. Isipin mo ang sinasabi ko; at bigyan ka nawa ng Panginoon ng pang-unawa sa lahat ng bagay. Alalahanin mo na si Jesu-Cristo, na mula sa binhi ni David, ay muling binuhay mula sa mga patay ayon sa aking Ebanghelyo: na dahil dito ay nagtitiis ako ng kahirapan, gaya ng isang masamang tao, hanggang sa pagkakagapos; ngunit ang Salita ng Diyos ay hindi nakagapos. Kaya tinitii ko ang lahat ng bagay alang-alang sa mga hinirang, upang sila rin ay magtamo ng kaligtasang nasa kay Cristo Jesus na may walang hanggang kaluwalhatian. Tapat ang pananalitang ito: Sapagkat kung tayo'y namatay na kasama Niya, tayo rin ay mabubuhay na kasama Niya: kung tayo'y magtiis, tayo rin ay maghahari na kasama Niya: kung Siya'y ating ikaila, ikakaila rin Niya tayo: kung

*tayo'y hindi sumampalataya, Siya'y nananatiling tapat:
hindi Niya maikakaila ang Kanyang sarili. (tt. 1-13)*

Matagal nang napansin ng marami na sa ikalawang kabanatang ito, ang mananampalataya ay inilalarawan sa pitong magkakaibang anyo, at umaasa akong magkakaroon tayo ng pagkakataon na tingnan ang bawat isa sa mga ito. Pero sa bahaging ito na nasa harap natin, nakikita natin siya sa apat na anyo: isang anak sa talatang 1; isang kawal sa talatang 3; isang manlalaro sa talatang 5, at isang magsasaka sa talatang 6. Sa pagpapatuloy natin sa kabanata, makikita natin siyang inilalarawan bilang manggagawa sa talatang 15, isang sisidlan para sa kaluwalhatian ng Diyos sa talatang 21, at isang lingkod ng Panginoon sa talatang 24. Sa lahat ng magkakaibang papel na ito, ang mananampalataya ay tinawag upang kumatawan sa Panginoong Jesu-Cristo sa mundong ito.

Sa unang bahaging ito, ang paksang lalong tinatalakay ay ang tanong tungkol sa paglilingkod at mga gantimpala. "Ikaw nga, anak ko, magpakalakas ka sa biyaya na nasa kay Cristo Jesus." Tinawag ni Pablo si Timoteo na kanyang anak, sapagkat sa pamamagitan ng kanyang pangangaral ay nakilala ni Timoteo ang Panginoon. Kaya ikinalulugod ni Pablo na ituring si Timoteo na sarili niyang anak sa pananampalataya.

Ngayon, ang bawat mananampalataya ay anak ng Diyos. Hindi tayo mga anak ng Diyos dahil sa likas na kapanganakan. Alam kong may turong kumakalat na ang lahat ng tao ay mga anak ng Diyos. Ang lahat ng tao ay mga nilalang ng Diyos. Siya ang Maylikha sa kanilang lahat. Pero ang mga ipinanganak na muli lamang ang tinatawag na mga anak ng Diyos, at sila lamang ang

may karapatang tumingala sa mukha ng Diyos at magsabing, "Ama namin."

Umaasa akong alam nating lahat ang katotohanang ito; na ang bawat isa sa atin ay makagugunita ng isang panahon nang, dahil sa walang hanggang biyaya, ay nagtiwala tayo sa Panginoong Jesu-Cristo bilang ating Tagapagligtas at sa gayon ay nagsimula ang ating paglakad sa pananampalataya.

"Magpakalakas ka sa biyaya na nasa kay Cristo Jesus." Ang biyaya ay ang paglingap ng Diyos na ibinibigay sa mga walang sariling karapat-dapat. Tayo ay ligtas sa biyaya, nakatayo sa biyaya, at dapat lumakad sa biyaya.

Sa talatang 2, inutusan ng Apostol si Timoteo na ipasa sa iba ang mga bagay na naging pinakamahalaga sa kanya. Maaari nating isapuso itong lahat. "At ang mga bagay na narinig mo sa akin sa harap ng maraming saksi, ang mga iyon din ay ipagkatiwala mo sa mga taong tapat, na makapagtuturo naman sa iba." Tinuruan ni Pablo si Timoteo tungkol sa mga dakilang makasaysayang katotohanan ng Cristianismo at sa mga doktrinang nakasalig sa mga ito. Pinatunayan ang mga ito ng maraming saksi. Naging pananagutan ng nakababatang mangangaral na ipaalam ang mga bagay na ito sa iba, upang ang katotohanan ay lumaganap sa malayo't malawak. Ito ang tunay na pagpapatuloy mula sa mga apostol, na iba sa sistemang pampari na itinataguyod ng Roma at ng ilan pang iba.

Sa buong kasaysayan ng iglesya, ganito ipinakilala ang katotohanan ng Diyos. Tinatanggap ng isang salinlahi ang katotohanan, naaakay na sumampalataya sa Panginoong Jesus, ipinapasa ng salinlahing iyon ang Salita ng katotohanan sa susunod na salinlahi, at ganoon na ito sa loob ng maraming

siglo. At nakaatang din sa atin ang pananagutang ito. Ang tinanggap natin ay hindi para sa ating sarili lamang. Kapag binubuksan ng Diyos ang mahahalagang katotohanan sa Kanyang Banal na Salita, hindi lamang ito para sa ating sariling kasiyahan. Kundi pananagutan nating ipasa sa iba ang napakahalaga sa atin, upang madala ang iba sa gayunding pinagpalang pakikipag-isa sa katotohanan ng Diyos. Madalas, mangangailangan ito ng malaking pagtangga sa sarili. Ang landas ng pagpapatotoo para kay Cristo ay maaaring napakahirap. Hindi kailanman ipinangako ng Diyos sa Kanyang mga anak ang madaling buhay sa mundong ito. Ang ating Panginoon mismo ang nagsabi, "Kung ang sinuman ay ibig sumunod sa Akin, ay tanggihan niya ang kanyang sarili, at pasanin araw-araw ang kanyang krus, at sumunod sa Akin. Sapagkat ang sinumang magnais iligtas ang kanyang buhay ay mawawalan nito: ngunit ang sinumang mawalan ng kanyang buhay dahil sa Akin, ay siyang magliligtas nito" (Lucas 9:23-24).

Kaya inutusan si Timoteo sa talatang 3 na "magtiis ng hirap, gaya ng isang mabuting kawal ni Jesu-Cristo." Ang bawat Cristiano ay tinawag upang maglingkod bilang matapang na kawal, na masigasig na nakikipaglaban para sa pananampalatayang minsanang ibinigay sa mga banal (Judas 3). Madalas gamitin ang larawang ito sa mga Sulat. Pansinin lalo na ang 2 Corinto 10:3-5; Efeso 6:10-18; 1 Tesalonica 5:8, gayundin dito. Ang buhay Cristiano ay walang tigil na pakikidigma. May tatlo tayong tuso at malupit na kaaway na laging nakahanay laban sa atin—ang sanlibutan, ang laman, at ang diyablo—at laban sa lahat ng ito ay tinawag tayo upang manindigan nang matatag. Hindi tayo lumalaban sa sarili nating lakas, kundi sa lakas na ibinibigay Niya na Siyang may-ari sa atin bilang Kanyang mga kawal.

Kaya nakikita natin si Pablo, na hindi pa rin namamatay ang sigasig, na hinihimok ang nakababatang mangangaral na si Timoteo na walang humpay na magpatuloy sa pakikipaglaban para sa katuwiran laban sa lahat ng hukbo ng kasamaan. Siya mismo ay nanatili sa ganitong pagkakawal hanggang sa huli, habang nauunawaan niyang malapit nang matapos ang kanyang mga araw ng pakikipaglaban at hindi magtatagal ay magsusulit siya sa kanyang bahagi sa digmaang ito, kapag tumayo na siya sa Hukuman ni Cristo upang tanggapin ang putong ng katuwiran, ang pagkilala ng Diyos sa tapat na paglilingkod, habang inaabangan niya ang pagpapakita ng kanyang dakilang Heneral na matagal nang nakipaglaban at nagtagumpay para sa kanya.

Ang larawan ng kawal ay nagpapahiwatig ng pagsunod sa mga utos, mahigpit na disiplina, pagpapasakop sa katawan, at katapangan sa pagtatanggol sa katotohanan. Ang mga bagay na ito ay dapat makita sa lahat ng lingkod ni Cristo. Ang landas ng pagtatalaga ng sarili kay Cristo ay hindi madaling daan.

Nangangailangan ito ng matatag na pagtitiis at pananampalatayang hindi natitinag. Ito ang mga katangian ng kawal na kailangan ng bawat Cristiano upang magtagumpay siya sa pakikidigma laban sa kasamaan.

At muli, ang tunay na kawal ay dapat nakahiwalay sa mga gawain ng mundong ito. "Walang kawal na nakikipagdigma ang nagpapasangkot sa mga gawain ng buhay na ito; upang mapalugdan niya ang pumili sa kanya na maging kawal."

Kailangan niyang iwanan ang maraming bagay na kinasanayan niya. Gayundin, ikaw at ako na dati'y mga kawawa at walang Diyos na makamundong tao ay ibinukod na ngayon para sa

Panginoon at tinawag na lumakad nang hiwalay sa sanlibutan, na nakatalaga sa dakilang Kapitan ng ating kaligtasan.

Sa talatang 5, ang mananampalataya ay itinuturing na isang manlalaro, isang taong nakikipagpaligsahan upang manalo: "At kung ang isang tao naman ay nakikipagpaligsahan, hindi siya puputungan, maliban kung siya'y makipagpaligsahan ayon sa tuntunin." Ang mas tumpak o literal na salin ay, "Kung ang isang tao ay lumalahok sa mga palaro, hindi siya puputungan kung hindi niya sinunod ang mga tuntunin." Mahihinuha ng sinumang bumabasa ng mga Sulat na ito na noong kabataan ni Pablo ay malamang na hilig na hilig niya ang palakasan, sapagkat napakarami niyang halimbawang kinuha mula sa mga palaro, gaya ng karera at pakikipagbuno. Inilalapat niya ang mga ito sa buhay ng isang Cristiano.

Kilalang prinsipyo sa palakasan na ang taong lumalahok sa isang paligsahan ay hindi tatanggap ng gantimpala maliban kung sinusunod niya ang mga tuntunin ng laro. Maraming taon na ang nakararaan, nang naglilingkod ako sa mga Laguna Indian sa timog-kanluran, pumasok ako sa isang tindahan isang Sabado ng gabi at nakita ko ang aking Indian na tagapagsalin na nakatayo sa isang silya at nagbabasa mula sa isang pahayagan. Puno ng mga Indian ang tindahan, at isinasalin niya sa kanilang wika ang kanyang binabasa.

Nakasulat sa pahayagan ang ulat tungkol sa Olympic games na ginanap nang taong iyon sa Stockholm, Sweden. Ang lalaking nanalo ng karamihan sa mga premyo ay isang purong Indian, na kilala bilang Jimmy Thorpe. Tuwang-tuwa ang mga Indian na ito habang binabasa at ikinukuwento ng aking tagapagsalin ang lahat ng kanyang tagumpay. Ikinuwento niya sa kanila kung paanong noong iginagawad ang mga gintong medalya at

iba pang tropeo, ang Hari ng Sweden mismo ang nagkabit ng parangal kay Jiminy Thorpe, at hinawakan siya sa kamay sa harap ng lahat ng tao, at sinabi, "Dapat kang batiin. Ikaw ang pinakadakilang amateur na manlalaro sa buong mundo ngayon." Masiglang-masigla ang mga Indian na iyon nang marinig nila na ang isa sa kanilang sariling lahi ay nanaig sa napakaraming ibang manlalaro.

Pumasok ako sa tindahan ding iyon pagkaraan ng ilang linggo. Muli, puno ng mga Indian ang lugar, at nagbabasa sa kanila ang aking tagapagsalin. Pero iba na ang kinalabasan. Wala nang maaliwalas at masasayang mukha. Nagtaka ako kung ano ang nagpabago. Nalaman ko na may ilang puting tao sa bansang ito na labis na nagalit dahil isang Indian ang nag-uwi ng napakaraming premyo, kaya hinalughog nila ang nakaraan ng Indian. Natuklasan nila na isang tag-araw, habang nag-aaral siya sa Carlyle School sa Pennsylvania, naglaro siya sa isang baseball team sa halagang \$5.00 isang linggo. Ipinadala ang impormasyong iyon sa komite, na ipinaabot naman ito sa Hari ng Sweden. Ang naging resulta, kinailangang sulatan ng hari si Jimmy Thorpe upang ibalik ang lahat ng medalya at tropeo dahil hindi siya karapat-dapat sa mga iyon. Ang mga palaro, sabi ng hari, ay para sa mga amateur at hindi para sa mga propesyonal. Tumanggap si Jimmy ng pera sa paglalaro ng bola kaya propesyonal na siya. Kawawang Jimmy, nagpadala siya ng liham sa Hari ng Sweden, na nagsasabing, "Isa lamang akong mahirap at walang-alam na Indian, at hindi ko alam na ang pagtanggap ko ng \$5.00 isang linggo noong isang tag-araw para maglaro sa isang baseball team ay ginawa na pala akong propesyonal. Hindi ko ginustong manlinlang." Ibinalik niya ang lahat ng kanyang parangal.

Habang pinakikinggan ng mga Indian na ito ang ulat na ito, labis silang naantig. Hindi nila maunawaan ang paraan ng puting tao. Pero walang manlalarong karapat-dapat sa gantimpala kung hindi niya sinunod ang mga tuntunin.

Bilang mga Cristiano, nakikipagbuno tayo rito sa mga kapangyarihan ng kasamaan, at gagantimpalaan lamang tayo kung susundin natin ang mga tuntunin. Ang mga tuntunin ay nasa Salita ng Diyos. Dapat nating iayon ang ating pamumuhay sa Salita kung nais nating gantimpalaan.

Sa talatang 6, ang mananampalataya ay tinutukoy bilang magsasaka. Ang *husbandman* ay makalumang salitang Ingles para sa nagbubungkal ng lupa. Una nating mababasa, "Ang magsasakang nagpapagal ang dapat unang makabahagi sa mga bunga." Sa mas literal na salin, mababasa natin, "Ang magsasakang nagpapagal ay saka pa lamang makababahagi sa mga bunga." May gawaing dapat tapusin ang magsasaka: ang kanyang pag-aararo, paghahasik, pagsusuyod, at pag-aani bago niya matamasa ang kanyang bunga. Narito tayo upang magpagal. Naku, anong araw iyon kapag sa wakas ay humarap tayo sa ating Panginoon sa Hukuman ni Cristo at makabahagi sa bunga! Gaano kalaki ang kahulugan nito sa sinuman sa atin na nagkaroon ng pribilehiyong makahikayat ng mga kaluluwa para kay Cristo, na tumayo sa Hukumang iyon kasama ang mga dinala natin sa Kanya, at magsabing, "Narito ako at ang mga anak na ibinigay Mo sa akin!" Gaano katamis pakinggan ng ating mga tainga ang Kanyang "Magaling" sa araw na yaon ng gantimpala!

Idinagdag ni Pablo, "Isipin mo ang sinasabi ko; at bigyan ka nawa ng Panginoon ng pang-unawa sa lahat ng bagay." Kung

tayo ay magpapagal nang tapat para kay Cristo, kailangang si Cristo ang nasa harap natin.

"Alalahanin mo na si Jesu-Cristo, na mula sa binhi ni David, ay muling binuhay mula sa mga patay ayon sa aking Ebanghelyo." "Alalahanin mo... si Jesu-Cristo. "Ito ay tunay na sigaw sa labanan—gaya ng madalas nating marinig nitong mga huling araw ang islogang, "Remember Bataan." Ang salitang *that* ("na") ay wala sa Revised Version. Kapag ginigipit tayo ng kaaway, kahit hanggang sa puntong nawawalan na ng pag-asang mabuhay, alalahanin natin Siya na hindi madaig ng kamatayan kundi bumangon nang may tagumpay mula sa libingan. Siya ang tumatawag sa atin pasulong tungo sa huling tagumpay. Ang Kanyang mga pangako ay hindi kailanman nabibigo. Si Jesu-Cristo ay bumaba sa kamatayan, pinasan ang hatol na nararapat sa ating mga kasalanan upang tayo'y maligtas, at saka umahon nang may tagumpay mula sa kamatayan bilang Kapitan ng ating kaligtasan. At alang-alang sa Kanya, sabi ng Apostol, "nagtitiis ako ng kahirapan, gaya ng isang masamang tao, hanggang sa pagkakagapos; ngunit ang Salita ng Diyos ay hindi nakagapos."

Gaya ng nakita na natin, isinulat ni Pablo ang sulat na ito sa isang piitan sa Roma. Bagaman siya'y ibinilanggo bilang isang kriminal, malinis ang kanyang budhi sa harap ng Diyos at ng tao dahil naroon siya alang-alang sa Ebanghelyo. Sinabi niya, "Tinitii ko ang lahat ng bagay alang-alang sa mga hinirang, upang sila rin ay magtamo ng kaligtasang nasa kay Cristo Jesus na may walang hanggang kaluwalhatian." Ang mga hinirang ay ang mga tumatanggap kay Cristo, ang mga nagtitiwala sa Kanya, na ipinagkakatiwala ang kanilang kaluluwa para sa

walang hanggan kay Jesu-Cristo na namatay para sa mga makasalanan.

Ang huling tatlong talata ng bahaging ito ay karaniwang itinuturing ng mga iskolar na isang maikling tula o himno, na malamang ay inaawit sa mga kapulungang Cristiano noong unang panahon. Nakasulat ito sa anyong may sukat, kaya maaaring ginamit nga ito sa ganoong paraan.

Tapat ang pananalitang ito: Sapagkat kung tayo'y namatay na kasama Niya, tayo rin ay mabubuhay na kasama Niya: kung tayo'y magtiis, tayo rin ay maghahari na kasama Niya: kung Siya'y ating ikaila, ikakaila rin Niya tayo: kung tayo'y hindi sumampalataya, Siya'y nananatiling tapat: hindi Niya maikakaila ang Kanyang sarili, (tt. 11-13)

Anong mga salita ito, "Tayo'y namatay na kasama Niya!" Tayong mga tumanggap sa Kanya bilang Tagapagligtas ay itinuturing ng Diyos na kaisa Niya sa Kanyang kamatayan. May karapatan tayong magsabi, gaya ng sinabi ni Pablo, "Ako'y napako sa krus na kasama ni Cristo: gayunma'y nabubuhay ako; ngunit hindi na ako, kundi si Cristo ang nabubuhay sa akin: at ang buhay na ikinabubuhay ko ngayon sa laman ay ikinabubuhay ko sa pananampalataya sa Anak ng Diyos, na umibig sa akin, at nagbigay ng Kanyang sarili para sa akin" (Galacia 2:20). Namatay tayong kasama Niya, kaya nabubuhay rin tayong kasama Niya. At kung nagtitiis tayong kasama Niya, makababahagi tayo sa Kanyang kaluwalhatian. Maghahari tayong kasama Niya kapag Siya'y bumalik. Ang lahat ng mananampalataya ay nagtitiis na kasama Niya, pero hindi lahat ay nagtitiis para sa Kanya sa parehong antas.

Sa kabilang banda, kung tayong nagpahayag na mga Cristiano ay tumalikod sa Kanya at ikaila ang Kanyang pangalan at patunayang hindi tayo tunay, ikakaila Niya tayo. Sinabi Niya, "Ang sinumang kumilala sa Akin sa harap ng mga tao, ay kikilalanin din siya ng Anak ng Tao sa harap ng mga anghel ng Diyos: ngunit ang nagkakaila sa Akin sa harap ng mga tao ay ikakaila sa harap ng mga anghel ng Diyos" (Lucas 12:8-9). "Kaya ang sinumang mahiya sa Akin at sa Aking mga salita sa mapangalunya at makasalanang salinlahing ito; ay ikahihiya rin siya ng Anak ng Tao, pagdating Niya sa kaluwalhatian ng Kanyang Ama kasama ang mga banal na anghel" (Marcos 8:38).

Ito ay hamon sa pagiging tunay. Hindi nakapagliligtas ang pagpapahayag lamang. Kailangan nating tanggapin si Cristo at magtiwala sa Kanya nang buong puso, at saka natin buong tapang na ipahahayag ang Kanyang pangalan. Kung tayo'y hindi sumampalataya, Siya'y nananatiling tapat. Hindi Niya kailanman babawiin ang Kanyang salita. Hindi mababago ng ating kawalan ng pananampalataya ang Kanyang plano o layunin, ni mababago ang Kanyang katotohanan—hindi Niya maikakaila ang Kanyang sarili. Kailangang maging tapat Siya sa Kanyang sariling katangian.

Malibang maingat nating paghiwalayin ang kaligtasan sa dalisay na biyaya at ang paglilingkod o pagkaalagad, na may pangakong tiyak na gantimpala, malamang na malito tayo kapag pinag-aaralan ang ganitong bahagi. Hindi tayo tinawag upang ipaglaban ang ating daan papunta sa Langit. Kundi bilang mga patungo na sa pinagpalang bayang iyon, tinawag tayo upang maging mga kawal sa hukbo ng ating Panginoon, na nakikipaglaban sa bawat di-banal na bagay na hahadlang sa ating pagsulong o magdudulot ng kahihiyan sa pangalan ng

ating Tagapagligtas. Sa lahat ng ganitong paglilingkod ay gagantimpalaan tayo "sa araw na yaon," ibig sabihin, kapag tumayo tayo sa Hukuman ni Cristo (2 Corinto 5:10).

Ang ating pakikipaglaban sa kapanahunang ito ng biyaya ay hindi, gaya ng sa Israel noong una, laban sa mga kaaway na may laman at dugo. Hindi tayo bumubunot ng tabak upang puksain ang mga kalaban ng ating Panginoon at ng Kanyang Ebanghelyo. Kundi lumalaban tayo sa tabak ng Espiritu laban sa mga espirituwal na kapangyarihan ng kasamaan—ang mga di-banal na puwersang, kung kaya lamang nila, ay magpapawalang-saysay sa ating patotoo sa pamamagitan ng pag-akay sa atin sa mga bagay na magdudulot ng kahihyan sa pangalan Niya na Siyang nagmamay-ari sa atin at Siya nating pinaglilingkuran (Mga Gawa 27:23).

2 Timoteo, Kabanata 4: Wastong Paghahati sa Salita ng Katotohanan

2 Timoteo 2:14-18

Ipaalala mo sa kanila ang mga bagay na ito, at pagbilinan mo sila sa harapan ng Panginoon na huwag silang makipagtalo tungkol sa mga salita, na walang pakinabang, kundi ikasisira pa ng mga nakikinig. Pag-aralan mong mabuti na iharap ang iyong sarili na subok sa Diyos, isang manggagawang hindi kailangang mahiya, na wastong naghahati sa salita ng katotohanan. Ngunit iwasan mo ang mga walang kabanalan at walang kabuluhang daldal, sapagkat lalo pa silang hahantong sa higit na kasamaan. At ang kanilang salita ay kakalat na parang kanser: kabilang dito sina Himeneo at Fileto, na lumihis sa katotohanan, na nagsasabing ang pagkabuhay na muli ay naganap na, at kanilang ibinabagsak ang pananampalataya ng ilan. (tt. 14-18)

Napansin natin na sa ikalawang kabanatang ito, ang mananampalataya ay ipinakikita sa pitong magkakaibang anyo. Napag-usapan na natin siya bilang anak, bilang kawal, bilang manlalaro, at bilang magsasaka. Ngayon naman ay titingnan natin siya bilang isang manggagawa o artisano, isang nagpapagal dito sa mundo para sa kaluwalhatian ng Diyos.

Tinutukoy ang mga bagay na naipaliwanag na niya sa atin, sinasabi ng Apostol sa talatang 14, “Ipaalala mo sa kanila ang mga bagay na ito.” Ibig sabihin, ipaalala kung gaano kahalaga na buong-pusong maglingkod sa Diyos tulad ng isang kawal; na

tandaan na ang manlalarong lumalaban sa paligsahan ay hindi tatanggap ng gantimpala ng nagwagi malibang sumunod siya sa mga tuntunin, kaya napakahalaga na sundin natin ang Salita ng Diyos, sapagkat ito ang ating Aklat ng mga tuntunin.

Kung gusto nating makabahagi sa bunga, kailangang magpagal muna. Kung paanong ang magsasaka ay kailangang mag-araro, maghasik, at magbungkal ng lupa bago siya makaasa ng ani, gayundin naman, kung nais nating tumanggap ng gantimpala sa Hukuman ni Cristo, kailangan tayong magpagal nang tapat at buong-pusong pagtatalaga ngayon.

Huwag din nating kalimutan na ang ating Panginoong Jesu-Cristo ay namatay para sa atin at muling binuhay sa kapangyarihan ng Diyos. Huwag nating kalimutan na ang mensaheng ito ng Ebanghelyo ay ipinagkatiwala sa atin upang ipahayag sa mga naliligaw, anuman ang maging kapalit nito, may paghihirap man o pagkabilanggo. Para kay Pablo, nangahulugan nga ito ng pagkabilanggo at kamatayan. Ngunit dapat nating tandaan, “Tapat ang pananalitang ito: Sapagkat kung tayo’y namatay na kasama Niya, mabubuhay rin tayong kasama Niya: kung tayo’y magtitiis, maghahari rin tayong kasama Niya: kung Siya’y ating ikakaila, ikakaila rin Niya tayo.” Ang lahat ng ito ay dapat nating laging alalahanin habang nagpapatuloy tayo sa paglilingkod sa Panginoon.

Pansinin naman ang natatanging utos na ito, “Pagbilinan mo sila sa harapan ng Panginoon na huwag silang makipagtalo tungkol sa mga salita, na walang pakinabang, kundi ikasisira pa ng mga nakikinig.” Napakadaling maging abala sa maliliit na detalye tungkol sa mensaheng Cristiano, na sa totoo lang ay walang kinalaman sa malalaki at pangunahing usapin. Gaano karami ang nagiging abala sa ganitong mga gilid-gilid na

usapin, idinidiin ang mga ito sa bawat pagkakataon, at hinahati pa nga ang bayan ng Diyos dahil dito, sa halip na bigyang-diin ang mga dakila at sentral na katotohanan ng Salita na napakahalaga. Hindi talaga tayo naglilingkod sa Panginoon kapag nagtatalo-talo tayo tungkol sa mga bagay na walang pakinabang. Tinawag tayo upang ipaglaban ang pananampalataya, hindi upang maging palaaway. Kadalasan, ang maliliit na bagay na ito ang nauuwi sa awayan kapag idinidiin nang labis-labis, higit sa tunay nilang halaga.

Sa kabilang banda, kailangang italaga ng Cristiano ang kanyang sarili sa maingat na pag-aaral ng Kasulatan upang maunawaan niya ang katotohanan at magamit ito nang tama, gaya ng nasa talatang 15: “Pag-aralan mong mabuti na iharap ang iyong sarili na subok sa Diyos, isang manggagawang hindi kailangang mahiya, na wastong naghahati sa salita ng katotohanan.” Sinabi mismo ni Pablo sa ibang bahagi na hindi niya alintana kung sang-ayon man sa kanya ang tao. Sa pagsulat niya sa mga taga-Corinto, sinabi niya, “Sa akin ay maliit na bagay na ako’y hatulan ninyo, o ng paghatol ng tao” (1 Corinto 4:3). Halos walang epekto sa kanya kung sinang-ayunan man siya o sinisi ng mga tao, ngunit lubha niyang hinahangad na siya’y sang-ayunan ng Panginoon. At ito ang idinidiin niya rito para sa atin —na kailangan nating pag-aralan ang Salita upang tayo’y maging kalugud-lugod sa Kanya na tumawag sa atin sa Kanyang biyaya, na nagligtas sa atin sa Kanyang walang hanggang kagandahang-loob, at nag-iwan sa atin dito sa mundo upang Siya’y ating luwalhatiin.

Sa Lumang Tipan ay mababasa natin ang tungkol sa unang anak ni Abraham—ang anak na si Ismael, na ipinanganak ni Agar. Natatandaan ninyo na ang lahat ng iyon ay salungat sa

kalooban ng Diyos. Nagsimulang mag-alinlangan si Abraham kung tutuparin ba ng Diyos ang Kanyang pangako tungkol kay Isaac na isisilang ni Sara. Sa halip na pagpapala ang dumating sa sambahayan, gulo ang dumating. Sa halip na maging kagalakan si Ismael kay Abraham at kay Sara, kabaligtaran pa nga ang nangyari. Mababasa natin tungkol kay Ismael na siya'y "tatahan sa harapan ng lahat ng kanyang mga kapatid" (Genesis 16:12). Pagkalipas ng maraming taon, dumating ang panahon na lilisan na siya sa buhay na ito, at sinasabi sa atin, "Siya'y namatay sa harapan ng lahat ng kanyang mga kapatid" (Genesis 25:18). Si Ismael, ayon sa abot ng ating nalalaman, ay isang taong kailanman, sa buong buhay niya, ay hindi namuhay sa harapan ng Diyos kundi sa harapan ng kanyang mga kapatid. Siya ang uri ng taong hahangaan ng sanlibutan. Taong sanay sa malawak na ilang, isang matapang na mandirigma at mahusay na mangangaso. Taglay niya ang lahat ng katangiang gustong makita ng mga tao sa isa't isa, kaya sinasang-ayunan siya ng kanyang mga kapatid. Ngunit hindi siya sinang-ayunan ng Diyos.

Posibleng-posible na ang isang tao, kahit sa gawain ng Panginoon, ay sang-ayunan ng kanyang mga kapatid ngunit hindi sang-ayunan ng Diyos. Kaya napakahalagang pakinggan ang mga salitang ito, "Pag-aralan mong mabuti na iharap ang iyong sarili na subok sa Diyos." Sapagkat hindi ang pumupuri sa sarili, ni ang pinupuri ng kanyang mga kapatid, ang tiyak na sinasang-ayunan, kundi ang pinupuri ng Panginoon. Ang taong sinasang-ayunan ng Diyos ay ang taong lubos na nagpapahalaga sa pinagpalang Aklat na ito, na nag-aaral nito at nagsisikap na mamuhay sa kapangyarihan ng katotohanang inihahayag dito. Nanalangin si David, "Itatag Mo ang aking mga hakbang sa Iyong salita" (Awit 119:133). Ibinigay sa atin ng Diyos

ang Kanyang Salita, hindi lamang upang ihayag sa atin ang mga kahanga-hanga at mahahalagang bagay tungkol sa dakila at walang hanggang hinaharap, kundi upang sa pamamagitan nito ay matutunan natin kung paano tayo gustong mamuhay ng Diyos habang dumaraan tayo sa mundong ito.

Nanalangin ang Panginoong Jesus para sa Kanyang mga alagad, “Pakabanalin Mo sila sa pamamagitan ng katotohanan: ang Iyong salita ay katotohanan” (Juan 17:17). Habang binubulay-bulay natin ang Salita at hinahayaang ito ang gumabay sa ating buhay, mapapabanal tayo sa praktikal na paraang ito. Naku, ang dami ng mga Bibliyang napapabayaan sa mga tahanan ng bayan ng Diyos! Saanman may Bibliyang napapabayaan, makikita mo rin ang buhay na walang bunga. Makikita mo ang buhay na hindi nakikipag-isa sa Diyos. Walang anuman sa buhay na iyon na tunay na nagpaparangal sa Kanya. Ngunit kung saan ang Salita ni Cristo ay masaganang nananahan sa puso at isip ng isang mananampalataya, doon ay naluluwalhati ang Diyos. Kaya dapat nating pag-aralang mabuti na iharap ang ating sarili na subok sa Diyos.

Ang pag-aaral ng Bibliya ay higit pa sa basta pagbasa nito nang pahapyaw. Ibig sabihin nito ay bigyan ito ng maingat na pansin, ihambing ang isang bahagi ng Kasulatan sa isa pa, at timbangin ang mga salita sa bawat kabanata at bawat talata. Ngunit habang binabasa natin ang mga talata at binubulay-bulay ang mga ito, dapat din nating gamitin ang bawat posibleng tulong na makapagpapalinaw pa sa atin ng mga bagay-bagay, at gawin nating gawain ng ating buhay ang lalong makilala ang Banal na Kasulatan. “Pag-aralan mong mabuti na iharap ang iyong sarili na subok sa Diyos, isang manggagawang hindi kailangang mahiya, na wastong naghahati sa salita ng katotohanan.” Dapat

nating iwasan ang pabaya o padaskol-daskol na pag-aaral ng Salita. Hindi natin dapat ipalit ang sarili nating mga ideya sa Salita. Kung nagpapatayo ka ng bahay at umupa ka ng isang tao para gawin ito, iaabot mo sa kanya ang plano at sasabihin mong sundin niya iyon. Ipagpalagay nating ginawa niya ang trabaho ayon sa sarili niyang gusto at sarili niyang mga ideya. Agad mo siyang tatanggalin. Baka makipagtalo pa siya sa iyo at ipilit na mas maganda ang paraan niya kaysa sa iyo, ngunit sasabihin mo, “Hindi ito ang gusto ko.”

“Alam ko pong hindi ito ayon sa plano,” baka isagot niya, “pero akala ko po mas maganda kung ganito.”

Sasabihin mo, “Wala akong pakialam sa akala mo. Inupahan kita para itayo ang bahay na ito ayon sa planong ibinigay ko sa iyo.”

Ganyan din kapag naglilingkod tayo sa Panginoon. Marami sa atin ang abalang-abala sa tinatawag nating paglilingkod Cristiano, ngunit hindi tayo gumagawa ayon sa Salita. At balang araw ay tatayo tayong nahihya sa harapan ng Diyos dahil sa mga taong nasayang natin sa pagsunod sa sarili nating mga ideya sa halip na magpagabay sa Kanyang tagubilin. Ngunit kung nais nating magpagabay nang ganito, kailangang kilala natin ang Salita at kaya natin itong gamitin nang tama: “Isang manggagawang hindi kailangang mahiya, na wastong naghahati sa salita ng katotohanan.” May ibang mga tagasalin na nagmungkahi ng ibang pagkakasalin ng “wastong naghahati sa salita ng katotohanan.” Ganito ang bersyon ni J. N. Darby: “Pinuputol nang tuwid ang salita ng katotohanan.” Sa tingin ko, napakalalim ng ipinahihwatig nito. Kita ninyo, ang Bibliya ay hindi lamang tumatalakay sa iisang dakilang paksa, ni hindi lamang nagsasalita sa iisang uri ng tao. Kaya habang pinag-

aaralan natin ang Salita, laging mahalagang itanong habang nagbabasa: Para kanino ito isinulat? Ano ang nasa isip ng Diyos nang ibigay Niya ito? Para ba ito sa akin? Tungkol ba ito sa akin, o may kinalaman ito sa ibang grupo ng Kanyang bayan?

Sa 1 Corinto ay makikita natin ang tatlong tiyak na grupo na pinagsalitaan ng Diyos sa Kanyang Salita: ang mga Judio, ang mga Gentil, at ang iglesya ng Diyos (1 Corinto 10:32). Upang wastong mahati ang salita ng katotohanan, kailangan nating isaalang-alang kung aling mga bahagi ng Salita ang isinulat lalo na para sa makalupang bayan ng Diyos, ang mga Judio—aling mga bahagi ang may kinalaman sa mga bansang Gentil bilang ganoon, at aling mga bahagi ang talagang para sa paggabay at pagtuturo sa iglesya. Ito ang tatlong uri ng tao sa mundo ngayon

May panahon na dalawa lamang ang mga ito. Bago ang Pentecostes, dalawa ang uri—mga Judio at mga Gentil. Mula noong Pentecostes, mula nang bumaba ang Espiritu Santo, tatlo na ang grupo sa mundo. Ang ikatlong grupo ay kilala bilang iglesya ng Diyos. At ang pinagpalang Aklat na ito ay maraming nilalaman na talagang para sa iglesya ng Diyos. Ngayon, ang lahat ng Kasulatan ay *para sa* akin, ngunit hindi lahat ng Kasulatan ay *tungkol sa* akin... Ang Kasulatan ng Lumang Tipan ay para sa akin, tulad din ng Bagong Tipan, ngunit mawawalan ako ng saysay kung hahanapin ko, halimbawa, sa aklat ng Levitico o sa aklat ng Cronica at sa ilan pang aklat ng Lumang Tipan, ang gabay sa aking landas sa mundong ito. Gayunman, lahat ng iyon ay bahagi ng Salita ng Diyos, at may pakinabang, “Sapagkat ang lahat ng mga bagay na isinulat nang una ay isinulat upang tayo’y turuan, upang sa pamamagitan ng pagtitiis at ng kaaliwan ng mga Kasulatan ay

magkaroon tayo ng pag-asa” (Roma 15:4). Ngunit kailangan nating matutong wastong hatiin ang Salita at tingnan kung kanino nagsasalita ang Diyos at bakit. Saka natin makikita kung ano ang para sa ating pagkatuto habang sinisikap nating gawin ang Kanyang iniuutos.

Hindi lamang ito ang mga pagkakaibang dapat isaalang-alang kapag sinisikap nating wastong hatiin ang Salita ng katotohanan. Marami pang ibang linya ng katotohanan. Halimbawa, nariyan ang may kinalaman sa ating kaligtasan, na sa biyaya ng Diyos at hindi madadagdagan ng anumang gawa natin. Ngunit malaking pagkakamali kung pababayaang natin ang kaugnay na linya ng katotohanan na may kinalaman sa ating pananagutan bilang mga anak ng Diyos sa mundong ito. Sa isang banda, may mga bahagi ng Kasulatan na tumatalakay sa ating pagkaaring-ganap, na lubos na nakasalalay sa natapos na gawa ng Panginoong Jesus. Hindi ako maliligtas sa pamamagitan ng mga gawa ng katuwiran na aking ginawa. Gayunman, may ibang bahagi ng Kasulatan na lubhang nagbibigay-diin sa mabubuting gawa na dapat sumunod sa pananampalataya kay Cristo, at ipinakikita nila sa akin na kung gagawa lamang tayo ng mabubuting gawa ay makaaasa tayo ng gantimpala sa Hukuman ni Cristo.

Bago Siya umalis, sinabi ni Jesus na isusugo Niya ang Mang-aaliw, ang Espiritu Santo, na kikilos sa paraang iba sa dati Niyang ginagawa. Sinabi ng Tagapagligtas, “Siya’y nananahan sa inyo, at sasa inyo” (Juan 14:17). Ang Espiritu Santo ay kasama na ng bayan ng Diyos bago pa ang baha. Mababasa natin, “Lumakad si Enoc na kasama ng Diyos: at siya’y nawala; sapagkat kinuha siya ng Diyos” (Genesis 5:24). Si Noe ay naging mangangaral ng katuwiran sa loob ng 120 taon habang

itinatayo niya ang arka. Ang Espiritu ni Cristo ang nangangaral sa pamamagitan niya, gaya ng sinasabi ni Pedro sa 1 Pedro 3:20. At sinabi ng Diyos, “Ang Aking Espiritu ay hindi laging makikipagpunyagi sa tao” (Genesis 6:3). Ang Espiritu rin, pagkatapos ng baha, ang gumabay at nag-akay sa mga patriarka. Ang Espiritu ng Panginoon, sa haliging ulap sa araw at haliging apoy sa gabi, ang nanguna sa Israel sa ilang. Siya ang nagsalita sa pamamagitan ng mga propeta. At nang narito si Jesus sa lupa, mababasa natin na ang Espiritu ay ibinigay sa Kanya nang walang sukat.

Kaya kasama Siya ng mga apostol. Nagkaroon sila ng kahanga-hangang pribilehiyo na hindi kailanman natamo ng ibang mga anak ng Diyos—ang presensya ng Espiritu ay kasama nila sa Persona mismo ng Cristo ng Diyos, “sapagkat hindi ibinibigay ng Diyos ang Espiritu sa Kanya nang may sukat” (Juan 3:34). Sinabi ni Jesus, “Siya’y nananahan sa inyo,” at saka, nakatanaw sa bagong dispensasyon, idinagdag Niya, “at [Siya’y] sasa inyo” (Juan 14:17). Ito ang dakilang katotohanan sa kasalukuyang panahon. Kung ikaw ay ipinanganak ng Diyos, kung ikaw ay Cristiano, ang Espiritu Santo ay nananahan sa iyo.

Napakagandang malaman na ang Espiritu ng Diyos ay kumikilos sa mundong ito sa pamamagitan mo at sa pamamagitan ko. Ang banal na Personang ito ay nananahan sa atin! “Hindi ba ninyo nalalaman,” sabi ng Apostol, “na kayo ang templo ng Diyos, at ang Espiritu ng Diyos ay nananahan sa inyo?” (1 Corinto 3:16).

Naku, gaano tayo dapat mag-ingat sa ating pag-uugali kapag naunawaan natin na ang Espiritu ng Diyos, ang makalangit na Panauhing ito, ay nananahan mismo sa ating katawan—tayong mga nagtiwala sa Panginoong Jesus bilang ating Tagapagligtas.

Kailangan nating putulin nang tuwid ang Salita ng katotohanan tungkol sa Persona at gawain ng Espiritu Santo.

Kailangan din nating matutunang makilala ang pagkakaiba ng kaligtasan sa pamamagitan ng biyaya at ng gantimpala sa paglilingkod. Hindi mawawala ang ating kaligtasan, ngunit lagi tayong nasa malubhang panganib na mawala ang gantimpalang ibibigay ng Panginoon sa lahat ng tapat sa Kanya.

Marami pang ibang linya ng katotohanan na dapat nating maunawaan nang malinaw upang tayo'y maging mga manggagawang hindi kailangang mahiya, na pinuputol nang tuwid ang Salita ng katotohanan.

“Ngunit iwasan mo ang mga walang kabanalan at walang kabuluhang daldal, sapagkat lalo pa silang hahantong sa higit na kasamaan.” Ang salitang *daldal* dito ay nangangahulugang “salitang-sanggol.” Maaaring napakarunong ng mga tao ngunit puro daldal lamang sa mga espirituwal na bagay. Tingnan ninyo ang mga dakilang pilosopo. Ano ba ang pilosopo? Isang taong nagsisikap na tuklasin ang hiwaga ng sansinukob. At narito ang isang Aklat na magsasabi sa kanya ng lahat tungkol dito, ngunit tinatalikuran niya ang inihayag ng Diyos at sinisikap niyang tuklasin ang mga bagay sa sarili niyang paraan. “Sa pag-aangking sila’y marurunong, sila’y naging mga hangal” (Roma 1:22). Ang hinog na Cristiano ay tinuturuan ng Salita ng Diyos. Hindi siya nalililang ng mga daldal na ito. Minsan ay sinasabi ng mga tao, “Sa palagay ko, walang pagkakaiba kung ano man ang paniwalaan ng isang tao basta’t taos-puso siya.” Ngunit alam mo sa kaibuturan ng iyong puso na hindi ito totoo.

Maaari kang uminom ng lason, taos-pusong naniniwalang ito’y malinis na tubig, ngunit papatayin ka pa rin nito, tulad din ng kung alam mo kung ano iyon at ininom mo ito para

magpakamatay. Hindi, hindi ka naniniwala na walang pagkakaiba kung ano ang paniwalaan ng isang tao basta't taos-puso siya. Alam mo sa sarili mong puso na ang isang tao ay maaaring taos-pusong mali at magdala ng kapahamakan sa sarili niya at sa iba. Ang kailangan nating matiyak ay nagsalita ang Diyos sa Kanyang Salita. Ang Salita lamang ang magpapanatili sa atin sa tama. Kapag tumalikod tayo sa Salita at bumaling sa mga teorya ng tao, na mga walang kabanalan at walang kabuluhan daldal lamang, lalo pa itong hahantong sa higit na kasamaan. Pinatutunayan ng karanasan na walang taong mamumuhay nang tama kung tinatanggihan niya ang katotohanan ng Salita.

Kailangan nating malaman ang katotohanan ng Diyos upang makalakad tayo sa katotohanan. Binanggit dito ng Apostol ang dalawang taong nabigo rito—dalawang taong lumihis sa kamalian at nagligaw sa iba. Sinabi niya, “At ang kanilang salita ay kakalat na parang kanser: kabilang dito sina Himeneo at Fileto, na lumihis sa katotohanan, na nagsasabing ang pagkabuhay na muli ay naganap na, at kanilang ibinabagsak ang pananampalataya ng ilan.”

“At ang kanilang salita ay kakalat na parang kanser”—tulad ng kanser sa katawan, lalo itong lalala. Narito ang dalawang lalaking maliwanag na naging kamanggagawa, kahit papaano, ni apostol Pablo. Anuman ang nangyari, kinilala sila bilang mga mangangaral at gurong Cristiano, ngunit napalayo sila sa katotohanan. Tinalikuran nila ang inihayag na Salita ng Diyos at bumaling sa walang kabuluhan haka-haka, na nagsasabing, “Ang pagkabuhay na muli ay naganap na.” At sa maling turong ito ay ibinagsak nila ang pananampalataya ng ilan. Maaaring mukhang maliit na bagay kung naganap na o hindi pa ang

pagkabuhay na muli, ngunit napakalaking bagay nito. Kung tama sila, mawawalan ng saysay ang ating pag-asa kay Cristo.

Loobin nawa ng Diyos na ikaw at ako na nagpapahayag ng pagpapasakop kay Cristo ay lalong magbigay-pansin sa Aklat na ito, upang ang ating mga Bibliya ay hindi mapabayaang kundi tapat na mabasa nang may pag-asa sa Espiritu ng Diyos, habang binubuksan Niya sa atin ang katotohanan upang tayo'y makalakad sa kapangyarihan nito.

2 Timoteo, Kabanata 5: Paghiwalay at Paglilingkod

2 Timoteo 2:19-26

Gayunman, ang matibay na saligan ng Diyos ay nananatiling matatag, na may ganitong tatak, Nakikilala ng Panginoon ang mga Kanya. At, Lumayo sa kasamaan ang bawat isang tumatawag sa pangalan ni Cristo. Ngunit sa isang malaking bahay ay hindi lamang mga sisidlang ginto at pilak ang naroroon, kundi mayroon ding kahoy at putik; at ang ilan ay sa karangalan, at ang ilan ay sa kawalang-dangal. Kaya kung nilinis ng isang tao ang kanyang sarili mula sa mga ito, siya'y magiging sisidlan sa karangalan, pinabanal, at nararapat na gamitin ng Panginoon, at nakahanda sa bawat mabuting gawa. Layuan mo rin ang masasamang pita ng kabataan: kundi sundin mo ang katuwiran, pananampalataya, pag-ibig, kapayapaan, kasama ng mga tumatawag sa Panginoon mula sa malinis na puso. Ngunit iwasan mo ang mga hangal at mangmang na pagtatanong, yamang nalalaman mong nagbubunga ang mga ito ng mga away. At ang lingkod ng Panginoon ay hindi dapat makipag-away; kundi maging mahinahon sa lahat ng tao, may kakayahang magturo, mapagpasensya, na may kaamuang tinuturuan ang mga sumasalungat; baka sakaling bigyan sila ng Diyos ng pagsisisi tungo sa pagkilala ng katotohanan; at upang sila'y makabalik sa katinuan at makawala sa bitag ng diyablo, na binihag niya upang gawin ang kanyang kalooban. (tt. 19-26)

Sa pag-aaral natin ng mga naunang talata ng kabanatang ito, nakita natin ang mananampalataya na ipinakikita sa limang magkakaibang anyo: bilang anak, kawal, manlalaro, magbubukid (o magsasaka), at manggagawa o artisano. At ngayon, sa mga huling talatang ito, titingnan natin siya sa dalawa pang katangian: una, bilang sisidlan na nagpapakita ng kaluwalhatian ng Diyos; at ikalawa, bilang lingkod ng Panginoon.

Ang lahat ng narito ay nakatuon sa paghina at katiwaliang papasok sa iglesyang nagpapahayag. Nagsimula na ito noon pa man at, gaya ng nakita natin, maraming iniligaw sina Himeneo at Fileto. May kawili-wiling bagay sa mismong mga pangalan nila, na nagpapahiwatig na sila'y mga taong kaaya-aya at kalugud-lugod ang ugali, at gayunman ay ginagamit nila ang likas nilang alindog upang iligaw ang bayan ng Diyos. Ang Himeneo ay talagang ang lalaking “umaawit”; ang salita ay nangangahulugang “awit sa kasalan.” Ang Fileto naman ay ang lalaking “humahalik”; ang pangalan ay nangangahulugang “mangingibig.” Talagang bagay na magkasama ang dalawang iyan! Ang dalawang huwad na gurong ito ay nagsisikap na iligaw ang mga iglesya.

Hindi ka kailanman makatitiyak sa isang tao dahil lamang mabait at kaakit-akit ang kanyang personalidad. Ang mga ministro ni Satanas, tulad ni Satanas mismo, ay maaaring lumitaw sa napakapanghikayat na anyo. Kaya sinasabi sa atin ng Apostol na tayo'y magbantay. Gaano man karami ang maling turong pumasok, “Gayunman, ang matibay na saligan ng Diyos ay nananatiling matatag.” Sinabi ng ating pinagpalang Panginoon kay Pedro, “Sa ibabaw ng batong ito [si Cristo, ang Anak ng Diyos na buhay] ay itatayo Ko ang Aking iglesya; at ang

mga pintuan ng Impiyerno ay hindi mananaig laban dito” (Mateo 16:18). Ang buong kapangyarihan ng kaaway ay ibinuhos laban sa iglesia ng Diyos sa paglipas ng mga siglo, ngunit nananatili ang iglesia at mananatili hanggang sa muling pagdating ng Panginoon. “Na may ganitong tatak, Nakikilala ng Panginoon ang mga Kanya.” Maaaring hindi natin alam nang tiyak, ngunit hindi tayo ang dapat humatol.

Gayunman, may pananagutan tayong lumakad sa katotohanan at lumayo sa kamalian. “At, Lumayo sa kasamaan ang bawat isang tumatawag sa pangalan ni Cristo [o, ng Panginoon].” Kailangang-kailangan ang paghiwalay sa kilalang kasamaan. Inuutusan tayong lumayo sa kasamaan, o sa kawalang-batas, lumayo sa sariling kalooban, at kasama rito ang lahat ng anyo ng kawalang-kabanalan at pagkamakamundo. “Lumayo sa [kawalang-batas] ang bawat isang tumatawag sa pangalan ni Cristo,” lumayo sa paggawa ng sarili niyang gusto. Malulutas nito ang maraming tanong ng mga batang Cristiano. Napakaraming batang Cristiano ang nagsasabi, “Masama bang gawin ito? Masama bang gawin iyon?” Hindi iyan ang tanong na dapat itanong mo bilang Cristiano. Sa halip, dapat itanong ng isa, “May pakinabang ba ito? Makatutulong ba ito upang lalong maging mahalaga sa akin ang aking Panginoon? Ilalapit ba ako nito sa Kanya?” Bawat Cristiano ay dapat magkaroon ng hangaring bigyang-lugod ang Panginoong Jesu-Cristo. Ang tunay na pamumuhay Cristiano ay pagpapasakop sa Kanyang kalooban.

Sa sumunod na talata, gumamit ang Apostol ng isang maikling talinghaga. Sinabi niya, “Sa isang malaking bahay [ibig sabihin, bahay ng isang mayamang tao, isang mansyon] ay hindi lamang mga sisidlang ginto at pilak ang naroroon, kundi mayroon ding

kahoy at putik; at ang ilan ay sa karangalan, at ang ilan ay sa kawalang-dangal.” Pagpasok mo sa ganoong malaking bahay, maaaring makita mo sa aparador sa silid-kainan ang magagandang kopang pilak, ginto, o kristal, at iba pang sisidlan, samantalang sa kusina at sa bodega sa ilalim ng bahay ay may mga sisidlang putik at sisidlang yari sa mas mababang uri ng metal. “Ang ilan ay sa karangalan, at ang ilan ay sa kawalang-dangal.” Ang mga sisidlan sa karangalan ay para sa kasiyahan ng pamilya at ginagamit sa paghahain sa kanilang mga panauhin. Ang mga sisidlang ito ay hayag na nakadispley kung saan makikita ng lahat. Kailangang panatilihin malinis at makintab ang mga ito, at pagkatapos ng bawat gamit ay kailangang ihiwalay sa iba pang sisidlang mas mababa ang halaga.

“Kaya kung nilinis ng isang tao ang kanyang sarili mula sa mga ito, siya’y magiging sisidlan sa karangalan.” Bawat Cristiano ay dapat maging sisidlan na nagpapakita ng kaluwalhatian ng Diyos sa mundong ito—isang sisidlan sa karangalan. Ngunit upang mangyari ito, kailangan tayong maging malinis, hindi lamang malinis ang ating sarili kundi malinis din sa ating mga pakikisama. Dapat nating linisin ang ating sarili sa pamamagitan ng paghiwalay sa masasamang kasama at sa lahat ng hindi banal sa ating buhay. Sa gayon ay magiging mga sisidlan tayo “sa karangalan, pinabanal, at nararapat na gamitin ng Panginoon, at nakahanda sa bawat mabuting gawa.”

Hayaan ninyong ilarawan ko ito. Ipagpalagay nating nasa isang malaking bahay tayo. Nagdala ang may-bahay ng ilang kaibigan sa kanyang tahanan, at nais niya silang handaan. Kaya pumunta siya sa silid-kainan at naghanap ng magagandang kopa, ngunit wala. Tinawag niya ang isang katulong at itinanong kung

nasaan ang mga kopa—ang mga kopang pilak, o ang mga kristal, anuman ang mga iyon. Sumagot ang katulong, “Naku, may handaan po rito kagabi, at lahat ng sisidlan ay nasa kusina pa para hugasan.” Inutusan siya ng may-bahay na pumunta roon, hugasan ang mga iyon, at dalhin sa kanya upang mapagsilbihan ang kanyang mga panauhin. Kailangang ihiwalay ng katulong ang mahahalagang sisidlang ito sa lahat ng halu-halong nasa lababo sa kusina. Bawat piraso ay kailangang linisin, isa-isang hugasan, at sa gayon ay maging angkop na gamitin. Pagkatapos ay dinala niya ang mga ito at iniharap sa may-bahay, na kumuha sa mga sisidlan at ginamit ang mga iyon sa karangalan.

Kita ninyo, ang mga Cristiano ay tulad ng mga sisidlang iyon. May malungkot na halu-halong kalagayan sa Sangkakristiyanuhan ngayon, ligtas at hindi ligtas, na madalas ay magkasama sa iisang pakikisama ng iglesia. May mga nagpapahayag na kilala nila ang Panginoon at may mga hindi kailanman nagpapahayag sa Kanya, at nagtataka ang mga tao kung bakit napakaliit ng kapangyarihan at pagpapala. Kung nais mong bigyang-lugod ang Panginoong gumawa sa iyo na Kanyang sariling pag-aari, kailangan mong ihiwalay ang iyong sarili sa lahat ng marumi. Saka ka magiging “sisidlan sa karangalan, pinabanal, at nararapat na gamitin ng Panginoon, at nakahanda sa bawat mabuting gawa.”

Idinagdag ni Pablo, “Layuan mo rin ang masasamang pita ng kabataan.” Ang kabataan ang panahon na nangingibabaw ang likas na mga pagnanasa, kung kailan hayag na hayag ang pagkamakalaman at masamang pita. Dapat nating takasan ang mga bagay na ito. Hindi natin dapat hayaang maghari ang mga ito sa atin. Sa halip, dapat nating “sundin ang katuwiran,

pananampalataya, [pag-ibig], kapayapaan, kasama ng mga tumatawag sa Panginoon mula sa malinis na puso.” Dapat tayong humiwalay sa mga marumi, at makisama sa mga lumalakad sa harapan ng Diyos sa katuwiran at kabanalan ng buhay.

Kasunod nito, binabalaan tayo laban sa pagkaabala sa mga walang kabuluhang bagay. Sinabi niya, “Ngunit iwasan mo ang mga hangal at mangmang na pagtatanong, yamang nalalaman mong nagbubunga ang mga ito ng mga away.” Matapos tayong manindigan para sa Diyos, matapos tayong lumabas mula sa sanlibutan o mula sa isang makamundong iglesia kung saan hindi na ipinangangaral ang katotohanan, napakadaling maging kampakante sa sarili at maging abala sa maliliit na usapin, at sa gayon ay mawala ang tamis at pagkakaakit-akit na dapat makita sa isang taong ibinukod para sa Panginoon mismo.

Sa sumunod na talata ay makikita natin ang ikapitong anyo kung paano ipinakikita ang mananampalataya sa kabanatang ito. “At ang lingkod ng Panginoon ay hindi dapat makipag-away; kundi maging mahinahon sa lahat ng tao, may kakayahang magturo, mapagpasensya.” Mahirap kung minsan ang maging tapat sa katotohanan nang hindi nagiging palaaway. Tinawag tayo upang “masikap na ipaglaban ang pananampalatayang minsan magpakailanman ay ibinigay sa mga banal” (Judas 3). Hindi tayo dapat maging palaaway o mareklamo, na nagpapakita ng masamang espiritu tungkol sa mga tamang bagay, kundi dapat tayong makilala sa espiritu ng biyaya kahit na matatag tayong naninindigan para sa Salita ng Diyos. “Na may kaamuang tinuturuan ang mga sumasalungat.” Ang taong sumasalungat sa katotohanan ay gumagawa ng pinsala sa kanyang sarili. Kailangan nating tandaan ito.

Gagawin tayo nitong mabait at maalalahanin habang sinisikap nating ibalik sila mula sa kamalian, “baka sakaling bigyan sila ng Diyos ng pagsisisi tungo sa pagkilala ng katotohanan.” Ang ilan na naging pinakamapait na kaaway ng Ebanghelyo ay nadala kay Cristo dahil sa tapat na pakikitungo. “At upang sila’y makabalik sa katinuan at makawala sa bitag ng diyablo, na binihag niya upang gawin ang kanyang kalooban.”

Ang ikalawang kabanatang ito ng 2 Timoteo ay may napakahalagang mensahe para sa atin sa mga panahong ito ng paghina, kung kailan laganap sa lahat ng dako ang katiwalian at maling doktrina. Ito ang panahon na ang mga mananampalataya sa Panginoong Jesu-Cristo ay kailangang mas maging maingat sa kanilang pakikisalamuha sa mga bagay na dumudungis sa espiritu. Kailangan nating isapuso ang mga salitang ito, at ihiwalay ang ating sarili sa lahat ng marumi at lahat ng hindi banal. Kailangan nating ipaubaya nang lubusan ang ating sarili sa Panginoon upang gabayan at patnubayan Niya tayo, nang sa gayon ay maging mga sisidlan tayo sa karangalan. Ipakita natin si Cristo sa ating buhay sa paraang gagawin nating kaakit-akit ang katotohanan sa mga hindi pa nakakakilala sa Kanya. Kung minsan ay nakasasama pa tayo sa mismong layuning ipinaglalaban natin dahil sa malupit at hindi mabait na espiritung namamayani sa atin. Matagal din bago naunawaan ng marami sa atin ang ilan sa mga bagay na ito, kaya dapat tayong maging matiyaga at maunawain sa pakikitungo sa iba na hindi pa nakauunawa ng mga ito.

Sa pagsulat niya sa mga taga-Filipos, sinabi ng Apostol, “Kaya nga, tayong lahat na ganap ay magkaroon ng ganitong pag-iisip: at kung sa anumang bagay ay iba ang inyong iniisip, ito man ay ihahayag sa inyo ng Diyos. Gayunman, sa anumang

antas na ating naabot na, lumakad tayo ayon sa gayunding tuntunin, isipin natin ang gayunding bagay” (3:15-16).

2 Timoteo, Kabanata 6: Mga Katangian ng Huling mga Araw

2 Timoteo 3:1-9

Sa Unang Sulat ni Pablo kay Timoteo, gaya ng nakita na natin, binanggit niya ang mga huling panahon, at inilarawan niya ang mga kalagayang matagal nang natupad—mga kalagayan na, gayunman, ay napakalayo pa sa hinaharap noong isinulat niya iyon. Sinabi niya, “Sa mga huling panahon ay may ilang tatalikod sa pananampalataya, na makikinig sa mga espiritung mandaraya at sa mga aral ng mga demonyo; na nagsasalita ng kasinungalingan sa pagpapaimbabaw; na ang kanilang budhi ay tila pinaso ng mainit na bakal; na nagbabawal mag-asawa, at nag-uutos na umiwas sa mga pagkain, na nilikha ng Diyos upang tanggapin nang may pasasalamat ng mga sumasampalataya at nakakaalam ng katotohanan.”

Kailangan lang nating lumingon sa tinatawag nating “Dark Ages” o Madilim na Panahon para makita ang katuparan ng mga salitang ito. Makikita natin ito sa pagtalikod ng Romanismo, sa pagturing sa isang madreng walang asawa o sa isang monghe na hindi nag-aasawa bilang mas banal kaysa sa Cristianong asawa at ina, o asawa at ama. “Nag-uutos na umiwas sa mga pagkain,” na para bang ang mga ito ang nag-aakay sa tao sa kasalanan, at ang pag-iwas sa mga ito ay nagpapabanal sa kanya. Alam natin kung paano natupad ang lahat ng iyan.

Ngayon naman ay sumulong pa tayo sa agos ng panahon. Dumating na tayo sa sarili nating panahon—ang mga huling araw na binabanggit sa Ikalawang Sulat na ito. (Para mas

malawak na maipaliwanag ang talatang ito kaysa sa pinahintulutan ng oras noong ito’y ipinangaral, ipinalit ko rito ang isang bahagi ng aking aklat na *The Midnight Cry*.) Sabi ni Pablo:

Alamin mo rin ito, na sa mga huling araw ay darating ang mapanganib na mga panahon. Sapagkat ang mga tao ay magiging maibigin sa sarili, maibigin sa salapi, mayabang, palalo, mapamusong, masuwayin sa magulang, walang utang na loob, hindi banal, walang likas na pagmamahal, hindi marunong magpatawad, mapanirang-puri, walang pagpipigil sa sarili, mabangis, namumuhi sa mabuti, taksil, padalus-dalos, mapagmataas, maibigin sa kalayawan kaysa maibigin sa Diyos; na may anyo ng kabanalan, ngunit itinatakwil ang kapangyarihan nito; layuan mo ang mga ganyan. Sapagkat sa ganitong uri nabibilang ang mga pumapasok nang palihim sa mga bahay, at bumibihag sa mga hangal na babaeng puno ng kasalanan, na nadadala ng sari-saring pagnanasa, na laging nag-aaral pero hindi kailanman makarating sa pagkaalam ng katotohanan. At kung paanong sina Jannes at Jambres ay sumalungat kay Moises, gayundin naman ang mga ito ay sumasalungat sa katotohanan: mga taong masama ang pag-iisip, itinakwil tungkol sa pananampalataya. Ngunit hindi na sila makapagpapatuloy pa: sapagkat ang kanilang kahangalan ay mahahayag sa lahat, gaya ng nangyari rin sa mga iyon. (tt. 1-9, 1911 version)

Ito ang mga pangunahing katangian ng “huling mga araw”—ang pagtatapos ng panahon ng iglesia, na susundan agad ng pagbabalik ng Panginoon. May mananampalataya ba sa Banal

na Kasulatan na mag-aalinlangan na nasa kalagitnaan na tayo ng mga araw na iyon?

Pero baka may tumutol dito: “Kailan ba naging iba ang mga tao sa pangkalahatan kaysa sa inilalarawan dito? Hindi ba’t inuulit lang nito ang sinabi na ni Pablo nang ilarawan niya ang paganong sanlibutan noong panahon niya (Roma 1:29-32)? Sa anong natatanging paraan mas angkop ito ngayon kaysa noon?” Sa mga tanong na ito na natural lang namang itanong, ito ang sagot ko: totoo, ang mga bagay na ito ay laging naglalarawan sa mga pagano, pero sa 2 Timoteo 3, ang inilalarawan ng Espiritu Santo ay ang kalagayan ng iglesyang *nagpapanggap* o *nagpapahayag* lamang ng pananampalataya sa mga huling araw! Hindi ang mga hayagang masama at walang Diyos ang inilalarawan dito. Kundi ang mga may anyo ng kabanalan pero itinatakwil ang kapangyarihan nito. Ito ang nagpapabigat nang husto sa talatang ito at nagbibigay rito ng napakalaking kahalagahan sa panahon natin ngayon. May dalawampu’t isang pangunahing katangian sa hulang ito tungkol sa kalagayan ng iglesya sa mga huling araw, at upang mabigyan ng mambabasa ng nararapat na bigat ang bawat isa, babanggitin ko ang mga ito nang maikli ayon sa pagkakasunod-sunod.

1. “Ang mga tao ay magiging maibigin sa sarili.” Ito ang mga taong abala sa sarili, kabaligtaran ng mga maka-Diyos sa lahat ng panahon na nakasumpong ng kagalakan at kaluguran sa paglingon palayo sa sarili patungo sa Diyos na nakikita kay Cristo. Ito ang panahon ng makasarili, sa espirituwal man o sa makalaman. Ang Diyos daw nila ay nasa “loob” nila, sabi nila, at wala sa labas. Hindi nila ito

itinatago. Kapag sinasabi nilang mahal nila ang Diyos, ang totoo'y ang sarili nila ang kanilang mahal.

2. “Maibigin sa salapi.” Kailangan pa bang pag-usapan ito? Napakalalaking kayamanang tinipon ng mga taong nagsasabing naniniwala sila sa Biblia at sa patotoo nito! Anong tanawin iyan para sa mga anghel at mga demonyo! Noong unang panahon ay may isang Simon Magus. Napakarami na niyang kahalili sa nagpapanggap na iglesya ngayon, at ang utos na “huwag makisalo” sa taong sakim o mangingikil ay sa karamihan ng lugar ay patay na salita na lamang.
3. “Mayabang.” Basahin ninyo ang mga pahayagang tinatawag na Cristiano, dumalo kayo sa malalaking kumbensiyon ng Sangkakristiyanuhan para sa kabataan o matatanda. Pakinggan ninyo ang mga tanyag na mangangaral sa panahong ito. Ano ang kanilang paksa? “Mayaman, at nagkamit ng maraming ari-arian, at hindi nangangailangan ng anuman!” Ang mga mabubulaklak at mapagmalaking salita ay pinapalakpakan nang may tuwa ng mga taong namumuhay sa paraiso ng mga hangal, kahit ang nagsasalita ay mga taong pinupunit-punit ang Biblia, at itinatatwa ang halos lahat ng katotohanang nilalaman nito.
4. “Palalo.” Napakapalalo kaya’t ipinagmamalaki pa nila ang kanilang kahihiyan—binabati pa nila ang sarili sa mismong mga bagay na buong higpit na hinahatulan ng Salita ng Diyos. Palalo sa inaakala nilang pagiging nakahihigit; palalo sa kanilang husay magsalita; palalo sa kanilang maling tinatawag na “kultura”; palalo maging sa kanilang kawalang-galang sa Diyos, na ipinagbubunyi pa bilang tanda ng malawak na pag-iisip at ng mataas na pinag-

aralan! Gaano kaya kasuklam-suklam ang lahat ng ito sa Kanya na nagsabi, “Pasanin ninyo ang Aking pamatok, at mag-aral kayo sa Akin; sapagkat Ako’y maamo at mapagpakumbabang puso.”

5. “Mapamusong!” Oo, nariyan na—ang malaki at pangit na salitang iyan na nag-aatubili tayong gamitin, pero ang Espiritu Santo Mismo ang pumili nito upang ilarawan ang mga taong sumusuweldo bilang mga ministro ni Cristo pero ginagamit ang kanilang tungkulin upang lapastanganin at itatwa ang Kanyang pangalan! Mga mapamusong! Oo nga, ang buong hukbo ng mga bagong teologo, na maling tinatawag na “higher critics,” at lahat ng kauri nila—lahat ng nagtatatwa sa pagka-Diyos ng Anak, sa Kanyang pagkapanganak sa birhen, sa Kanyang banal na pagkatao—mga mapamusong, bawat isa sa kanila, at bilang ganoon ay hahatulan nang walang awa sa pag-aani ng poot na napakalapit na! At isipin ninyo ang kawalang-katapatan kay Cristo ng mga Cristiano—mga tunay na Cristiano, ang ibig kong sabihin—na nakakaupo at nakikinig sa ganitong mga tao linggu-linggo, at masyadong mahiyain para tumutol, o masyadong walang pakialam para sumunod sa Salita, “Layuan mo ang mga ganyan!”
6. “Masuwayin sa magulang.” Isa ito sa pinakamabibigat na kasalanan ng panahong ito, at nagpapahiwatig ito na malapit nang gumuho ang buong kaayusan ng lipunan sa kasalukuyang anyo nito. Walang duda na ang paglaban sa awtoridad ay isa sa mga natatanging katangian ng panahon. Ayaw ng mga bata na sila’y pigilan, at ang mga magulang naman ay halos nawalan na ng pakiramdam ng kanilang pananagutan sa sumisibol na henerasyon.

Masyado bang malungkot ang pananaw na ito? Gayunman, natitiyak kong kaunting maingat na pag-iisip lang ay makukumbinsi ang sinumang makatwirang tao na totoo ito. At masasabi nating isang tiyak na prinsipyo, na ang mga batang hindi sinanay sa pagsunod sa magulang ay hindi rin madaling susunod sa Diyos. Matagal na tayong naghahasik ng hangin sa bagay na ito, bilang mga bansa at bilang mga pamilya. Tiyak na susunod ang pag-aani ng ipu-ipo.

7. “Walang utang na loob.” Ito ang pagtatatwa sa Banal na Pagkakaloob ng Diyos—lubusang paglimot sa Pinagmumulan ng lahat ng pagpapala, sa buhay na ito man o sa espirituwal. Ang mga dayami ang nagpapakita kung saan bumabaling ang hangin, at maging sa “napakaliit na bagay,” gaya ng tawag dito ng iba, na ang pagtalikod sa mabuti at makalumang kaugalian, na lubos na ayon sa Kasulatan, ng pagpapasalamat bago kumain, makikita natin kung gaano kalaganap ang kasalanan ng kawalan ng utang na loob sa mga nagsasabing sila’y Cristiano. Pumasok kayo sa mga restawran o iba pang kainan. Gaano kadalas ninyong makikilala ang mananampalataya sa hindi mananampalataya?
8. “Hindi banal.” Ang maka-Diyos na paghiwalay sa sanlibutan ayon sa Biblia ay pinagtatawanan bilang “pagkapanatiko” at “Puritanismo.” Ang pumalit dito ay isang masaya at magulong pagkamakamundo na hindi bagay sa pagpapahayag na tayo’y Cristiano. Ang kabanalan ng puso—ang natatanging katangian ng Cristiano—gaano na lang kadalang makita ngayon! Hindi kailangang maging hayagang masama para maging hindi banal. Ang pagbitaw

sa hangganang naghihiwalay sa mananampalataya at sa hindi mananampalataya ay kawalan na ng kabanalan.

9. “Walang likas na pagmamahal.” Sinisira na ang mga pundasyon ng buhay-pamilya. Ang mga diborsiyong hindi ayon sa Kasulatan at ang lahat ng kaugnay na kasamaan nito ay naglalalatag ng madilim na anino sa nagpapanggap na iglesya, gayundin sa buong lipunan.
Ang sumunod na walong hindi banal na katangian ay hindi ko na kailangang talakayin isa-isa. Ang pagbanggit lang sa mga ito ay sapat na para gisingin ang puso at manghilakbot ang kaluluwa kapag naaalala natin kung paano pinahihintulutan at lumalaganap ang mga ito sa malaking katawan ng mga nagpapanggap na mananampalataya.
10. “Hindi marunong magpatawad”
11. “Mapanirang-puri” (Mag-ingat tayo na baka matagpuan tayo, nang halos hindi natin namamalayan, sa makademonyong pangkat na ito!)
12. “Walang pagpipigil sa sarili”
13. “Mabangis”
14. “Namumuhi sa mabuti”
15. “Taksil”
16. “Padalus-dalos”
17. “Mapagmataas”
Ang huling ito ang malaking dahilan ng mga pangahas na bagay na buong kapalaluang sinasabi ng mga dalubhasang doktor laban sa Kasulatan at sa mga dakilang saligan ng pananampalataya, at kampanteng tinatanggap ng mga tagapakinig na hindi pa ipinanganak na muli. Tunay ngang

dumating na ang panahon “na hindi nila titiisin ang wastong aral, kundi ayon sa sarili nilang pagnanasa ay magtitipon sila para sa kanilang sarili ng mga guro, dahil makati ang kanilang tainga” (2 Timoteo 4:3, 1911 version).

18. “Maibigin sa kalayawan kaysa maibigin sa Diyos.” Hindi ba’t halos iisipin ninyong isinulat ang mga salitang ito ng isang maalab na tagapangaral sa panahon natin ngayon? Gaano kaangkop na inilalarawan nila, sa isang maikling parirala, ang pinakakapansin-pansing katangian ng relihiyosong mundo. Pumasok na ang iglesya ng Diyos sa negosyo ng aliwan! Kailangang maaliw ang mga tao, at dahil kailangan ng iglesya ang pera ng mga tao, napipilitan ang iglesya na ibigay ang hinihingi at punan ang kanilang pananabik! Paano pa nga ba mapagsasama-sama ang mga mapagpaimbabaw na walang Diyos? Paano pa maaakit ang napakaraming binata at dalagang hindi pa nagbabalik-loob sa mga “serbisyo”? Kaya ang palabas ng pelikula at ang aliwan, sa anyo ng *musicale* (sagrado pa raw siguro!) at minstrel show, ang pumapalit sa pangangaral ng Ebanghelyo at sa taimtim na pagsamba sa Diyos. At sa ganito, ang mga kaluluwang walang Cristo ay hinehele sa pagtulog at pinararamdam na sila’y “relihiyoso” habang pinagbibigyan ang bawat makalamang pagnanasa sa ilalim ng basbas ng huwad na tinatawag na iglesya! At ang wakas? Anong paggising iyon!
19. “Na may anyo ng kabanalan, ngunit itinatakwil ang kapangyarihan nito.” Kailangan ng tao ng kahit anong anyo ng pagpapahayag ng relihiyon, kaya ang panlabas na bagay ay pinananatili kahit wala na ang buhay nito. Kaya naghahari ang pormalidad kung saan ang pagkapanganak

na muli, ang pagbabalik-loob sa Diyos, ang pagpapabanal ng Espiritu, at ang lahat ng bagay na talagang mahalaga ay matagal nang halos itinatatwa. Ang karamihan sa tinatawag na “miyembro ng iglesya” ay hindi man lang nagsasabing sila’y naligtas o tinatahanan ng Espiritu. Banyaga ang lahat ng ito sa kanilang paraan ng pag-iisip o pananalita. Ang Ebanghelyo, na siya lamang “kapangyarihan ng Diyos sa ikaliligtas,” ay bihirang ipangaral at, para sa karamihan, hindi naman nila hinahanap! Makakalayo pa ba nang husto ang paghina at pagtalikod? Pero may mas malalalim pang kailaliman na aabutin!

20. Feminismo. Hindi, hindi ninyo makikita ang salitang iyan—pero basahin ninyong muli ang talatang 6, nang dahan-dahan at may pagninilay. Hindi ba’t nagpapahiwatig ito ng isang malaking kilusang feminista sa madidilim na araw na ito? “Mga hangal na babae, na puno ng sari-saring pagnanasa”—naghahangad ng mga bagay na sa walang hanggang karunungan ng Diyos ay ipinagbawal Niya sa kanila: awtoridad, katanyagan, pagkalalaki, at kung anu-ano pa? Kaya iniwan nila ang sarili nilang kalagayan at gumagawa ng bagong relihiyon na bagay sa kanilang gusto. Wala bang kahalagahan na ang ganitong mga babaeng madamdamin ang mismong mga kasangkapang ginamit ni Satanas sa pagsisimula at pagpapalaganap ng napakaraming makabagong uso? Kailangan pa bang banggitin sina Mesdames Blavatsky, Besant, at Tingley ng Theosophy; ang kaugnayan ng magkakapatid na Fox sa makabagong Spiritism; si Mrs. Mary Baker Glover Eddy at ang kanyang hukbo ng mga babaeng practitioner sa relihiyon ng kababaihan na maling tinatawag na “Christian Science”; ang nerbiyosang si Ellen G. White at ang kanyang

sistemang batay sa mga pangitain, ang “Seventh-day Adventism”; si Ella Wheeler Wilcox at ang kanyang mga kasama sa pagpapalaganap ng tinawag nilang “New Thought,” na walang iba kundi ang lumang kasinungalingan ng diyablo, “Kayo’y magiging gaya ng mga diyos,” sa makabagong kasuotan; at ang mga babaeng tagapagpaliwanag ng mga kalinlangan ng “Silent Unity,” o “Home of Truth”? Ang lahat ng ito ay nasa labas ng kawan na “orthodox.” Pero kapag tumingin tayo sa loob, napakalaki ng puwestong nakuha ng makabagong kilusang feminista sa puso ng mga babaeng nagsasabing naniniwala sila sa Biblia, pero walang hiyang tinutuligsa si Pablo bilang “isang matandang binata” na makitid ang isip, at hindi nila namamalayan na sa ganitong paraan ay tinatanggihan nila ang patotoo ng Espiritu Santo. Isa ito sa mga tanda ng panahon, at malinaw na ipinapakita nito kung saan napakabilis na tinatangay ang katawan ng mga nagpapanggap na mananampalataya! 21.

21. “Laging nag-aaral, pero hindi kailanman makarating sa pagkaalam ng katotohanan”—at iyan ay ayon sa sarili nilang pag-amin. Sila raw ay mga “naghahanap ng katotohanan.” Tanungin ninyo sila kung hindi ba ganoon. Inaamin nila ito nang walang pamumula ng mukha at itinuturing pa nilang kababaang-loob ang ganitong pananalita. Ayon sa mga tumalikod na ito, ang iglesia na nagsimula bilang “haligi at saligan ng katotohanan” ay, sa ikadalawampung siglo ng pag-iral nito, “naghahanap” pa ng katotohanan, at sa gayon ay inaamin nilang hindi pa nila ito natatagpuan kailanman! Mga naghahanap ng katotohanan! Gayunman, sinabi ng Panginoong Jesus, “Ako ang daan, ang *katotohanan*, at ang buhay” (Juan 14:6). Bakit pa maghahanap ng iba? Dahil

napalayo na sila sa Kanya at sa Kanyang Salita, kaya nagpapatuloy sila, laging nag-aaral, laging naghahanap, at laging hindi nakakamit ang maluwalhating pahayag ng *katotohanan* na nasa kay Jesus.

Ito na nga ang wakas. Hindi na makalalayo pa ang paghina kaysa sa pagtatatwa sa Panginoong bumili sa kanila, hanggang sa alisin na Niya Mismo ang sa Kanya patungo sa bahay ng Ama. Pagkatapos, ang matitirang tumalikod na katawan ay magsasabi, “Natagpuan na rin namin sa wakas ang *katotohanan*!” at sasamba sila sa Antikristo, na naniniwala sa kasinungalingan ng diyablo at tinatawag itong *katotohanan*. At paano nangyayari ang ganitong pagkalinlang? “At dahil dito ay padadalhan sila ng Diyos ng malakas na pagkalinlang, upang paniwalaan nila ang kasinungalingan; upang hatulan silang lahat *na hindi sumampalataya sa katotohanan* kundi nalugod sa kalikuan” (2 Tesalonica 2:11-12, idinagdag ang diin, 1911 version).

Tungkol naman sa mga naging pinuno sa paglilihis sa iba mula sa *katotohanan*, ano ang mangyayari sa kanila? “At kung paanong sina Jannes at Jambres ay sumalungat kay Moises, gayundin naman ang mga ito ay sumasalungat sa *katotohanan*: mga taong masama ang pag-iisip, itinakwil tungkol sa pananampalataya. Ngunit hindi na sila makapagpapatuloy pa: sapagkat ang kanilang kahangalan ay mahahayag sa lahat ng tao, gaya ng nangyari rin sa mga iyon.” Ibig sabihin, sa takdang panahon ay haharapin ng Diyos sa paghatol ang mga nagliligaw sa mga mangmang at sa mga walang ingat, at nagbabaling sa kanila sa mga alamat na naghihikayat sa kanila na mamuhay sa kasalanan at sumunod sa mga pita ng laman.

Ito ang larawan ng Diyos tungkol sa mga huling araw. At hinahamon ko kayo na tumingin sa paligid ninyo at tingnan

kung hindi ba ito ang mga kalagayang naglalarawan sa malaking bahagi ng Sangkakristiyanuhan ngayon—walang katotohanan, walang kapangyarihan, pero maraming pagpapahayag. Ipagkaloob nawa ng Diyos na tayo'y maging tapat at totoo, na ang mga bagay na walang hanggan ay humawak nang mahigpit sa ating kaluluwa upang tayo'y mamuhay at gumawa ng gawain at maging tunay na mga saksi para sa Kanya.

2 Timoteo, Kabanata 7: Ang Awtoridad ng Banal na Kasulatan

2 Timoteo 3:10-17

Ngunit lubos mong nalalaman ang aking aral, pamumuhay, layunin, pananampalataya, pagtitiis, pag-ibig, pagtitiyaga, mga pag-uusig, mga kapighatian, na dumating sa akin sa Antioquia, sa Iconio, sa Listra; anong mga pag-uusig ang aking tiniis: ngunit sa lahat ng iyon ay iniligtas ako ng Panginoon. Oo, at ang lahat ng nagnanais mamuhay nang may kabanalan kay Cristo Jesus ay pag-uusigin. Ngunit ang masasamang tao at mga mandaraya ay lalo pang sasama nang sasama, na nanlilinlang, at nalilinlang.

Ngunit manatili ka sa mga bagay na iyong natutunan at pinaniwalaan nang may katiyakan, yamang nalalaman mo kung kanino mo natutunan ang mga iyon; at na mula pa sa pagkabata ay nalalaman mo na ang mga banal na kasulatan, na makapagbibigay sa iyo ng karunungan sa ikaliligtas sa pamamagitan ng pananampalatayang kay Cristo Jesus. Ang lahat ng kasulatan ay kinasihan ng Diyos, at mapakikinabangan sa pagtuturo, sa pagsaway, sa pagtutuwid, sa pagsasanay sa katuwiran: upang ang tao ng Diyos ay maging ganap, lubos na nasasangkapan sa lahat ng mabuting gawa, (tt. 10-17)

Bilang kaibahan sa maling pagtuturo at masasamang gawain ng marami sa mga huling araw, mayroon tayo ngayong halimbawa ni Pablo mismo na inilahad sa siyam na bahagi, at pagkatapos ay idinidiin niya ang kahalagahan ng mahigpit na pagkapit sa Banal na Kasulatan bilang ating proteksyon laban sa kamalian.

Una, mababasa natin, “Ngunit lubos mong nalalaman ang aking aral.” Si Pablo ay higit sa lahat isang guro. Isa rin siyang ebanghelistang, pero ang dakila niyang kaloob ay ang pagtuturo, ang pagpapaliwanag ng katotohanang ipinahayag sa kanya ng Diyos para sa pagpapala ng iba.

Ikalawa, dahil nakasama ni Timoteo si Pablo nang maraming taon—mula pa noong mga unang araw nang una siyang magsimulang magpatotoo para kay Cristo—isinulat sa kanya ng Apostol, “Lubos mong nalalaman ang aking ... pamumuhay.” Nakakaawa kapag ang pamumuhay ng isang tao ay hindi tugma sa kanyang aral. Narinig na ninyo ang tungkol sa mangangaral na nangaral ng, “Gawin ninyo ang sinasabi ko, pero huwag ang ginagawa ko.” Mahinang patotoo iyan. Hindi natin maiaangat ang ibang tao nang mas mataas kaysa sa ating sarili. Kung ang isang tao ay hindi namumuhay para sa Diyos, hindi lumalakad kasama ni Cristo, hindi siya magiging tunay na pagpapala sa ibang tao.

Sa pagsulat sa mga taga-Tesalonica, matagal na taon bago niya isinulat ang 2 Timoteo, sinabi ni Pablo, “Ang aming Ebanghelyo ay dumating sa inyo hindi sa salita lamang, kundi sa kapangyarihan din, at sa Espiritu Santo, at sa malaking katiyakan; gaya ng nalalaman ninyo kung anong uri ng mga tao kami sa gitna ninyo alang-alang sa inyo. At kayo’y naging mga tagasunod namin, at ng Panginoon, nang tanggapin ninyo ang salita sa gitna ng maraming kapighatian, na may kagalakan ng Espiritu Santo” (1 Tesalonica 1:5-6). Si Pablo at ang kanyang mga kasama ay namuhay nang ganoon kaya nagkaroon ng kapangyarihan ang kanilang mensahe.

Ikatlo, mababasa natin, “Lubos mong nalalaman ang aking... layunin.” Napakahalaga na mayroon tayong layunin at

panindigan ito, kung ang layuning iyon ay hindi upang dakilain ang sarili kundi upang sa lahat ng bagay ay si Cristo ang madakila.

Ikaapat, “Lubos mong nalalaman ang aking... pananampalataya”—hindi ang pananampalatayang nagliligtas kundi ang pananampalatayang tumutulong sa isang tao na kumapit sa Diyos araw-araw at magtagumpay sa lahat ng kalagayan.

Ikalima: “Pagtitiis”—pagtitiis sa lahat ng bagay alang-alang sa pangalan ni Cristo at sa Ebanghelyo. Kaugnay nito ang “pag-ibig” (*charity*), ang ikaanim sa pagkakasunod-sunod. Ang salitang ito sa Ingles ay nangangahulugan na ngayon ng “paglilimos,” pero napakaliit na bahagi lang iyan ng kahulugan nito. Ang orihinal na salitang isinalin na “charity” ay hindi lang basta paglilimos, bagama’t maaaring kasama iyon, kundi ito ay pag-ibig na hindi makasarili at habag sa mga tao saanman, na tumutulong sa isang tao na mapagtagumpayan ang selos, inggit, kasakiman, at bawat hilig na hindi banal. Dapat nating ibigin maging ang ating mga kaaway, paano man nila tayo tratuhin.

Ikapito: “Lubos mong nalalaman ang aking... pagtitiyaga.” Kailangan ng napakaraming pagtitiyaga para magpatuloy sa gawain ng Panginoon. Napakaraming bagay ang sumusubok at bumabagabag sa puso. Pero kung kikilalanin natin ang katotohanan na “ang lahat ng bagay ay nagkakalakip-lakip sa ikabubuti ng mga umiibig sa Diyos, sa mga tinawag ayon sa Kanyang layunin” (Roma 8:28), matiyaga nating matitiis kahit ang pinakamabibigat na karanasan.

Ikawalo at ikasiyam, idinagdag ng Apostol, “Mga pag-uusig, mga kapighatian,” na kinailangan niyang tiisin alang-alang kay

Cristo. Marami ang alam ni Timoteo tungkol sa mga ito. Alam niya ang dinanas ni Pablo sa simula sa Antioquia, sa Iconio, sa Derbe, at sa Listra, kung saan nakatira si Timoteo noong bata pa siya. Sa Listra, matapos gumawa si Pablo ng isang dakilang himala, nahirapan siyang pigilan ang mga tao sa pagsamba sa kanya at kay Bernabe, ang kanyang kasama, na para bang sila'y mga diyos. Pagkatapos, ang mga tao ring iyon ay sinulsulan ng mga Judiong hindi sumasampalataya at tinangka nilang patayin si Pablo. Akala nila ay napatay na nila siya kaya kinaladkad nila ang kanyang katawan sa labas ng pintuan ng lungsod, at iniwan doon na parang basura. Pero habang nagtitipon sa paligid niya ang mga alagad na lubhang nagdadalamhati at maghahanda na sana para ilibing siya, iminulat niya ang kanyang mga mata at ipinakita na hindi pa kailangan ng libing sa ngayon.

Alam ni Timoteo ang lahat ng bagay na ito, pero masasabi ni Pablo, “Sa lahat ng iyon ay iniligtas ako ng Panginoon.”

Kayo at ako ay minsang nag-iisip na nagdurusa na tayo kapag kinokontra ng mga tao ang ating kagustuhan, kapag pinipintasan nila ang ating mga motibo. Pero natitiyak kong masasabi sa karamihan sa atin, gaya ng sinabi ni Pablo sa mga Cristianong Hebreo, “Hindi pa kayo nakikipaglaban hanggang sa pagdanak ng dugo, sa pakikipagpunyagi laban sa kasalanan” (Hebreo 12:4). Maraming Cristiano sa ibang mga lupain ang tinawag upang magdusa nang matinding-matindi, upang magdusa sa mga paraang hindi pa natin naranasan kailanman. Sa atin ay ipinagkaloob hindi lamang ang sumampalataya sa Kanya kundi ang magdusa rin alang-alang sa Kanya.

“Oo, at ang lahat ng nagnanais mamuhay nang may kabanalan kay Cristo Jesus ay pag-uusigin.” Kung kahit papaano ay hindi tayo kinapopootan ng sanlibutan, kung hindi tayo sinasalungat

ng mga humahamak sa Cristianismo, kung hindi tayo pinagsasalitaan ng masama gaya ng mga propeta ng Diyos noong unang panahon, maaari nating itanong sa ating sarili kung tayo ba ay talagang namumuhay nang may kabanalan o hindi. Hindi maiiwasan ang pag-uusig para sa mga tapat sa Diyos sa isang sanlibutang tulad nito, kung saan “ang masasamang tao at mga mandaraya ay lalo pang sasama nang sasama, na nanlilinlang, at nalilinlang.” Ang sanlibutan ay nahihinog na para sa paghatol. Patuloy itong naghihimagsik laban sa Diyos at sa Kanyang Cristo, at ang kapahamakan nito ay hindi na maaantala nang matagal.

Alam kong may mga taong nag-iisip na ang buong sanlibutan ay magbabalik-loob at ang lahat ng tao ay madadala sa pagkakilala sa ating Panginoong Jesu-Cristo sa pamamagitan ng pangangaral ng Ebanghelyo. Pero walang anumang pahiwatig ang Kasulatan ng ganoong bagay. Sa katunayan, ang kabaligtaran pa nga ang itinaturo nito. Sinabi ng ating Panginoon, “Kung paano ang mga araw ni Noe, gayundin naman ang pagdating ng Anak ng tao” (Mateo 24:37). Hindi nagbalik-loob ang sanlibutan noong panahon ni Noe. Ang karamihan ng tao ay nalulong sa karahasan at kabulukan. At itinanong ng Panginoong Jesu-Cristo, “Pagdating ng Anak ng tao, makakasumpung kaya Siya ng pananampalataya sa lupa?” (Lucas 18:8). Habang papalapit tayo sa wakas, lalong tumataas ang daluyong ng paghihimagsik laban sa Diyos.

“Ngunit manatili ka sa mga bagay na iyong natutunan at pinaniwalaan nang may katiyakan, yamang nalalaman mo kung kanino mo natutunan ang mga iyon.” Iniisip ni Pablo ang pagtuturong tinanggap ni Timoteo sa kanilang tahanan, gayundin ang natanggap niya mula kay Pablo at sa iba pa

niyang mga kasama na naging kamanggagawa sa Ebanghelyo. Noong mga unang araw na iyon ay walang tinatawag na Bible Institute o Theological Seminary kung saan ang mga kabataang lalaki, na nagnanais na ibigay nang buo ang kanilang sarili sa gawain ng Panginoon, ay maaaring pumunta upang sanayin sa paglilingkod Cristiano. Ang kaugalian noon ay isasama ng isang may karanasang lingkod ni Cristo ang isa o higit pang kabataang lalaki at tuturuan sila sa Kasulatan at sasanayin sa gawain ng Panginoon. Ganito ang nangyari kay Timoteo. Sumama siya kay Pablo, narinig niya itong nangaral ng katotohanan ng Ebanghelyo, at natutunan niya mula sa kanya ang mga bagay na tuwirang tinanggap ni Pablo mula sa Diyos Mismo sa pamamagitan ng banal na pahayag.

At mayroon din si Timoteo ng kanyang Biblia, at pananagutan niyang basahin ito. Sabi ni Pablo, “Mula pa sa pagkabata ay nalalaman mo na ang mga banal na kasulatan.” Napakagandang bagay ang makilala ang Banal na Kasulatan mula pa sa pagkabata. Marami sa atin ang makapagpapasalamat sa Diyos na una nating natutunang igalang at ibigin ang Biblia sa sarili nating tahanan. Gaano tayo dapat magpuri sa Kanya dahil sa mga maka-Diyos na magulang na umibig sa Aklat na ito at nagtanim sa ating puso ng paggalang sa mga turo nito. Nagkaroon si Timoteo ng ganitong pribilehiyo. Kung sinuman sa inyong mga magulang ang hindi nagbibigay ng pribilehiyong ito sa inyong mga anak, ninanakawan ninyo sila ng isang bagay na hindig-hindi nila makukuha saanman. Huwag kayong umasa na lang sa pagpapadala ng inyong mga anak sa iba para turuan sila; huwag kayong umasa na lang sa Sunday school o sa pagsamba sa iglesia para gawin ito para sa kanila. Mahalaga ang mga ito, siyempre, pero dapat ninyo itong dagdagan ng pagtuturo sa tahanan.

Lubos na nasasangkapan si Timoteo. Kilala niya ang Salita ng Diyos mula pa sa pagkabata. Gayunman, hindi ang Bagong Tipan ang nasa isip ng Apostol. Hindi pa iyon naisusulat noong bata pa si Timoteo. Huwag ninyong pabayaang Lumang Tipan. Maraming Cristiano ang nagpapabaya rito. Marami ang nagbibigay ng napakaliit na oras sa Lumang Tipan, at ang resulta ay napakakulang ng kanilang pag-unawa sa Bagong Tipan, sapagkat ang mga ugat ng Bagong Tipan ay bumabaon nang malalim sa Lumang Tipan. Kilala ni Timoteo ang Kasulatang Hebreo. Pamilyar siya sa mga hula tungkol sa pagdating ng Mesiyas, kaya nang iharap sa kanya ang Panginoong Jesus, handa na siyang sumampalataya sa Kanya. “Mula pa sa pagkabata ay nalalaman mo na ang mga banal na kasulatan, na makapagbibigay sa iyo ng karunungan sa ikaliligtas sa pamamagitan ng pananampalatayang kay Cristo Jesus.”

Ang basta pagkakaalam sa Kasulatan ay hindi magbubunga ng kaligtasan. Maaaring alam ng isang tao ang Biblia, maaaring kaya niyang bigkasin ang maraming talata ng Kasulatan, pero hindi iyon mismo ang nagliligtas. Pero inihahayag ng Biblia si Cristo, at kapag sumampalataya ang isang tao sa Kanya, siya’y naliligtas. Iyan ang nangyari kay Timoteo, at salamat sa Diyos, sa karanasan din ng milyun-milyong iba pa.

Pansinin kung gaano kalubos tinutugunan ng Kasulatan ang bawat pangangailangan ng mananampalataya habang dumaraan siya sa mundong ito. “Ang lahat ng kasulatan ay kinasihan ng Diyos.” Noong una, ang salitang *kasulatan* ay tumutukoy lalo na sa Lumang Tipan. Nang lumaon, ang mga aklat ng Bagong Tipan ay tinawag na rin nang ganoon. Sa huling kabanata ng kanyang Ikalawang Sulat, isinama ni

apostol Pedro ang mga sulat ni Pablo sa iba pang bahagi ng Kasulatan.

“Ang lahat ng kasulatan ay kinasihan ng Diyos”—ibig sabihin, ito ay hiningahan ng Diyos. Ang mga taong sumulat ng Biblia ay hindi sumulat ng sarili nilang kaisipan. Sumulat sila ayon sa paggabay at pag-akay ng Espiritu Santo. Mababasa natin, “Walang hula ng kasulatan na nagmula sa sariling pagpapaliwanag. Sapagkat ang hula ay hindi dumating noong unang panahon sa kalooban ng tao: kundi ang mga banal na tao ng Diyos ay nagsalita ayon sa udyok ng Espiritu Santo” (2 Pedro 1:20-21). Maging ito man ay ang mga aklat ng kasaysayan sa Biblia; o ang mga aklat ng tula, gaya ng Mga Awit; o ang mga aklat ng karunungan, gaya ng Kawikaan at Ecclesiastes; o ang mga Ebanghelyo at mga Sulat ng Bagong Tipan, ang mga sumulat ng lahat ng aklat na ito ay hindi lang basta sumulat ng sarili nilang kaisipan, kundi sumulat sila ayon sa udyok ng Espiritu Santo ng Diyos. Saanmang pahina ng Aklat na ito tayo bumaling, matitiyak nating ang Diyos ang nagsasalita sa atin. “Ang lahat ng kasulatan ay kinasihan ng Diyos, at mapakikinabangan.” Maaaring isipin ng iba na walang gaanong pakinabang o aral sa ilang bahagi ng Salita, gaya ng mga talaan ng angkan, halimbawa, pero ang lahat ay may halaga, mapansin man natin o hindi.

Mapakikinabangan ang Kasulatan sa apat na bagay: “sa pagtuturo, sa pagsaway, sa pagtutuwid, sa pagsasanay sa katuwiran.” Una, ito ay “mapakikinabangan sa pagtuturo.” Ang tanging aklat na may awtoridad tungkol sa banal na aral ay ang pinagpalang aklat na ito. Libu-libong aklat na ang isinulat ng mga tao para subukang ipaliwanag ang Biblia, pero ang Biblia mismo ang tanging awtoridad. Anumang aral ang ihain, kung

hindi ito matatagpuan sa Biblia ay hindi natin ito dapat tanggapin. Dapat nating subukin ang lahat ng bagay ayon sa nakasulat dito.

Ikalawa, ang Kasulatan ay “mapakikinabangan... sa pagsaway.” Kapaki-pakinabang ito upang ipakita kung saan tayo nagkakamali sa ating pamumuhay at sa ating pag-iisip.

Ikatlo, ito ay “mapakikinabangan... sa pagtutuwid.” Ipinapakita nito kung paano tayo maitutuwid.

Ikaapat, ito ay “mapakikinabangan... sa pagsasanay sa katuwiran.” Matapos kong tahakin ang tamang landas, ipinapakita nito sa akin kung ano ang kalooban ng Diyos para sa akin. Kaya hindi tayo kailanman aabot sa puntong hindi na natin kailangan ang Salita ng Diyos. Kung minsan, isang talata lang ay makapagbabago na ng buong pananaw ng isang tao. Kailangan nating basahin at pagbulayan ang bawat salita nang may pag-asa sa Espiritu Santo upang buksan Niya ang ating pang-unawa sa katotohanan.

Habang natututo tayo mula sa Kasulatan, matutuklasan natin na ito ay lubos na sapat upang gumabay at umakay “upang ang tao ng Diyos ay maging ganap [o magulang sa pananampalataya], lubos na nasasangkapan sa lahat ng mabuting gawa.”

Sa liwanag ng talatang ito, matitiyak natin na walang anumang itinuturing ng Diyos na mabuting gawa kung salungat ito sa Salita ng Diyos. Kapag tumayo tayo sa Hukuman ni Cristo, hindi ang itatanong ay kung ano ang inisip natin tungkol dito o doon, kundi kung ano ang sinabi ng Diyos. Ang pamantayan ay ang Kanyang Salita, hindi ang ating pagkaunawa rito. Pero dapat nating sikaping unawain ito habang binubuksan ito sa

atin ng Espiritu ng Diyos upang makalakad tayo nang may pagsunod dito. Kung may lilihis sa Salita, pananagutin sila sa kanilang pagsuway. Ang Biblia, at ang Biblia lamang, ang batayan ng pagtuturo at paggabay para sa mananampalatayang inaakay ng Espiritu. Ipagkaloob nawa ng Diyos na tayo'y magpasakop sa pinagpalang Salitang iyon.

2 Timoteo, Kabanata 8: Ang Huling Bilin ni Pablo kay Timoteo

2 Timoteo 4:1-5

Inaatasan kita sa harapan ng Diyos, at ng Panginoong Jesu-Cristo, na siyang hahatol sa mga buhay at sa mga patay, alang-alang sa Kanyang pagpapakita at sa Kanyang kaharian: ipangaral mo ang salita; maging masikap ka sa panahong maginhawa at sa panahong hindi maginhawa; sumaway ka, magsabi ka ng mahigpit, mangaral ka nang may buong pagtitiis at pagtuturo. Sapagkat darating ang panahon na hindi nila titiisin ang magaling na aral; kundi ayon sa kanilang sariling mga pita ay magbubunton sila sa kanilang sarili ng mga guro, dahil kati ang kanilang mga tainga; at ilalayo nila ang kanilang mga tainga sa katotohanan, at babaling sila sa mga katha. Datapuwat ikaw ay magpuyat sa lahat ng mga bagay, magtiis ka ng mga kahirapan, gawin mo ang gawain ng isang ebanghelista, ganapin mo ang iyong ministryo, (tt. 1-5)

Habang binabasa natin ang sulat na ito, kailangan nating paulit-ulit na ipaalala sa ating sarili na ito ay galing sa isang taong malapit nang mamatay alang-alang kay Cristo, isang taong hindi nalililang tungkol sa kanyang hinaharap. Alam niyang sa maikling panahon ay magwawakas ang kanyang mahabang paglilingkod sa harap ng berdugo, pero wala siyang takot, at hindi siya nagsisisi na ibinigay niya ang sarili sa ministryong iyon na magtatapos nang ganoon kalungkot, kung ang mundong ito lamang ang titingnan.

Isinulat niya ang sulat na ito, gaya ng nakita na natin, para sa isang taong mahal niya, na may pribilehiyo siyang akayin kay Cristo maraming taon na ang nakaraan, at pagkatapos ay sumama sa kanya sa gawain ng Panginoon, at ngayon ay naglilingkod sa iba't ibang lugar kung saan si Pablo mismo ay nagpagal nang ilang panahon. Kahit sandali ay hindi niya ipinahiwatig sa nakababatang mangangaral na baka mas mabuti pala na huwag ibigay nang ganoon kalubos ang sarili sa gawain ng Panginoon, na huwag masyadong magsakripisyo—na baka mas mabuti na makipagkompromiso nang kaunti, at sa gayon ay maiwasan ang pag-uusig alang-alang sa pangalan ni Cristo. Hindi, walang ganoon sa payo ni Pablo kay Timoteo. Hinihikayat niya siyang tiisin ang kanyang bahagi ng paghihirap at pag-uusig alang-alang kay Cristo. Mahinang uri ng Kristiyanismo ang nagagalak na binili ni Cristo para sa atin ang buhay na walang hanggan sa pamamagitan ng Kanyang kamatayan sa krus, pero ayaw namang makiisa sa Kanya sa paghihirap at pag-uusig.

Narito ang huling bilin ng Apostol sa nakababatang mangangaral. Pansinin ang mga bagay na binibigyan niya ng diin: "Inaatasan kita sa harapan ng Diyos," na sa walang hanggang biyaya ay nagsugo ng Kanyang Anak upang tubusin ang mga makasalanan para sa Kanyang sarili, "at ng Panginoong Jesu-Cristo," na pag-aari ni Timoteo at Siyang pinaglilingkuran niya. Pansinin kung paanong ibinigay niya sa ating mahal na Tagapagligtas ang Kanyang buong titulo. Siya ay Panginoon. Siya ay Jesus. Siya ang Tagapagligtas. Siya ang Pinahiran ng Diyos Ama, "na siyang hahatol sa mga buhay at sa mga patay [ang mga nabubuhay at ang mga patay] sa Kanyang pagpapakita at sa Kanyang kaharian," o kung isasalin sa ibang

paraan, "at alang-alang sa Kanyang pagpapakita at sa Kanyang kaharian."

Ang mga mananampalataya ay dapat umasam sa pagpapakita ng ating Panginoong Jesu-Cristo. Sa panahong iyon ay magbibigay Siya ng mga gantimpala sa mga nagpagal para sa Kanya rito sa lupa, na handang magtiis kasama Niya at para sa Kanya, at maluwag ang hawak sa mga bagay ng mundong ito habang ang kanilang pagmamahal ay nakatuon sa mga bagay na nasa itaas. "Pagka si Cristo, na siyang ating buhay, ay mahayag, kung magkagayo'y kayo man ay mahahayag na kasama Niya sa kaluwalhatian" (Colosas 3:4).

Sa Lumang Tipan at sa Bagong Tipan ay may mga pangako tungkol sa darating na kaharian. Ang ginintuang panahong iyon ay nasa hinaharap pa, at sisimulan kapag bumalik ang Panginoong Jesus mula sa Langit nang may kapangyarihan at kaluwalhatian, upang supilin ang kasamaan, at maghari sa mababang sansinukob na ito sa loob ng isang libong kahanga-hangang taon. Ito ang kaharian na ipinapanalangin natin kapag sama-sama nating sinasabi, "Dumating nawa ang Iyong kaharian," kung kailan "Gagawin ang Iyong kalooban dito sa lupa, gaya ng sa Langit."

Kaya dahil sa darating na pagpapakita ng ating Panginoong Jesu-Cristo at sa pagtatatag ng Kanyang kaharian, binibigyang-diin ni Pablo ang kahalagahan ng katapatan kay Cristo habang hinihintay natin ang katuparan ng Kanyang pangako.

Una sa lahat ay sinabi niya kay Timoteo, "Ipangaral mo ang salita." Hindi niya sinabing mangaral ng pilosopiya, ni ng pulitika, ni ng anumang sistema ng moralidad, kundi *ipangaral ang Salita!* At saklaw nito ang buong Bibliya, sapagkat ang ating atas ay hindi lamang ipangaral ang Ebanghelyo na nagsasabi

kung paano maliligtas ang mga makasalanang napapahamak, kundi ipahayag ang buong katotohanan ng Diyos na hindi lamang nagbibigay sa atin ng daan ng kaligtasan kundi nagpapakita rin kung paano tayo dapat mamuhay matapos tayong matubos. Ang lingkod ni Cristo na nangangaral ng Salita ay hindi kailanman mauubusan ng paksa, sapagkat nasa kanya ang buong Bibliya na mapagpipilian.

Maraming ministro ni Cristo ang hindi pa natututo na tungkulin nilang ipangaral ang buong Salita, at lagi silang nag-iisip ng mga paksang makapagpapakilig, makaaakit at makaaaliw sa mga tao. Pero ang lingkod ng Diyos ay hindi tinawag para gawin ang mga bagay na ito. Dapat niyang sikaping ipakilala sa mga tao ang isip ng Diyos, ipangaral ang Ebanghelyo sa mga hindi ligtas, ipakita sa kanila ang kanilang kalagayang pagkapahamak, at pagkatapos ay ilahad sa kanila ang lunas na inihanda ng Diyos. Dapat niyang buksan ang Salita ng Diyos sa mga Cristiano, ipinapakita kung paano sila maiingat sa kasalanan at mamuhay araw-araw sa buhay na ito para sa kaluwalhatian ng Diyos. Ito ang bilin ng Espiritu Santo sa bawat ministro ng Ebanghelyo: Ipangaral ang Salita! Ang gumagawa nito ay maaaring hindi kailanman pahalagahan ng mga tao bilang isang dakilang orador o mananalumpati, pero hindi niya dapat alalahanin iyon. Ang tangi niyang layunin ay luwalhatiin ang Diyos sa paglalahad ng Kanyang katotohanan sa paraang Siya mismo ang nag-uutos.

Pansinin ang sumunod na bilin: "Maging masikap ka sa panahong maginhawa at sa panahong hindi maginhawa." Ang talagang sinasabi ni Pablo ay, "Laging magbantay sa mga pagkakataong maluwalhati ang Diyos at maipakilala Siya sa iba." Naaalala ninyo nang maligtas si William Haslam, ang klerigong

iyon ng iglesya sa Inglatera. Nangaral siya nang may ganoong kapangyarihan kaya nadala niya kay Cristo ang bawat miyembro ng kanyang sariling parokya. Wala ni isang taong nakatira sa bahaging Baldhu ng Cornwall na hindi nagpahayag ng pananampalataya sa Panginoon. Pagkatapos ay labis siyang nabahala para sa kanyang mga kapitbahay, kaya nagsimula siyang mangaral sa mga katabing parokya at doon din ay nakapagdala ng mga kaluluwa. Nabagabag ang ibang mga ministro dahil dito, at nagpadala sila ng reklamo sa Obispo, na sinasabing, "Nakikialam si G. Haslam sa aming gawain. Nangangaso siya sa aming mga parokya, at sinasabi niya sa aming mga tao na kailangan silang magbalik-loob at kailangan silang ipanganak na muli."

Ipinatawag ng Obispo si William Haslam at sinabi, "Nabalitaan kong lagi kang nangangaral. Parang wala ka nang ibang ginagawa."

Sumagot si William Haslam, "Mahal na obispo, tinitiyak ko po sa inyo na nangangaral lamang ako sa dalawang panahon ng taon."

"Aba," sabi ng Obispo, "natutuwa akong malaman iyan. At anong mga panahon iyon?"

"Sa panahong maginhawa at sa panahong hindi maginhawa," sagot ni William Haslam.

Iyan ang bilin sa bawat isa sa atin kung talagang kilala natin si Cristo. Hindi lamang ito para sa opisyal na pagpapahayag ng Salita, hindi lamang para sa mga pastor at matatanda, kundi para sa lahat ng Cristiano. Maging masikap tayo sa panahong maginhawa at sa panahong hindi maginhawa sa pagdadala ng mahahalagang kaluluwa sa Panginoong Jesu-Cristo.

May mga pagkakataon din na kailangan nating "sumaway, magsabi nang mahigpit, mangaral." Ang huling salita ay talagang may diwa ng pag-aliw. Kaya dapat nating aliwin ang mga nangangailangan ng tulong, tinitiyak sa mga nagkasala na may kapatawaran at panunumbalik kung babalik sila sa mahal na Panginoon at ipagtatapat ang kanilang mga pagkukulang at pagkakamali. Pero dapat natin itong gawin nang may buong pagtitiis at kahinahunan. Ang mangangaral ng biyaya ay hindi dapat kumilos nang walang biyaya. Natatakot ako na kapag marami sa atin ang sumusubok sumaway, nagkakaroon tayo mismo ng masamang diwa at nakakalimutan natin na ang lingkod ng Panginoon ay hindi dapat makipagtalos, kundi dapat makilala sa mahabang pagtitiis, sa pasensiya, sa magiliw na pagsasaalang-alang maging sa mga taong kailangan niyang sawayin o pagsabihan.

Pansinin ang diin na ibinigay sa pagtuturo ng magaling na aral. Sabi ng ilan, "Hindi ako interesado sa doktrina. Gusto ko ang praktikal na pangangaral, hindi doktrina." Pero kailangan nating malaman ang mga dakilang katotohanan ng Kasulatan upang matutunan natin kung paano kumilos ayon sa kapahayagang ibinigay ng Diyos. Hindi sapat ang tapat na hangarin. Dapat tayong pakabanalin ng katotohanan.

Nanalangin si David, "Itatag Mo ang aking mga hakbang sa Iyong salita" (Awit 119:133). Dapat nating malaman ang Salita upang ang ating buhay ay maging ayon sa nais ng Diyos. Kaya ang lingkod ni Cristo ay may pananagutang magbigay ng magaling na turo.

Alam ng Apostol na darating ang araw na ayaw na ng mga tao ang ganitong uri ng ministeryo, na mas gusto nilang makarinig ng mga bagay na malambot sa tainga. Sabi niya, "Sapagkat

darating ang panahon na hindi nila titiisin ang magaling na aral; kundi ayon sa kanilang sariling mga pita ay magbubunton sila sa kanilang sarili ng mga guro, dahil kati ang kanilang mga tainga." Hindi ang mga *guro* ang may makating tainga. Ang mga guro sa ganitong kaso ay kadalasang may makating palad! Nasa negosyong ito sila dahil sa maruming pakinabang. Pero ang mga *tao* ang may makating tainga. Gusto nila ng mga mangangaral na magsasabi sa kanila ng mga bagay na hindi gagambala sa kanilang budhi kundi kikiliti sa kanilang hilig.

Hindi ako nababahala kapag sinusulatan ako ng mga tao, na sinasabing, "Masama ang loob ko sa personal mong pag-atake sa akin noong nakaraang Linggo." Laging galing ang mga iyon sa mga taong hindi ko kilala. Kung may alam akong masama tungkol sa isang tao, maingat ako na huwag itong babanggitin sa pampublikong pangangaral. Mas gusto kong kausapin siya nang sarilinan. Pero paminsan-minsan ay may natatanggap akong sulat na nagsasabing, "Hindi ko gusto ang pangangaral mo, at sa palagay ko ay wala kang karapatang ilantad ako sa paraang ginawa mo. Hindi ko alam kung sino ang nagkukuwento sa iyo tungkol sa akin." At lagi nilang tinatapos sa pagsasabing, "Hindi iyon totoo." Kaya hindi ko alam kung ano ang nagpaisip sa kanila na sila ang tinutukoy ko. Hindi ako nababahala sa ganoong mga sulat, sapagkat kapag inilalahad ng mangangaral ang Salita ng Diyos, tiyak na tatama ito sa ilang tao. Naaalala ninyo ang sinabi ni Sam Jones, "Kapag naghagis ka ng bato sa isang kawan ng aso at may isang kumaing, alam mo kung sino ang tinamaan."

Dapat tayong lumakad nang ganoon sa harapan ng Diyos at mamuhay nang ganoon sa pakikisama sa Diyos upang ang Espiritu Santo ay makapagsalita nang tuwiran sa pamamagitan

natin. Marami ang hindi magkakagusto sa ganitong uri ng pangangaral dahil makati ang kanilang mga tainga. Gusto nilang sabihan sila ng magagandang bagay para makaalis silang masaya ang pakiramdam.

Pagkatapos ay mababasa natin, "Ilalayo nila ang kanilang mga tainga sa katotohanan, at babaling sila sa mga katha." Ilang taon na ang nakaraan, dalawang ginoo ang magkaharap na nakaupo sa isang bagon ng tren. Ang isa ay nagbabasa ng kanyang Bibliya. Tumingin ang isa at sinabi, "Paumanhin po. Bibliya po ba iyang binabasa ninyo?"

Tumingala ang lalaki at sinabi, "Oo, ito ang Bibliya, ang Salita ng Diyos."

"Aba, aba," sabi ng isa, "talagang nagugulat ako. Mukha kayong matalinong tao. Hindi ko akalaing may matatalinong tao pa palang nagbabasa ng Bibliya. Naniniwala ako diyan noong bata pa ako, pero nang medyo nakapag-aral na ako, nalaman kong wala palang laman iyan. Naniniwala akong malapit nang dumating ang araw na ang mga sibilisadong tao ay hindi na magtitiwala sa Bibliya, gaya ng hindi na nila paniniwala sa lumang ideya tungkol sa mga multo."

Mahinahong tumingala ang Cristianong ginoong ito at sinabi, "Maaaring tama kayo, pero kapag dumating ang araw na hindi na naniniwala ang mga tao sa Bibliya, maniniwala silang muli sa mga multo!"

At nakikita natin ang patunay niyan saanman tayo tumingin. Tumatalikod ang mga tao sa katotohanan at kumakapit sa—ano? Sa Espiritismo, sa Teosopiya, at sa lahat ng uri ng iba pang kakatwang sistema at kakaibang kulto. Tumatalikod sila

sa katotohanan at bumabaling sa mga aral ni Satanas na umaakay sa mga tao pababa sa kapahamakan.

Sinabi ni Pablo kay Timoteo, "Ikaw ay magpuyat sa lahat ng mga bagay." Ang buhay Cristiano ay isang pakikidigma. Nakikipaglaban tayo sa tatlong kaaway: ang sanlibutan, ang laman, at ang diyablo. Kailangan nating laging magbantay, nagpupuyat sa lahat ng bagay. "Magtiis ka ng mga kahirapan," ibig sabihin, maging handang magdusa dahil sa katapatan sa katotohanan.

*Dadalhin ba ako sa Langit
Sa higang may bulaklak at ginhawa,
Habang iba'y lumaban upang gantimpala'y makamit
At naglayag sa dagat ng dugo't luha?*

Idinagdag niya, "Gawin mo ang gawain ng isang ebanghelista." Sa palagay ko ay hindi ebanghelista si Timoteo. Sa palagay ko, habang binabasa ko ang mga bahagi ng Kasulatan na nagbibigay ng kaalaman tungkol sa uri ng kanyang gawain, siya ay isang pastor. May puso siya ng isang pastol. Inaalagaan niya ang mga tupa at mga kordero ng kawan ni Cristo. Pero sinabi sa kanya ni Pablo, "Huwag mong kalimutan ang Ebanghelyo. Namamatay ang mga tao sa kanilang mga kasalanan. Huwag kang masyadong maging abala sa pagpapakain sa kawan na makaligtaan mo ang pangangailangan ng mga nasa labas ni Cristo. Gawin mo ang gawain ng isang ebanghelista." Sabi ng ilang ministro, "Hindi ko nararamdaman na may kaloob ako sa pag-eebanghelyo, kaya hindi ako nangangaral sa mga hindi ligtas." Hindi kailangang magkaroon ng anumang natatanging kaloob para mangaral sa mga hindi ligtas. Ibigay mo lamang sa

kanila ang sinasabi ng Diyos sa Kanyang Salita tungkol sa kaligtasang inihanda Niya sa Panginoong Jesu-Cristo.

Ang huling payo ay, "Ganapin mo ang iyong ministryo." Sa ibang salita, sinasabi ni Pablo kay Timoteo, "Huwag kang maging kalahati lamang ang puso, Timoteo, at huwag kang makuntento sa kalahating paraan. Ibigay mo ang iyong buong kaluluwa, ang lahat ng iyong lakas, ang lahat ng iyong kakayahan, ang lahat ng iyong talento, ang iyong buong puso, ang iyong buong buhay sa dakilang gawain na itinawag sa iyo ng Diyos."

Bagaman ang mga salitang ito ay tuwirang isinulat para kay Timoteo, iningatan ang mga ito ng Espiritu ng Diyos mismo upang tumimo sa puso ng bawat isa sa atin, upang sikapin nating isagawa ang mga ito sa ating panahon at salinlahi, gaya ng pananagutan niyang gawin sa kanyang panahon.

2 Timoteo, Kabanata 9: Ang Pamamaalam ni Pablo

2 Timoteo 4:6-8

Sapagkat ako'y iniaalay na ngayon, at ang panahon ng aking pagpanaw ay dumating na. Nakipagbaka ako ng mabuting pakikipagbaka, natapos ko na ang aking takbuhin, iningatan ko ang pananampalataya: mula ngayon ay natataan na sa akin ang putong ng katuwiran, na ibibigay sa akin ng Panginoon, ang matuwid na hukom, sa araw na yaon: at hindi lamang sa akin, kundi sa lahat din naman ng mga umiibig sa Kanyang pagpapakita, (tt. 6-8)

Maaari nating tawagin ito na "Ang Pamamaalam ni Pablo." May isang tumawag dito na "Ang Awit ng Sisne ni Pablo." Sa palagay ko ay naiintindihan ko ang ibig niyang sabihin. Pero sa ganang akin, hindi ko gustong tawagin ito sa ganoong paraan. Alam ninyo, sinasabi nila—isang lumang kathang—isip ito—na ang sisne ay tahimik sa buong buhay nito, pero ibinubuka nito ang tuka at nagsisimulang umawit kapag ito ay namamatay na. Hindi pa ako nakasaksi ng pagkamatay ng sinumang sisne, kaya hindi ko mapatotohanan kung totoo ito. Pero hindi naghintay si Pablo ng kamatayan bago umawit. Mula nang siya ay iligtas ng biyaya ng Diyos, may awit na sa kanyang puso na patuloy niyang inawit sa buong buhay niya. Noong gabling nasa bilangguan siya sa Filipos kasama ang kanyang kasamang si Silas, kapwa sila umawit ng papuri sa Diyos, kahit nakapangaw ang kanilang mga paa sa pangawan at sugatang-sugat ang kanilang likod dahil sa malupit na paghagupit na tinanggap

nila. Sinabi ni Pablo, "Aawit ako sa espiritu, at aawit din ako sa pag-iisip" (1 Corinto 14:15). Hindi siya nagsimulang umawit nang malapit na lamang siyang mamatay.

May natatanging halaga ang sulat na ito. Ito ang huling mensahe ni Pablo, hindi lamang sa kanyang batang kaibigang si Timoteo, kundi pati sa buong iglesya. Dapat nating alalahanin ang ilan sa mga kalagayan nang isulat ang mga salitang ito. Matanda na ang Apostol noon. Mahigit tatlumpung taon na siyang nangangaral ng Ebanghelyo, marahil mga tatlumpu't limang taon. Ilang buwan na siyang nakakulong sa Bilangguang Mamertine sa Roma. Walang bintana ang bilangguang iyon kung saan siya makalalanghap ng sariwang hangin, isang butas lamang sa bubong kung saan inihuhulog nila ang anumang pagkaing gusto nilang ibigay sa kanya, at kung saan ibinababa sa kanya ang tubig. Nang tumayo ako roon, napansin ko ang isang bitak sa sahig, at makikita mo sa ibaba ang madilim na tubig ng ilog na umaagos sa ilalim ng selda. Mula sa marumi at malungkot na piitang iyon ay ipinadala ni Pablo ang masaya at matagumpay na mensaheng ito.

Nag-iisa siya. Sinasabi niya sa atin sa bandang huli ng kabanata ang tungkol sa isa-isang umalis sa kanya, na nagtungo upang ipangaral ang Ebanghelyo sa iba't ibang lugar. "Si Demas," sabi niya, "ay iniwan ako, palibhasa'y inibig ang sanlibutang ito... Si Lucas lamang"—ang tapat na Doktor Lucas, na tinawag ni Pablo sa ibang lugar na "Ang minamahal na manggagamot" (Colosas 4:14)—"si Lucas lamang ang kasama ko." Walang duda na si Lucas ay nanatili sa kanya hanggang sa huli, naglilingkod sa kanya sa bawat paraang pinahihintulutan ng kalagayan.

Sa ganoong kalagayan, mapapatawad mo ang isang tao kung siya ay masiraan ng loob at manlupaypay, at kung, sa

pagbabalik-tanaw sa mahahabang taon ng kanyang paglilingkod, maramdaman niyang hindi lubos na pinahalagahan ng Diyos ang kanyang ginawa. Pero walang ganoong isip si Pablo. Sabi niya, "Ako'y iniaalay na ngayon," sa literal, *ibinubuhos*. Sa pagsulat niya sa mga taga-Filipos, sinabi niya, "Oo, at kung ako'y iniaalay [o, *ibinubuhos*] sa hain at paglilingkod ng inyong pananampalataya, ako'y nagagalak, at nakikigalak sa inyong lahat" (2:17). Ang tinutukoy dito ay ang handog na inumin. Kung ang handog na susunugin ay isang tupa o kordero, ang mga bahagi nito ay inilalagay sa apoy sa ibabaw ng dambana, at kumukuha ang saserdote ng isang sisidlan ng alak at ibinubuhos ito sa ibabaw ng susunugin. Ito ang tinatawag na handog na inumin. Larawan ito ng ating mahal na Panginoong Jesus na ibinuhos ang Kanyang kaluluwa hanggang sa kamatayan para sa ating katubusan sa Kalbaryo.

Linom si Pablo sa parehong saro. Kaya sinabi niya, "Sapagkat ako'y iniaalay na ngayon." Handa siyang isuko ang kanyang buhay, sapagkat ito ay pag-aari ni Cristo; iniligtas Niya siya at ngayon ay masaya si Pablo na mamatay para sa Kanya. Iyan talaga ang ibig niyang sabihin. Idinagdag niya, "Ang panahon ng *aking* pagpanaw ay dumating na"; sa literal, "Ang panahon ng *aking* pagkakalas ay dumating na." Malapit na ang oras na ang kanyang espiritu ay mahihiwalay sa kanyang katawan, upang pumanaw at makasama ni Cristo. Hindi lamang niya ibig sabihin na malapit na ang panahon ng pag-alis sa mundo, kundi ang panahon ng paghihiwalay ng espiritu at ng katawan. Sa 2 Corinto 5:1 ay sinabi niya, "Sapagkat nalalaman natin na kung ang ating bahay na panlupa na tabernakulong ito ay masira, mayroon tayong isang gusali na mula sa Diyos, isang bahay na hindi gawa ng mga kamay, walang hanggan, sa kalangitan." Binabanggit niya ang pananahan sa katawang ito

habang nabubuhay, at ang paglisan sa katawan sa oras ng kamatayan. Sa kamatayan, ang Cristiano ay lumilisan sa katawan at umuuwi upang makasama ang Panginoon magpakailanman. Kaya sinabi ni Pablo, "Ang oras ng aking pagkakalas [ang wakas ng kasalukuyang kalagayan] ay dumating na."

Pagkatapos, habang binabalikan niya ang napakaraming labanan sa mga kapangyarihang hindi nakikita sa mga dakong makalangit, ang mga tagapamahala ng sanlibutan ng kadilimang ito, na binanggit niya sa sulat sa mga taga-Efeso, nasabi niya, "Nakipagbaka ako ng mabuting pakikipagbaka." Hindi ito eksaktong gaya ng nasa ating King James Version, "Nakipagbaka ako ng isang mabuting pakikipagbaka." Kung ganoon ang sasabihin, para bang hinahatulan niya ang sarili niyang galing bilang mandirigma, na para bang sinasabing: "Napakahusay ng ginawa ko; nakipaglaban ako nang mahusay." Ang talagang sinabi niya ay ito, "Nakipaglaban ako sa mabuting paligsahan." Nasa tamang panig siya sa labanan. Maaaring maramdaman ng ilan sa atin na hindi tayo naging napakahusay bilang mga sundalong Cristiano, pero kahit paano, makapagpapasalamat tayo sa Diyos sa araw na iyon na nasa tamang panig tayo. Nasa panig tayo ni Cristo sa digmaan laban sa kasamaan at kalikuan. Iyan ang ibig sabihin ni Pablo, "Nakipagbaka ako ng mabuting pakikipagbaka."

"Natapos ko na ang aking takbuhin." Sa ikadalawampung kabanata ng aklat ng Mga Gawa, kung saan kinausap ni Pablo ang matatanda ng Efeso, marahil mga anim na taon bago niya isinulat ang sulat na ito, sinabi niya sa matatanda na ang tangi niyang malaking alalahanin ay matapos ang kanyang takbuhin nang may kagalakan (t. 24). Mahusay siyang tumakbo sa biyaya

ng Diyos sa loob ng halos tatlumpung taon mula nang araw na makatagpo niya ang Panginoon sa daan papuntang Damasco. Ang taimtim niyang nais ay makatapos nang maayos. Ayaw niyang bumigay malapit sa dulo. Ay, kay rami ng nakipagbaka nang mabuti sa loob ng maraming taon at pagkatapos ay sa ilang paraan, kahit sa katandaan na inaakala nating dapat ay malaya na sa tukso, ay bumagsak, marahil dahil sa pagtitiwala sa sarili! Inalis nila ang kanilang mga mata sa Panginoon. May ilang nagkaroon ng mabuting rekord sa maraming taon pero nagkaroon ng kahiya-hiyang katandaan.

Hindi ko malilimutan, noong bata pa ako, kung paano ako namamangha nang marinig ko ang isang matandang mangangaral na nagsabi sa pampublikong panalangin, "O Panginoon, panatilihin Mo ang aking mga mata sa Panginoong Jesus. Huwag Mo akong hayaang maging isang masamang matanda." Iniisip ko noon kung bakit siya nananalangin nang ganoon, pero mula noon ay marami na akong nakitang may patotoo para kay Cristo noong kanilang kabataan na bumagsak at naging masasamang matanda dahil inalis nila ang kanilang mga mata kay Cristo.

Hindi ko pinag-uusapan ang pagkawala ng kaluluwa. Ang pinag-uusapan ko ay kung may halaga ang ating buhay para kay Cristo rito sa mundong ito, at ang panganib na mawala ang ating patotoo para sa Kanya.

"Iningatan ko ang pananampalataya." Ipagkaloob nawa ng Diyos na ang bawat isa sa atin na nagpapahayag ng pangalan ni Jesus ay masabi iyan pagdating natin sa wakas—"Iningatan ko ang pananampalataya!"

Ilang taon na ang nakaraan, isang nakapangingilabot na aksidente ng tren ang kumitil ng maraming buhay at puminsala

ng maraming katawan sa isang estado sa silangan. Isang tren na puno ng mga kabataang pauwi mula sa paaralan ang huminto sa isang riles sa labas ng lungsod dahil sa tinatawag na "hot box," isang ehe na nag-init. Malapit nang dumating ang Limited, ang mabilis na tren, pero may isang tagawagayway ng bandila na pinabalik upang balaan ang inhinyero at maiwasan ang pagbangga sa likuran. Sa pag-aakalang ayos ang lahat, nagtawanan at nagkuwentuhan ang mga tao habang patuloy na nagtatrabaho ang mga tauhan ng tren sa akala nilang ligtas na kalagayan. Biglang narinig ang silbato ng Limited, at dumating ang mabigat na tren at bumangga sa lokal na tren, na kakila-kilabot ang naging bunga.

Iniligtas ng inhinyero ng Limited ang sarili niyang buhay sa pamamagitan ng pagtalon, at pagkaraan ng ilang araw ay ipinatawag siya sa hukuman upang managot sa kanyang bahagi sa sakuna. At doon ay nagkaroon ng kakaibang hindi pagkakatumag sa mga patotoo. Tinanong siya, "Hindi mo ba nakita ang tagawagayway na nagbababala sa iyong huminto?"

Sumagot siya, "Nakita ko siya, pero dilaw na bandila ang iwinagayway niya, kaya inakala kong ayos ang lahat, at nagpatuloy ako, bagaman binagalan ko."

Ipinatawag ang tagawagayway. "Anong bandila ang iwinagayway mo?"

"Pulang bandila, pero dumaan siya sa akin na parang bala."

"Sigurado ka bang pula iyon?"

"Siguradong-sigurado."

Kapwa nilang iginiit na tama ang kanilang patotoo, at napatunayang wala sa kanila ang bulag sa kulay. Sa wakas ay hiniling sa lalaki na iharap ang mismong bandila bilang

ebidensiya. Pagkaraan ng kaunting antala ay naiharap niya ito, at doon ay naipaliwanag ang hiwaga. *Pula nga ito dati*, pero napakatagal itong nabilad sa panahon kaya kumupas na ang lahat ng pula, at isa na lamang itong *maruming dilaw*! Ay, ang mga buhay na nawasak magpakailanman dahil sa mga dilaw na ebanghelyo ng panahong ito—ang mga teoryang walang dugo ng mga taong hindi ipinanganak na muli na nagpapadala sa kanilang mga tagapakinig sa kapahamakan sa halip na pigilan sila sa kanilang pababang daan!

Hindi kataka-taka na sumigaw ang tapat na Apostol, "Datapuwat kahit kami, o isang anghel na mula sa Langit, ay mangaral sa inyo ng ibang Ebanghelyo bukod doon sa ipinangaral namin sa inyo, ay matakwil siya" (Galacia 1:8). At baka isipin ng ilan na nagsalita siya nang padalos-dalos, nang hindi tinitimbang ang kanyang mga salita, idinagdag niya, "Gaya ng aming sinabi nang una, gayon din sinasabi ko ngayong muli, kung ang sinumang tao ay mangaral sa inyo ng ibang Ebanghelyo bukod doon sa inyong tinanggap, ay matakwil siya" (Galacia 1:9). Isang kakila-kilabot na kasalanan ang paglaruan ang mga kaluluwa.

Kay rami ng dating nagbigay ng tapat na patotoo at nagpahayag ng kaligtasan sa pamamagitan ng mahalagang dugo ng ating Panginoong Jesu-Cristo, pero pagkaraan ng ilang taon ay hindi na tumupad sa atas na ibinigay sa kanila, at ang kanilang mensahe ay hindi na tungkol sa dugo ni Cristo. Isa na itong *maruming dilaw* na bandila ng pagiging katanggap-tanggap daw ng tao sa Diyos batay sa sarili niyang pagkatao at mabubuting gawa, at ang bunga ay marami ang naaakit patungo sa kanilang walang hanggang kapahamakan.

Wala nang ibang tunay na mensahe kundi ang mensahe ng krus. "Kung walang pagbubuhos ng dugo ay walang kapatawaran." "Ang dugo ni Jesu-Cristo na Kanyang [ng Diyos] Anak ay naglilinis sa atin sa lahat ng kasalanan." Pag-uwi natin, ang dugo ang magiging paksa ng ating awit magpakailanman. "At sila'y nagsiawit ng isang bagong awit," sabi ni Juan, "na nagsasabi, Karapat-dapat Ka...sapagkat Ikaw ay pinatay, at binili Mo sa Diyos sa pamamagitan ng Iyong dugo ang mga tao sa bawat angkan, at wika, at bayan, at bansa" (Apocalipsis 5:9).

Iningatan ni Pablo ang pananampalataya, at ngayon ay sinasabi niya, "Mula ngayon ay natataan na sa akin ang putong ng katuwiran, na ibibigay sa akin ng Panginoon, ang matuwid na hukom, sa araw na yaon: at hindi lamang sa akin, kundi sa lahat din naman ng mga umiibig sa Kanyang pagpapakita." Sa 1 Corinto ay binabanggit niya ang mga putong at mga gantimpala. Ang putong ay dapat ibukod sa kaligtasan. Ang putong ay nagsasalita ng pagsang-ayon; ang kaligtasan ay sa biyaya sa pamamagitan ng pananampalataya, pero ang mga gantimpala ay para sa paglilingkod. Ang ating mahal na Panginoon, ang matuwid na Hukom, ay magbibigay ng mga gantimpala para sa gawaing ginawa sa katawan. Kaya sinabi ni Pablo sa 1 Corinto 9:27, "Hinahampas ko ang aking katawan, at sinusupil ko: baka sa anumang paraan, pagkatapos na ako'y makapangaral sa iba, ay ako rin ay itakwil." O sa literal, maisantabi; mabigong makamit ang gantimpala. Kumuha siya ng halimbawa mula sa palaruan ng paligsahan. Kay ingat ng pagsasanay ng mga kabataang lalaki upang makamit ang gantimpala. Sabi niya, "Ginagawa nga nila ito upang magkamit ng isang putong na nasisira; datapuwat tayo'y ng walang pagkasira" (1 Corinto 9:25). Kaya sa paglipas ng mga taon ay nagbantay siya nang may panalangin upang hindi niya hayaang

sumuko ang sarili sa mga pita ng laman. Hindi niya hinayaang mangibabaw ang katawan, kundi, sabi niya, "Hinahampas ko ang aking katawan, at sinusupil ko." Sa halip na hayaan ang kanyang katawan na maging panginoon niya, siya ang naging panginoon nito. Sa dulo ng takbuhan ay nasabi niya, "Mula ngayon ay natataan na sa akin ang putong ng katuwiran, na ibibigay sa akin ng Panginoon, ang matuwid na hukom, sa araw na yaon."

May pagkakaiba ang kaloob na katuwiran at ang putong ng katuwiran. Ang bawat mananampalataya sa Panginoong Jesu-Cristo ay tumatanggap ng kaloob na katuwiran. Tayong lahat ay ginawang katuwiran ng Diyos kay Cristo. Wala tayong sariling katuwiran. Ang inaakala nating sarili nating katuwiran ay parang maruming basahan lamang sa paningin ng Diyos. Kapag sumampalataya tayo sa Panginoong Jesus, ang ating pananampalataya ay ibinibilang sa atin na katuwiran, at nakatayo tayo sa harapan ng Diyos na malinis sa bawat paratang. Iyan ang ating pag-aaring-ganap. Iyan ay sakdal. Iyan ay buo. Pero ang putong ng katuwiran ay ibang-iba. Ito ang gantimpalang ibinibigay sa mga namuhay nang matuwid habang sabik nilang hinihintay ang pagdating ng Panginoong Jesu-Cristo. Kaya sinabi ni Pablo, "Mula ngayon ay natataan na sa akin ang putong ng katuwiran, na ibibigay sa akin ng Panginoon, ang matuwid na hukom, sa araw na yaon." Ang Panginoon, ang matuwid na Hukom, ay uupo sa hukuman kung saan susuriin ang mga gawa ng mga mananampalataya.

Iba ito sa Dakilang Puting Trono kung saan hahatulan ang mga hindi ligtas. Makikita natin ang pananalitang "ang araw ni Cristo," at kung minsan, "ang araw ni Jesu-Cristo," at sa isang lugar, "ang araw ng ating Panginoong Jesu-Cristo." Ang mga

katagang ito ay laging tumutukoy sa panahong "ang Panginoon din ang bababang mula sa Langit, na may isang sigaw, may tinig ng arkanghel, at may pakakak ng Diyos: at ang mga patay kay Cristo ay unang mangabubuhay na maguli; kung magkagayo'y tayong nangabubuhay, na nangaiwan, ay aagawing kasama nila sa mga alapaap, upang salubungin ang Panginoon sa hangin" (1 Tesalonica 4:16-17). Pagkatapos ay tatayo tayo sa harapan ng Kanyang hukuman. Iyon ang araw na magbibigay-sulit tayo sa mga gawang ginawa sa katawan.

Pansinin ang pananalitang iyon, "mga gawang ginawa sa katawan." Wala akong alam na Kasulatan na nangangako ng gantimpala para sa mga kaloob sa gawain ng Panginoon na ibinigay pagkamatay. May ilang nag-iipon ng napakalaking kayamanan, nakakalimutan ang babala ng Panginoon tungkol sa pag-iipon ng kayamanan sa lupa. Pagkatapos, kapag malapit na silang mamatay, ipinamamana nila ang kanilang yaman sa mga gawaing Cristiano. Mas mabuti nang ibigay ang kaya mo habang nasa katawan ka pa, sapagkat kung ibinigay ito na parang sa Panginoon, tinitiyak nito ang gantimpala sa araw na iyon.

Kung may pera kang hindi mo kakailanganin, gamitin mo ito sa gawain habang nasa katawan ka pa. Ang gawin ito alang-alang kay Jesus ay pagtiyak ng gantimpala sa araw na iyon.

Idinagdag ni Pablo, "At hindi lamang sa akin, kundi sa lahat din naman ng mga umiibig sa Kanyang pagpapakita." Hindi lamang ang sarili niya ang iniisip niya. Hindi lamang siya ang magkakaroon ng putong ng katuwiran. Ito ay para rin sa lahat ng umiibig sa pagpapakita ni Cristo. Iniibig mo ba ang Kanyang pagpapakita? Hinihintay mo ba ang pagdating ng Panginoong Jesu-Cristo? Iyan ba ang bituing gabay ng iyong kaluluwa?

Mababasa natin, "At ang bawat may pag-asang ito sa Kanya ay naglilinis ng kanyang sarili, gaya Niyang malinis" (1 Juan 3:3). Ang pag-asa sa pagdating ng Panginoon ang pinakanakapagpapabanal na bagay na alam ko. Kung namumuhay ka araw-araw bilang isang umaasa sa malapit nang pagbabalik ng iyong Panginoon, hindi ka madadala ng agos ng panahon. Hindi ka susuko sa mga panunukso ng sanlibutan, ng laman, at ng diyablo.

Ipagkaloob nawa ng Diyos na sa araw na iyon ay walang isa man sa atin ang haharap nang walang dala; na walang isa man sa atin ang lilington nang may panghihinayang sa mga taon na sana'y naipamuhay para sa kaluwalhatian ng Diyos pero hindi, o sa yamang inimbak na sana'y nagamit para kay Cristo!

2 Timoteo, Kabanata 10: Si Lucas at si Demas

2 Timoteo 4:9-22

Pagsikapan mong pumarito agad sa akin: sapagkat ako'y iniwan ni Demas, palibhasa'y inibig ang sanlibutang ito, at napatungo sa Tesalonica; si Crescente ay sa Galacia, si Tito ay sa Dalmacia. Si Lucas lamang ang kasama ko. Kunin mo si Marcos, at isama mo: sapagkat siya'y mapapakinabangan ko sa ministeryo. Datapuwat si Tiquico ay sinugo ko sa Efeso. Ang balabal na iniwan ko sa Troas kay Carpo, pagpariyan mo ay dalhin mo, at ang mga aklat, lalung-lalo na ang mga pergamino. Si Alejandro na panday-tanso ay gumawa sa akin ng maraming kasamaan: ang Panginoon ang gaganti sa kanya ayon sa kanyang mga gawa: na sa kanya'y mag-ingat ka rin; sapagkat mahigpit niyang sinalansang ang aming mga salita. Sa aking unang pagsasanggalang ay walang taong sumama sa akin, kundi ako'y pinabayaan ng lahat: huwag nawang ibilang sa kanila ng Diyos. Datapuwat ang Panginoon ay sumaakin, at ako'y pinalakas; upang sa pamamagitan ko ang pangangaral ay lubos na maihayag, at upang marinig ng lahat ng mga Gentil: at ako'y iniligtas sa bibig ng leon. At ililigtas ako ng Panginoon sa bawat masamang gawa, at ako'y iingatan hanggang sa Kanyang kahariang makalangit: sumakanya nawa ang kaluwalhatian magpakailanman. Amen. Batiin mo si Prisca at si Aquila, at ang sambahayan ni Onesiforo. Si Erasto ay nagpaiwan sa Corinto: datapuwat si Trofimo ay iniwan kong may sakit sa Mileto. Pagsikapan mong pumarito bago dumating ang taglamig. Binabati ka ni

Eubulo, at ni Pudente, at ni Lino, at ni Claudia, at ng lahat ng mga kapatid. Ang Panginoong Jesu-Cristo ay sumaiyo nawang espiritu. Ang biyaya ay sumainyo nawa. Amen. (tt. 9-22)

Ang ganitong bahagi ay maaaring parang walang gaanong laman para sa tunay na espirituwal na pagpapatibay, at maaaring itanong ng ilan kung kailangan pa ba ang banal na pagkasi para ibigay sa atin ang mga batiang ito. Pero may natatanging dahilan ang Diyos kung bakit pinasulat Niya sa Apostol ang mga bagay na ito sa kanyang mga sulat. Una, upang maingatan ang mga ito para sa ating pagkatuto at tulong sa darating na panahon, at pangalawa, upang mas maunawaan natin ang kalagayan ni Pablo sa panahong ito kaysa kung wala ang mga ito.

Napansin natin na isinulat ni Pablo ang sulat na ito noong ikalawa niyang pagkabilanggo, habang hinihintay ang pagbitay sa kanya bilang martir alang-alang kay Cristo. Sabik siyang makita muli ang kanyang kaibigang si Timoteo, na siyang pinadalhan ng sulat na ito, bago ang kanyang nalalapit na kamatayan. Kaya hinimok niya siya, sa talatang 9, na "pagsikapang pumarito agad" sa kanya. Sa bandang ibaba, sa talatang 21, sinabi ni Pablo, "Pagsikapan mong pumarito bago dumating ang taglamig." Maaaring may dalawang pahiwatig ito. Maaaring alam na niya na siya ay papatayin bilang martir sa taglamig na iyon, o dahil malapit na ang malamig na panahon ay gusto niyang dalhan siya ni Timoteo ng mga kailangang gamit na makatutulong upang maging mas maginhawa ang taglamig sa isang piitang nasa ilalim ng lupa.

Pagkatapos ay malungkot niyang binanggit ang isa sa mga dati niyang kasama: "Sapagkat ako'y iniwan ni Demas, palibhasa'y inibig ang sanlibutang ito, at napatungo sa Tesalonica."

Binanggit din niya ang dalawa pang kasamahan na umalis para sa mga paglalakbay ng pag-eebanghelyo: "si Crescente ay sa Galacia, si Tito ay sa Dalmacia." Si Lucas, ang minamahal na manggagamot, ay nanatili sa kanya, gaya ng sinasabi sa atin sa talatang 11, "Si Lucas lamang ang kasama ko."

Pagkatapos ay may isang napakainteresanteng pakiusap: "Kunin mo si Marcos, at isama mo: sapagkat siya'y mapapakinabangan ko sa ministeryo." Ito ang Juan Marcos na sumama kina Pablo at Bernabe sa kanilang unang paglalakbay bilang misyonero, pero iniwan sila sa Perga ng Pamfilia at umuwi sa kanyang tahanan sa Jerusalem. Naramdaman ni Pablo na mahina ang ipinakitang diwa ni Marcos noon, at nang bandang huli, nang gustong isama ni Bernabe si Marcos sa isa pang paglalakbay, tumanggi si Pablo na pumayag, sapagkat itinuring niyang napatunayan nang hindi mapagkakatiwalaan si Marcos noon. Alam ninyo, para kay Pablo, ang paglalakbay bilang misyonero ay hindi isang pamamasyal na pampalipas-oras, at gusto niya ng isang taong mananatili sa kanya, magtitiis ng hirap, at hindi uuwi kapag naging mahirap ang mga bagay. Kaya sinabi niya, "Hindi, hindi natin isasama si Marcos." Kapwa napaka-maka-Diyos na tao sina Pablo at Bernabe, pero ito ay isang bagay na hindi nila mapagkasunduan. Si Bernabe, na malapit na kamag-anak ni Juan Marcos, ay nakiusap kay Pablo na bigyan ng isa pang pagkakataon ang binata, pero hindi natinag si Pablo. Kaya sinasabi sa atin na naging napakatindi ng pagtatalo nila kaya naghiwalay sila. Isinama ni Bernabe si Marcos at bumalik sa Chipre, samantalang si Pablo ay nagtungo sa ibang daan at

pinili si Silas na sumama sa kanya. Pinagpala at ginamit ng Diyos kapwa sina Pablo at Bernabe sa kabila ng kanilang hindi pagkakasundo, at naging matalik silang magkaibigan nang bandang huli, gaya ng alam natin (1 Corinto 9:6).

Sa paglipas ng mga taon, makikita natin na lumipas na ang hindi pagkakasundong ito. Napakagiliw at mapagmahal ang pagbanggit ni Pablo kay Marcos, at ipinahayag niya ang kanyang nais na makita siyang muli.

Natutuwa ako na binigyan ni Bernabe si Marcos ng isa pang pagkakataon, sapagkat nagtagumpay siya sa ikalawang pagkakataon. Nagpatuloy siya sa gawain ng Panginoon, at kinilala ni Pablo na ginawa ng Diyos si Marcos na isang lingkod na mapapakinabangan. Siya ang sumulat ng ikalawang Ebanghelyo.

Sunod na binanggit ni Pablo si Tiquico, na naglakbay kasama niya, "Si Tiquico ay sinugo ko sa Efeso."

Sa talatang 13 ay may sinabi siyang medyo kawili-wili: "Ang balabal na iniwan ko sa Troas kay Carpo, pagpariyan mo ay dalhin mo, at ang mga aklat, lalung-lalo na ang mga pergamino." Maliwanag na tinanggap siya bilang panauhin sa tahanan ng isang lalaking nagngangalang Carpo. Kung saan eksakto, hindi sinasabi sa atin, pero iniwan niya roon ang kanyang makapal na balabal hanggang sa ipakuha niya ito. Ngayon ay kailangan na niya ito. Hiniling din niyang dalhin ni Timoteo ang kanyang mga aklat at, lalo na, ang ilang pergamino. Ang mga pergaminong ito ay maaaring simpleng materyales lamang na masusulatan niya ng mga sulat, pero kung naglalaman ang mga ito ng mga bahagi ng Kasulatan ay lubos nating mauunawaan kung bakit sabik siyang matanggap ang mga ito.

"At ang mga aklat"—upang magamit niya nang may pakinabang ang panahon sa bilangguan. Dito ay naaalala ko ang sinabi ni Francis Newman tungkol sa tapat na lingkod na iyon ng Diyos, si J. N. Darby: "Hindi pa ako nakakita noon ng taong ganoon katatag ang pasya na walang salita ng Bagong Tipan na magiging patay na titik sa kanya. Minsan ay sinabi ko, 'Pero talaga bang iniisip mo na walang bahagi ng Bagong Tipan na maaaring pansamantala lamang ang layunin? Halimbawa, ano ang mawawala sa atin kung hindi kailanman isinulat ni San Pablo, "Ang balabal na iniwan ko sa Troas...dalhin mo, at ang mga aklat, lalung-lalo na ang mga pergamino"?' Sumagot siya nang napakabilis, 'May mawawala sa akin, sapagkat ang talatang iyon mismo ang tanging nakapigil sa akin na ipagbili ang aking maliit na aklatan. Hindi! Ang bawat salita, makatitiyak ka, ay mula sa Espiritu, at para sa walang hanggang paglilingkod."

"Si Alejandro na panday-tanso ay gumawa sa akin ng maraming kasamaan: ang Panginoon ang gaganti sa kanya ayon sa kanyang mga gawa: na sa kanya'y mag-ingat ka rin; sapagkat mahigpit niyang sinalansang ang aming mga salita." Maaaring ito rin ang Alejandro na binanggit sa ibang lugar, na ibinigay ni Pablo kay Satanas, dahil inaakay niya ang mga mananampalataya sa maling mga aral (1 Timoteo 1:20). Habang binabalikan ni Pablo ang una niyang pagharap kay Nero, sinabi niya, "Sa aking unang pagsasanggalang ay walang taong sumama sa akin, kundi ako'y pinabayaan ng lahat: huwag nawang ibilang sa kanila ng Diyos." Isipin mo iyan: ang matandang apostol na pinaratangan ng paghihimagsik laban sa Imperyo ng Roma, nakatayong mag-isa sa harap ni Cesar. Walang kumampi sa kanya. Walang nagsabing, "Kilala ko ang taong ito. Alam kong siya ay taong matuwid at tapat, at buong

puso kong sinasang-ayunan ang kanyang mensahe." Pero naroon siya, nakatayong mag-isa, tapat na nagpapatotoo sa katotohanan ng Diyos. Mag-isa ba ang sabi ko? Hindi, hindi siya nag-iisa. Siya mismo ang nagsabi, "Datapuwat ang Panginoon ay sumaakin, at ako'y pinalakas; upang sa pamamagitan ko ang pangangaral ay lubos na maihayag, at upang marinig ng lahat ng mga Gentil: at ako'y iniligtas sa bibig ng leon." Sa maikling panahon ay mamamatay siya alang-alang kay Cristo, pero masasabi niya nang may pagtitiwala, "At ililigtas ako ng Panginoon sa bawat masamang gawa, at ako'y iingatan hanggang sa Kanyang kahariang makalangit: sumakanya nawa ang kaluwalhatian magpakailanman. Amen."

Pagkatapos ay nagtatapos ang sulat sa ilang pagbati. "Batiin mo si Prisca at si Aquila, at ang sambahayan ni Onesiforo." Sina Priscila at Aquila ay mga kaibigan ni Pablo na nakasama niyang nanirahan sa Corinto at sa Efeso. Binigyan nila siya ng matitirhan noong wala siyang sariling tahanan. "At ang sambahayan ni Onesiforo." Nabanggit na niya kung paano siya hinanap ng lalaking ito (1:16-18). Ang kanyang sambahayan ay binanggit dito. Ang isa sa kanyang mga kasama, si Erasto, ay nanatili sa Corinto. "Datapuwat si Trofimo ay iniwan kong may sakit sa Mileto." Napilitan si Pablo na iwan ang kapatid na ito dahil sa sakit. Iniisip ng ilan na ang mga Cristiano ay hindi dapat magkasakit, at kung magkasakit man, iyon ay dahil sa kanilang kawalan ng katapatan sa Panginoon. Pero kinailangang iwan ni Pablo ang kanyang maysakit na kasama sa Mileto, at walang anumang pahiwatig ng kawalan ng katapatan dito. Hindi rin siya pinagaling ni Pablo. Ang paggaling sa sakit ay hindi laging kalooban ng Diyos para sa Cristiano.

Pagkatapos ay naroon ang salitang iyon, "Pagsikapan mong pumarito bago dumating ang taglamig." Sunod niyang binanggit ang ilang nagpadala ng pagbati: sina Eubulo, Pudente, Lino, at Claudia. Si Lino ay nakalista sa kronolohiya ng Romano Katoliko bilang ikalawang obispo ng Roma. Si Pedro raw ang una. Pero walang alam tungkol dito si Lino o si Pedro, makatitiyak kayo riyan! Pagkatapos ay tinapos ni Pablo ang sulat sa mga salitang, "Ang Panginoong Jesu-Cristo ay sumaiyo nawang espiritu. Ang biyaya ay sumainyo nawa. Amen."

Ngayon, matapos nating sulyapan nang maikli ang bahaging ito, babalikan ko ang sinasabi tungkol kina Demas at Lucas. "Sapagkat ako'y iniwan ni Demas, palibhasa'y inibig ang sanlibutang ito... Si Lucas lamang ang kasama ko."

Ang dalawang pangalang ito ay magkasamang binanggit sa ibang mga Sulat. Sa Colosas 4:14 ay mababasa natin, "Binabati kayo ni Lucas, ang minamahal na manggagamot, at ni Demas." Pagkatapos, sa maliit na sulat kay Filemon, sa talatang 24, ang dalawang pangalang ito ay binanggit kasama ng iba, "Si Marcos, si Aristarco, si Demas, si Lucas, na aking mga kamanggagawa." Napakaliwanag na kapwa sina Lucas at Demas ay napakabuting mga kaibigan ni apostol Pablo. Umaasa siya sa kanila. Nagtrabaho sila kasama niya, naglakbay kasama niya, at walang duda na pinagaan nila ang napakaraming pananagutan niya.

Dito ay mababasa natin, "Si Lucas lamang ang kasama ko." Nanatiling tapat si Lucas hanggang sa wakas. Nakilala siya ni Pablo sa Troas, gaya ng mahihinuha natin sa aklat ng Mga Gawa. Maaaring si Lucas ay isang Judiong nagsasalita ng Griyego; o maaari ring siya ay isang Gentil. Walang patunay sa

alinman. Kung Gentil siya, siya lamang ang Gentil na manunulat sa Bagong Tipan, sapagkat ang lahat ng iba ay mga Judio, mga Hebreong Cristiano. Ang salitang *Luke* ay nangangahulugang "liwanag." Siya ay isang taong maka-agham, isang manggagamot, isang taong may pinag-aralan at pino ang pag-uugali. Sinuri niyang mabuti ang Kristiyanismo bago niya ito tinanggap. Sinasabi sa atin ng panimula ng kanyang Ebanghelyo na sinaliksik niya ang mga bagay na ibinalita tungkol kay Jesus. Nagbibigay siya ng maraming detalyadong kaalaman tungkol sa pagkapanganak ng ating Panginoon sa isang birhen. Binanggit lamang ni Mateo na ang Kanyang ina ay birhen ayon sa hula sa Isaias, pero nagbigay si Lucas ng maraming detalye na nagpapakitang personal na nakipag-usap ang manggagamot kay Maria.

Mula nang makilala niya si Pablo sa Troas hanggang sa kamatayan ni Pablo, laging malapit na kaugnay niya si Lucas. Sa iba't ibang pagkakataon sa aklat ng Mga Gawa ay nakikita natin na nagpaiwan siya nang magpatuloy si Pablo, walang duda upang tumulong sa pagpapatibay ng mga bagong mananampalataya. Pagkatapos ay sasama siyang muli kay Pablo nang bandang huli.

Kahit minsan ay hindi binanggit ni Lucas ang sarili niyang pangalan, sa kanyang Ebanghelyo man o sa aklat ng Mga Gawa, at siya ang sumulat ng dalawang ito. Pero sa Mga Gawa ay malalaman natin kung kailan naroon si Lucas at kung kailan wala. Kung kasama siya ni Pablo, ginagamit niya ang mga panghalip na "kami" at "amin." Kung hindi siya kasama sa grupo ni Pablo, ginagamit niya ang "sila" at "nila." Pagkatapos, kapag muli siyang sumama sa kanila, "kami" at "amin" na naman. Sa ganitong paraan ay masusundan natin ang kanyang mga

paglalakbay kasama ni Pablo sa mga huling kabanata ng aklat. Naging tapat siya hanggang sa wakas, at napakagandang putong ang naghihintay sa kanya sa darating na araw na iyon!

Tungkol naman sa isa pang lalaking ito, si Demas, napakakaunti ng alam natin. Siya at si Lucas ay tiyak na napakalapit sa isa't isa. Nakukuha natin ito sa paraan ng pagkakasama ng kanilang mga pangalan sa dalawang bahaging ito ng Kasulatan. Ngayon ay nasa bilangguan si Pablo, at marahil ay sinabi ni Demas, "Mukhang hindi magiging maganda ang kahihinatnan ng gawaing ito ng pangangaral ng Ebanghelyo." Kaya hindi niya alam kung makapagpapatuloy pa siya o hindi, at di nagtagal, matapos ang maingat na pag-iisip, nagpasya siyang iwan si Pablo at bumalik sa sanlibutan.

Sabi ni Pablo, "Ako'y iniwan ni Demas." Hindi niya sinabing tinalikuran ni Demas ang Diyos o tinalikuran ang kanyang pananampalataya sa Panginoong Jesu-Cristo, kundi "ako'y iniwan ni Demas." Walang anumang nagpapahiwatig na tinalikuran niya ang pananampalataya sa Ebanghelyo na kanyang ipinahayag at naging isang apostata. Walang pahiwatig na sumubsob siya sa isang buhay ng kasalanan. Pero tinalikuran niya si Pablo, palibhasa'y inibig ang sanlibutang ito. Mas inalala niya ang mga bagay na panandalian kaysa sa pagtanggap ng gantimpala sa Hukuman ni Cristo, kaya ang kanyang pangalan ay nakatala sa pahina ng Banal na Kasulatan bilang babala sa bawat lingkod ni Cristo.

Naaalala natin ang mga salita ng ating Panginoong Jesus, "Walang taong pagkahawak ng araro, at lumilingon sa likod, ay karapat-dapat sa kaharian ng Diyos" (Lucas 9:62). Nawala kay Demas ang kanyang dakilang pagkakataon. Maaari sanang

pinarangalan siya ng Diyos bilang isang kahanga-hangang tagapagdala ng kaluluwa, pero inibig niya ang sanlibutang ito.

Mangusap nawa iyan sa puso ng bawat isa sa atin. Kapag abala lamang tayo kay Cristo mismo saka tayo napalalaya sa pag-ibig sa sanlibutan. Sinasabi ng Espiritu ng Diyos sa bawat Cristiano, "Huwag ninyong ibigin ang sanlibutan, ni ang mga bagay man na nasa sanlibutan. Kung ang sinuman ay umiibig sa sanlibutan, ang pag-ibig sa Ama ay wala sa kanya. Sapagkat ang lahat ng nasa sanlibutan, ang pita ng laman, at ang pita ng mga mata, at ang kapalaluan sa buhay, ay hindi sa Ama, kundi sa sanlibutan. At ang sanlibutan ay lumilipas, at ang kanyang pita: datapuwat ang gumagawa ng kalooban ng Diyos ay nananatili magpakailanman" (1 Juan 2:15-17).

Mapalakas nawa tayo ng halimbawa ni Lucas at mabigyang-babala ng halimbawa ni Demas upang magpatuloy nang tapat sa landas ng paglilingkod na itinawag sa atin ng ating Diyos. Ipagkaloob nawa ng Diyos na hindi kailanman masabi tungkol sa sinuman sa atin na "inibig namin ang sanlibutang ito." At kung may kinakausap ako na hindi pa lumalapit kay Cristo, ay, nakikiusap ako sa iyo, piliin mo ang pinili ni Lucas. Kung binabagabag ka ng pag-aalinlangan at kalituhan, pag-aralan mo ang Kasulatan para sa iyong sarili. Hanapin mo ang mga patunay ng katotohanan sa Salita ng Diyos mismo, at hanapin mo ang mga sumusuportang patunay sa buhay ng mga tumanggap kay Cristo. Tingnan mo ang mga kahanga-hangang bagay na ginawa ng Diyos para sa kanila. Ilagak mo ang iyong pananampalataya kay Jesus, at sa gayon ay magpatuloy kang kasama namin patungo sa maluwalhating lupaing iyon sa itaas.

Sa Diyos ang lahat ng kaluwalhatian.